

**EFOP-3.6.1-16-2016-00004 „Átfogó fejlesztések a Pécsi
Tudományegyetemen az intelligens szakosodás megvalósítása érdekében”**

*EFOP-3.6.1-16-2016-00004 Comprehensive Development for Implementing Smart
Specialization Strategies at the University of Pécs*

Food

**A magyar lakosság étkezéssel, étkezési ritmussal és étkezési helyszínekkel
kapcsolatos beállítódásának generációs szemléletű vizsgálata – országosan
reprezentatív személyes (n=2001) és online (n=1038) megkérdezés
eredményei**

*The attitudes of Hungarian population about food consumption, eating rhythm and eating
places – results of national online (n=1038) and face-to-face surveying (n=2001)*

PÁL ESZTER

doktorandusz, PTE KTK Marketing és Turizmus Intézet, pale@tkk.pte.hu

NÉMETH PÉTER

egyetemi tanársegéd, PTE KTK Marketing és Turizmus Intézet, nemeth.peter@tkk.pte.hu

CSÓKA LÁSZLÓ

PhD hallgató, PTE KTK Marketing és Turizmus Intézet, csoka.laszlo@tkk.pte.hu

TÖRŐCSIK MÁRIA

CSc, egyetemi tanár, PTE KTK Marketing és Turizmus Intézet, torocsik@tkk.pte.hu

Pécs, 2018

Hivatkozás módja:

PÁL, E. – NÉMETH, P. – CSÓKA, L. – TÖRŐCSIK, M. (2018): Food. A magyar lakosság étkezéssel, étkezési ritmussal és étkezési helyszínekkel kapcsolatos beállítódásának generációs szemléletű vizsgálata. Kézirat. [Számítógép-fáj]. EFOP-3.6.1-16-2016-00004, Pécs, PTE KTK, xx. p.

PÁL, E. – NÉMETH, P. – CSÓKA, L. – TÖRŐCSIK, M. (2018): Food. The attitudes of Hungarian population about food consumption, eating rhythm and eating places. Working paper. [Electronic file]. EFOP-3.6.1-16-2016-00004, Pécs, PTE KTK, xx. p.

ISBN 978-963-429-315-6

Tartalomjegyzék

1. A tanulmány célkitűzései, kutatási kérdések, módszertan	8
Kutatási kérdések	8
Módszertan	8
2. Irodalmi előzmények	9
Irodalomjegyzék	11
3. Kutatási eredmények – az online kutatás eredményei	12
3.1. Alapstatisztikai eredmények	13
Étkezések ritmusa	13
Nassolás	15
Étkezések jellemzői	15
Otthoni vs. szolgáltatásközpontú étkezés	18
Hétköznapi és hétvégi étkezések közötti különbség	18
Multitasking és az étkezés	19
Étkezések környezete, helyszíne	19
3.2. Demográfiai háttérelmézések	22
Étkezések ritmusa	22
Nassolás	31
Étkezések jellemzői	34
Otthoni vs. szolgáltatásközpontú étkezés	41
Hétköznapi és hétvégi étkezések közötti különbség	43
Multitasking és az étkezés	48
Étkezések környezete, helyszíne	51
4. Kutatási eredmények – a személyes megkérdezés eredményei	69
4.1. Alapstatisztikai eredmények	69
4.2. Demográfiai háttérelmézések	74
Étkezés fontossága	74
Evés szeretete	75
Főzés szeretete	76
Étkezés, mint kikapcsolódás	77
Ételekről olvasás, receptek nézése	78
Főzőműsorok nézése	78
Ételfotók/videók készítése és megosztása	79
Ételfotók/videók nézése	80
Étkezés rendszeressége	80
Változások	81
Étkezéssel kapcsolatos beállítódás, étkezési stílus	88

5. Kutatási eredmények – a fókuszcsoportos megkérdezés eredményei.....	104
Asszociációk.....	104
Étkezéshez való viszony.....	105
Étkezéssel kapcsolatos érzékenységek.....	107
Étkezésekhez kapcsolódó változások.....	107
Étkezési ritmus.....	109
Étkezések környezete, helyszíne.....	112
6. Összegzés	117

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Az online megkérdezésben résztvevők főbb demográfiai jellemzői (n=1038)	12
2. táblázat: A személyes megkérdezésben résztvevők főbb demográfiai jellemzői (n=2001)	69
3. táblázat: Egyéb követett diéták, speciális étrendek (n=38)	73
4. táblázat: Az étkezések kapcsán tapasztalt változások	108
5. táblázat: Napi étkezések száma	109
6. táblázat: Étkezésekre fordított idő.....	111
7. táblázat: Fiatal generációs válaszadók átlagos főétkezéseinek jellemzői	113
8. táblázat: Középgenerációs válaszadók átlagos főétkezéseinek jellemzői	114
9. táblázat: Idős generációs válaszadók átlagos főétkezéseinek jellemzői.....	116

Ábrajegyzék

1. ábra: Az egyes étkezések gyakorisága hétköznap és hétvégén (n=1038)	13
2. ábra: Az egyes étkezésekre szánt idő hétköznap és hétvégén	14
3. ábra: Nassolás.....	15
4. ábra: Főétkezések jellemzői az öt vizsgált dimenzió mentén (n=1038).....	16
5. ábra: A reggeli helyszínének és társaságának jellemzői (n=1038)	16
6. ábra: Az ebéd helyszínének és ülve-állva dimenziójának jellemzői (n=1038)	17
7. ábra: A vacsora helyszínének és társaságának jellemzői (n=1038)	17
8. ábra: A főzés gyakorisága (n=1038)	18
9. ábra: Ételrendelés gyakorisága (n=1038).....	18
10. ábra: Hétvégi és hétköznapi étkezések közötti különbség (n=1038)	19
11. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek.....	19
12. ábra: Attitűdállításokkal való egyetértés (n=1038)	20
13. ábra: Otthonon belüli étkezési helyszínek (n=1038).....	20
14. ábra: Otthonon kívüli étkezési helyszínek (n=1038).....	21
15. ábra: Otthonon kívüli étkezési helyszínek kedveltsége (n=1038).....	21
16. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: reggeli hétköznap	22
17. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: reggeli hétvégén	23
18. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: tízórai (délelőtti köztes étkezés) hétköznap	24

19. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: tízórai (délelőtti köztes étkezés) hétvégén	24
20. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: ebéd hétköznap.....	25
21. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: ebéd hétvégén.....	26
22. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: uzsonna (délutáni köztes étkezés) hétköznap	26
23. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: uzsonna (délutáni köztes étkezés) hétvégén	27
24. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: vacsora hétköznap	28
25. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: vacsora hétvégén.....	28
26. ábra: Az egyes étkezésekre szánt idő – demográfiai háttérvizsgálat: reggeli hétköznap..	29
27. ábra: Az egyes étkezésekre szánt idő – demográfiai háttérvizsgálat: ebéd hétköznap	29
28. ábra: Az egyes étkezésekre szánt idő – demográfiai háttérvizsgálat: ebéd hétvégén	29
29. ábra: Az egyes étkezésekre szánt idő – demográfiai háttérvizsgálat: vacsora hétköznap.	30
30. ábra: Az egyes étkezésekre szánt idő – demográfiai háttérvizsgálat: vacsora hétvégén....	30
31. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: nassolás hétköznap.....	31
32. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: nassolás hétvégén.....	32
33. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: csokoládé	32
34. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: gyümölcs	33
35. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: sós rágcálnivaló, chips	33
36. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: sütemény.....	33
37. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: jégkrém, fagylalt.....	34
38. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: tejtermékek, tejdesszertek	34
39. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: cukorka, nyalóka	34
40. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – reggeli – demográfiai háttérvizsgálat: gyors-lassú	35
41. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – reggeli – demográfiai háttérvizsgálat: egyedül-társaságban	35
42. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – reggeli – demográfiai háttérvizsgálat: otthon-otthonon kívül.....	36
43. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – reggeli – demográfiai háttérvizsgálat: ülve-állva.....	36
44. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – ebéd– demográfiai háttérvizsgálat: egyedül-társaságban	37
45. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – ebéd– demográfiai háttérvizsgálat: otthon-otthonon kívül.....	37
46. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – ebéd– demográfiai háttérvizsgálat: ülve-állva.....	38
47. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – ebéd– demográfiai háttérvizsgálat: hideg-meleg.....	38
48. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – vacsora– demográfiai háttérvizsgálat: gyors-lassú	39
49. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – vacsora– demográfiai háttérvizsgálat: egyedül-társaságban	39

50. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – vacsora– demográfiai háttérvizsgálat: otthon-otthonon kívül.....	40
51. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – vacsora– demográfiai háttérvizsgálat: ülve-állva.....	40
52. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – vacsora– demográfiai háttérvizsgálat: hideg-meleg.....	41
53. ábra: A főzés gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat.....	42
54. ábra: Ételrendelés gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat	43
55. ábra: Hétvégi és hétköznapi étkezések közötti különbség – demográfiai háttérvizsgálat: helyszín	44
56. ábra: Hétvégi és hétköznapi étkezések közötti különbség – demográfiai háttérvizsgálat: időtartam	45
57. ábra: Hétvégi és hétköznapi étkezések közötti különbség – demográfiai háttérvizsgálat: mennyiség	46
58. ábra: Hétvégi és hétköznapi étkezések közötti különbség – demográfiai háttérvizsgálat: gyakoriság	47
59. ábra: Hétvégi és hétköznapi étkezések közötti különbség – demográfiai háttérvizsgálat: társaság.....	47
60. ábra: Multitasking – demográfiai háttérvizsgálat.....	48
61. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: internetezik	48
62. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: zenét hallgat	49
63. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: tévét néz....	49
64. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: telefonál	50
65. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: nyomtatott újságot/könyvet olvas	50
66. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: dolgozik/tanul	50
67. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: beszélget	51
68. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: fotóz.....	51
69. ábra: Attitűdállításokkal való egyetértés – demográfiai háttérvizsgálat I.	52
70. ábra: Attitűdállításokkal való egyetértés – demográfiai háttérvizsgálat II.....	53
71. ábra: Attitűdállításokkal való egyetértés – demográfiai háttérvizsgálat III.	54
72. ábra: Attitűdállításokkal való egyetértés – demográfiai háttérvizsgálat IV.	55
73. ábra: Attitűdállításokkal való egyetértés – demográfiai háttérvizsgálat V.....	55
74. ábra: Otthonon belüli étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat VI.....	56
75. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat VII.	57
76. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat VIII.....	58
77. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat IX.	59
78. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat X.....	59
79. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat: büfé	60
80. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat: kávézó, cukrásza, pékség	61
81. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat: étterem.....	62

82. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat: autó.....	63
83. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat: tömegközlekedési eszközök.....	64
84. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat: utca.....	64
85. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: otthon	65
86. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: munkahelyi étkező/teakonyha.....	65
87. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: gyorsétterem.....	66
88. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: kávézó, cukrászda, pékség	67
89. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: étterem.....	67
90. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: autó.....	68
91. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: utca.....	68
92. ábra: Az étkezés fontossága (n=2001)	70
93. ábra: Gasztronómiai érintettség és gasztro-média fogyasztás (n=2001).....	70
94. ábra: Rendszertelen étkezés (n=2001).....	71
95. ábra: Étkezéssel kapcsolatos változások (n=2001)	71
96. ábra: Ételek összetevőivel kapcsolatos félelmek (n=2001).....	71
97. ábra: Étkezést befolyásoló betegségek (n=2001)	72
98. ábra: Diétát, speciális étrendet követők aránya (n=2001)	72
99. ábra: Követett diéták, speciális étrendek (n=2001)	72
100. ábra: Étkezéssel, gasztronómiával kapcsolatos beállítottság, étkezési stílus (n=2001) ...	73
101. ábra: Az étkezés fontossága – demográfiai háttérvizsgálat.....	75
102. ábra: Az evés szeretete – demográfiai háttérvizsgálat.....	76
103. ábra: A főzés szeretete – demográfiai háttérvizsgálat	77
104. ábra: Az étkezés, mint kikapcsolódás – demográfiai háttérvizsgálat.....	77
105. ábra: Ételekről olvasás, receptek nézése – demográfiai háttérvizsgálat.....	78
106. ábra: Főzőműsorok nézése – demográfiai háttérvizsgálat.....	79
107. ábra: Ételfotók/videók készítése és megosztása – demográfiai háttérvizsgálat	79
108. ábra: Ételfotók/videók nézése – demográfiai háttérvizsgálat.....	80
109. ábra: Étkezések rendszeressége – demográfiai háttérvizsgálat	81
110. ábra: Változások az étkezések gyakoriságában – demográfiai háttérvizsgálat	82
111. ábra: Változások az étkezésekre fordított időben – demográfiai háttérvizsgálat	83
112. ábra: Változások az étkezésekre költött pénzmennyiségben – demográfiai háttérvizsgálat.....	84
113. ábra: Változások az étkezések mennyiségében – demográfiai háttérvizsgálat	85
114. ábra: Ételek összetevőivel kapcsolatos félelmek – demográfiai háttérvizsgálat.....	86
115. ábra: Étkezést befolyásoló betegségek – demográfiai háttérvizsgálat	87
116. ábra: Diétát, speciális étrendet követők aránya – demográfiai háttérvizsgálat	88
117. ábra: „Az étkezéseket minél gyorsabban intézem el” – demográfiai háttérvizsgálat	89
118. ábra: „Evés közben mindig csinállok valami mást is” – demográfiai háttérvizsgálat.....	90
119. ábra: „Sokszor nem tudok eleget enni, mert nincs rá pénzem” – demográfiai háttérvizsgálat.....	91
120. ábra: „Megszokott ételeket fogyasztok szívesen” – demográfiai háttérvizsgálat	92

121. ábra: „Igényes alapanyagokból készült ételeket fogyasztok” – demográfiai háttérvizsgálat.....	93
122. ábra: „Sokszor kapok ételt másoktól” – demográfiai háttérvizsgálat.....	94
123. ábra: „Gyakran étkezem vendéglátóhelyen, vagy rendelék ételt” – demográfiai háttérvizsgálat.....	95
124. ábra: „Előnyben részesítem a helyi termékeket” – demográfiai háttérvizsgálat.....	96
125. ábra: „Nagyon fontos számomra, hogy az ételt szépen tálaljam/tálalják” – demográfiai háttérvizsgálat.....	97
126. ábra: „Kedvelem más országok konyháját” – demográfiai háttérvizsgálat.....	98
127. ábra: „A lényeg, hogy minél laktatóbb legyen az étel” – demográfiai háttérvizsgálat	99
128. ábra: „Szeretek társaságban étkezni” – demográfiai háttérvizsgálat.....	100
129. ábra: „A legolcsóbb ételeket engedhetem meg magamnak” – demográfiai háttérvizsgálat.....	101
130. ábra: „A magyar konyha az igazi” – demográfiai háttérvizsgálat.....	102
131. ábra: „Változatosan étkezem” – demográfiai háttérvizsgálat.....	103
132. ábra: Asszociációk az ínycsikakézésre	104
133. ábra: Asszociációk a tálalás kifejezésre	105
134. ábra: Kedvenc ételek	105
135. ábra: Köztes étkezések/nassolások során fogyasztott ételek.....	112

1. A tanulmány célkitűzései, kutatási kérdések, módszertan

Napjainkban fokozott érdeklődés figyelhető meg az egyes generációk eltérő fogyasztói magatartásának megismerése, vizsgálata iránt. A generációs eltérések számos életterületen és piacon megmutatkoznak, így kutatási projektünk során többféle aspektusból vizsgáltuk ezen csoportok beállítódását és szemléletmódját. Megközelítéseink egyike a magyar lakosság étkezéssel, étkezési ritmussal és étkezési helyszínekkel kapcsolatos beállítódásának, valamint ezekhez a területekhez kapcsolódó jellemzőinek megismerése volt.

kutatási kérdések

A generációk és a food témakör kapcsán lefolytatott *online megkérdezés* kérdéskörei a következőkben foglalható össze:

- Mennyire tölt be *fontos szerepet* az étkezés a válaszadók életében?
- Milyen a megkérdezettek általános beállítódása az étkezésekhez kapcsolódó *médiahasználattal* kapcsolatban?
- Milyen *változások* figyelhetők meg a válaszadók étkezésében?
- Milyen *speciális étrendek, diéták* kapcsolódnak a megkérdezettek étkezéséhez?
- Milyen a megkérdezettek *általános beállítódása* az étkezéssel, ételekkel kapcsolatban?

A generációk és a food témakör kapcsán lefolytatott *személyes megkérdezés* kérdéskörei a következőkben foglalható össze:

- Mi jellemző az *étkezések ritmusára*, ebben vannak-e lényeges különbségek a hétköznapi és hétvégi étkezések tekintetében?
- Milyen *jellemzőkkel* írhatóak le a válaszadók főétkezései a tempó, a társaság, a helyszín, az állva/ülve és a hideg/meleg étel dimenziók tekintetében?
- Milyen *különbségek* vannak a hétköznapi és a hétvégi étkezések között 5 vizsgált dimenzió (helyszín, időtartam, mennyiség, gyakoriság, társaság) szerint?
- Milyen *egyéb tevékenységek* kapcsolódnak össze az étkezésekkel? (multitasking)
- Mennyire jellemző az *otthoni főzés és/vagy az ételrendelés* a válaszadókra?
- Mennyire van jelen a *nassolás* a válaszadók étkezéseiben?
- Milyen a megkérdezettek általános beállítódása az *étkezések közegével, környezetével* kapcsolatban?
- Melyek a legjellemzőbb *otthonon belüli étkezési helyszínek*?
- Melyek a legjellemzőbb *otthonon kívüli étkezési helyszínek* és ezeket mennyire kedvelik a válaszadók?

A lentebb közölt eredmények az alapösszefüggéseket mutatják, mélyebb elemzéseket további publikációkban közlünk.

módszertan

A kutatás eredményeit három módszer alkalmazásával nyertük, egy személyes és egy online módon végzett, országosan reprezentatív minta megkérdezésével, valamint három fókuszcsoportos vita lefolytatásával.

1038 fős online megkérdezést végeztünk 2018 áprilisában és májusában abból a célból, hogy a magyar lakosság generációkkal jellemezhető beállítódásait vizsgáljuk. A megkérdezés reprezentatív a 15-74 éves magyar lakosságra nem, korcsoportok (10 éves intervallumok) és a lakóhely régiója alapján. Az eredmények feldolgozását két részben végezzük el: először az elsődleges (gyakorisági) elemzéseket mutatjuk be, melyeket a demográfiai háttérelmések követnek. Ennek során statisztikai módszerekkel vizsgáljuk, hogy az egyes demográfiai csoportoknak az egyes kérdésekre adott válaszaiban vannak-e statisztikailag igazolható (ún. szignifikáns) eltérések. Az elemzésbe bevont változók: nem, generációk, lakóhely településtípusa, iskolai végzettség foka, jövedelmi helyzet szubjektív megítélése.

2001 fős személyes megkérdezést végeztünk 2018 áprilisában és májusában abból a célból, hogy a magyar lakosság magatartását és véleményét több témakörrel kapcsolatban is vizsgáljuk. Ezek a témakörök: ageing, egészségügyi innovációk, turizmus, étkezési szokások, kulturális időtöltés, életstílus. Jelen tanulmányban a food témakör eredményeit közöljük, az ezzel kapcsolatos kérdéseket elemezzük. A megkérdezés reprezentatív a 15-74 éves magyar lakosságra nem, korcsoportok (10 éves intervallumok) és a lakóhely régiója alapján.

Az eredmények feldolgozását két részben végezzük el: először az elsődleges (gyakorisági) elemzéseket mutatjuk be, melyeket a demográfiai háttérelmések követnek. Ennek során statisztikai módszerekkel vizsgáljuk, hogy az egyes demográfiai csoportoknak az egyes kérdésekre adott válaszaiban vannak-e statisztikailag igazolható (ún. szignifikáns) eltérések. Az elemzésbe bevont változók: nem, generációk, lakóhely településtípusa, iskolai végzettség foka, jövedelmi helyzet szubjektív megítélése.

A fókuszcsoporthos viták 2018. április-májusában zajlottak Budapesten, Pécsen és Szolnokon az alábbiak alapján:

- 2018. április 19. 17:00 óra Szolnok
- 2018. április 26. 17:30 óra Budapest
- 2018. május 3. 17:00 óra Pécs

A fókuszcsoporthos vitákat képzett moderátor vezette előre elkészített forgatókönyv alapján. A viták 1,5-2 órán át zajlottak 8 fő részvételével. A résztvevők kiválasztása során az alábbi kritériumokat tartottuk szem előtt:

- 3-3 fő fiatal és középgenerációs, valamint 2 fő idős
- vegyesen nők és férfiak
- a résztvevők nyitottak környezetük felé

Az eredmények közlését két részben tesszük meg: egyrészt, egy általános részben mutatjuk be az eredményeket, másrészt, a generációs eltérésekre is rámutatunk.

2. Irodalmi előzmények

Az étkezéssel, mint vizsgálati témakörrel számos tudományterület foglalkozik. Vizsgálatának relevanciája napjainkban talán még inkább aktuálisabbá vált, hiszen megnövekedett érdeklődés övezi a tudományos és a hétköznapi élet színterein egyaránt. A gasztró témák iránti fokozott érdeklődést Kapitány és szerzőtársa (2013) az ezredforduló kiemelt új jelenségeként értelmezik. Az étkezést egyre nagyobb médiafigyelem is övezi, a közbeszédben

pedig egy semleges, mindenkivel kapcsolatot teremtő témaként jelenik meg (BALÁZS et al., 2012). Az étkezés mára jelentősen túlmutat kezdeti funkcióján, azon túlmenően, hogy fiziológiai szükséglet-kielégítést jelent, további szimbolikus értelmet is tulajdoníthatunk neki. Étkezésünk ily módon lehet:

- a gondoskodás kifejezője,
- a test teljesítőképességének és megjelenésének szabályozója,
- a betegségek gyógymódja,
- az egészséggel való kapcsolat megteremtése,
- a kreativitás területe,
- a speciális tudás megmutatásának tere,
- a kényeztetés és felfedezés eszköze,
- az önmegvalósítás lehetősége,
- a siker és elismerés forrása (TÖRŐCSIK, 2010).

Az étkezés számos aspektusból vizsgálható, de a tanulmány szerzőinek fő kutatási területe a marketing, azon belüli a fogyasztói magatartás vizsgálata, így ebből a megközelítésből gondolkodunk az étkezésről, és a hozzá kapcsolódó viselkedési mintázatok feltárásáról. A kutatás során vizsgált kérdésköröket számos irodalmi előzmény indokolta, melyek ismertetését a terjedelmi korlátok miatt csupán az alábbiakban olvasható néhány kiemelt terület esetén tesszük meg.

A tanulmányban fontos témaként kezeljük az *étkezési ritmust* és *étkezésre szánt időt*, mely számos kutatás alapján változásokon ment keresztül az utóbbi időben. Töröcsik – Pál (2014) kiemelik, hogy az egyre inkább gyorsuló élet jelentősen kihat a hagyományos étkezési ritmusra, mely végső soron új étkezési szokások és rendszerek létrejöttét, kialakulását eredményezi. Az étkezések idejében bekövetkezett változásra, és a klasszikus hármás étkezés felbomlására jó példát szolgáltatnak az úgynevezett negyedik étkezésekhez (fourth meal) kapcsolódó helyszínek (PÁL, 2017). A Központi Statisztikai Hivatal (2010) legutóbbi időmérleg kutatásainak eredményei szerint a magyarok átlagosan 101 percet töltenek étkezéssel, melyből 37 percet jelent naponta átlagosan a nassolás. A kutatásból az is látszik, hogy a magyarok egyre több időt szánnak étkezésre, ezen eredmények szintén a téma vizsgálatának fontosságát támasztják alá.

Egy másik kiemelt vizsgálati területet adnak az *otthonon kívüli étkezési helyszínek*, melyek kutatások szerint egyre nagyobb szerepet töltenek be az emberek hétköznapjaiban. Egy német kutatás (KRÄLING et al., 2012) rámutatott például arra, hogy egyre nő az otthonon kívül reggelit fogyasztók száma. Fodor (2009) úgy véli, hogy az otthonon kívüli étkezés megnövekedése a szabadidő felértékelődése miatt következett be.

Kutatási kérdéseink között az *otthon történő főzés és az ételrendelés* gyakoriságát is felmérjük, melynek szakirodalmi alapját a GfK Hungária Piackutató Kft. TÁRKI-val közös fogyasztói szegmentációja adja. A felmérés során a kutatók ugyanis két étkezési kultúrát határoztak meg, az egyik típust otthonközpontú étkezésnek nevezték el, amit az otthon történő főzés jellemez, a másik típust pedig változatos és szolgáltatásközpontú étkezésnek nevezték el, mert ezek esetében a kiegészítő étkezések és az étkezési szolgáltatások magas igénybevétele történik meg (KELLER, 2008).

Az étkezés egyes területeinek vizsgálata során fókuszálunk a szocio-demográfiai eltérések feltárására, kiemelten az *életkori és generációs sajátosságok* megismerésére. Számos szerző vizsgálja az ételmiszerfogyasztást generációs megközelítésből, ide tartozik Blisard és Cromartie (2001) is, akik szerint nem lesz azonos a mostani fiatal generáció későbbi ételmiszerfogyasztói magatartása azzal, amilyen a mostani felnőtt generációé.

A kiragadott szakirodalmi hivatkozások ugyan csak egy kis szeletét emelik ki a témával foglalkozó számos közleménynek, ugyanakkor jól érzékeltetik a téma relevanciáját, és a további kutatások szükségességét.

Irodalomjegyzék

- Balázs, G. – Balázs, L. – Veszelszki, Á. (2012): *Gasztroszemiotika – Az étkezés jelei. Magyar szemiotikai tanulmányok*. 27. kötet, MSZT-Eötvös Kiadó, Budapest.
- Blisard, N. J. – Cromartie, J. (2001): *Food Expenditures by U.S. Households: Looking Ahead to 2020. Agricultural Economics Reports*. (821) 520-536.
- Fodor, M. (2009): *Az ételmiszerfogyasztói preferenciák elemzése a munkahelyi étkeztetésben*. Doktori Értekezés, Gödöllő.
- Kapitány, Á. - Kapitány, G. (2013): *Látható és láthatatlan világok az ezredfordulón*. Typotex Kiadó, Budapest.
- Keller, T. (2008): *Fogyasztói szegmentáció*. GfK Hungaria Piackutató Intézet-Tárki, Budapest.
- Kräling, W. – Kütscher, B. – Nierhaus, P. – Veith, R. (2012): *Frühstück*. Matthaes Cerlag GmbH, Stuttgart.
- KSH (2010): *Időmérleg 2009/2010*.
<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/idomerleg/idomerleg0910.pdf>
Letöltve: 2018.07.20.
- Pál, E. (2017): Az étkezés idő dimenziójának változása és életstílus összefüggései. In.: Bányai, E. – Lányi, B. – Töröcsik, M. (szerk.): *Tüköröződés, társtudományok, trendek, fogyasztás*. Pécsi Tudományegyetem, Közgazdaságtudományi Kar, Pécs.
- Pál, E. – Töröcsik, M. - Jakopánecz, E. (2017): *Eltérő életkori lehatárolásokból adódó generációk értékeinek empirikus vizsgálata. Marketing és Menedzsment*. 51 (3) 18-32.
- Smith, J. W. – Clurman, A. (1997): *Rocking the ages: The Yankelovich report on generational marketing*. HarperCollins Publishers, New York. In: Nicholas, A. J. (2009): *Generational Perceptions: Workers and Consumers. Journal of Business & Economics Research*. 7 (10) 47-52.
- Töröcsik, M. (2010): *Életstílust kifejező ételfogyasztás, a food-trendek hatása. Korunk*. 21 (12) 58-65.
- Töröcsik, M. – Pál, E. (2014): *Az étel, étkezés a mai mindennapokban – a reggeli*. In: Bódi, J. – Maksa, Gy. – Szijártó, Zs. (szerk.): *A mindennapi élet, mint téma és mint keret*. Gondolat Kiadó, PTE Kommunikáció – és Médiatudományi Tanszék, Budapest, 98-119.o.

3. Kutatási eredmények – az online kutatás eredményei

A megkérdezettek főbb demográfiai jellemzőit az 1. táblázatban közöljük.

1. táblázat: Az online megkérdezésben résztvevők főbb demográfiai jellemzői (n=1038)

nem			gazdasági aktivitás			egészségi állapot		
	fő	% (n=1038)		fő	% (n=1038)		fő	% (n=1038)
férfi	505	48,6%	aktív fizikai dolgozó	235	22,6%	Az egészségi állapotom nem korlátoz semmiben	629	60,5%
nő	533	51,4%	aktív szellemi dolgozó	354	34,1%	Az egészségi állapotom némiképp korlátoz az életvitelemben	334	32,1%
összesen	1038	100,0%	GYES-en, GYED-en	37	3,5%	Az egészségi állapotom minden tekintetben korlátoz	57	5,5%
generációk			háztartásbeli	10	1,0%	nem válaszol	19	1,8%
	fő	% (n=1038)	tanuló	41	4,0%	összesen	1038	100,0%
fiatal	221	21,3%	nyugdíjas	255	24,5%	egy háztartásban élők száma		
középgenerációs	577	55,6%	munkanélküli	44	4,2%		fő	% (n=1038)
idős	240	23,1%	egyéb inaktív kereső	14	1,3%	1 fő	141	13,6%
összesen	1038	100,0%	egyéb eltartott	6	0,6%	2 fő	383	36,9%
lakóhely régiója			nem tudja	16	1,6%	3 fő	229	22,0%
	fő	% (n=1038)	nem válaszol	26	2,5%	4 fő	191	18,4%
Közép-Magyarország	317	30,5%	összesen	1038	100,0%	5 fő	68	6,6%
Közép-Dunántúl	112	10,8%	legmagasabb befejezett iskolai végzettség			6 vagy több fő	26	2,5%
Nyugat-Dunántúl	105	10,1%		fő	% (n=1038)	összesen	1038	100,0%
Dél-Dunántúl	95	9,2%	legfeljebb 8 általános	70	6,7%	14 éven aluliak száma a háztartásban		
Észak-Magyarország	120	11,6%	szakmunkásképző	134	12,9%		fő	% (n=1038)
Észak-Alföld	155	15,0%	szakközépiskolai érettségi	216	20,8%	nincs	798	76,9%
Dél-Alföld	133	12,8%	gimnáziumi érettségi	159	15,3%	1 fő	139	13,4%
összesen	1038	100,0%	felsőfokú technikum	78	7,5%	2 fő	74	7,1%
lakóhely településtípusa			főiskolai diploma	223	21,5%	3 fő	21	2,1%
	fő	% (n=1038)	egyetemi diploma	158	15,3%	4 fő	3	0,3%
Budapest	186	18,0%	összesen	1038	100,0%	nem válaszolt	2	0,2%
megyei jogú város	261	25,2%	jövedelmi szint			összesen	1038	100,0%
egyéb város	299	28,8%		fő	% (n=1038)	60 év felettek száma a háztartásban		
falú, község	291	28,0%	Nagyon jól megél(nek) belőle és félre is tud(nak) tenni	78	7,5%		fő	% (n=1038)
összesen	1038	100,0%	Megél(nek) belőle, de keveset tud(nak) félre tenni	371	35,7%	nincs	636	61,2%
családi állapot			Éppen elegendő, hogy megéljen(ek) belőle, de félretenni már nem tudnak	370	35,6%	1 fő	240	23,1%
	fő	% (n=1038)	Néha arra se nagyon elég, hogy megéljen(ek) belőle	93	9,0%	2 fő	143	13,8%
hajadon/nőtlen	187	18,0%	Rendszeresen napi megélhetési gondjai(k) vannak	43	4,2%	3 fő	11	1,0%
házas	440	42,4%	Nem tudom / nem válaszolok	83	8,0%	4 fő	5	0,5%
elvált	142	13,7%	összesen	1038	100,0%	5 fő	1	0,1%
özvegy	47	4,5%	tartós gyógyszeresedés			nem válaszolt	3	0,3%
élettársi kapcsolatban él	222	21,4%		fő	% (n=1038)	összesen	1038	100,0%
összesen	1038	100,0%	igen	421	40,5%	tartós betegek száma a háztartásban		
			nem	592	57,1%		fő	% (n=1038)
			nem válaszol	25	2,4%	nincs	539	51,9%
			összesen	1038	100,0%	1 fő	282	27,2%
						2 fő	183	17,7%
						3 fő	28	2,7%
						4 fő	3	0,3%
						5 fő	1	0,1%
						nem válaszolt	2	0,2%
						összesen	1038	100,0%

Forrás: saját szerkesztés

A fejezetben bemutatásra kerülnek az online megkérdezés (cawi) legfőbb eredményei. A kutatási eredmények ismertetése során elsőként a megkérdezés egyváltozós (gyakorisági) elemzésének eredményeit közöljük. Az alapstatisztikai eredmények bemutatása után térünk rá a demográfiai háttérelmézés eredményeire, melyek a megkérdezettek véleményének két háttérváltozó, nemek és generációk (korcsoportok) szerinti vizsgálatán alapulnak.

A generációk szerinti vizsgálódás alapja a szakirodalomban (PÁL et al., 2017) „klasszikusnak” nevezett generációs lehatárolás, vagyis a lakosság Smith – Churman (1997) alapján értelmezett alábbi csoportokba történő besorolása:

- fiatal generáció: 18-29,
- középgeneráció: 30–59,
- idős generáció: 60 év felettek.

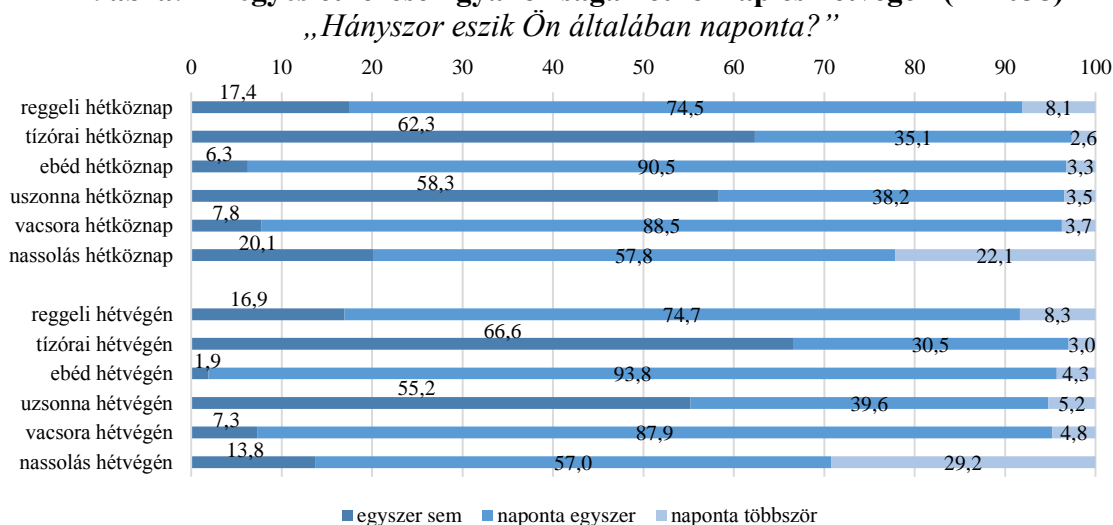
Kutatásunk során ettől a megközelítéstől annyiban tértünk el, hogy a megkérdezésben résztvevők alsó életkori határát 18 év helyett 15 évre csökkentettük, felső határát pedig 74 évben határoztuk meg, illeszkedve a minta adottságaihoz.

3.1. Alapstatisztikai eredmények

étkezések ritmusa

A következőkben az étkezések ritmusára (étkezési alkalmak számára, egyes étkezésekre szánt időtartamokra) vonatkozó eredményeket közöljük. A kutatás során azt feltételeztük, hogy a fogyasztás gyakoriságában eltérések figyelhetők meg aszerint, hogy hétköznapról vagy hétvégeről van-e szó, ezért a hétvégét külön is vizsgáltuk. Az 1. ábra az egyes étkezések gyakoriságát mutatja be hétköznap és hétvége bontásban.

1. ábra: Az egyes étkezések gyakorisága hétköznap és hétvégén (n=1038)

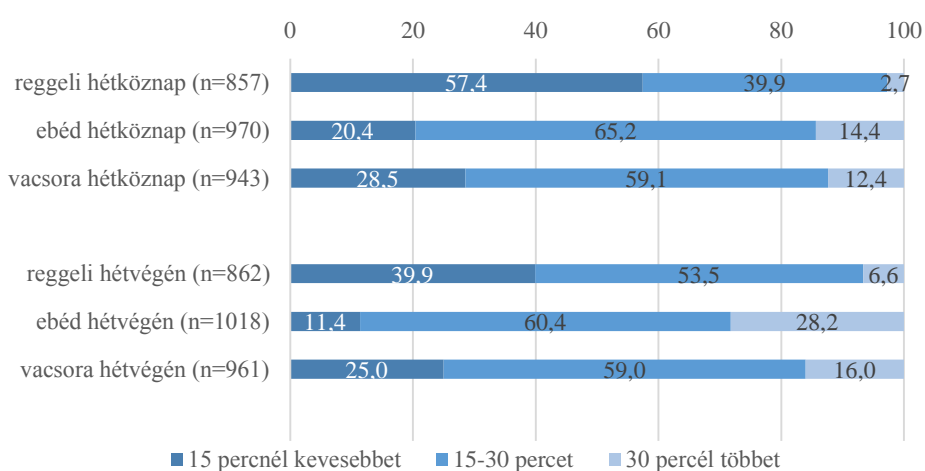
Forrás: saját szerkesztés

Megállapítható, hogy a *reggeli* esetén nincs jelentős eltérés a hétköznap és a hétvége tekintetében. A válaszadók 74%-a naponta egyszer reggelizik, 17%-a egyszer sem, és ez az eredmény azonos a hétvége és hétköznap tekintetében. *Tízórait* a válaszadók többsége (hétköznap 62,3%, hétvégén 66%) egyáltalán nem fogyaszt, 35%-a naponta egyszer, 2,6%-a naponta többször fogyaszt. A legalább egyszer tízóraiak kumulált értéke a hétvége esetén mintegy 5%-kal csökken, vagyis megállapítható, hogy hétvégén valamivel kevesebbszer tízóraiznak a válaszadók. *Ebédet* a válaszadók 90%-a naponta egyszer fogyaszt, 3,3%-uk naponta többször ebédel, 6,3%-uk viszont egyszer sem. Az egyszer sem ebédelők aránya a várakozásoknak megfelelően hétvégén csökken, és megállapítható, hogy szombaton és

vasárnap már megkérdezetteknek csak 2%-a (20 fő) az, aki nem fogyaszt ebédet. Ezzel együtt hétvégén a naponta többször ebédet fogyasztók száma is változik, ugyan csak 1%-kal, de nő. A válaszadók többsége (hétköznap 58,3%, hétvégén 55,2%) egyszer sem *uszonnázik* 38-39%-a naponta egyszer, míg a naponta többször uszonnázók aránya 3-5% között mozog. A hétvége és a hétköznap tekintetében megállapítható, hogy hétvégén kisebb azok aránya, akik egyáltalán nem fogyasztanak uszonnát, és növekszik azoké, akik egyszer vagy naponta többször is uszonnáznak. A hétköznap és hétvégi *vacsora* fogyasztása között nincs jelentősebb különbség. A többség 87-88% naponta egyszer vacsorázik, 4-5% körül mozog azok aránya, akik naponta többször, és 7%-ot tesznek ki azok, akik egyszer sem vacsoráznak. A *nassolást* tekintve hétvégén magasabb azok aránya, akik egyszer vagy többször nassolnak, és 6%-kal csökken azoké, akik egyszer sem, vagyis megállapítható, hogy hétvégén valamivel többször nassolunk. Azok aránya, akik szokták ezt a tevékenységet végezni 80-86% között mozog.

A kutatás során rákérdeztünk arra is, hogy a válaszadók *mennyi időt szánnak az egyes főétkezésekre*. A 2. ábra csak azon válaszadók válaszait tartalmazza, akik szokták az adott tevékenységet végezni, vagyis például a hétvégi reggeli esetén, akik szoktak hétvégén reggelizni. A válaszadóknak három időtartam (15 percnél kevesebbet, 15-30 percet, 30 percnél többet) közül kellett kiválasztaniuk azt, ami a saját étkezésükre leginkább illik.

2. ábra: Az egyes étkezésekre szánt idő hétköznap és hétvégén
 „Mennyi időt szán általában egy főétkezésre?”

Forrás: saját szerkesztés

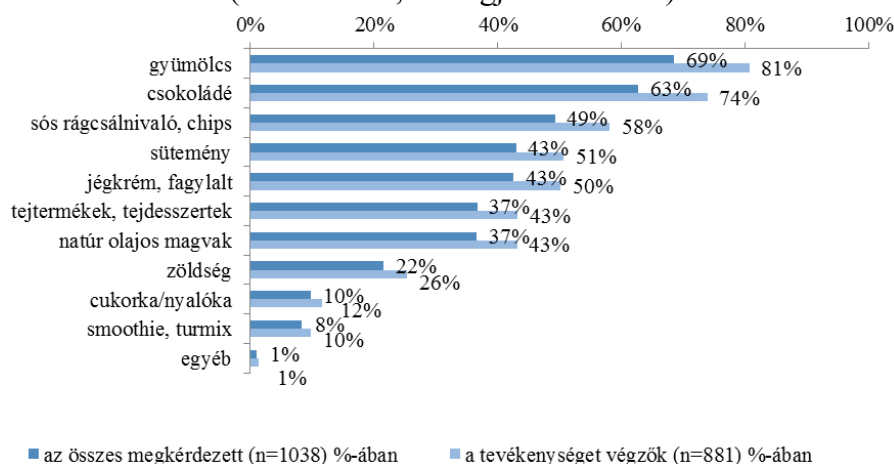
Megállapítható, hogy annak ellenére, hogy az egészségügyi ajánlásokban mindig kiemelik a reggeli jelentőségét, a válaszadók közel 20%-a egyáltalán nem is reggelizik, akik pedig igen, azok is kevés időt szánnak a reggeli elfogyasztására. A megkérdezés alapján a tevékenységet végzők többsége (57,4%) 15 percnél kevesebb idő alatt fogyasztja el reggelijét hétköznap. Az ebéd és a vacsora esetén már azok vannak többségben, akik 15-30 percet szánnak az egyes étkezésekre. A hétvégét tekintve az arányok elmozdulnak a 15-30 perc és a 30 percnél több kategóriák irányába, vagyis megállapítható, hogy átlagosan több időt szánnak az étkezésekre hétvégén. Kiemelkedő érték, hogy a válaszadók közel 30%-a több, mint fél órát szán az ebéd elfogyasztására hétvégeente.

nassolás

Az étkezéssel foglalkozó szakirodalomban azt látjuk, hogy a nassolás egyre nagyobb szerepet kap az emberek étkezésében, így hát kutatásunk során is azt feltételeztük, hogy a nassolás hangsúlyosan jelenik meg a válaszadók étkezési struktúrájában. A fenti megfontolások miatt külön is kitértünk a nassolás vizsgálatára. Hogy érzékeltessük a nassolás mindennapokban történő jelenlétét, visszautalnánk arra az 1. ábra látható eredményre, mely szerint hétvégén az emberek közel 30%-a naponta többször is nassol. Megkérdeztük azon válaszadókat, akik legalább valamilyen gyakorisággal szoktak nassolni, hogy jellemzően milyen ételt fogyasztanak ezen alkalmakkor. Az eredmények (3. ábra) azt mutatják, hogy a válaszadók közel 85%-a rendszeresen szokott nassolni. Azok, akik szoktak nassolni, a legnagyobb arányban (81%) gyümölcsöt, illetve csokoládét (74%) fogyasztanak. A legkisebb említésszámot a zöldség (26%), a cukorka/nyalóka (12%) és a smoothie/turmix (10%) kategóriák kapták. Az egyéb említések között szerepeltek 1-1 válaszadó esetén a gumicukor, a kölesgolyó, a kávé, de még az üdítő kategóriák is.

3. ábra: Nassolás

„Amennyiben szokott nassolni, jellemzően milyen ételt fogyaszt ezen alkalmakkor?”
(Több válasz, is megjelölhető volt)

Forrás: saját szerkesztés

Az elemzés kapcsán fontosnak tartjuk kiemelni, hogy az eredményeket értelmezésbeli, az egyes étkezésekről történő gondolkodásbeli sajátosságok torzíthatják. Kérdéses annak értelmezése, hogy ki mit ért az uzsonna és tízórai alatt, vagy éppen mit sorol a nassolás kategóriába. Kétségtelen, hogy a kategóriák között átfedések lehetnek, azonban kutatásunk során nem cél ezek mélyebb definiálása, egyértelmű elkülönítése. A feldolgozás során a válaszadók válaszaira hagyatkozva azt értjük az egyes étkezések alatt, amit ők szubjektív módon az adott kategóriába beleértenek.

étkezések jellemzői

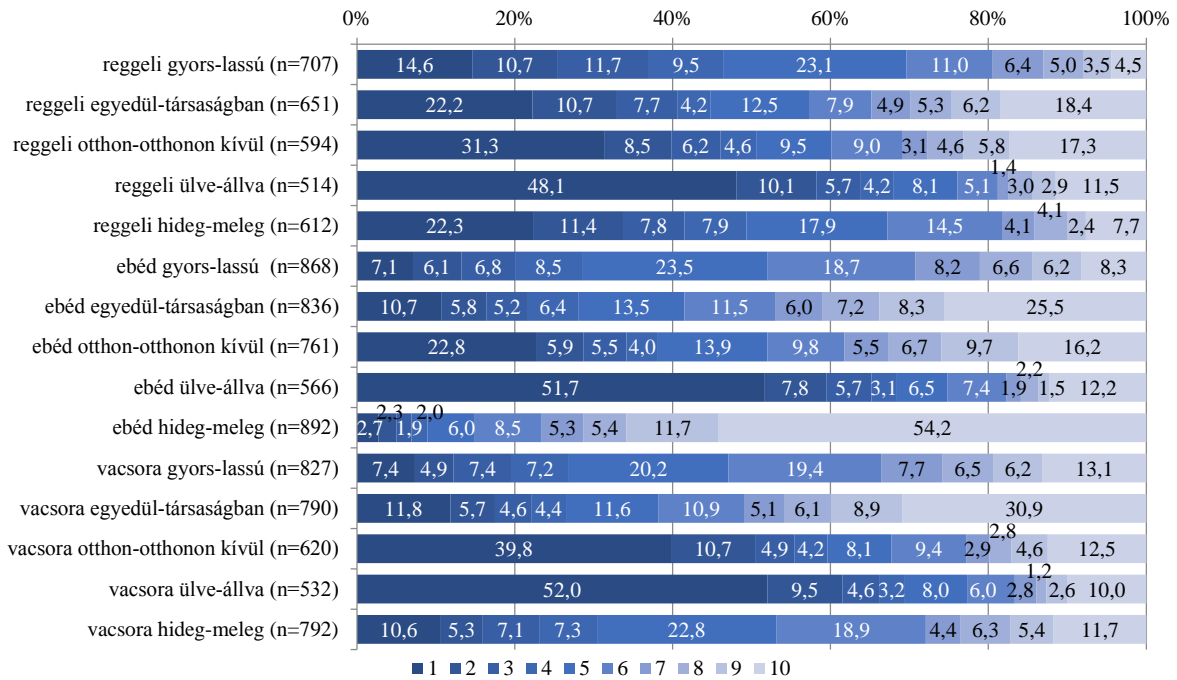
Kutatásunk során vizsgáltuk, hogy milyen jelzőkkel lehet illetni a válaszadók főétkezéseit azok időtartama, társasága, helyszíne, jellege, illetve annak tekintetében, hogy jellemzően ülve, vagy állva fogyasztják-e. Ezért arra kértük a megkérdezetteket, hogy helyezték el képzeletben saját reggelijüket, ebédjüket és vacsorájukat a gyors-lassú, egyedül-társaságban,

otthon-otthonon kívül, ülve-állva, valamint a hideg-meleg dimenziók mentén egy 0-100-ig terjedő skála segítségével. A 0-100-ig terjedő skálát egy 10 fokozatú skálává redukáltuk az eredmények könnyebb szemléltetése céljából (4. ábra).

4. ábra: Főétkezések jellemzői az öt vizsgált dimenzió mentén (n=1038)

„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

(A 0-100-ig terjedő csúszka értékeit decilisekre osztottuk.)

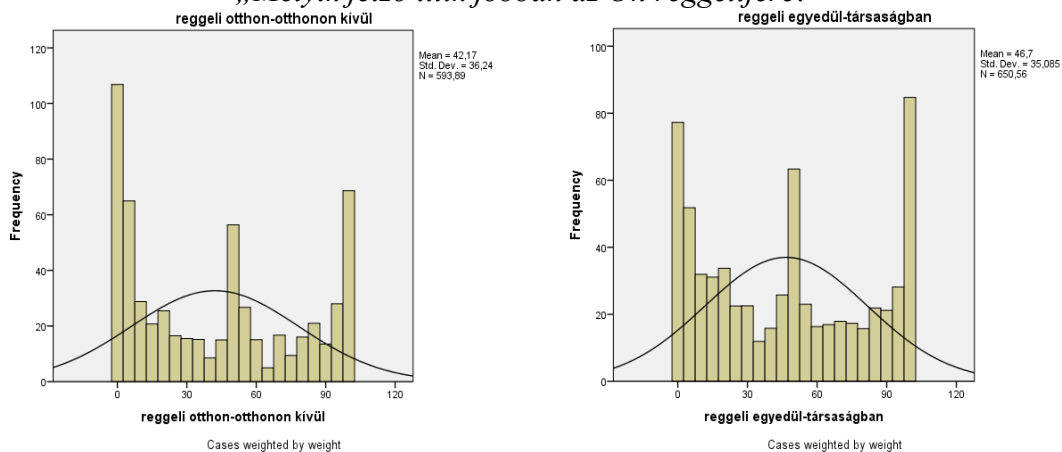

Forrás: saját szerkesztés

A kérdésre adott válaszok alapján megállapítható, hogy a válaszadók többségének *reggelije* egy olyan étkezés, melyet inkább gyorsan, egyedül és otthon fogyasztanak el. A válaszadók többsége tipikusan ülve reggelizik, és hideg ételt fogyaszt reggelire. A leginkább a reggeli helyszíne (szórás: 36,24) és társasága (szórás: 35,085) osztotta meg a válaszadókat, így ennek kapcsán hisztogramokat is közlünk (5. ábra).

5. ábra: A reggeli helyszínének és társaságának jellemzői (n=1038)

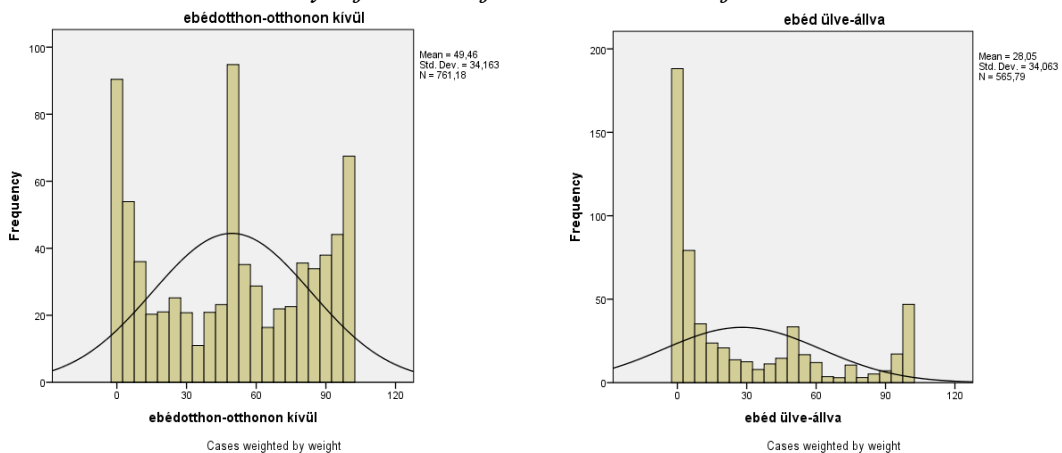
„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére?”

Forrás: saját szerkesztés

Az ebéd a válaszok átlaga alapján egy inkább lassú, és inkább otthon fogyasztott étel, melyet jellemzően ülve és melegen fogyasztanak. Az eredmények azt mutatják, hogy az ebéd fogyasztása inkább társaságban történik, mint sem egyedül. A leginkább az ebéd helyszíne (szórás: 34,1) és az a dimenzió osztotta meg a válaszadókat, hogy az étkezést ülve vagy állva végzik-e (szórás: 34,063) (6. ábra).

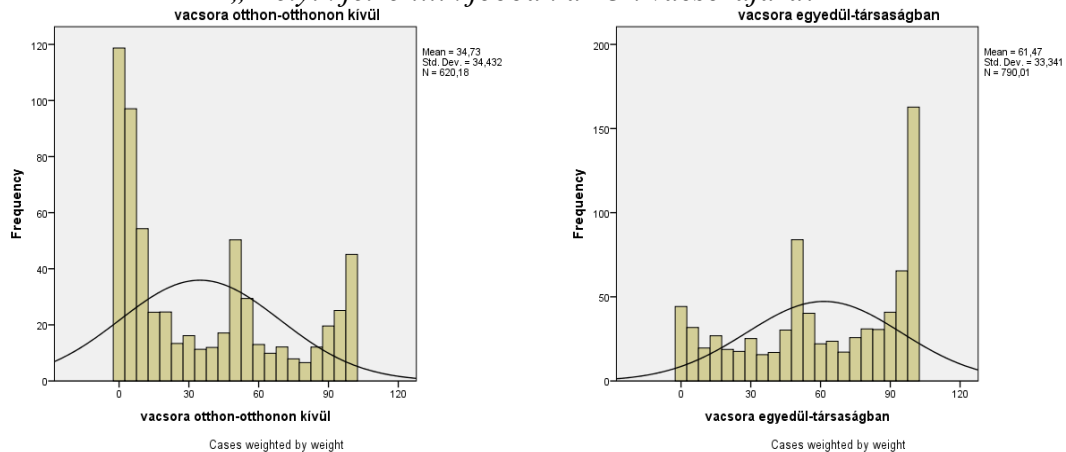
6. ábra: Az ebéd helyszínének és ülve-állva dimenziójának jellemzői (n=1038)
 „Melyik jelző illik jobban az Ön ebédjére?”

Forrás: saját szerkesztés

A vacsora egy otthon, ülve és társaságban fogyasztott ételt jelent, mely inkább lassú. A hideg-meleg dimenziókat tekintve átlagban 50-es értéket mutat, tehát tipikusan nem jellemző rá az sem, hogy hideg, de az sem, hogy meleg. A legnagyobb szórásértékek a vacsora helyszíne (szórás: 34,432) és társasága (szórás: 33,341) esetén jelentek meg (7. ábra).

7. ábra: A vacsora helyszínének és társaságának jellemzői (n=1038)
 „Melyik jelző illik jobban az Ön vacsorájára?”

Forrás: saját szerkesztés

Megállapítható, hogy a reggeli a leggyorsabb, legmagányosabb és a leginkább hideg étkezés. Az ebédre jellemző legnagyobb mértékben, hogy meleg ételt jelent és otthonon kívül fogyasztjuk, a vacsora karakterességét pedig az adja, hogy lassan fogyasztjuk, otthon, de társaságban.

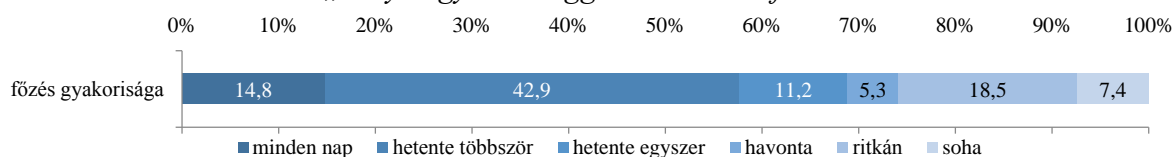
otthoni vs. szolgáltatásközpontú étkezés

A GfK Hungária Piackutató Kft. és a TÁRKI idézett közös fogyasztói szegmentációja (KELLER, 2008) során két étkezési kultúrát határozott meg. Az egyik típust napi háromszori, otthonközpontú étkezésnek nevezték el, mert a napi háromszori étkezés (reggeli, meleg ebéd, hideg vacsora) és rendszeres főzés jellemzi, a másik étkezési dimenziót pedig változatos és szolgáltatásközpontú étkezésnek nevezték el, mert a kiegészítő étkezések és az étkezési szolgáltatások magas igénybevétele a fő tulajdonságai. A fentebb jelzett kutatás alapján arra a következtetésre juthatunk, hogy az étkezések helyszíne és az elfogyasztott ételek változatossága két olyan terület, melynek vizsgálata markáns különbségeket eredményez az egyes fogyasztói csoportok vizsgálata esetén (PÁL, 2017). A fenti megfontolásokból online megkérdezésünk során annak vizsgálatára is kitértünk, hogy milyen gyakorisággal szoktak főzni, illetve milyen gyakorisággal szoktak ételt rendelni a válaszadók.

A *főzés gyakoriságát* a 8. ábra mutatja be. A válaszadók legnagyobb aránya (42,9%) hetente többször szokott főzni. Ha a kumulált értékeket tekintjük, akkor megállapítható, hogy legalább heti szinten a megkérdezettek 69%-a főz. *Ételt rendelni* a megkérdezettek többsége (72%) a havi egyszeri rendelésnél ritkábban, vagy soha nem szokott. Legalább heti gyakorisággal csupán 15,5% rendel ételt otthonába vagy munkahelyére (9. ábra).

8. ábra: A főzés gyakorisága (n=1038)

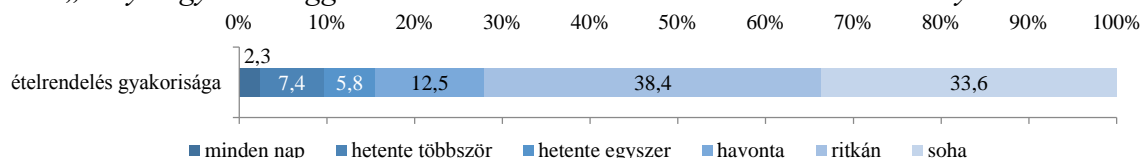
„Milyen gyakorisággal szokott Ön főzni?”

Forrás: saját szerkesztés

9. ábra: Ételtrendelés gyakorisága (n=1038)

„Milyen gyakorisággal szokott Ön ételt rendelni otthonába/munkahelyére?”

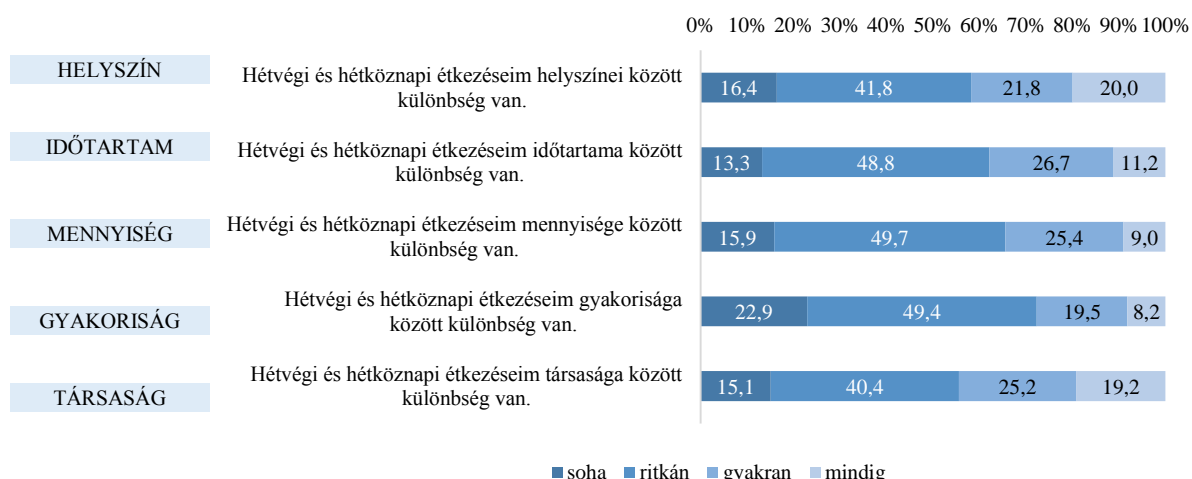
Forrás: saját szerkesztés

hétköznapi és hétvégi étkezések közötti különbség

A hétköznapi és hétvégi étkezések közötti különbségeket több kérdéssel kívántuk megvizsgálni. A fentebb már bemutatott, a hétköznapi és hétvégi étkezések konkrét gyakoriságára és a főétkezésekre szánt időre vonatkozó eredményeket az „étkezések ritmusa” blokkban közöltük. Ezen felül megkértük a résztvevőket arra, hogy ítélik meg van-e különbség a két időszakot tekintve az étkezéseik *helyszíne, időtartama, mennyisége, gyakorisága és társasága* között (10. ábra). A megkérdezettek többségénél egyik dimenziót tekintve sincs, vagy csak ritkán van különbség a hétköznapi és a hétvégi étkezések között. Legkevésbé az étkezések gyakoriságában eredményez különbségeket az, hogy éppen hétköznapi vagy hétvége van, leginkább pedig az étkezés társaságban és helyszínében mutatkozik meg az, hogy a hét milyen napjáról van szó.

10. ábra: Hétféi és hétköznap i étkezések közötti különbség (n=1038)

„Kérjük, jelezze az alábbi állítások kapcsán véleményét, amely leginkább jellemző Önre!”

Forrás: saját szerkesztés

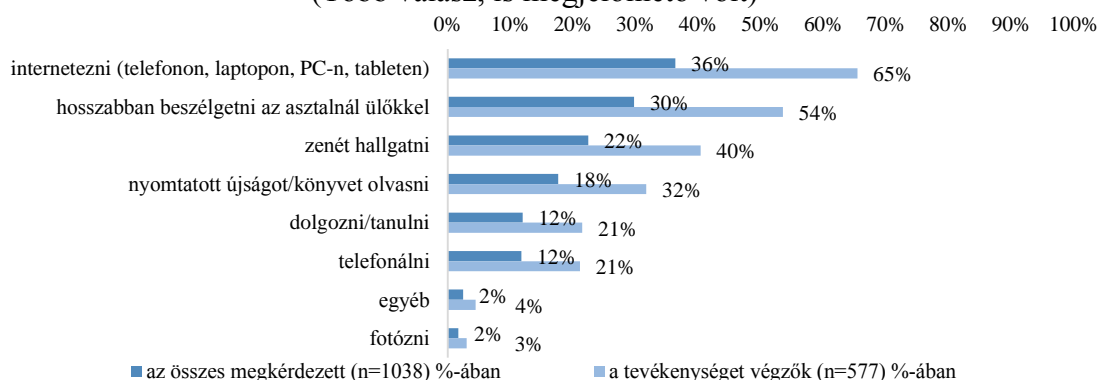
multitasking és az étkezés

A megkérdezettek 55,6%-a szokott étkezés közben egyéb tevékenységet is végezni. A konkrét tevékenységek végzésére vonatkozó említésszámokat a 11. ábra mutatjuk be. A válaszadók többsége (a teljes mintán belül 36%) internetezni szokott étkezés közben, a második leggyakrabban végzett tevékenység a beszélgetés, illetve a zenehallgatás. Megállapítható, hogy legkevésbé fotózni és telefonálni szoktak a megkérdezettek. Az egyéb tevékenységek között említették a mások kiszolgálását, gyermek etetését, illetve többen megnevezték a rejtvényfejtést és a számítógépes játékokkal történő játékot is.

11. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek

„Milyen egyéb tevékenységet szokott Ön étkezés közben végezni?”

(Több válasz, is megjelölhető volt)

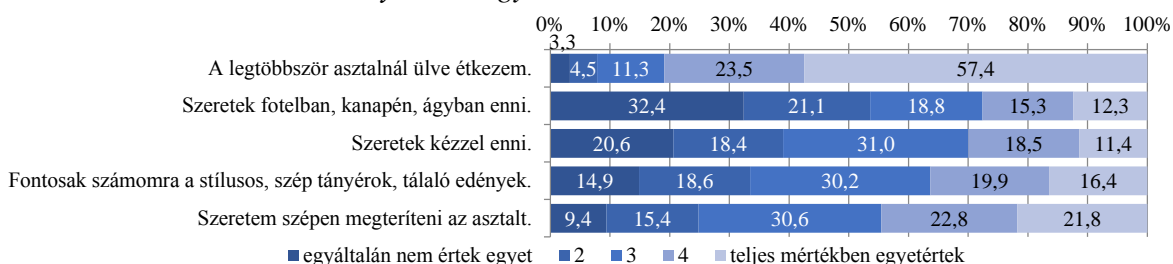
Forrás: saját szerkesztés

étkezések környezete, helyszíne

Kutatásunk során vizsgáltuk az étkezések tágabb, illetve szűkebb környezetét. A megkérdezettek véleményét az étkezések környezetével kapcsolatosan attitűdállítások segítségével vizsgáltuk. A válaszadóknak egy ötfokozatú skálának megfelelően kellett megadniuk véleményüket, melynek eredményeit a 12. ábra közöljük. Az ötfokozatú skálán az 1 azt jelentette, hogy egyáltalán nem ért egyet, míg az 5, hogy teljes mértékben egyetért.

12. ábra: Attitűdállításokkal való egyetértés (n=1038)

„Mennyire ért egyet a következő állításokkal?”

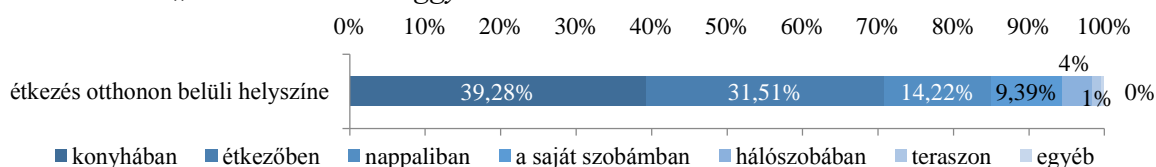
Forrás: saját szerkesztés

A 13. ábra látható, hogy milyen mértékben értettek egyet a megkérdezettek a felsorolt attitűdállításokkal. Megállapítható, hogy a leginkább azzal értettek egyet a megkérdezettek, hogy a legtöbbször asztalnál étkeznek, a legkevésbé pedig azzal, hogy szeretnek fotelban, kanapén, vagy ágyban enni (53,5% 1-es vagy 2-es értéket jelölt). A válaszadók 44,6%-a 4-es vagy 5-ös értéket jelölt annak kapcsán, hogy szereti szépen megteríteni az asztalt, illetve 36,3%-uk részére kifejezetten fontosak a stílusos, szép tányérok, tálaló edények.

Az egyes étkezések szűkebb környezetének vizsgálata mellett arra is kitértünk, hogy a megkérdezettek otthonon belül, illetve otthonon kívül milyen helyszíneken, milyen gyakorisággal fogyasztanak ételt. A 13. ábra látható, hogy mely otthonon belüli konkrét helyszíneken fogyasztanak ételt a válaszadók a legnagyobb gyakorisággal. Megállapítható, hogy a válaszadók többsége (39,28%) a felsorolt helyszínek közül a konyhában illetve az étkezőben (31,51%) fogyaszt ételt leggyakrabban. Kiemelendő ugyanakkor, hogy a kvantitatív módszertan nem tette lehetővé az olyan hibrid helyszínek teljes körű figyelembe vételét, mint például az amerikai konyhás nappali. A felmérés ezen hiányosságát, illetve a kérdéskör sokrétű vonatkozását az egyéb válaszok is megerősítették („a szobában, mivel egy szobánk van”, „konyhai étkezősarokban”), és rávilágítottak arra, hogy a jövőben érdemes lehet a témát kvalitatív módon is megvizsgálni.

13. ábra: Otthonon belüli étkezési helyszínek (n=1038)

„Hol szokott Ön leggyakrabban étkezni az otthonán belül?”

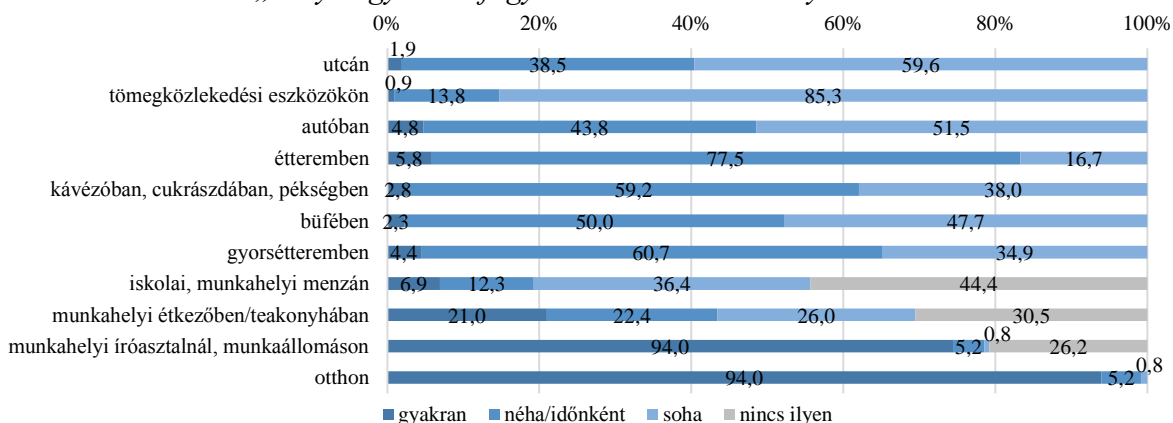
Forrás: saját szerkesztés

Megkérdeztük arról is a válaszadókat, hogy milyen gyakran fogyasztanak ételt bizonyos *otthonon kívüli helyszíneken*. Összesen 10 helyszínt soroltunk fel, melyek kapcsán az ételfogyasztás gyakoriságát egy 3 fokú skála segítségével kellett jelölniük, ahol az 1 azt jelentette, hogy gyakran, a 2 azt, hogy néha/időnként, a 3 pedig azt, hogy soha. Az otthonon és otthonon kívüli helyszíneken történő étkezés gyakoriságát a 14. ábra mutatja be. Megállapítható, hogy a válaszadók többsége (94%) gyakran fogyaszt ételt munkahelyi íróasztalnál, munkaállomáson, a második leggyakoribb említésszámot kapott helyszín (21%) pedig a munkahelyi étkező, teakonyha volt. Utóbbi esetén azonban a válaszadók több mint

fele (56%) soha nem étkezik, 30,5% azért mert nincs ilyen a munkahelyén. A legkevésbé tömegközlekedési eszközökön (85,3%: soha) fogyasztanak ételt az emberek, illetve ami meglepő, hogy a munkahelyi/iskolai menza esetén is 80,8% azok aránya, akik soha nem étkeznek itt. A válaszadók 44,4%-a azért nem fogyaszt ilyen helyen ételt, mert nincs ilyen, de a többi válaszadó 44,4%-a azért nem fogyaszt ilyen helyen ételt, mert nincs ilyen, de a többi válaszadó 36,4% más okból. Még utcán, autóban és büfében is gyakrabban fogyasztanak ételt, mint menzán. Mindamellet, hogy időnként sok eltérő helyszínen fogyasztunk ételt, kiemeljük, hogy még mindig az emberek otthona az a helyszín, ahol leggyakrabban étkeznek.

14. ábra: Otthonon kívüli étkezési helyszínek (n=1038)

„Milyen gyakran fogyaszt ételt az adott helyszínen?”

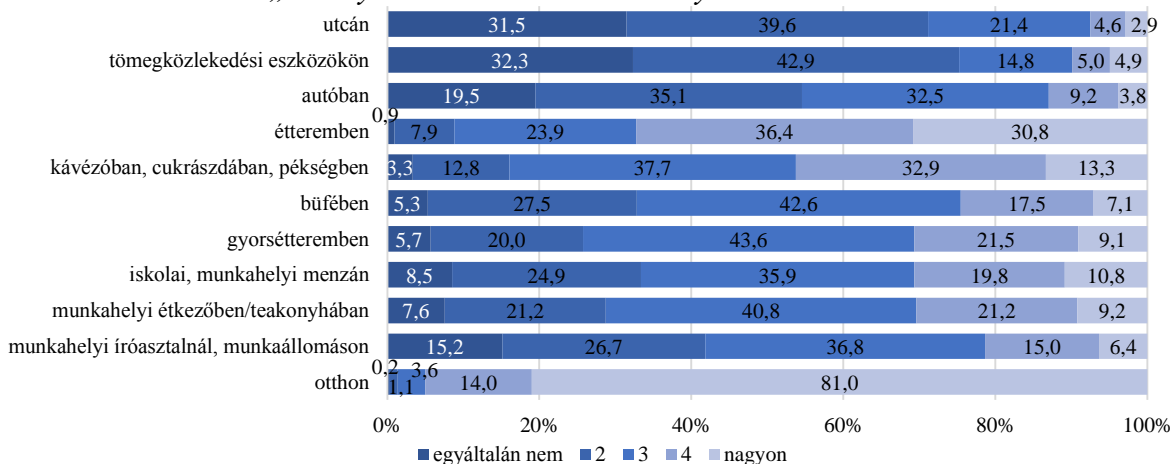

Forrás: saját szerkesztés

Arról is megkérdeztük a válaszadókat, hogy mennyire szeretnek az adott helyszíneken étkezni. A 15. ábra a „szeretek itt étkezni” állítással való egyetértés fokának átlagértékei láthatóak. A megkérdezettek leginkább otthonukban szeretnek étkezni, ami azért is pozitív, mert a legtöbbször ezen a helyszínen étkeznek. Megállapítható, hogy a válaszadók legkevésbé utcán, illetve tömegközlekedési eszközön szeretnek enni, de a többség egyáltalán nem vagy inkább nem kedveli az autóban, büfében és a munkahelyi íróasztalnál/munkaállomáson történő étkezést sem.

15. ábra: Otthonon kívüli étkezési helyszínek kedveltsége (n=1038)

„Mennyire szeret Ön az adott helyszínen étkezni?”

Forrás: saját szerkesztés

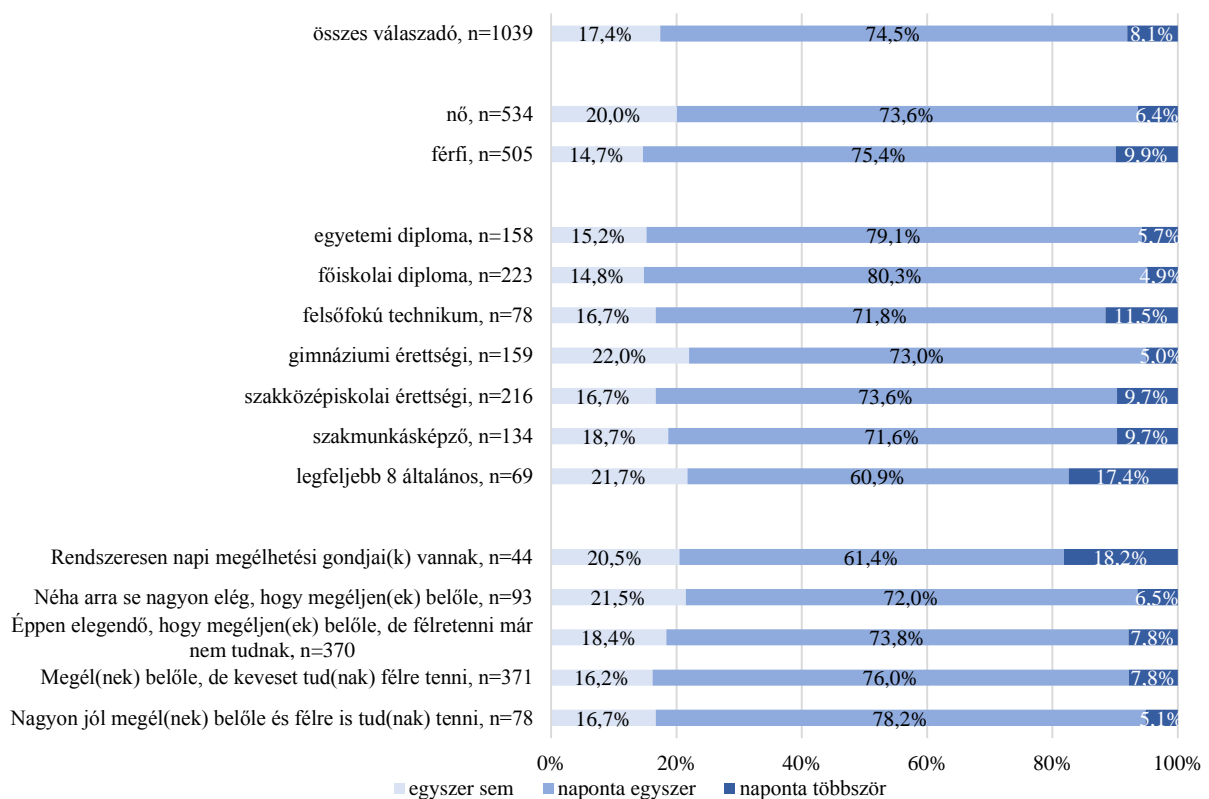
3.2. Demográfiai háttérelvezések

A demográfiai háttérelvezések során vizsgáljuk, hogy adott kérdések kapcsán az egyes demográfiai csoportok válaszaiban vannak-e eltérések. A megkérdezettek véleményét 6 háttérváltozó: *nemek, generációk, iskolai végzettség, szubjektíven megítélt jövedelmi helyzet és szubjektíven megítélt egészségügyi állapot* és *településtípus* szerint vizsgáltuk. Tanulmányunkban csak azon eredményeket ismertetjük, melyek kapcsán szignifikáns eltéréseket tapasztaltunk.

étkezések ritmusa

Az étkezések ritmusa esetén elsőként azt vizsgáltuk, hogy hányszor esznek naponta a megkérdezettek egy-egy adott étkezés gyanánt, majd pedig rátértünk annak vizsgálatára, hogy mennyi időt szánnak az egyes étkezésekre. A 16. ábra azt mutatja be, hogy a *hétköznapi reggeli* esetén milyen szignifikáns demográfiai különbségeket tártunk fel.

16. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: reggeli hétköznap
 „Hányszor eszik Ön általában naponta?”

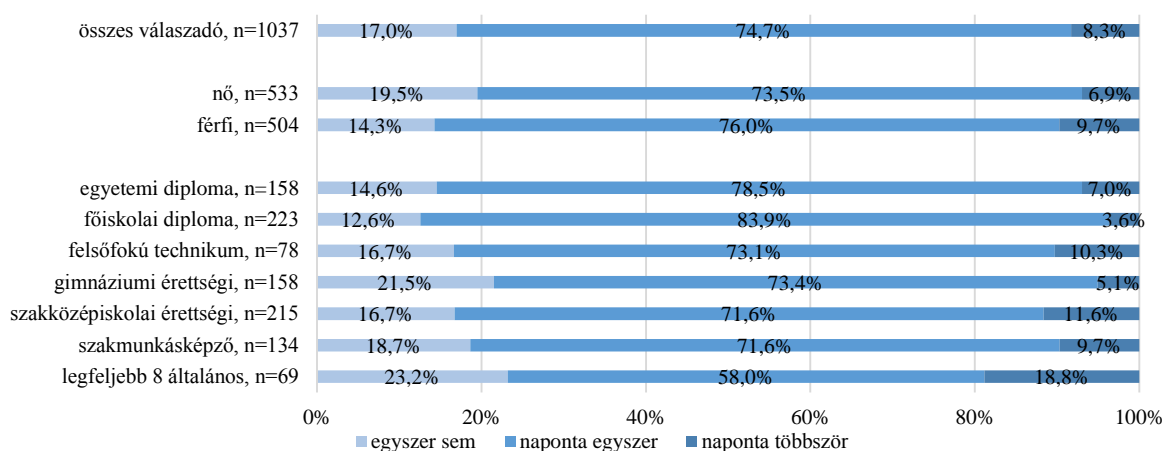
Forrás: saját szerkesztés

A hétköznapi reggelizési gyakoriság tekintetében a férfiak között kisebb azok aránya, akik egyszer sem szoktak reggelizni, míg a két nem között hasonló arányban oszlanak meg azok, akik naponta egyszer reggeliznek, a kitöltők háromnegyed része sorolható közéjük. A legfeljebb 8 általánost végzettek és a gimnáziumi érettségivel rendelkezők között vannak legnagyobb arányba, akik kihagyják hétköznap a reggelit. Az 16. ábra látható, hogy a

legfeljebb 8 általánossal rendelkezők körében a legmagasabb az aránya azoknak, akik naponta többször is reggeliznek hétköznap, majdnem ötödük sorolható ide. Jövedelmi helyzet alapján a jobb jövedelmi helyzetben lévők esetén a kisebb azok aránya, akik kihagynák a reggelit vagy naponta többször is reggeliznének, míg a rosszabb jövedelmi helyzet esetén a legnagyobb ez az arány.

A *hétvégi reggelizési* gyakoriság nagyon hasonló képet mutat a hétköznapival. A férfiak kisebb arányban hagyják ki a reggelit hétvégén, mint a nők. Iskolai végzettség alapján a legfeljebb 8 általánossal rendelkezők esetén a legnagyobb azok aránya, akik egyszer sem reggeliznek, de esetükben a legnagyobb azok aránya, akik naponta többször is reggeliznek hétvégén (17. ábra).

17. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: reggeli hétvégén
 „Hányszor eszik Ön általában naponta?”

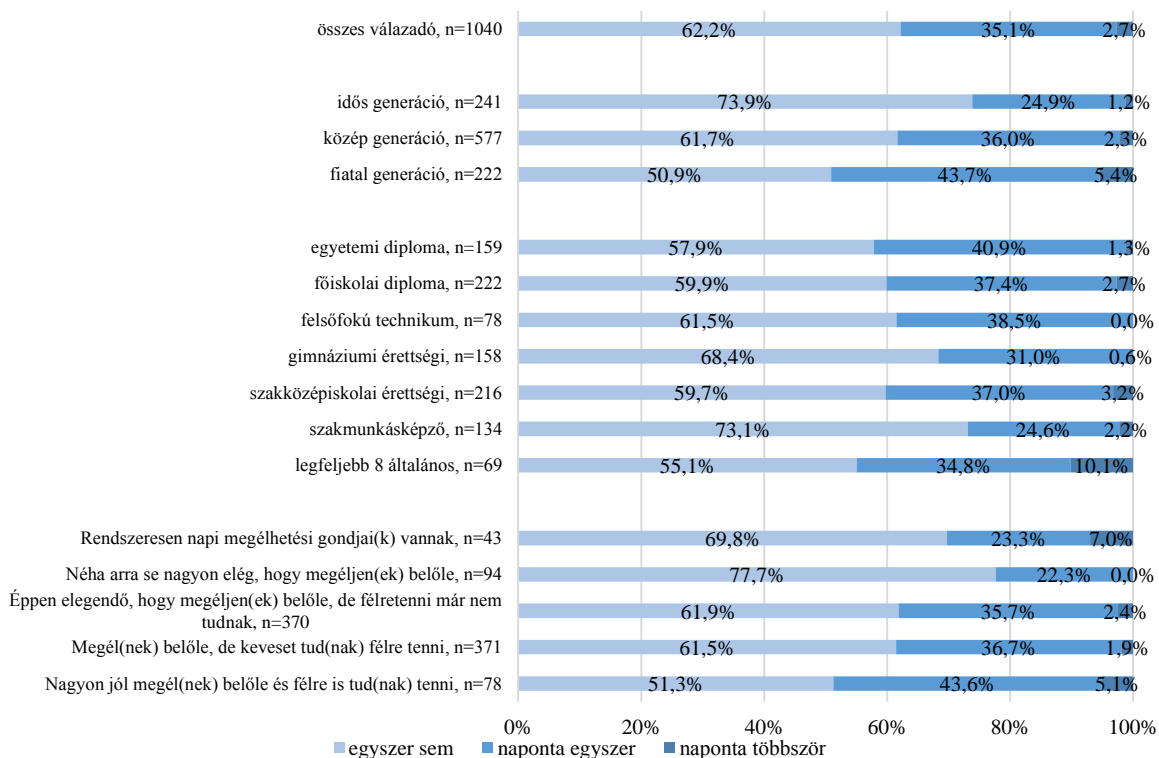

Forrás: saját szerkesztés

A *hétköznapi tízórai*zás egyértelműen jellemzőbb a fiatal generációra, mint a közép vagy idős generáció tagjaira. A legfeljebb 8 általánost végzetek tízóraiznak hétköznap naponta többször is a legnagyobb arányban, mag a szakmunkásképzőt végzetek közül hagyják ki ezt az étkezést a legtöbben. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők nagyobb arányban tízóraiznak naponta egyszer hétköznap, mint az alacsonyabb végzettségi szintűek. Jövedelmi helyzet tekintetében a naponta legalább egyszer történő tízóraizás hétköznap a legjobb jövedelmi helyzetűekre jellemző, míg ennek az étkezésnek az elhagyása leginkább a rossz anyagi helyzetűekre (18. ábra).

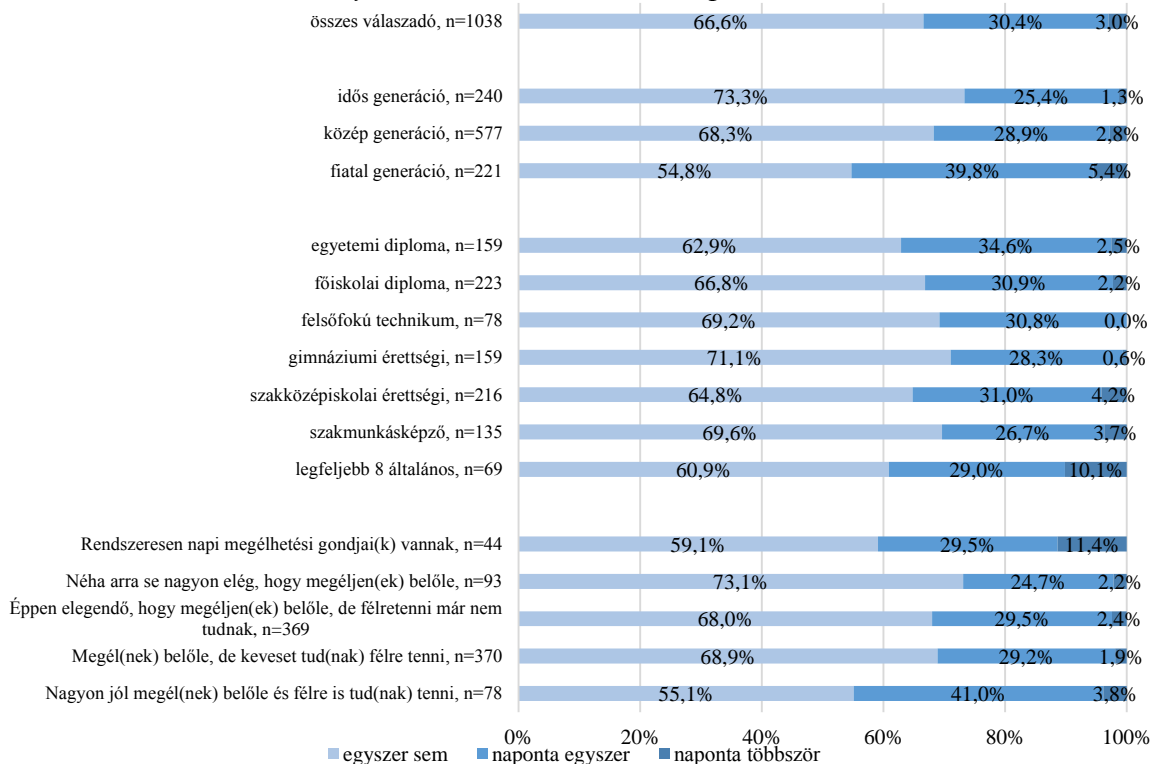
A *hétvégi tízórai*zási szokások nagyon hasonlóak a hétköznapiakhoz. Ebben az esetben is a fiatalok nagyobb arányban tízóraiznak, mint a náluk idősebb generáció tagjai. Iskolai végzettség tekintetében a gimnáziumi érettségivel rendelkezők, illetve a szakmunkásképző végzettséggel rendelkezők hagyják ki legnagyobb arányban ezt az étkezést. A legfeljebb 8 általánossal rendelkezők tízóraiznak naponta többször is a legnagyobb arányban hétvégente, csakúgy, mint hétköznap. Érdekes eredmény, hogy a hétvégi tízóraizás a leginkább a leggazdagabbakra és a legszegényebbekre jellemző (19. ábra).

18. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: tízórai (délelőtti köztes étkezés) hétköznap
 „Hányszor eszik Ön általában naponta?”

Forrás: saját szerkesztés

19. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: tízórai (délelőtti köztes étkezés) hétvégén
 „Hányszor eszik Ön általában naponta?”

Forrás: saját szerkesztés

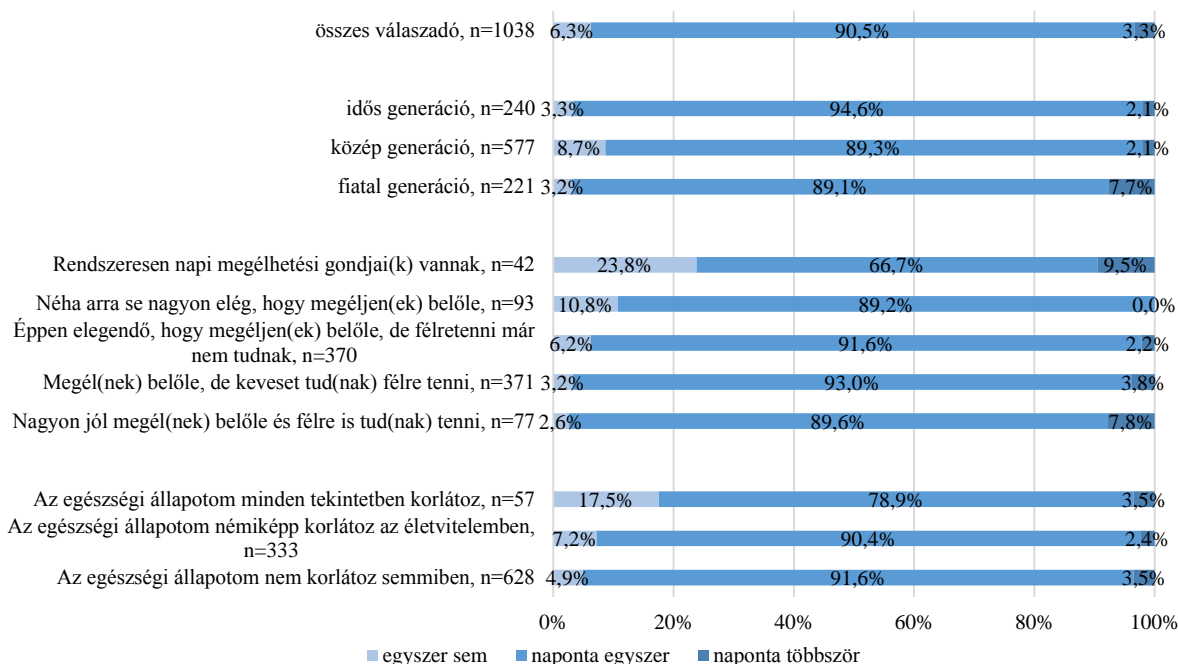
A legalább egyszeri *hétköznapi ebéd* elfogyasztásának aránya általánosan magas a mintán belül. Generációk esetén legnagyobb arányban a közép generáció tagjai hagyják ki ezt az étkezést, míg a fiatal generációhoz tartozók között vannak legnagyobb arányban, akik naponta többször is ebédelnek hétköznap. Anyagi helyzet esetében a rosszabb anyagi helyzetű csoportok nagyobb arányban hagyják ki hétköznap az ebédet, mint akik jobb anyagi helyzetben vannak. Az egészségi állapot tekintetében nagyobb arányban hagyják ki azok a hétköznapi ebédet, akiket az egészségi állapotuk minden tekintetben korlátoz, mint akiket nem (20. ábra).

A *hétvégi ebéd* esetében még a hétköznapi ebédnél is alacsonyabb azok aránya, akik kihagynák ezt az étkezést. Generációk tekintetében a fiatalok nagyobb arányban ebédelnek naponta többször is hétvégén, mint a középgenerációsok és az idősek. Iskolai végzettség tekintetében a legtöbben a legfeljebb 8 általánossal rendelkezők közül ebédelnek naponta többször is hétvégén, de esetükben a legnagyobb azok aránya is, akik kihagyják ezt az étkezést. A jövedelmi helyzet szempontjából a jövedelmi szint növekedésével nő azok aránya is, akik naponta egyszer ebédelnek hétvégén (21. ábra).

A *hétköznapi uzsonnázás* generációk esetében leginkább a fiatalokra jellemző, legkevésbé pedig a középgeneráció tagjaira. Iskolai végzettség tekintetében a hétköznapi uzsonnázás aránya a legfeljebb 8 általánost végzettek esetében a legmagasabb, míg a szakmunkásképzőt végzettek esetében a legalacsonyabb (22. ábra).

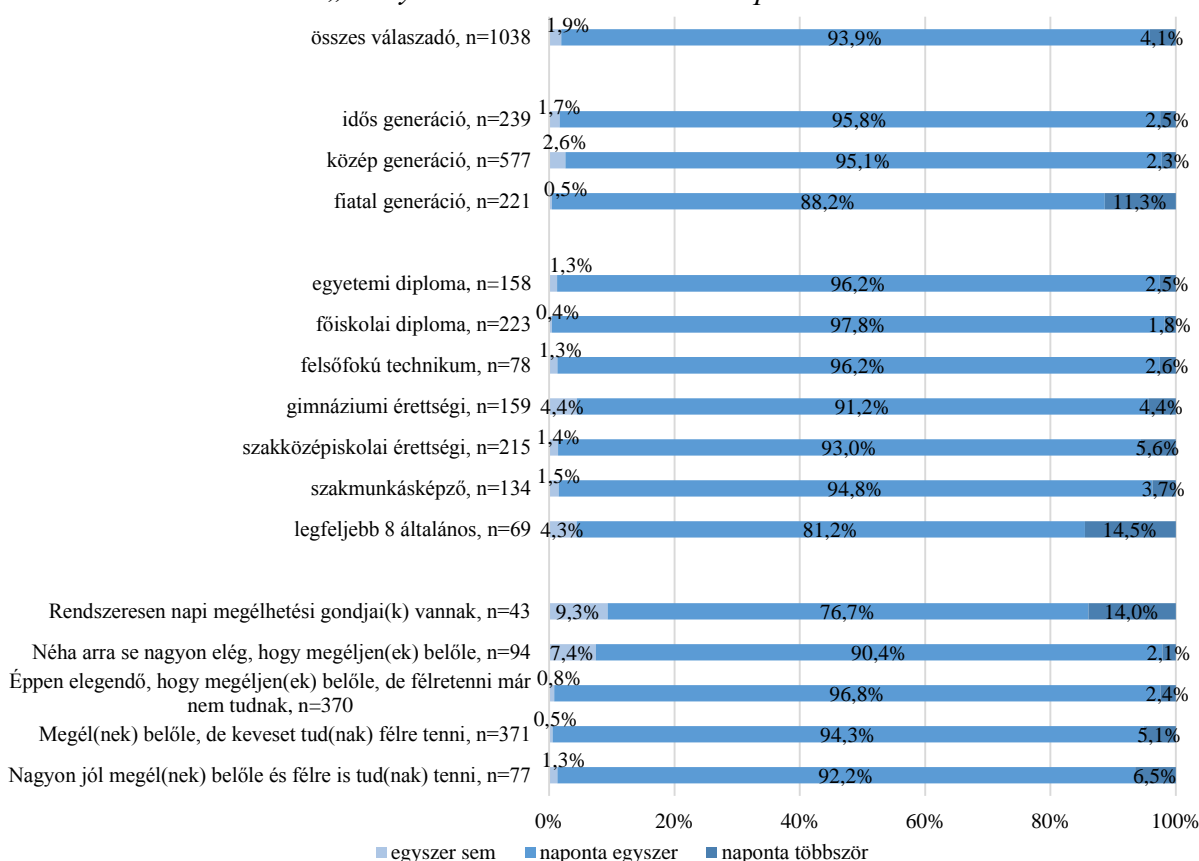
A *hétvégi uzsonnázás* a hétköznapihoz hasonlóan a fiatalokra a legjellemzőbb, de a hétköznapival ellentétben nem a középgenerációsok esetében a legalacsonyabb azok aránya, akik uzsonnáznak hétvégén, hanem az idős generáció tagjai esetén. A felsőfokú technikumot végzettek hagyják ki a legnagyobb arányban az uzsonnát hétvégén, míg a legfeljebb 8 általánost végzettek uzsonnáznak hétvégén a legnagyobb arányban (23. ábra).

20. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: ebéd hétköznap
 „Hányszor eszik Ön általában naponta?”

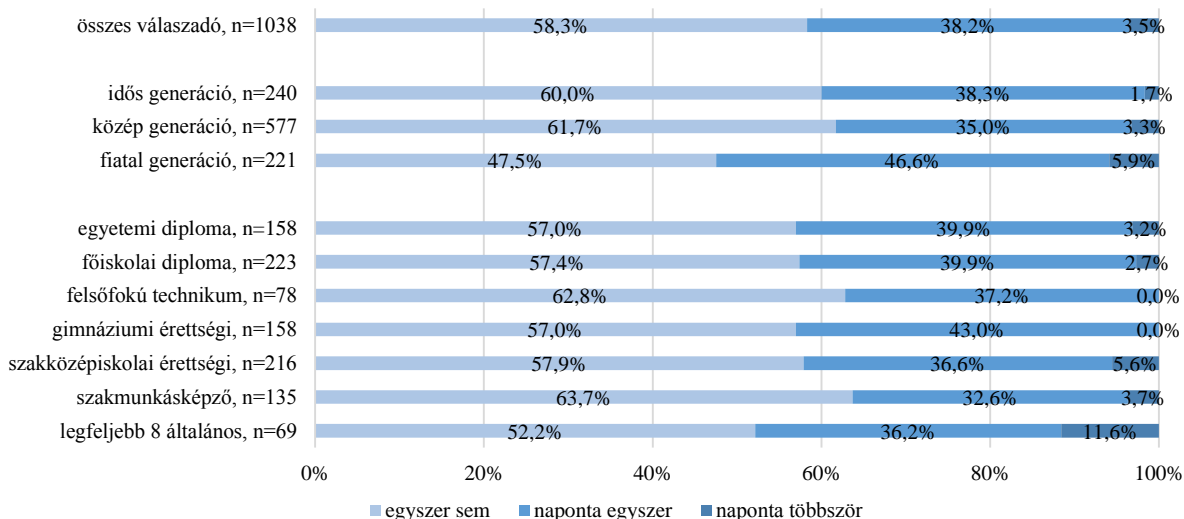
Forrás: saját szerkesztés

21. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: ebéd hétvégén
 „Hányszor eszik Ön általában naponta?”

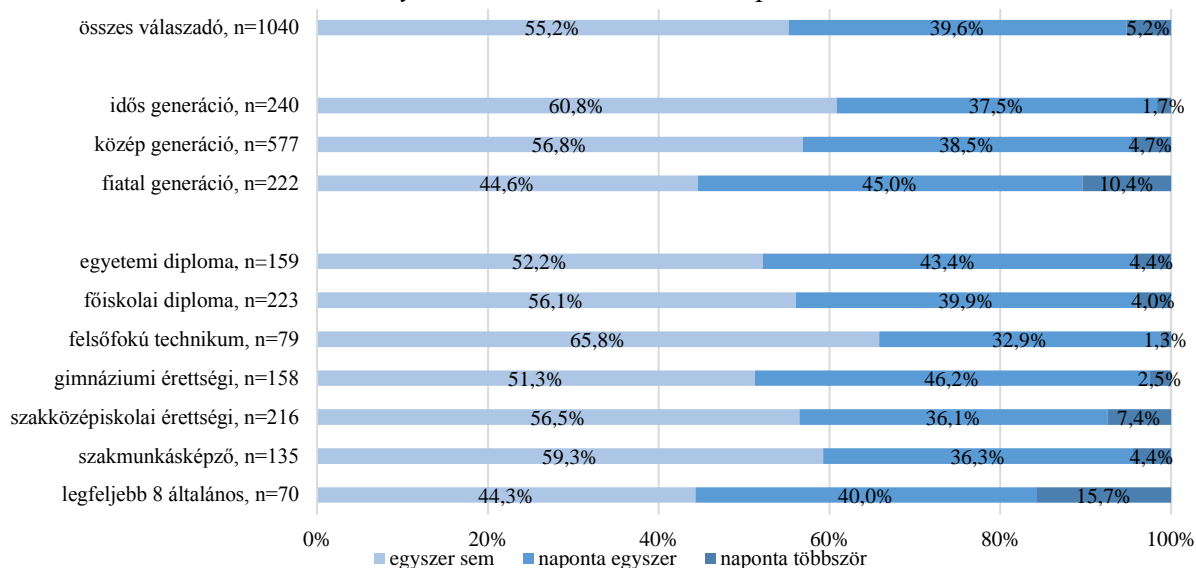
Forrás: saját szerkesztés

22. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: uzsonna (délutáni köztes étkezés) hétköznap
 „Hányszor eszik Ön általában naponta?”

Forrás: saját szerkesztés

23. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: uzsonna (délutáni köztes étkezés) hétvégén
 „Hányszor eszik Ön általában naponta?”

Forrás: saját szerkesztés

A *vacsorázás* esetében általánosan magas az arány a mintán belül, akik legalább naponta egyszer vacsoráznak *hétköznap*. Az idős generáció tagjai hagyják ki legnagyobb arányban ezt, az étkezést, míg a fiatal generáció tagjai vacsoráznak legnagyobb arányban legalább naponta egyszer. Iskolai végzettség esetében azok hagyják ki legnagyobb arányban ezt az étkezést, akik legmagasabb iskolai végzettsége a gimnáziumi érettségi. A legfeljebb 8 általánossal rendelkezők körében vannak a legtöbben, akik hétköznap naponta többször is vacsoráznak. Minél jobb jövedelmi helyzettel rendelkezik egy válaszadó, annál inkább jellemző rá a hétköznapi legalább egyszeri vacsorázás (24. ábra).

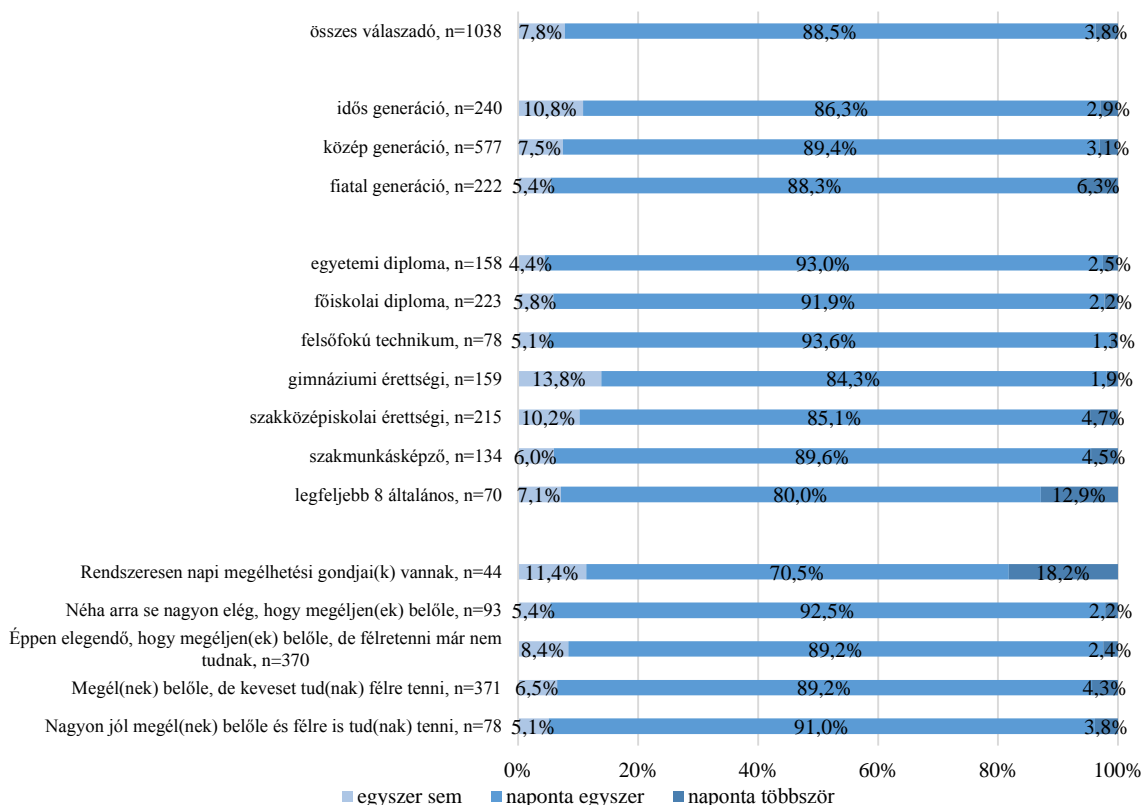
A *hétfégi vacsorázás* jellemzői nagyon hasonlóak a hétköznapiéhoz. A fiatalok nagyobb arányban vacsoráznak legalább egyszer naponta hétvégén, mint a középgenerációsok vagy idősek. Ebben az esetben is a legfeljebb gimnáziumi érettségivel rendelkezők azok, akik a legnagyobb arányban hagyják ki ezt az étkezési típust. Anyagi helyzet alapján a legrosszabb anyagi helyzetűek hagyják ki a legnagyobb arányban a hétfégi vacsorát, de esetükben vannak azok is a legtöbben, akik naponta többször is vacsoráznak hétvégén (25. ábra).

Az idősebb generáció tagjai több *időt szánnak egy hétköznapi reggelire*, mint a náluk fiatalabbak. A legkevesebbet a közép generáció tagjai szánják erre, esetükben a legnagyobb azok aránya, akik 15 percnél kevesebbet szánnak erre (26. ábra).

A *hétköznapi ebéd* esetében az idős generáció tagjai szánják a legnagyobb mértékben az étkezésre 15 percnél többet. Azok aránya, akik 30 percnél többet szánják a hétköznapi ebédre a fiatalok között a legmagasabb. Iskolai végzettség tekintetében, minél magasabb egy csoport iskolai végzettsége, annál magasabb arányban szánják a csoport tagjai 15 percnél többet egy hétköznapi ebédre (27. ábra).

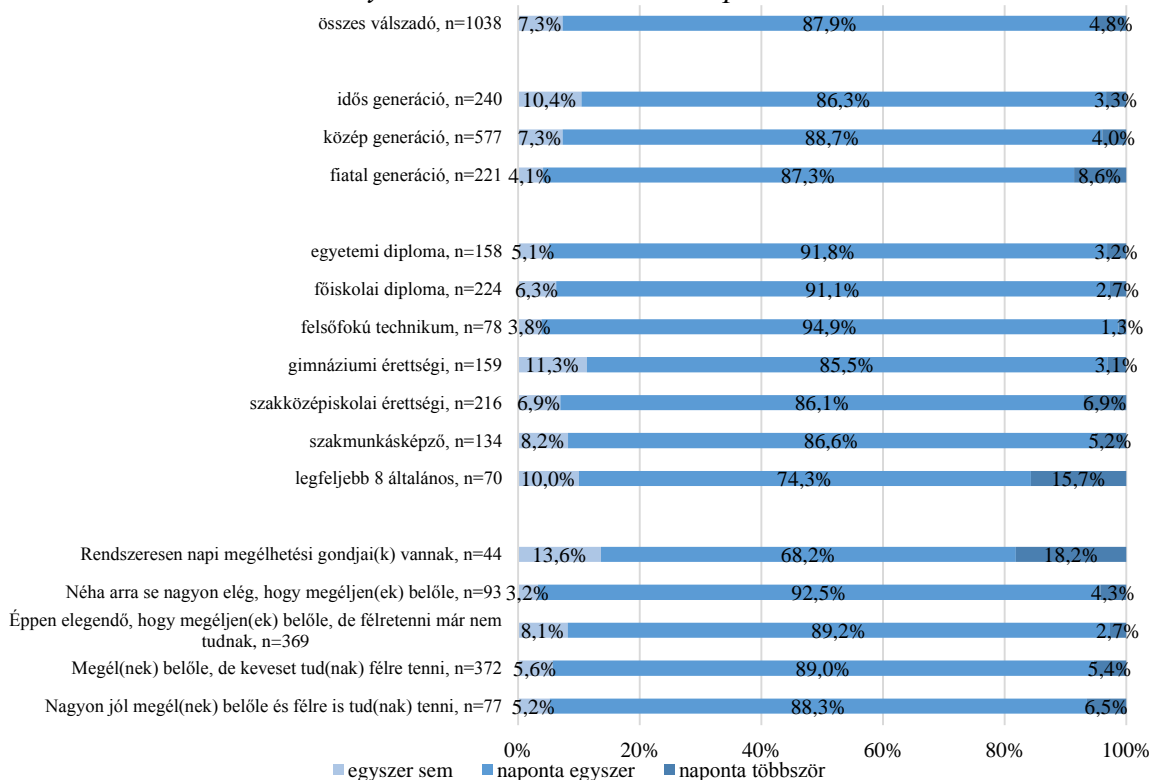
A *hétfégi ebéd* esetében a magasabb iskolai végzettségűek nagyobb arányban fordítanak 15 percnél többet az étkezésre, mint az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők (28. ábra).

24. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: vacsora hétköznap
 „Hányszor eszik Ön általában naponta?”

Forrás: saját szerkesztés

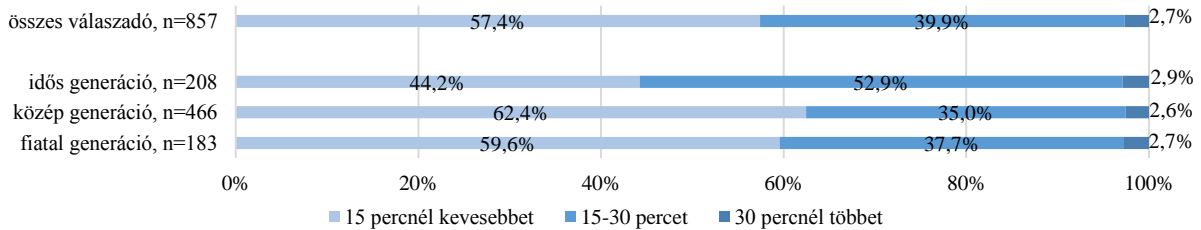
25. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: vacsora hétvégén
 „Hányszor eszik Ön általában naponta?”

Forrás: saját szerkesztés

26. ábra: Az egyes étkezésekre szánt idő – demográfiai háttérvizsgálat: reggeli hétköznap

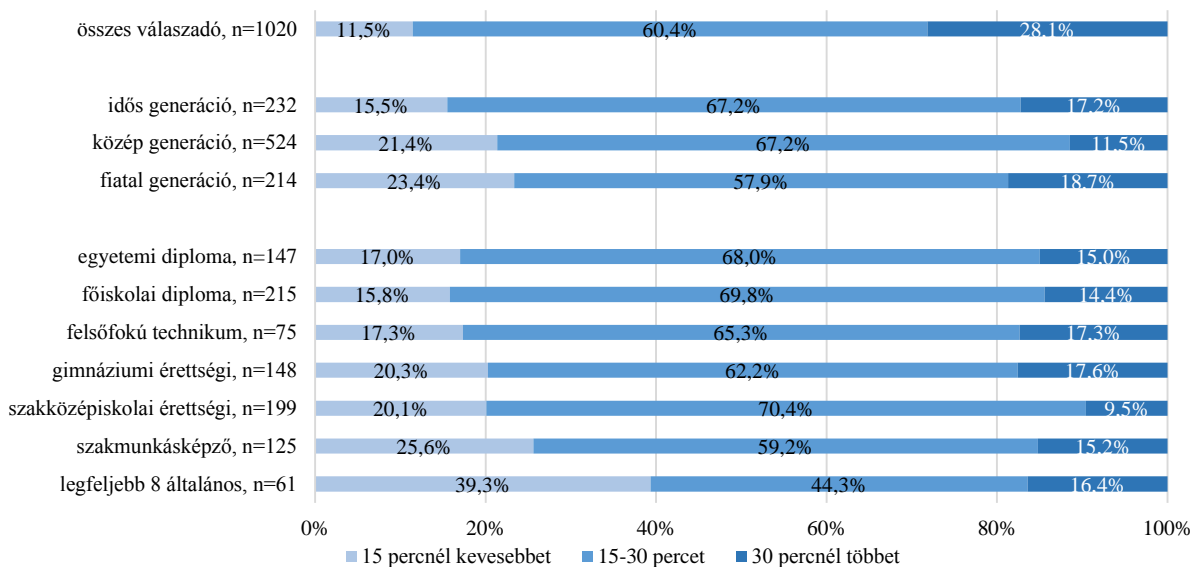
„Mennyi időt szán általában egy főétkezésre?”

Forrás: saját szerkesztés

27. ábra: Az egyes étkezésekre szánt idő – demográfiai háttérvizsgálat: ebéd hétköznap

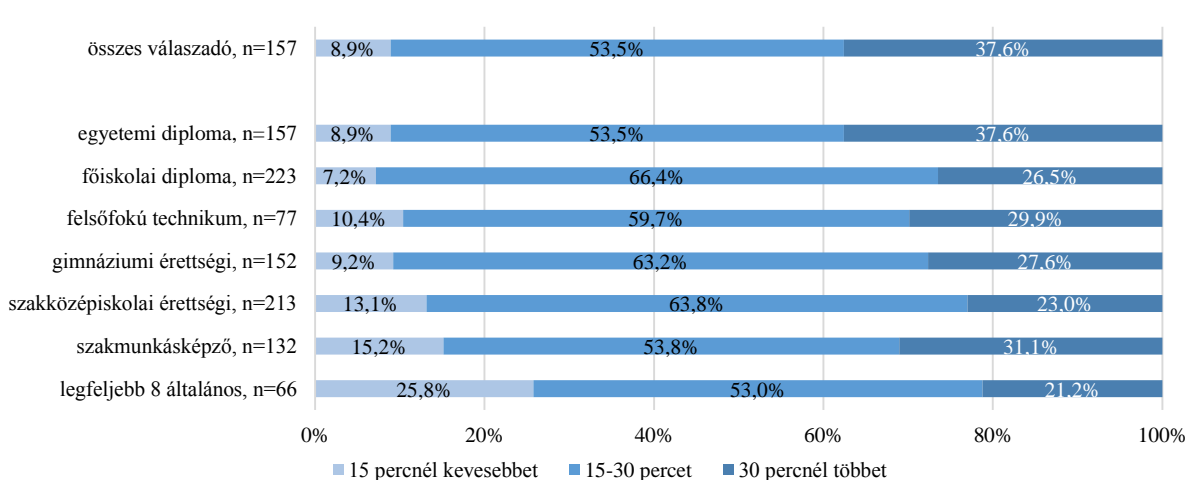
„Mennyi időt szán általában egy főétkezésre?”

Forrás: saját szerkesztés

28. ábra: Az egyes étkezésekre szánt idő – demográfiai háttérvizsgálat: ebéd hétvégén

„Mennyi időt szán általában egy főétkezésre?”

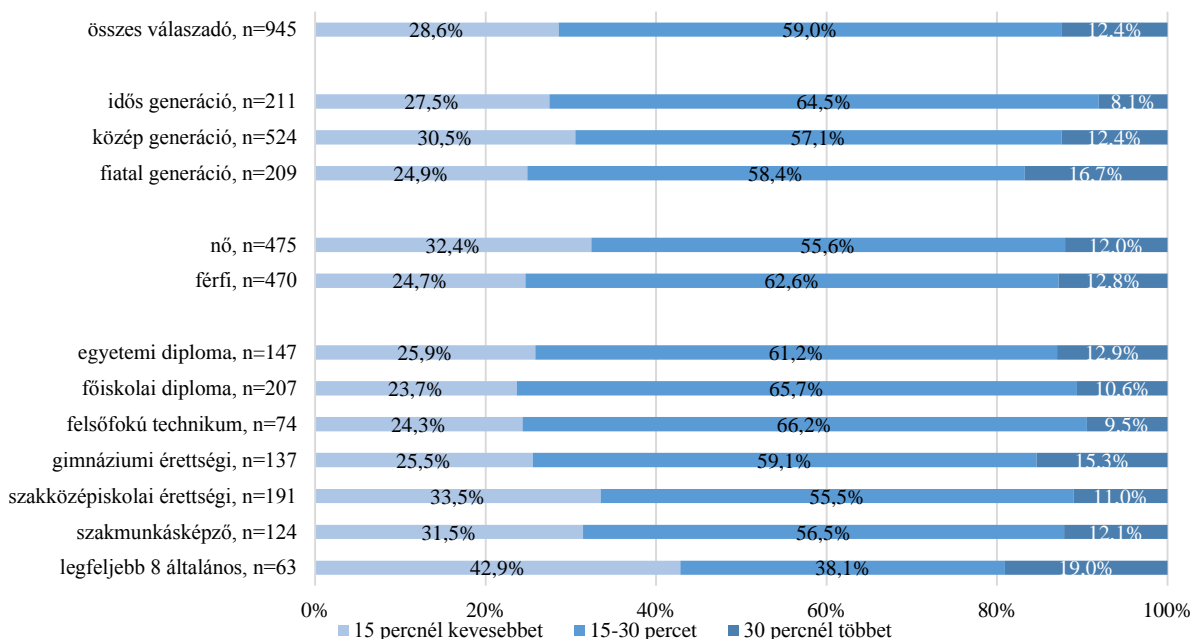

Forrás: saját szerkesztés

Hétköznapi vacsorára generációk tekintetében a fiatalok szánják a legtöbb időt, esetükben a legmagasabb azok aránya is, akik erre 30 percnél többet áldoznak. A nemek esetében a férfiak több időt szánnak erre az étkezésre, mint a nők. Iskolázottság tekintetében a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők nagyobb arányban töltenek el 15 percnél többet a hétköznapi vacsorával, mint az alacsonyabb végzettségűek (29. ábra). A *hétvégi vacsorák* esetében is érvényes az iskolázottság tekintetében az, ami a hétköznapiakra volt jellemző. Minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik egy csoport, annál nagyobb arányban vannak azok, akik 15 percnél többet szánnak a vacsorára. 30 percnél többet pedig a legnagyobb arányban az egyetemi diplomával rendelkezők áldoznak a hétvégi vacsorára (30. ábra).

29. ábra: Az egyes étkezésekre szánt idő – demográfiai háttérvizsgálat: vacsora hétköznap

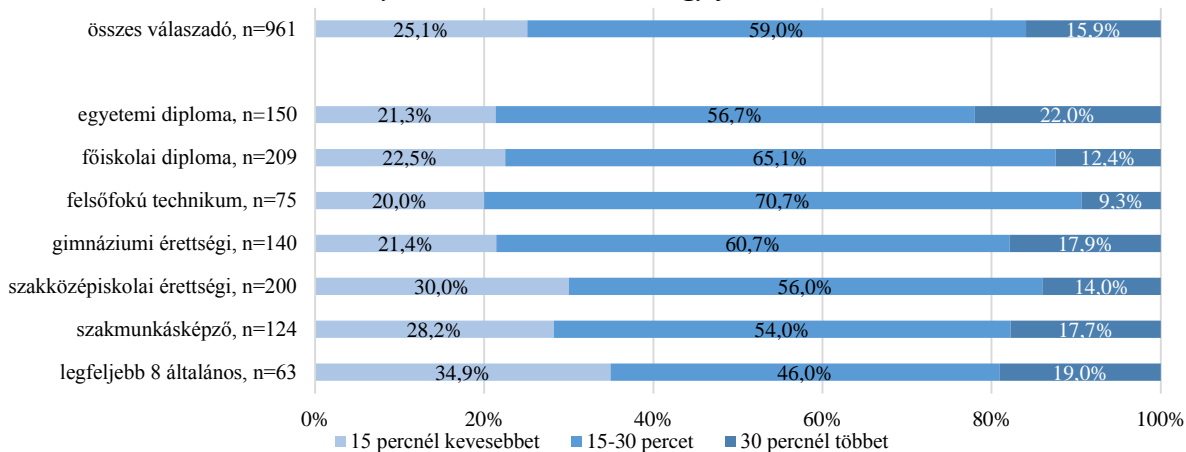
„Mennyi időt szán általában egy főétkezésre?”

Forrás: saját szerkesztés

30. ábra: Az egyes étkezésekre szánt idő – demográfiai háttérvizsgálat: vacsora hétvégén

„Mennyi időt szán általában egy főétkezésre?”

Forrás: saját szerkesztés

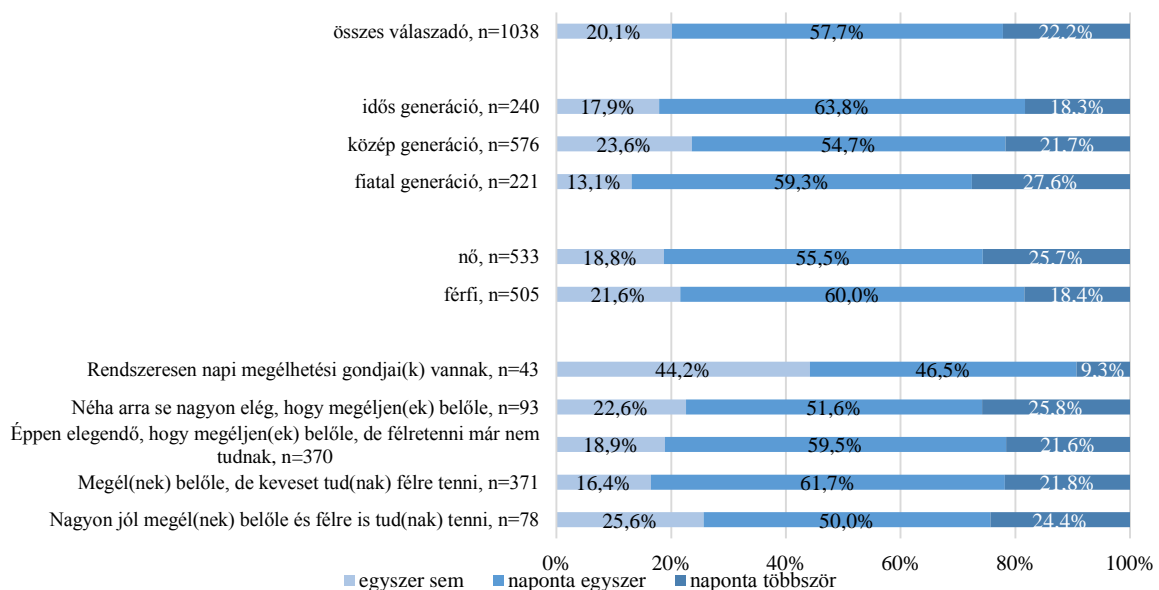
nassolás

A következőkben a nassolás kapcsán tapasztalt demográfiai különbségeket mutatjuk be. A legalább naponta egyszeri *nassolás hétköznap* leginkább a fiatalokra és az idősekre jellemző, míg legkevésbé a középgenerációsokra. Igaz azonban az is, hogy a naponta többszöri nassolás esetében az időseké a legkisebb arány. Nemek tekintetében a nőkre jellemzőbb a naponta többszöri nassolás, mint a férfiakra. Jövedelmi helyzet tekintetében a rendszeresen napi megélhetési gondokkal küzdők kevesebbszer nassolnak, mint a náluk jobb anyagi helyzetben lévők (31. ábra).

A *hétfégi nassolás* esetében több szempont szerint is szignifikáns különbség van a minta egyes csoportjai között, mint a hétköznap esetében. A fiatalok többször nassolnak „naponta többször” hétfégen, mint a középgenerációsok vagy az idősek. Iskolai végzettség esetében a naponta többszöri nassolás az alacsony végzettségűekre és az egyetemi diplomával rendelkezőkre jellemző leginkább, igaz a legfeljebb 8 általánost végzettek esetében a legmagasabb azok aránya, akik egyszer sem nassolnak hétfégen. Jövedelmi helyzet szempontjából a legnagyobb arányban a rendszeresen napi megélhetési gondokkal küzdők hagyják ki a nassolást, míg a leginkább nassolók, akik éppen megélnék, de félre már nem tudnak tenni. Egészségi állapot tekintetében, akiket korlátoz az egészségi állapotuk minden tekintetben, kisebb arányban nassolnak hétfégen, azokhoz képest, akik kevésbé vannak korlátozva (32. ábra).

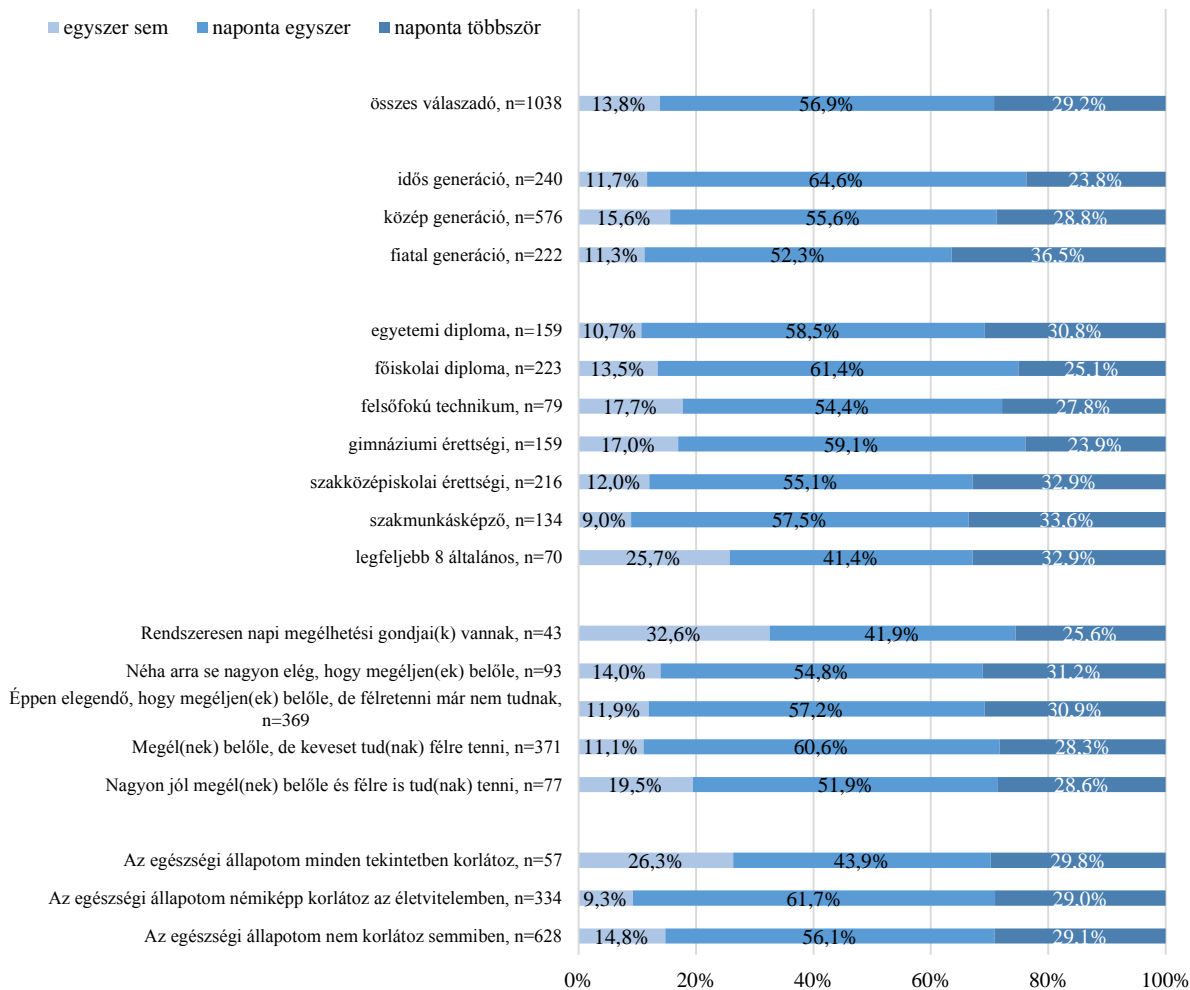
A nassolás esetében a fiatal generáció tagjai nagyobb arányban fogyasztanak *csokoládét*, mint a náluk idősebb generációk. Jövedelmi helyzet szempontjából, minél jómódúbb egy csoport annál nagyobb arányban fogyasztanak a tagjai *csokoládét nassolásként*, kivéve a legjómódúbbak esetén. Azok, akiknek a jövedelmi helyzete olyan, hogy nagyon jól megélnék és félre is tudnak tenni, fogyasztják a legkisebb arányban *csokoládét nassolás gyanánt* (33. ábra).

31. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: nassolás hétköznap
„Hányszor eszik Ön általában naponta?” – nassolás
(gyümölcs, falat étel, tartalmas ital, csoki) hétköznap

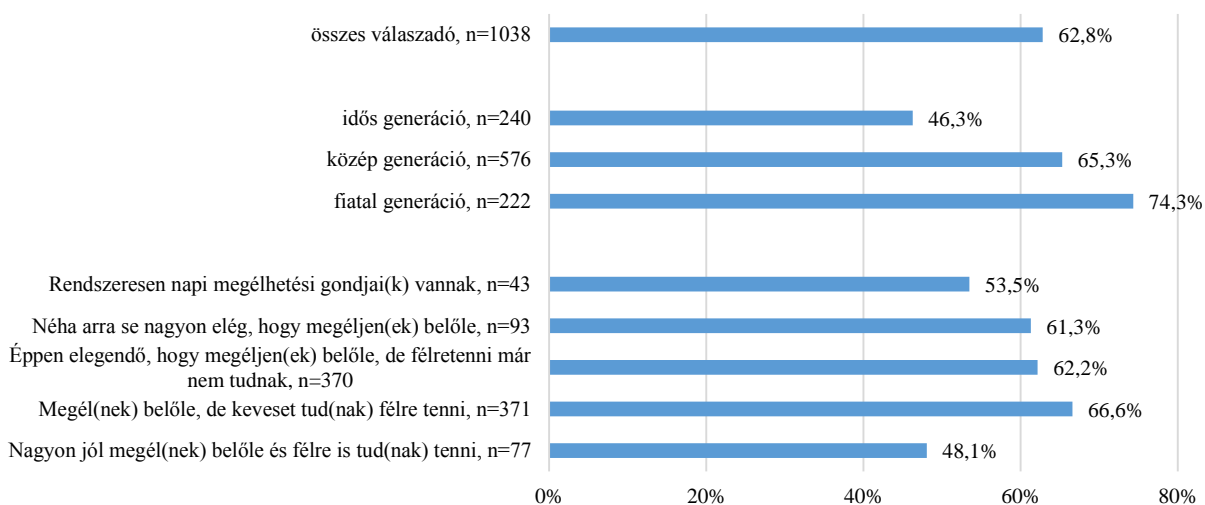
Forrás: saját szerkesztés

32. ábra: Étkezések gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat: nassolás hétvégén
 „Hányszor eszik Ön általában naponta?” – nassolás
 (gyümölcs, falat étel, tartalmas ital, csoki) hétvégén

Forrás: saját szerkesztés

33. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: csokoládé
 „Amennyiben szokott nassolni, jellemzően milyen ételleket fogyaszt ezen alkalmakkor?”

Forrás: saját szerkesztés

A gyümölcs fogyasztása nassolások esetén nagyobb arányban jellemző a nőkre, mint a férfiakra. Egészségi állapot tekintetében azok fogyasztanak legnagyobb arányban gyümölcsöt nassolás gyanánt, akik egészségi állapotuk miatt némiképp korlátozva vannak az életvitelükben (34. ábra)

Sós rágcálnivalókat és chipset a fiatal generáció tagjai nagyobb arányban fogyasztanak nassolásként, mint a középgenerációs vagy idős generációkhoz tartozók (35. ábra).

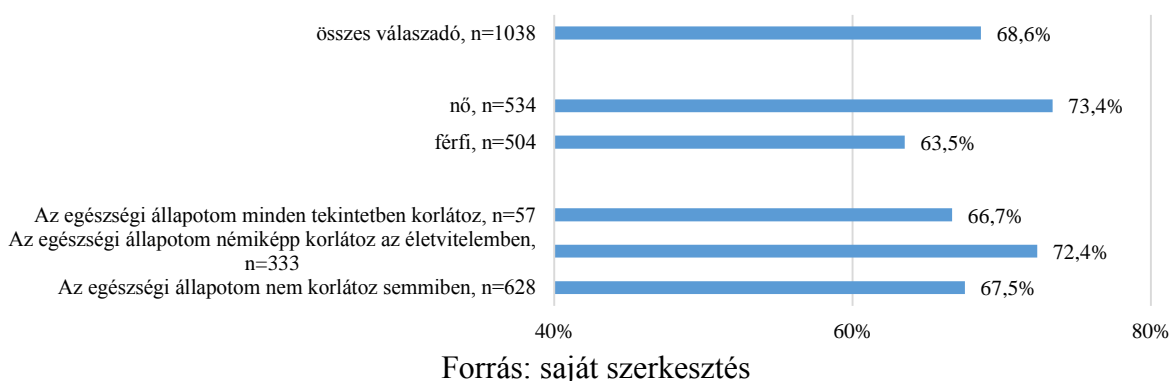
Nassolás gyanánt süteményt az idősök fogyasztanak legkisebb arányban, míg a fiatalok a legnagyobb mértékben (36. ábra). Ennek kapcsán nem találtunk szignifikáns különbséget a többi háttérváltozó tekintetében.

Jégkrémet és fagylaltot legnagyobb arányban a fiatalok fogyasztanak nassolásként, míg az idősök a legkisebb arányban fogyasztják ezeket a termékeket nassolás gyanánt (37. ábra).

Tejtermékeket és tejdesszerteket nassolásként a jégkrémekhez hasonlóan a fiatal generáció tagjai fogyasztanak legnagyobb mértékben. Az idős generációhoz tartozók ilyen termékeket kisebb mértékben fogyasztanak ebből a célból, mit a középgenerációsok és a fiatalok (38. ábra)

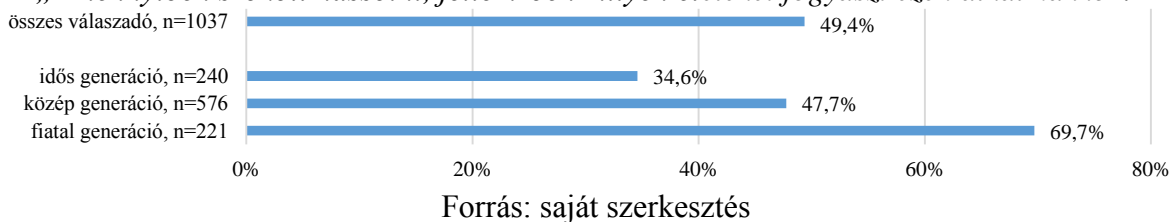
34. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: gyümölcs

„Amennyiben szokott nassolni, jellemzően milyen ételeket fogyaszt ezen alkalmakkor?”

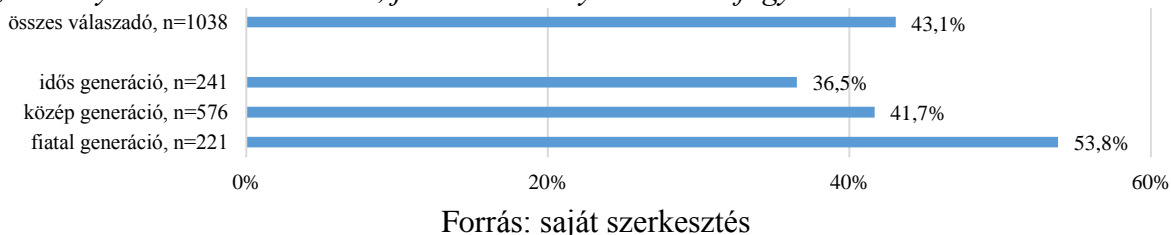
35. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: sós rágcálnivaló, chips

„Amennyiben szokott nassolni, jellemzően milyen ételeket fogyaszt ezen alkalmakkor?”

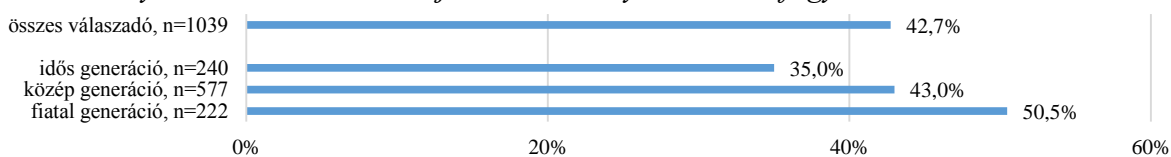
36. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: sütemény

„Amennyiben szokott nassolni, jellemzően milyen ételeket fogyaszt ezen alkalmakkor?”

37. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: jégkrém, fagyalt

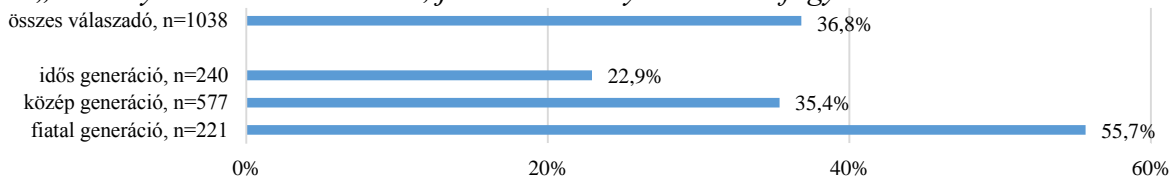
„Amennyiben szokott nassolni, jellemzően milyen ételeket fogyaszt ezen alkalmakkor?”

Forrás: saját szerkesztés

38. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: tejtermékek, tejdesszertek

„Amennyiben szokott nassolni, jellemzően milyen ételeket fogyaszt ezen alkalmakkor?”

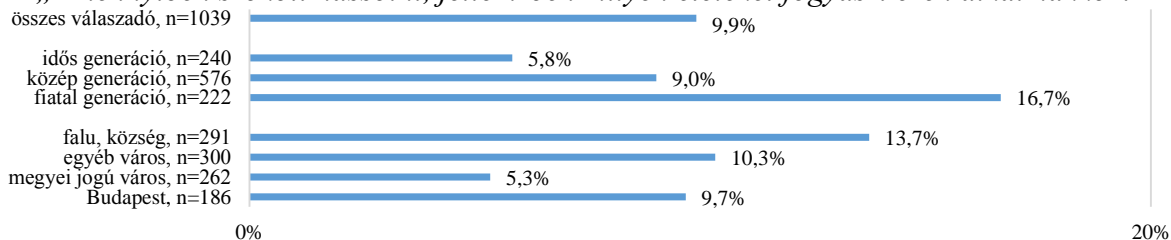

Forrás: saját szerkesztés

Cukorkát és nyalókat a fiatalok sokkal nagyobb arányban fogyasztanak nassolás gyanánt, mint a középgenerációsok és az idősek. Településtípus szerint a falukban és községekben fogyasztanak ilyen termékeket a legnagyobb arányban nassolásként más településtípusokhoz viszonyítva (39. ábra).

39. ábra: Nassolás – demográfiai háttérvizsgálat: cukorka, nyalóka

„Amennyiben szokott nassolni, jellemzően milyen ételeket fogyaszt ezen alkalmakkor?”

Forrás: saját szerkesztés

étkezések jellemzői

Az étkezések jellemzőire adott válaszok háttérelmzésének eredményeit külön ábrákon, reggelire, ebédre és vacsorára bontva közöljük.

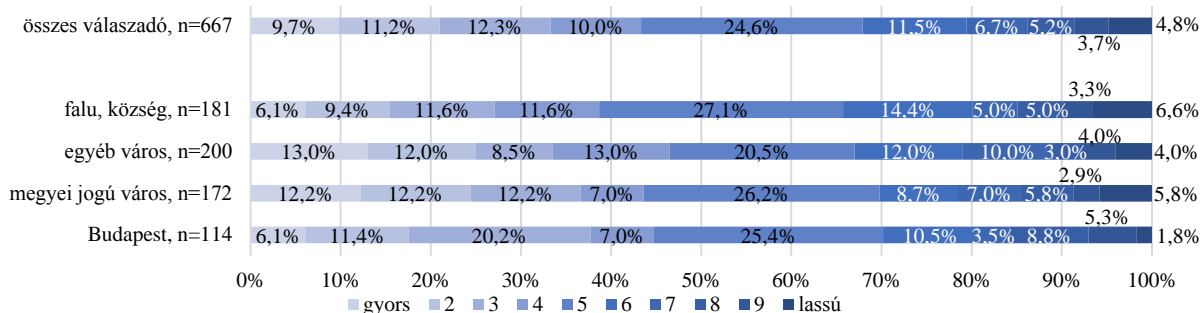
A *reggeli gyors-lassú dimenzióját* illetően a lakóhely településtípusa kapcsán találtunk szignifikáns eltéréseket. Az eredmények azt mutatják, hogy minél kisebb településen lakik valaki, annál nagyobb arányban érzi inkább lassúnak (6-os és 10-es érték közötti jelölés) reggelijét (40. ábra).

A többségre az jellemző, hogy *egyedül* fogyasztja el *reggelijét*, az idősek és a férfiak viszont nagyobb arányban esznek *társaságban*. Az eredményekből az is látszik, hogy minél rosszabbnak éli meg valaki jövedelmi helyzetét annál inkább jellemző rá, hogy reggelijét egyedül fogyasztja el (41. ábra).

Nem meglepő eredmény, hogy az idősek között vannak legnagyobb arányban azok, akik *otthon* fogyasztják a *reggelijüket* és a fiatalok között azok, akik ezt *otthonon kívül* teszik. A nők között valamivel nagyobb arányban vannak az otthonon kívül reggelit fogyasztók, mint a férfiak csoportjában (42. ábra).

40. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – reggeli – demográfiai háttérvizsgálat: gyors-lassú

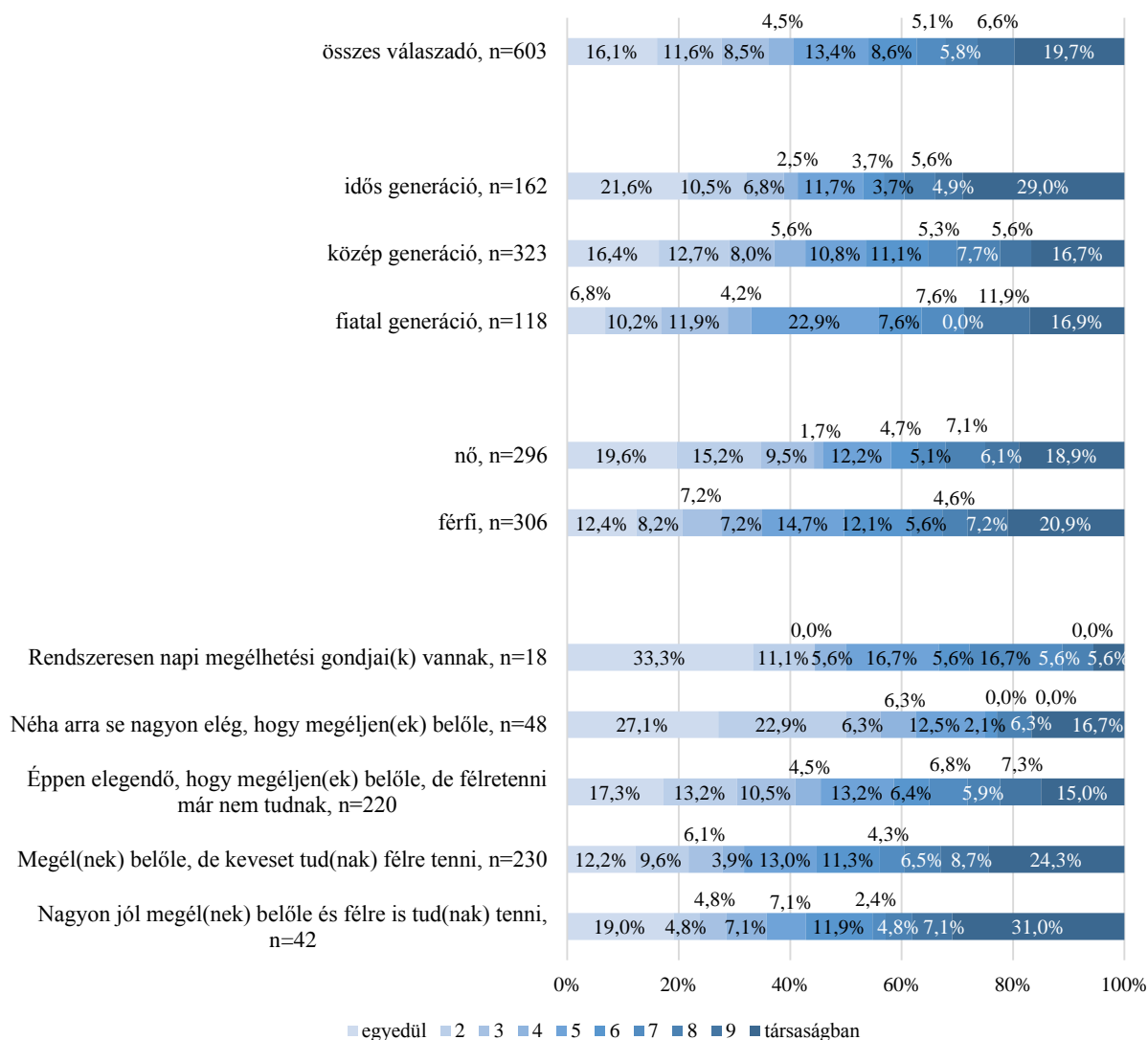
„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

Forrás: saját szerkesztés

41. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – reggeli – demográfiai háttérvizsgálat: egyedül-társaságban

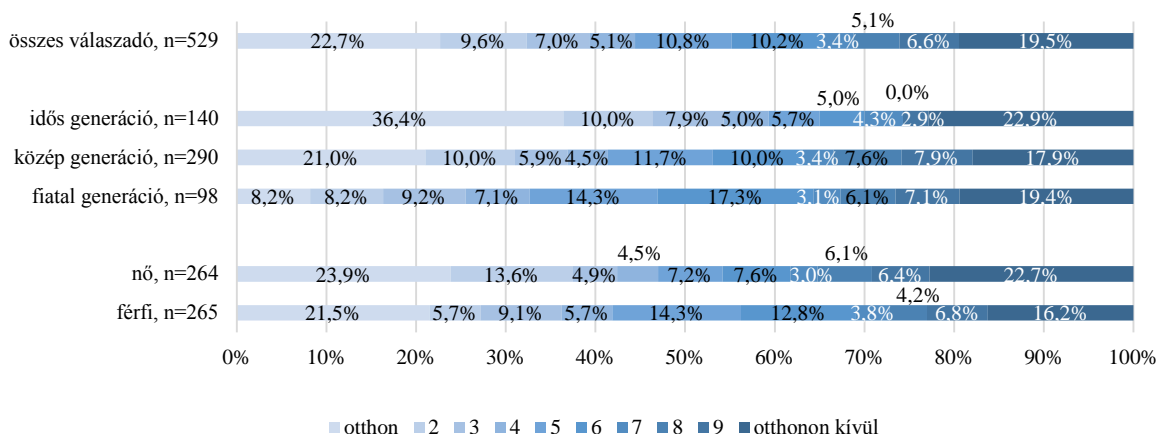
„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

Forrás: saját szerkesztés

42. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – reggeli – demográfiai háttérvizsgálat: otthon-otthonon kívül

„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

Forrás: saját szerkesztés

A reggelit a többség *ülve* fogyasztja, viszont érdekes eredmény, hogy az idősek valamivel nagyobb arányban étkeznek *állva* (43. ábra).

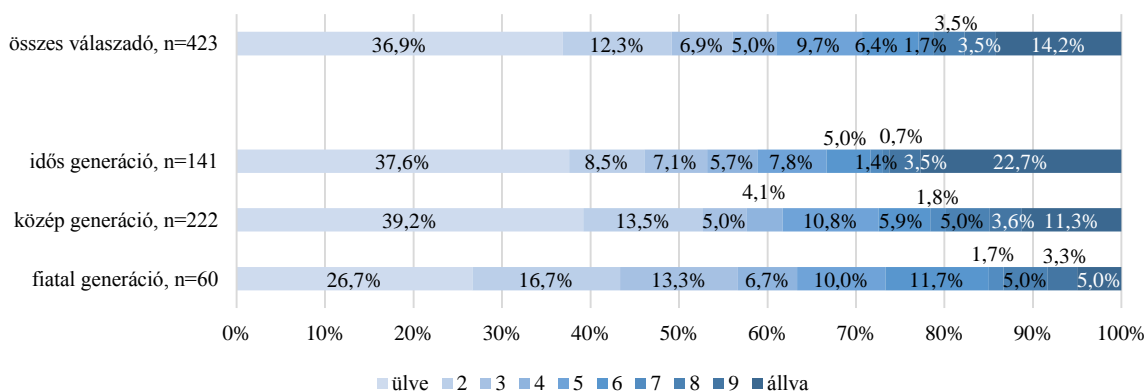
A többség *társaságban ebédel*, és érdekes eredmény, hogy az idősek a saját bevallásukon alapuló eredmények alapján nagyobb arányban esznek ebédet társaságban, mint a többi generáció. Minél jobbnak ítéli meg saját jövedelmi helyzetét valaki, annál inkább jellemző rá, hogy társaságban fogyasztja el az ebédet (44. ábra).

A többség *otthonon kívül ebédel*, az idősek között találjuk a legtöbb olyan válaszadót, aki *otthon*. A férfiak, illetve azok, akik rossz egészségügyi állapotukról számoltak be, valamivel nagyobb arányban fogyasztják otthon az ebédet (45. ábra).

Csak nagyon kevesen eszik az *ebédet állva*, itt is az idősek között találjuk a legtöbb olyan válaszadót, aki inkább az állva történő fogyasztásra vonatkozó jelölést adott (>5). Érdekes eredmény, hogy a falvakban, községekben élők nagy arányban jelölték be mind az *ülve*, mind pedig az állva végponthoz közel eső értékeket (46. ábra).

43. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – reggeli – demográfiai háttérvizsgálat: ülve-állva

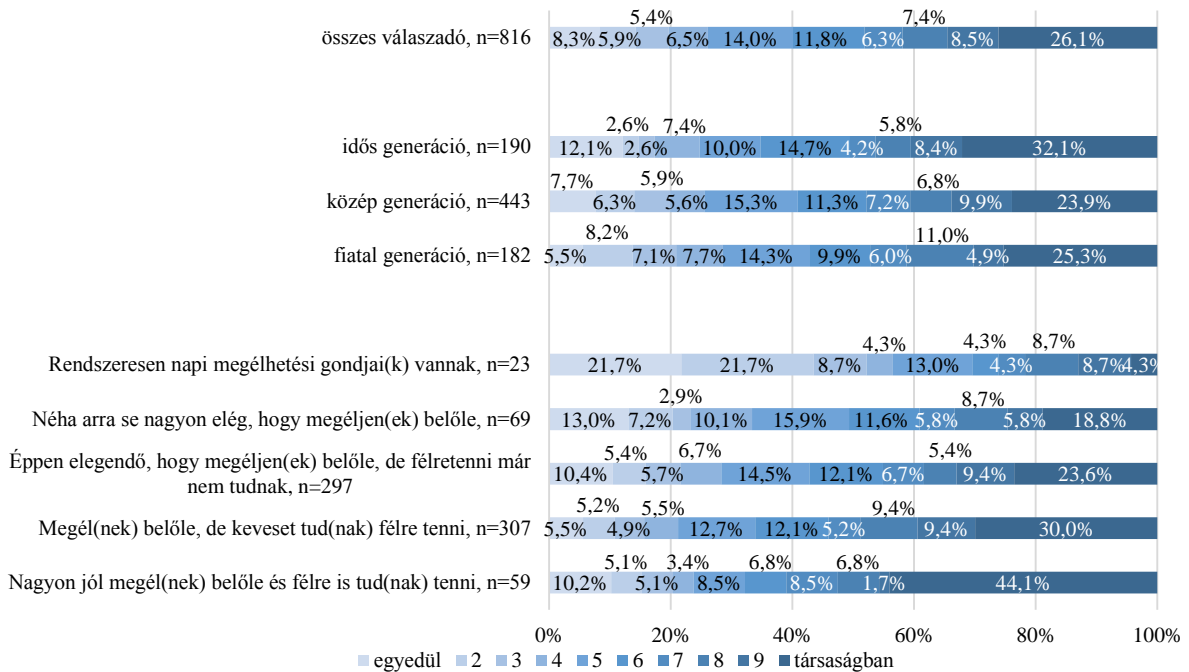
„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

Forrás: saját szerkesztés

44. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – ebéd– demográfiai háttérvizsgálat: egyedül-társaságban

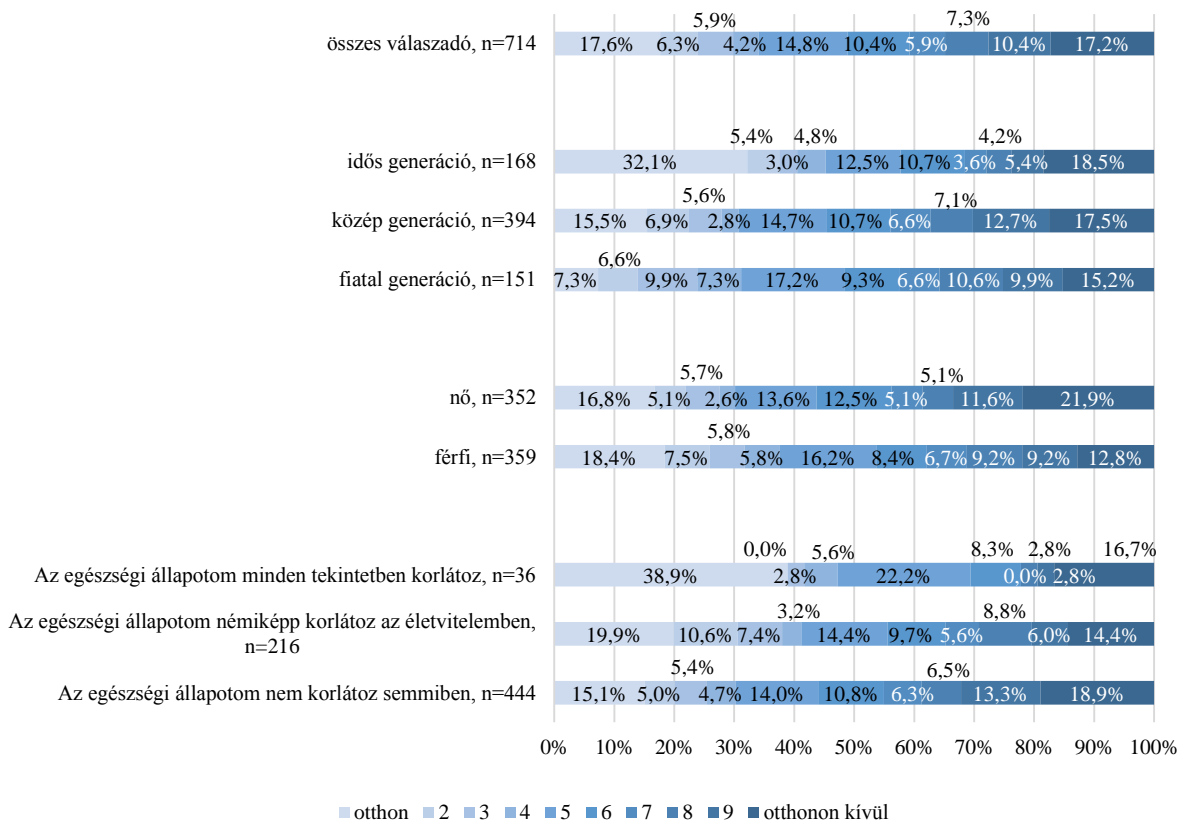
„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

Forrás: saját szerkesztés

45. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – ebéd– demográfiai háttérvizsgálat: otthon-otthonon kívül

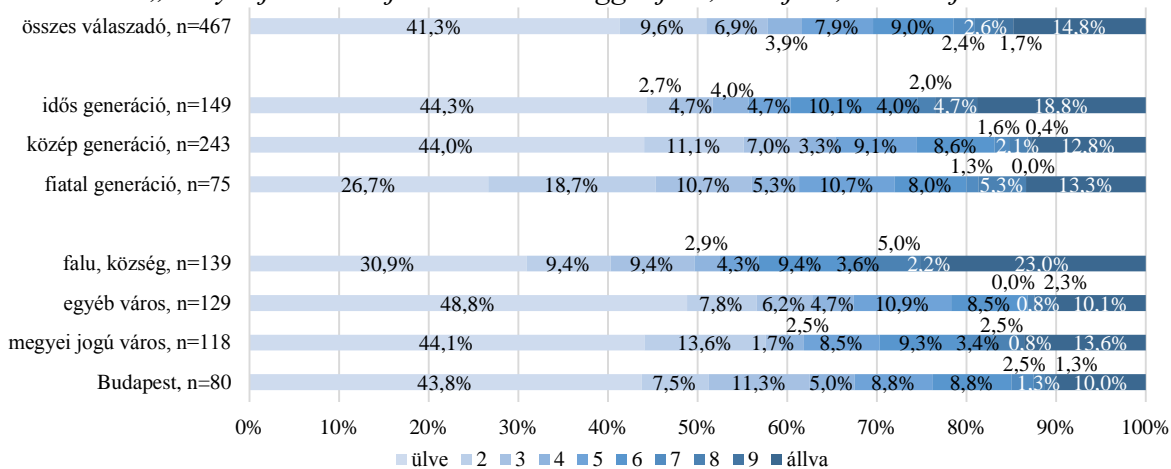
„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

Forrás: saját szerkesztés

46. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – ebéd– demográfiai háttérvizsgálat: ülve-állva

„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

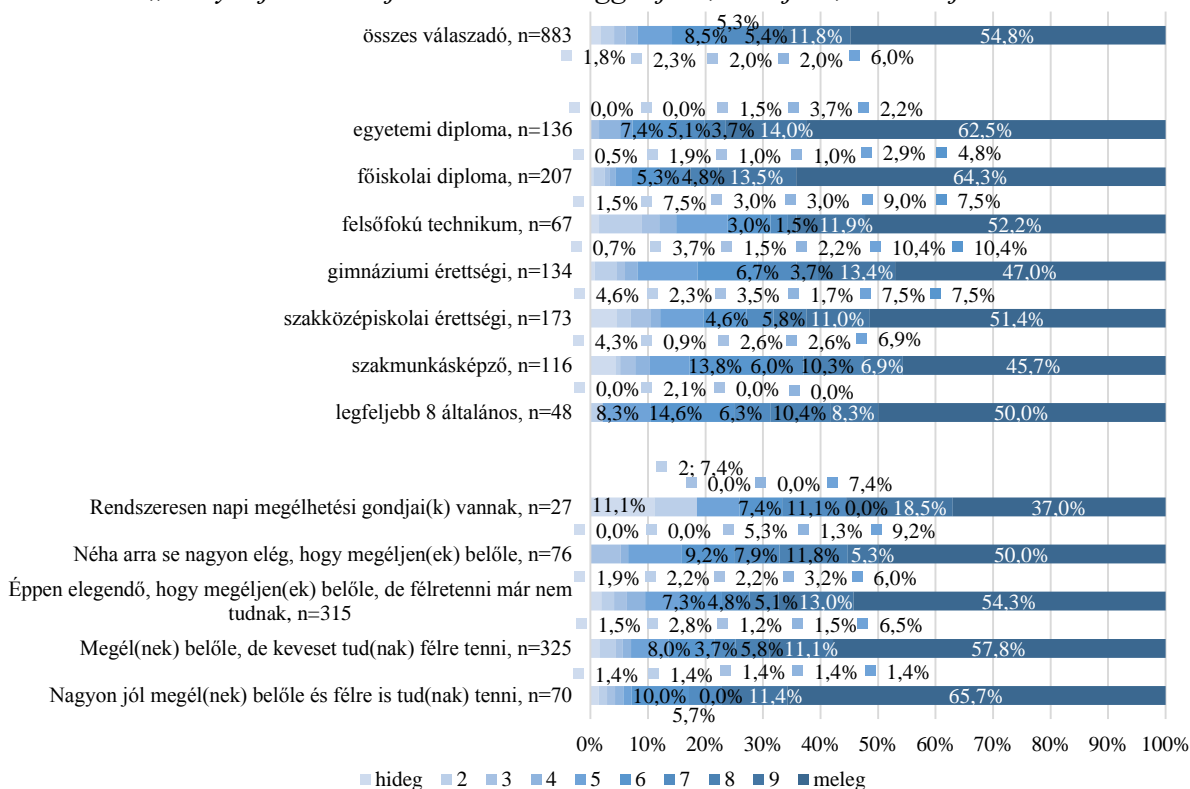

Forrás: saját szerkesztés

Az *ebéd* szinte mindenkinek meleg étel fogyasztását jelenti. A főiskolai végzettséggel rendelkezők között találjuk a legnagyobb arányban azokat, akik jellemzően *meleg ételt* esznek ebédre. Megállapítható, hogy minél jobbnak ítéli meg valaki jövedelmi helyzetét, annál nagyobb arányban jellemző rá, hogy inkább meleg ételt fogyaszt ebédre (6-os és 10-es közötti értékek jelölése) (47. ábra).

47. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – ebéd– demográfiai háttérvizsgálat: hideg-meleg

„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

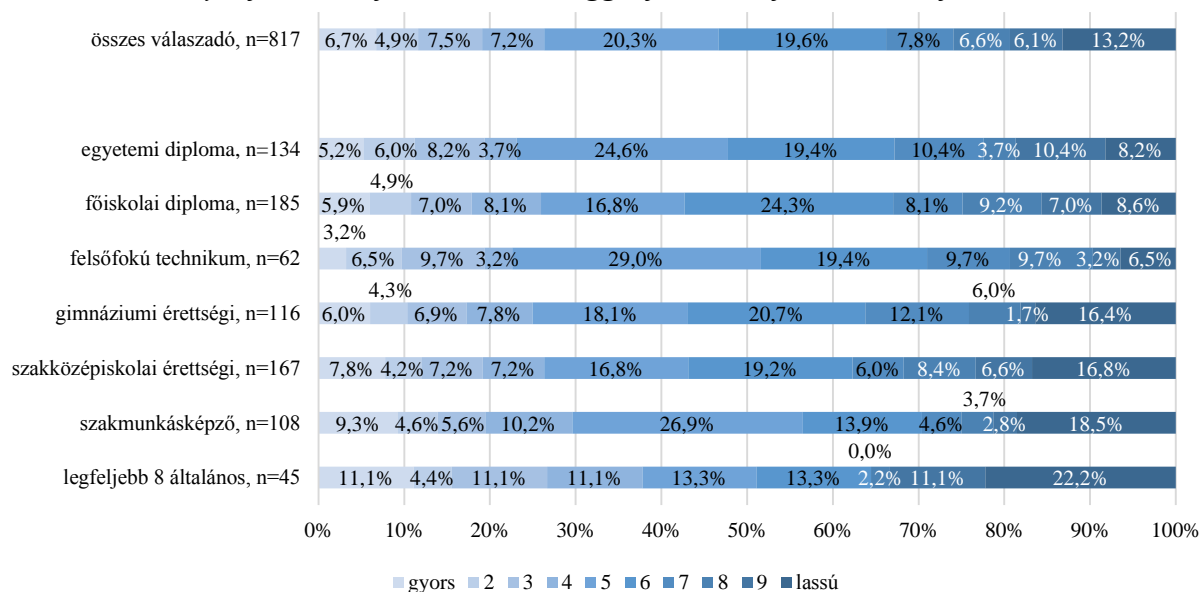
Forrás: saját szerkesztés

A *vacsorát* tekintve az iskolai végzettség szerint találtunk szignifikáns eltéréseket. Megállapítható, hogy a főiskolai diplomával és a gimnáziumi érettségivel rendelkezők között találjuk legnagyobb arányban azokat, akik inkább *lassan* fogyasztják el vacsorájukat (6-os és 10-es értékek közötti jelölések aránya) (48. ábra).

A *vacsora egyedül-társaságban dimenzióját* illetően a jövedelmi helyzet szerint találtunk szignifikáns eltéréseket. Megállapítható, hogy minél jobbnak ítélte meg valaki jövedelmi helyzetét annál nagyobb arányban jelölte azt, hogy inkább társaságban fogyasztja el vacsoráját (6-os és 10-es értékek közötti jelölések aránya) (49. ábra).

48. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – vacsora– demográfiai háttérvizsgálat: gyors-lassú

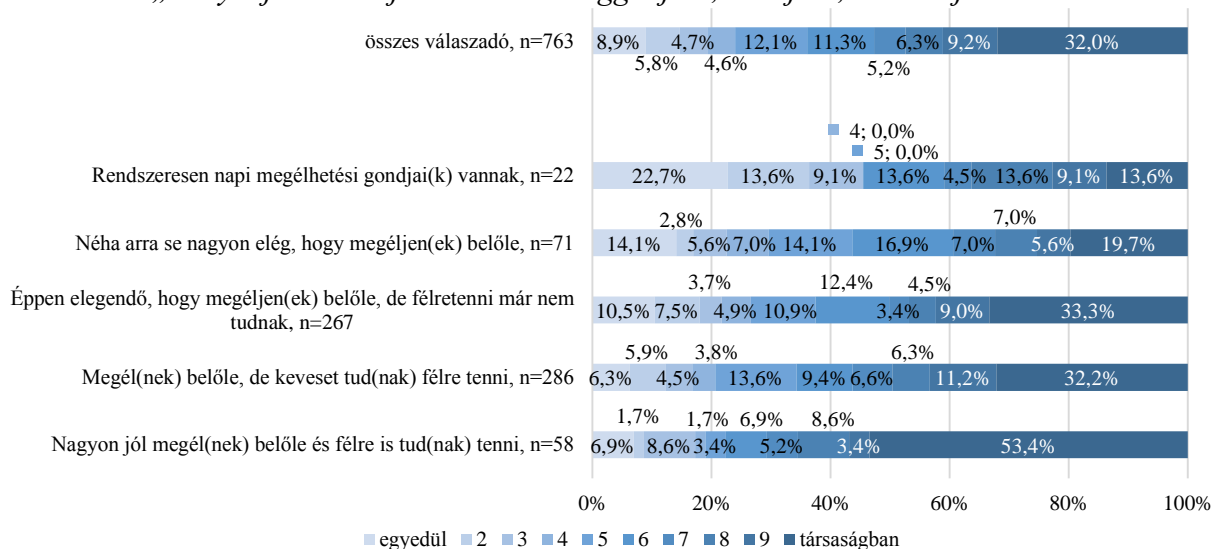
„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

Forrás: saját szerkesztés

49. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – vacsora– demográfiai háttérvizsgálat: egyedül-társaságban

„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

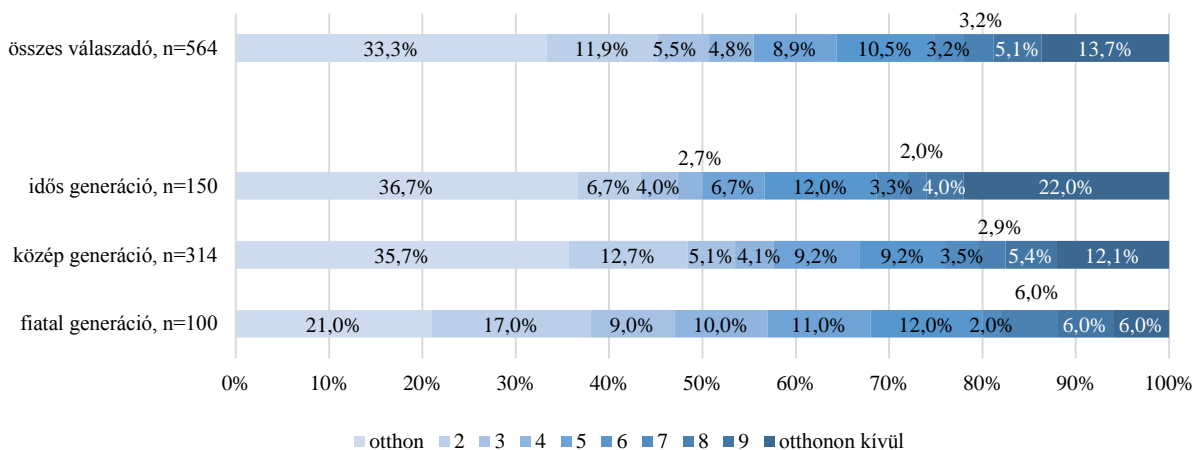

Forrás: saját szerkesztés

Az étkezés helyszínét tekintve megállapítható, hogy az idősek valamivel kisebb arányban nyilatkoztak úgy, hogy otthon fogyasztják el a vacsorájukat, aminek érdemes megkeresni a magyarázatát (50. ábra).

50. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – vacsora– demográfiai háttérvizsgálat: otthon-otthonon kívül

„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

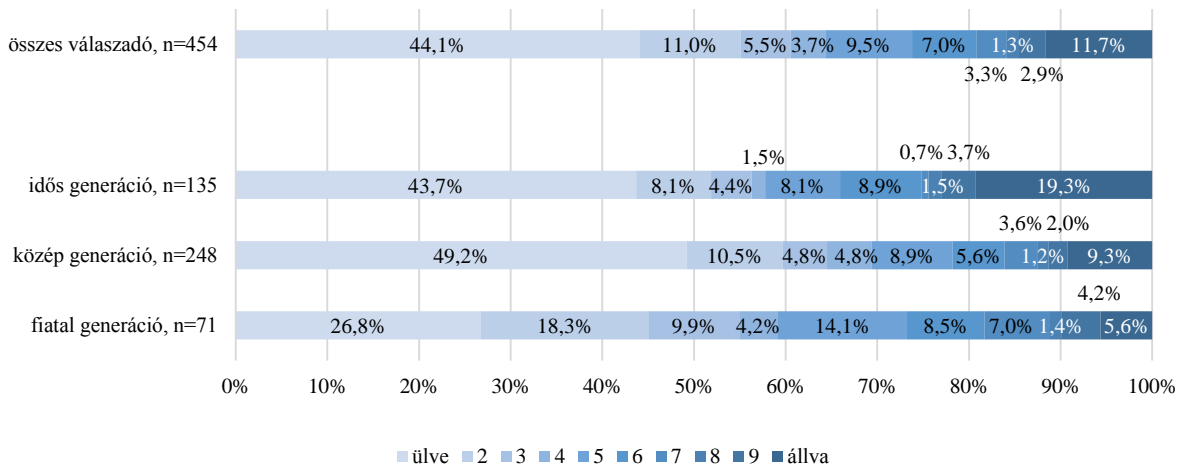

Forrás: saját szerkesztés

A többség *ülve* fogyasztja vacsoráját, de itt is az idősek között találjuk a legtöbb olyan válaszadót, aki inkább az *állva* történő fogyasztásra vonatkozó jelölést adott (>5) (51. ábra). A *vacsora* megosztó abból a szempontból, hogy *hideg* vagy *meleg* ételt jelent-e. Az összes válaszadó válaszait értékelve inkább hideg étel, de a fiataloknál látunk némi elmozdulást a meleg étel irányába. Az iskolai végzettség tekintetében a főiskolai diplomával rendelkezők körében találjuk a legnagyobb arányban azokat, akik hideg vacsorát esznek (1-es és 5-ös közötti értékek jelölése). Nagyobb arányban esznek hideg vacsorát azok, akik egészségügyi állapotukat kifejezetten rossznak ítélik meg (52. ábra).

51. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – vacsora– demográfiai háttérvizsgálat: ülve-állva

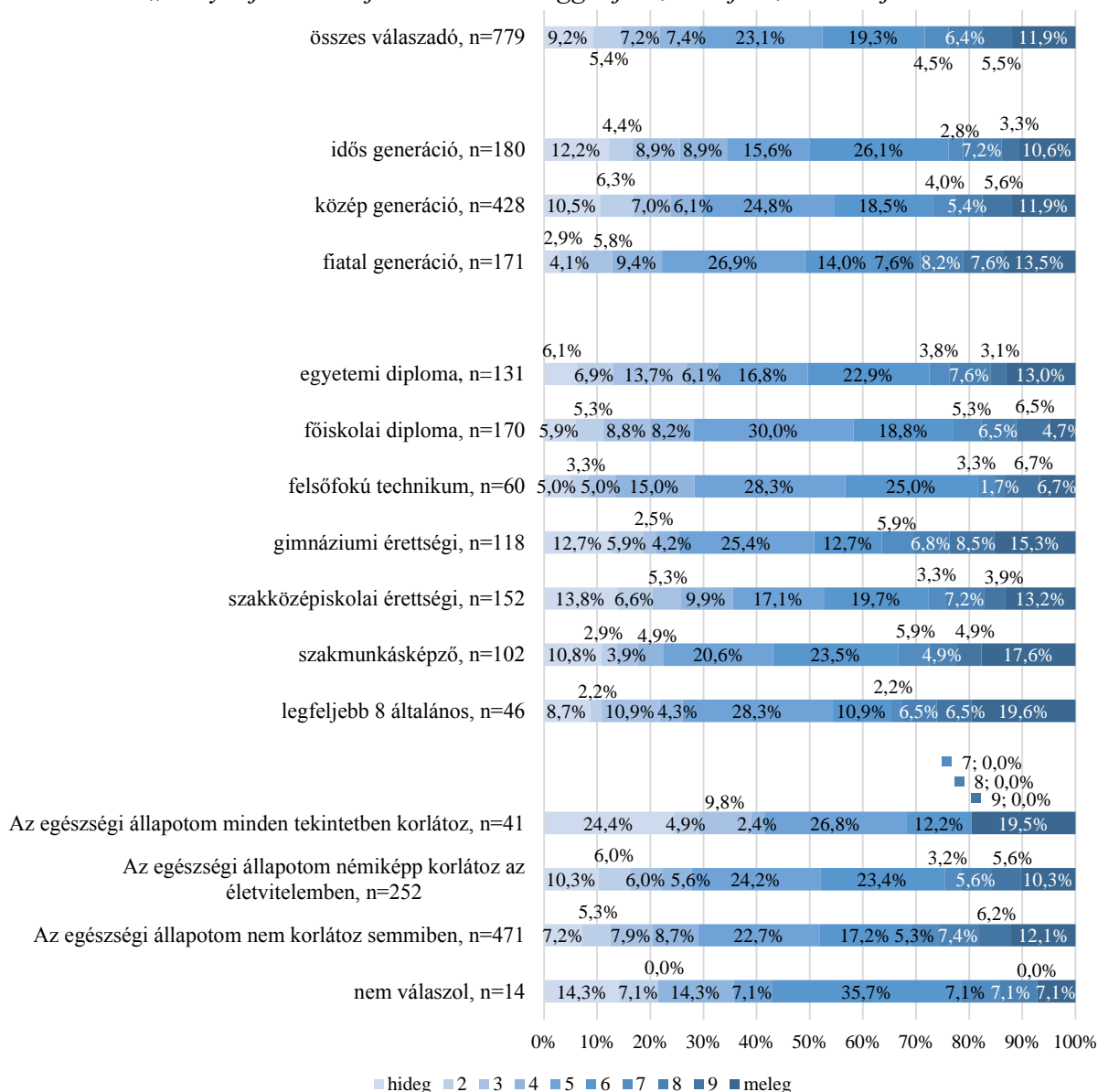
„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

Forrás: saját szerkesztés

52. ábra: Főétkezések jellemzői az 5 vizsgált dimenzió mentén – vacsora– demográfiai háttérvizsgálat: hideg-meleg

„Melyik jelző illik jobban az Ön reggelijére, ebédjére, vacsorájára?”

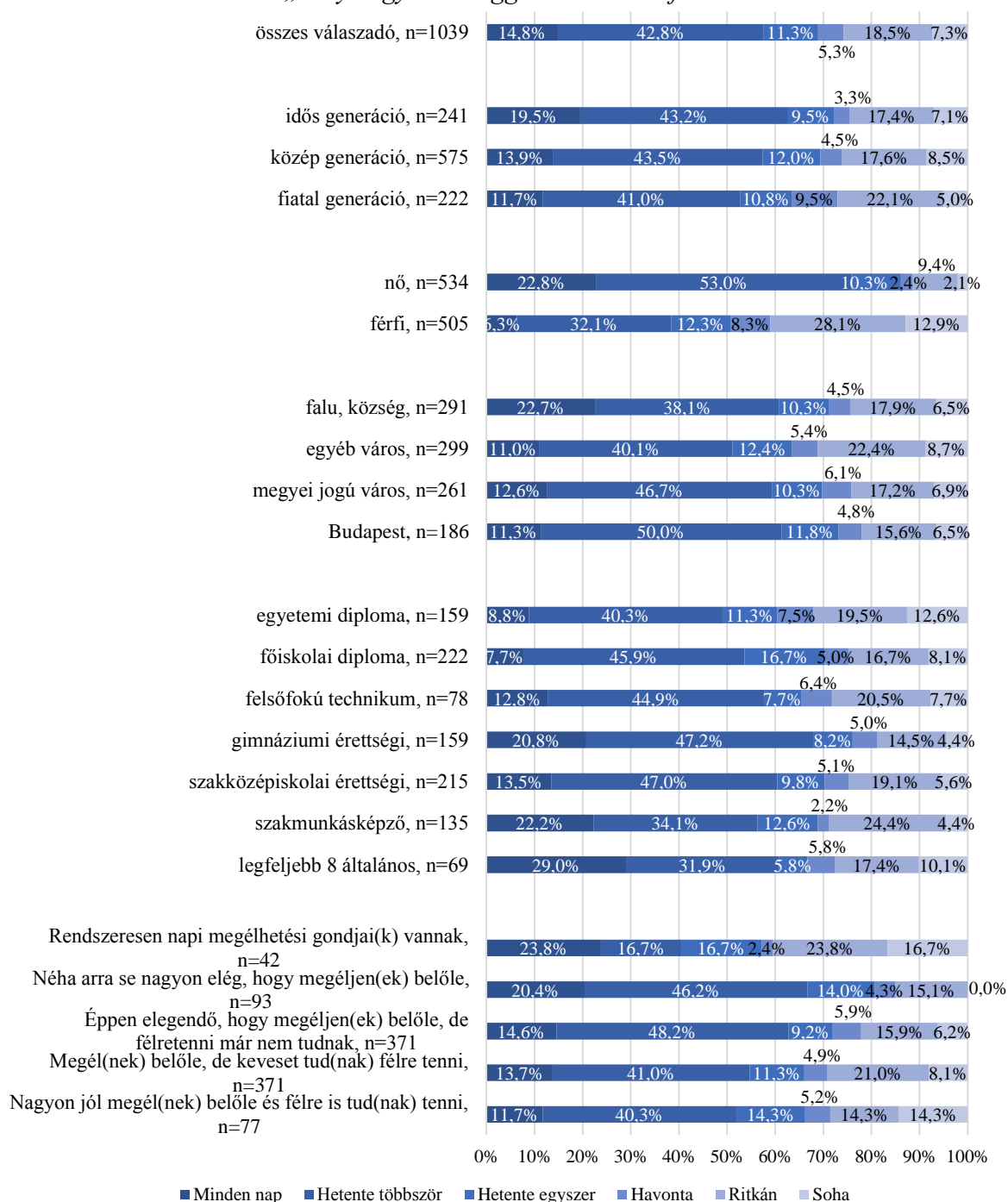

Forrás: saját szerkesztés

otthoni vs. szolgáltatásközpontú étkezés

Generációk esetében az idősebb generációk tagjai gyakrabban főznek, mint a fiatalabbak. Nemek tekintetében a nők sokkal magasabb arányban és sokkal gyakrabban főznek, mint a férfiak. Településtípusok szempontjából a faluban vagy községben lakók főznek minden nap a legnagyobb arányban, míg a ritkán vagy soha nem főzők aránya az egyéb városban lakók esetén a legmagasabb. Iskolai végzettség tekintetében az egyetemi diplomával rendelkezők esetében a legalacsonyabb azok aránya, akik naponta vagy hetente többször főznek, míg ez a gimnáziumi végzettséggel rendelkezők esetén a legmagasabb. Jövedelmi szempontból, azok főznek a legkisebb arányban naponta vagy hetente többször, akik rendszeresen napi megélhetési gondokkal küzdenek, míg a legnagyobb arányban azok, akik jövedelme néha arra sem elég, hogy megéljenek belőle (53. ábra).

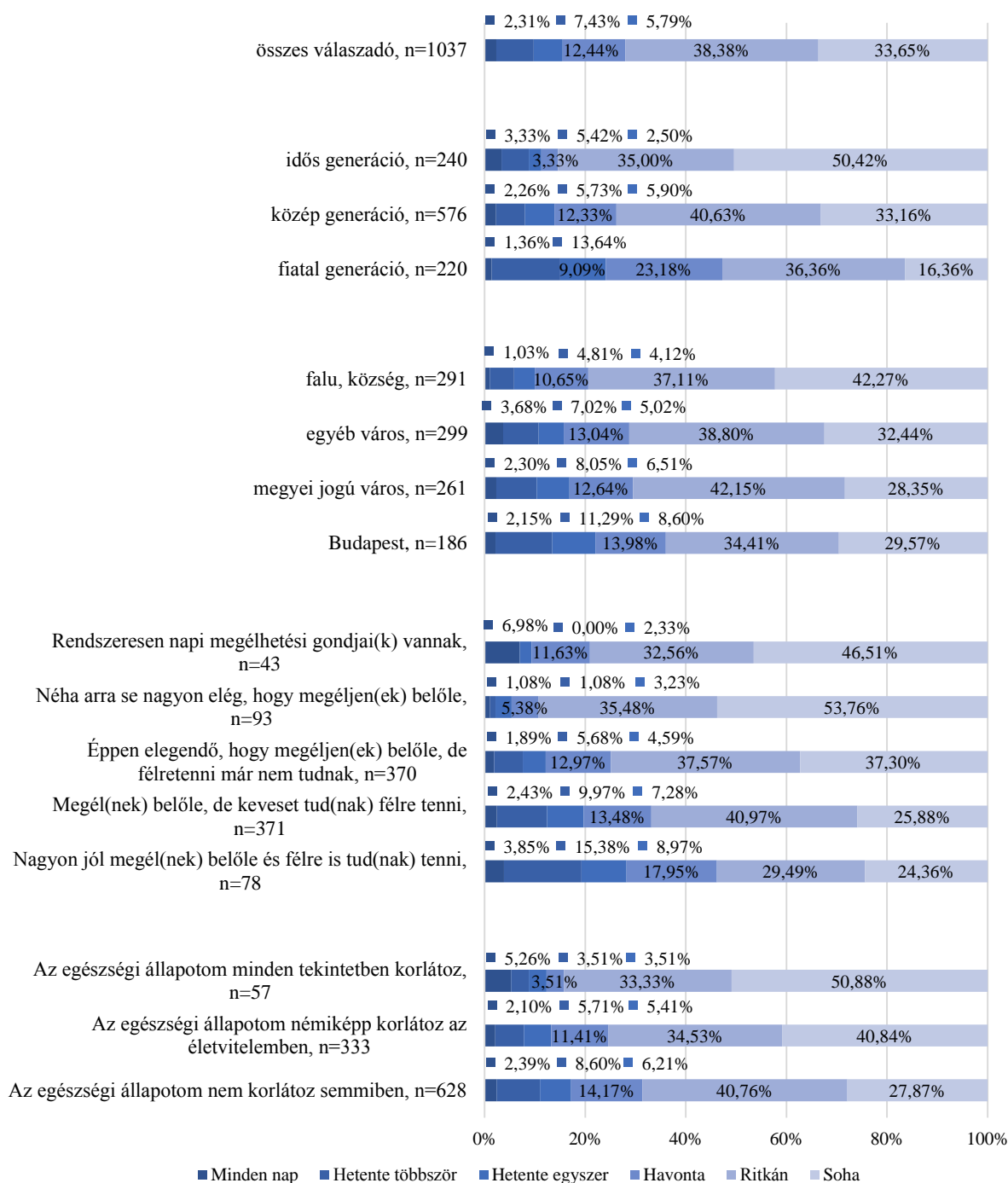
53. ábra: A főzés gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat
 „Milyen gyakorisággal szokott Ön főzni?”

Forrás: saját szerkesztés

A fiatal generáció tagjai nagyobb arányban *rendelnek ételt otthonukba/munkahelyükre* minden nap vagy hetente többször, mint a náluk idősebbek. Településtípus tekintetében minél nagyobb településtípusról van szó, annak tagjai annál nagyobb mértékben rendelnek ételt az otthonukba vagy munkahelyükre. Jövedelmi szempontból minél jómódúbb egy csoport, annak tagjaira annál nagyobb mértékben jellemző ez. Egészségi állapot esetében azok, akik állapotuk nem korlátoz semmiben gyakrabban rendelnek ételt otthonukba, mint akik korlátozva vannak (54. ábra).

54. ábra: Étrendelés gyakorisága – demográfiai háttérvizsgálat
 „Milyen gyakorisággal szokott Ön ételt rendelni otthonába/munkahelyére?”

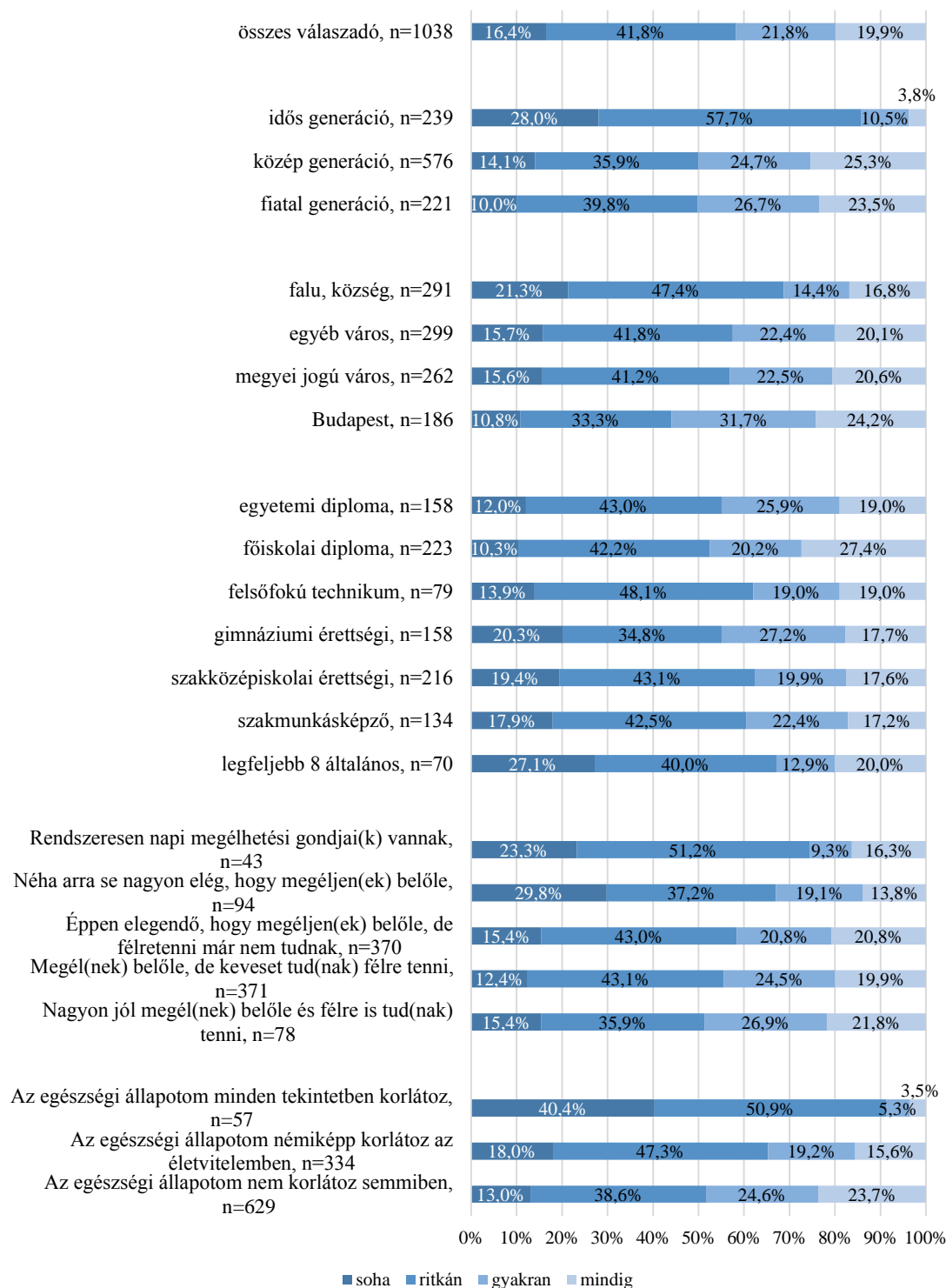
Forrás: saját szerkesztés

hétköznapi és hétvégi étkezések közötti különbség

Az idősök esetébe a hétvégi és hétköznapi étkezései *helyszínei* között ritkábban van különbség, mint a más generációkhoz tartozók esetében. Településtípusok esetében minél nagyobb településen lakik valaki, annál nagyobb arányban különbözik a hétköznapi és a hétvégi étkezési helyszíne. Ugyanez elmondható a jövedelmi helyzet esetében is, ahol minél jobb jövedelmi helyzetű egy csoport, annál gyakrabban különbözik a hétvégi és hétköznapi étkezési helyszíne (55. ábra).

55. ábra: Hétvégi és hétköznapi étkezések közötti különbség – demográfiai háttérvizsgálat: helyszín

„Kérjük, jelezze az alábbi állítások kapcsán véleményét, amely leginkább jellemző Önre!” -
Hétvégi és hétköznapi étkezéseim helyszínei között különbség van.

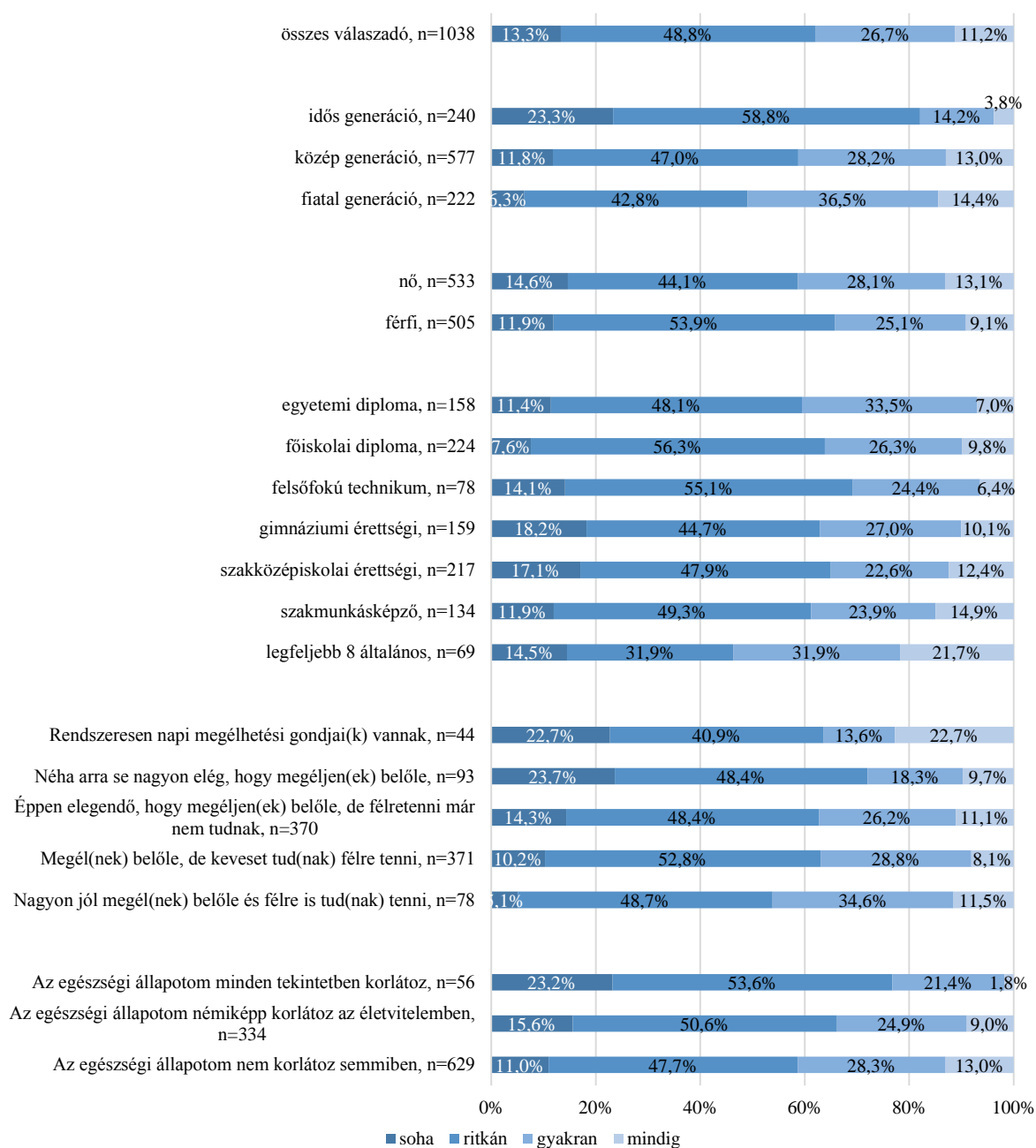

Forrás: saját szerkesztés

A fiatalok hétvégi és hétköznapi étkezéseink időtartama között gyakrabban van különbség, mint a középgenerációsok és az idősek esetén. Nemek szempontjából ez gyakrabban jellemző a nőkre, mint a férfiakra, míg az iskolai végzettség szempontjából legnagyobb arányban a legfeljebb 8 általánost végzettekre jellemző. Jövedelmi helyzet tekintetében minél alacsonyabb jövedelmű csoporthoz tartozik valaki, annál ritkább, hogy a hétvégi és hétköznapi étkezésének időtartama különbözzön, kivéve a legalacsonyabb jövedelmi helyzetűek esetében, akik ötödének mindig különbözik ez az időtartam (56. ábra).

56. ábra: Hétvégi és hétköznapi étkezések közötti különbség – demográfiai háttérvizsgálat: időtartam

„Kérjük, jelezze az alábbi állítások kapcsán véleményét, amely leginkább jellemző Önre!” - Hétvégi és hétköznapi étkezéseim időtartama között különbség van.

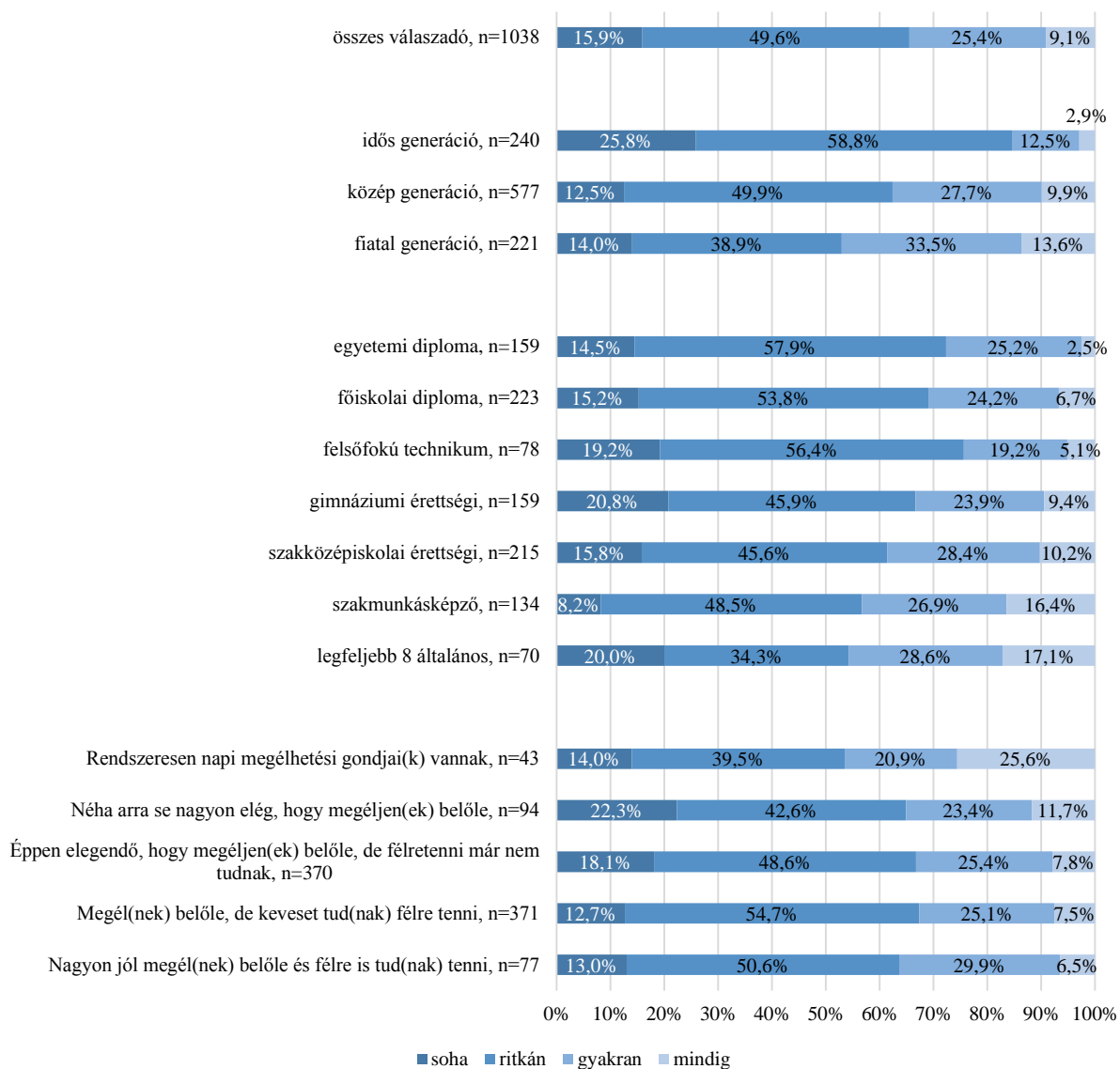
Forrás: saját szerkesztés

A *hétköznapi és hétvégi étkezések mennyisége* között a fiatal generáció tagjai esetében gyakrabban van különbség, mint a középgenerációsok és idősek esetében. Iskolai végzettség szempontjából a szint növekedésével csökken a hétvégi és hétköznapi étkezésének mennyisége közötti gyakorisági arány. Jövedelmi helyzet tekintetében a legjobb és a legalacsonyabb anyagi helyzetűek esetében különbözik leggyakrabban a mennyiség a két típusú étkezés között (57. ábra).

A *hétköznapi és hétvégi étkezések gyakorisága* között a fiatal generáció tagjainál van leggyakrabban különbség, míg legritkábban az idős generáció tagjainál. Iskolai végzettség alapján a minél magasabb jövedelmi helyzetű egy csoport, annál kisebb arányban van tagjai esetén ilyen jellegű különbség (58. ábra).

57. ábra: Hétvégi és hétköznapi étkezések közötti különbség – demográfiai háttérvizsgálat: mennyiség

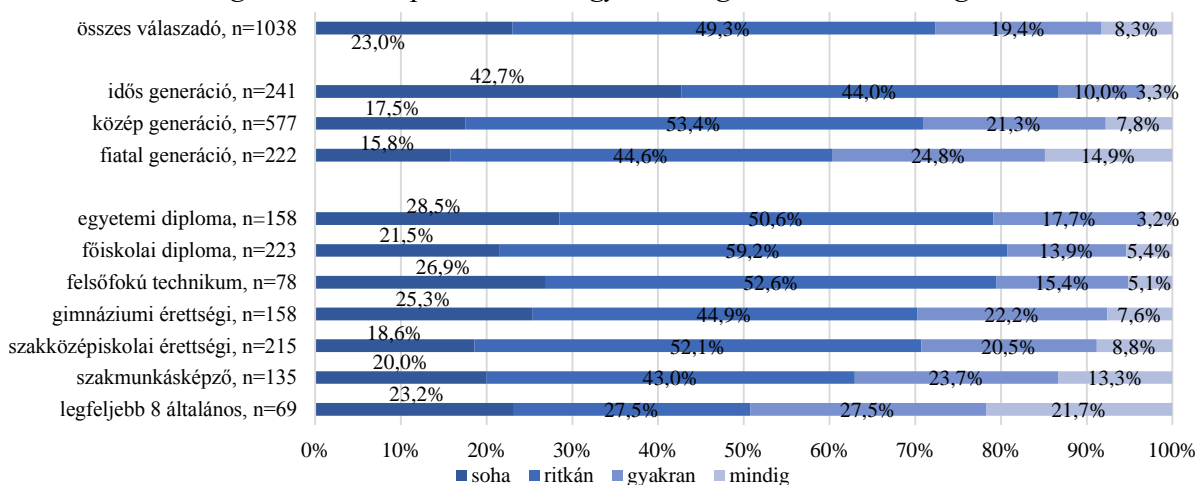
„Kérjük, jelezze az alábbi állítások kapcsán véleményét, amely leginkább jellemző Önre!” -
Hétvégi és hétköznapi étkezéseim mennyisége között különbség van.

Forrás: saját szerkesztés

58. ábra: Hétvégi és hétköznapi étkezések közötti különbség – demográfiai háttérvizsgálat: gyakoriság

„Kérjük, jelezze az alábbi állítások kapcsán véleményét, amely leginkább jellemző Önre!” - Hétvégi és hétköznapi étkezéseim gyakorisága között különbség van.

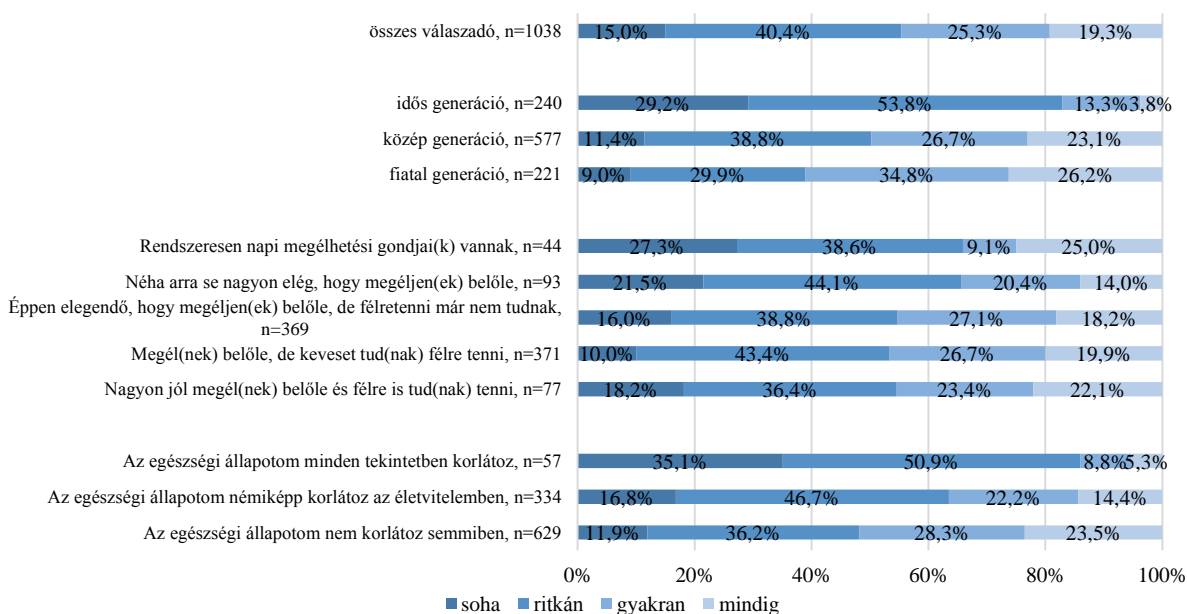

Forrás: saját szerkesztés

A fiatal generáció esetében gyakrabban van különbség a *hétvégi és hétköznapi étkezések társasága* között, mint a középgenerációs vagy idős generáció esetében. Jövedelmi helyzet szempontjából a rosszabb jövedelmi helyzetűek esetén ritkábban van különbség a két típusú étkezés társasága között, mint a jobb anyagi helyzetűek esetén. Egészségi állapot szempontjából azok esetében, akik minden tekintetben korlátozva vannak sokkal ritkábban különbözik a hétköznapi és a hétvégi étkezések társasága, mint akik kevésbé vagy egyáltalán nincsenek korlátozva (59. ábra).

59. ábra: Hétvégi és hétköznapi étkezések közötti különbség – demográfiai háttérvizsgálat: társaság

„Kérjük, jelezze az alábbi állítások kapcsán véleményét, amely leginkább jellemző Önre!” - Hétvégi és hétköznapi étkezéseim társasága között különbség van.

Forrás: saját szerkesztés

multitasking és az étkezés

A fiatal generáció tagjai nagyobb arányban végeznek *egyéb tevékenységet étkezés közben*, mint a középgenerációsok, vagy az idősek, akikre ez a generációk közül a legkevésbé jellemző. Településtípusok szempontjából a nagyobb településen élők nagyobb arányban végeznek más tevékenységet étkezés közben, mint a kisebb települések lakosai (60. ábra).

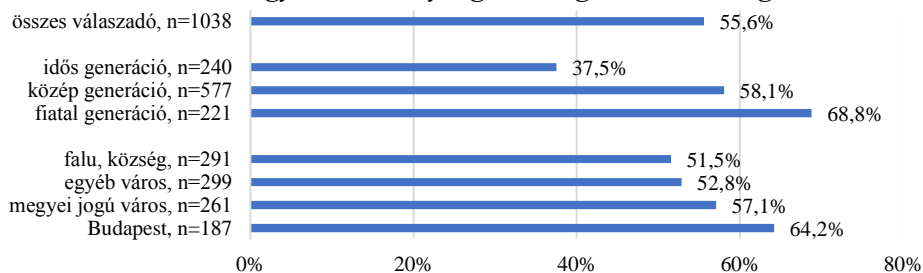
A fiatalok sokkal nagyobb arányban *interneteznek étkezés közben*, mint a középgenerációsok vagy az idősek. Az idősek azok, akikre a legkisebb arányban jellemző ez. Településtípusok tekintetében a nagyobb településen lakók nagyobb arányban végzik ezt a tevékenységet, mint a kisebb településen élők. Iskolai végzettség szempontjából a legfeljebb 8 általánost végzettek jóval nagyobb arányban interneteznek étkezés közben, mint a magasabb végzettségűek (61. ábra)

A középgenerációsok és idősek hasonló arányban *hallgatnak zenét étkezés közben*, míg a fiatal generáció tagjai náluk nagyobb arányban (62. ábra).

Generációk esetében, az idős generáció tagjai alacsonyabb arányban *néznek tévét étkezés közben*, mint a közép generáció tagjai. A legnagyobb arányban a fiatalok végzik ezt a tevékenységet (63. ábra)

60. ábra: Multitasking – demográfiai háttérvizsgálat

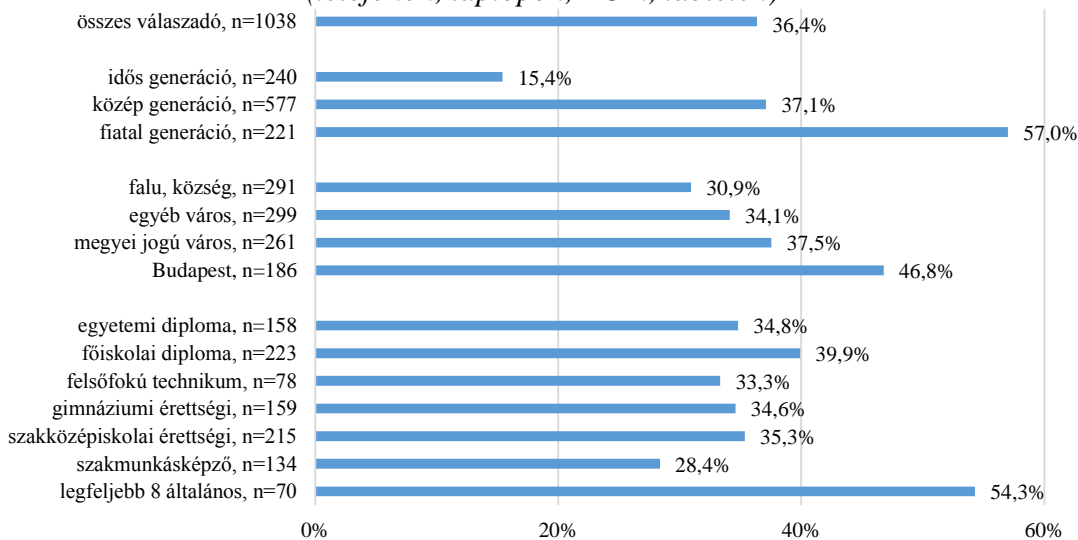
„Szokott Ön étkezés közben egyéb tevékenységet is végezni?” – Az igent válaszolók aránya

Forrás: saját szerkesztés

61. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: internetezik

„Milyen egyéb tevékenységet szokott Ön étkezés közben végezni?” - internetezni (telefonon, laptopon, PC-n, tableten)

Forrás: saját szerkesztés

62. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: zenét hallgat

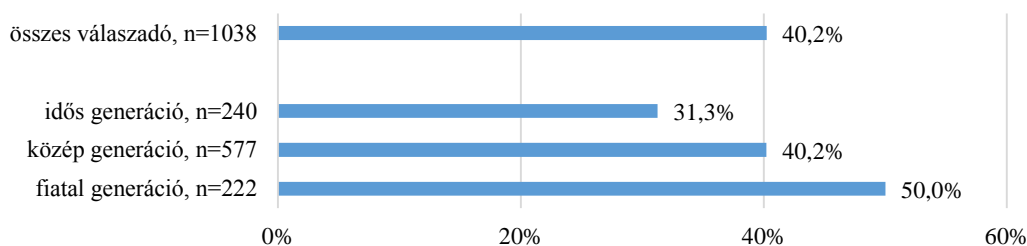
„Milyen egyéb tevékenységet szokott Ön étkezés közben végezni?”

Forrás: saját szerkesztés

63. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: tévét néz

„Milyen egyéb tevékenységet szokott Ön étkezés közben végezni?”

Forrás: saját szerkesztés

A fiatal generáció tagjai nagyobb arányban *telefonálnak étkezés közben*, mint a közép vagy idős generációhoz tartozók. Nemek tekintetében ez jellemzőbb a nőkre, mint a férfiakra (64. ábra)

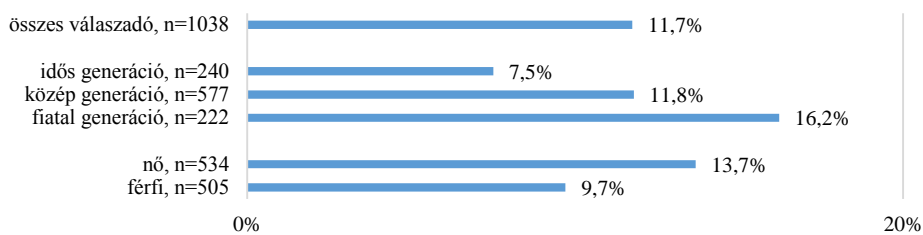
Az egyetemi diplomások és a felsőfokú technikumot végzettek nagyobb arányban szoktak *nyomtatott újságot vagy könyvet olvasni étkezés közben*, mint a más végzettséggel rendelkezők. Egészségi állapot tekintetében ezen tevékenység végzése étkezés közben azokra jellemző a legkevésbé, akiket állapotuk minden tekintetben korlátoz (65. ábra).

A fiatal generáció tagjai sokkal nagyobb arányban szoktak *dolgozni vagy tanulni étkezés közben*, mint a közép és az idős generáció tagjai (66. ábra).

A fiatal generáció tagjai nagyobb arányban szoktak *hosszabban beszélgetni* az asztalnál ülőkkel, mint a náluk idősebbek. Ez a tevékenység a nagyobb településen élőkre jobban jellemző, mint azokra, akik kisebb településen laknak. A hosszabb beszélgetések aránya étkezés közben az iskolai végzettség tekintetében nagyobb arányban jellemző a magasabb végzettségűekre, mint az alacsonyabb végzettséggel rendelkezőkre. Igaz a szakmunkásképzőt végzettek esetében alacsonyabb ez az arány, mint a legfeljebb 8 általánost végzettek esetében (67. ábra).

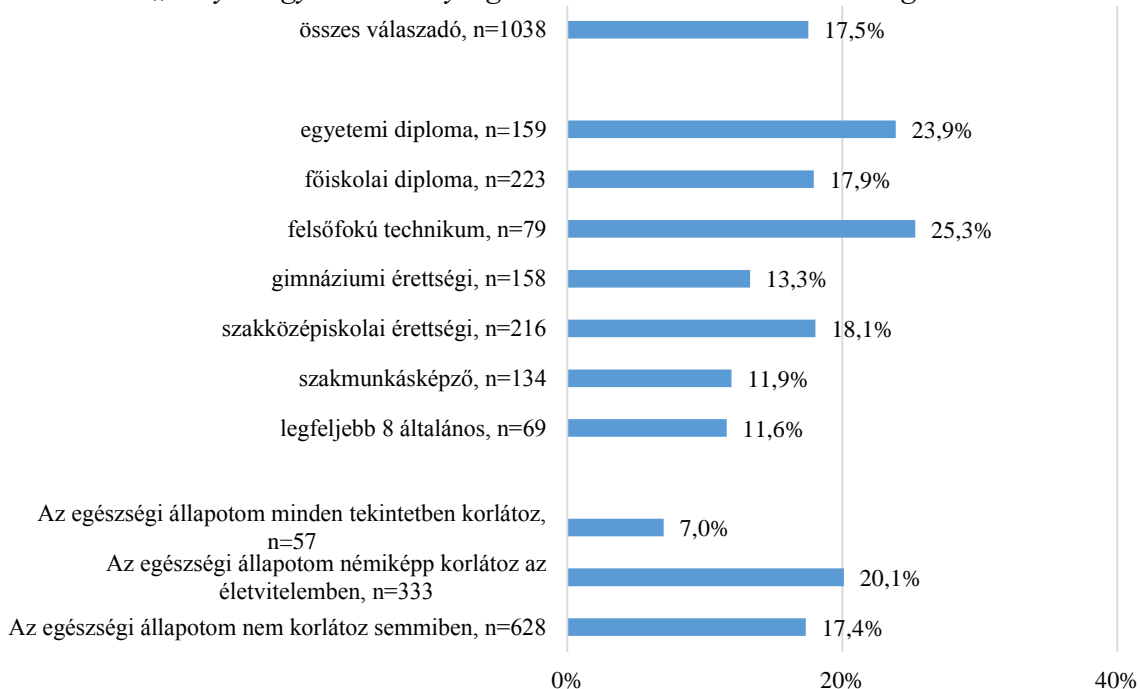
Étkezés közben *fotózni* általánosan alacsony arányban szoktak a megkérdezettek. Nemek tekintetében ez az arány magasabb, mint a férfiak esetében. Településtípusok esetében a budapestiekre egyértelműen jellemzőbb ez a tevékenység, mint a kisebb településen élőkre (68. ábra).

64. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: telefonál
 „Milyen egyéb tevékenységet szokott Ön étkezés közben végezni?”

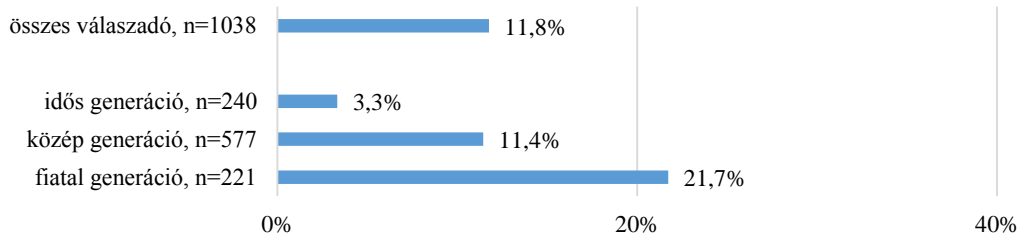
Forrás: saját szerkesztés

65. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: nyomtatott újságot/könyvet olvas
 „Milyen egyéb tevékenységet szokott Ön étkezés közben végezni?”

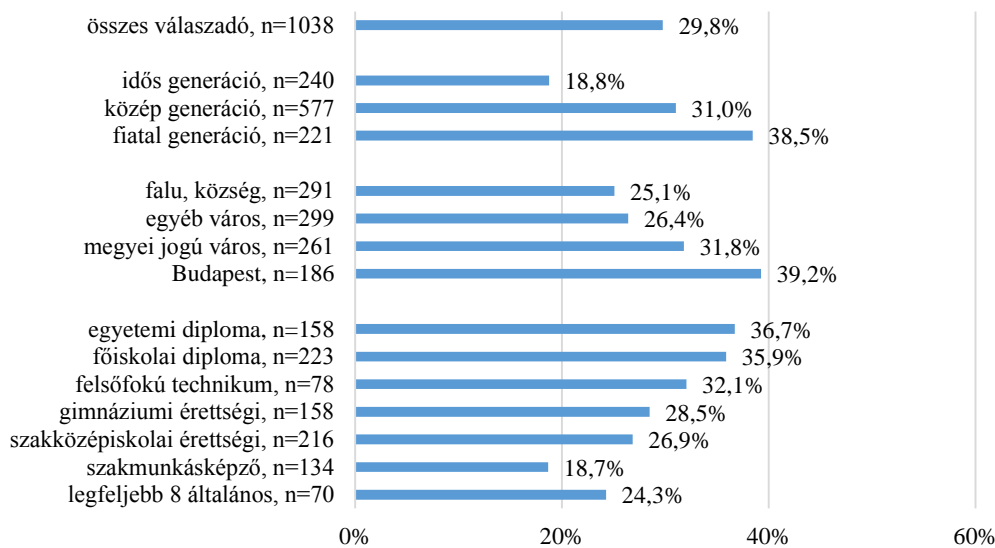
Forrás: saját szerkesztés

66. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: dolgozik/tanul
 „Milyen egyéb tevékenységet szokott Ön étkezés közben végezni?”

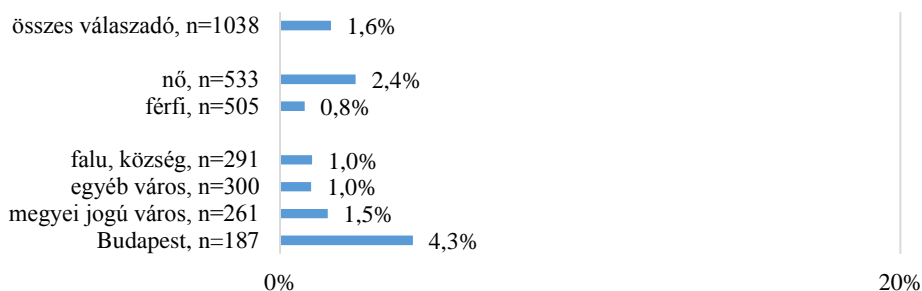
Forrás: saját szerkesztés

67. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: beszélget
 „Milyen egyéb tevékenységet szokott Ön étkezés közben végezni? -
 hosszabban beszélgetni az asztalnál ülőkkel”

Forrás: saját szerkesztés

68. ábra: Étkezés közben végzett tevékenységek – demográfiai háttérvizsgálat: fotóz
 „Milyen egyéb tevékenységet szokott Ön étkezés közben végezni?”

Forrás: saját szerkesztés

étkezések környezete, helyszíne

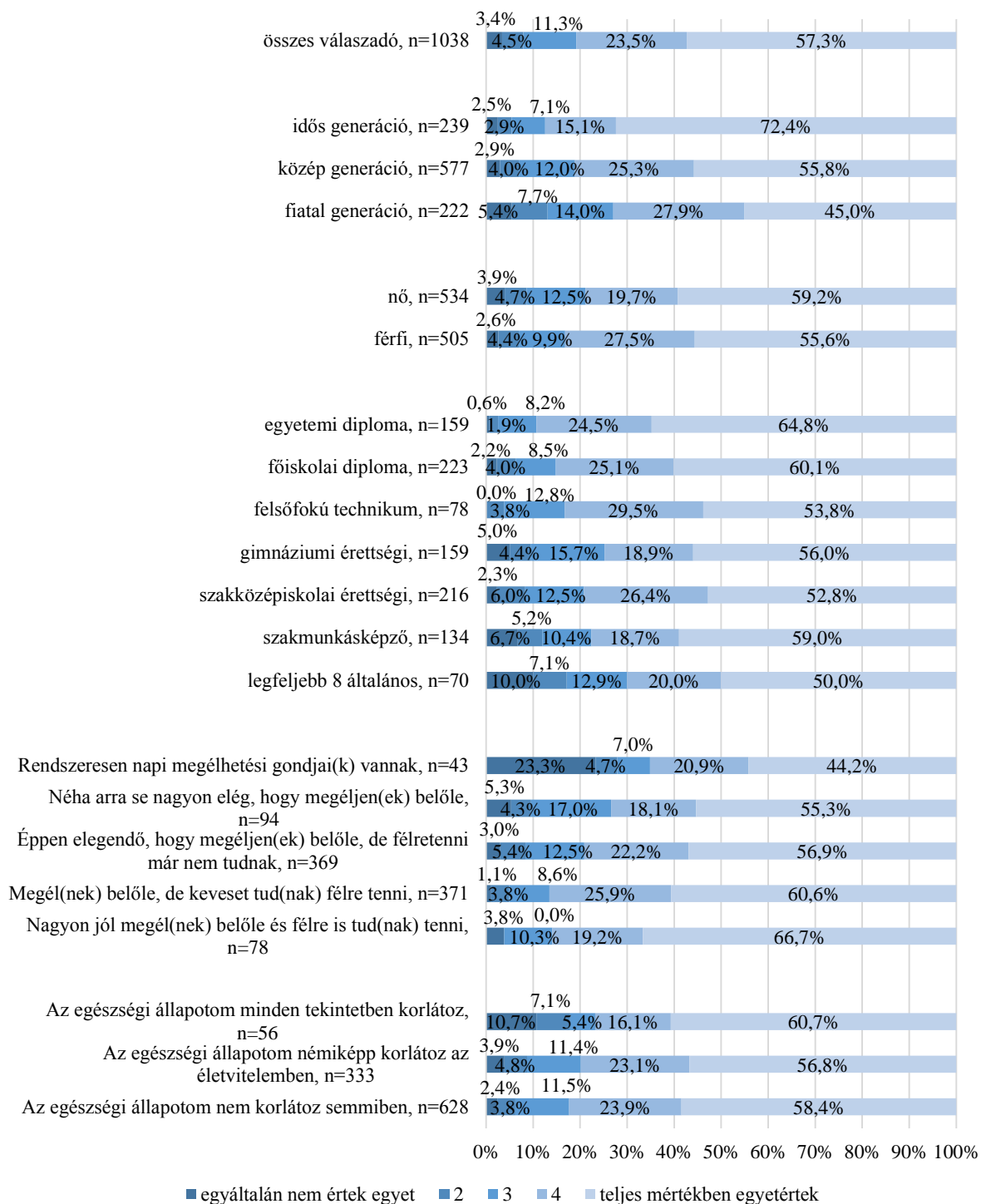
Az étkezések környezetére vonatkozó attitűdállításokkal történő egyetértést szintén hat háttérváltozó szerint vizsgáltuk. Az eredményeket állításonként külön ábrán mutatjuk be.

Az idős generáció tagjai nagyobb arányban *étkeznek legtöbbször asztalnál ülve*, mint a náluk fiatalabbak. Iskolai végzettség szempontjából a magasabb iskolai végzettségűekre nagyobb arányban jellemző ez, mint az alacsonyabb végzettségűekre. Jövedelmi szempontból a jobb jövedelmi helyzetben lévőkre is nagyobb mértékben jellemző, hogy legtöbbször asztalnál ülve étkeznek, mint a rosszabb helyzetűek (69. ábra).

A fiatal generációhoz tartozók nagyobb mértékben szeretnek *fotelban, kanapén, ágyban enni*, mint a közép vagy idős generációhoz tartozók. Iskolai végzettség szempontjából ez a legfeljebb 8 általánost végzettekre jellemző, míg legkevésbé a felsőfokú technikummal rendelkezőkre. Az egyetemi diplomával rendelkezők körében is nagyobb arányban jellemző ez a tevékenység, mint a más felsőfokú végzettséggel rendelkezőkre. Jövedelmi helyzet tekintetében a rendszeresen napi megélhetési gondokkal küzdők nagyobb mértékben

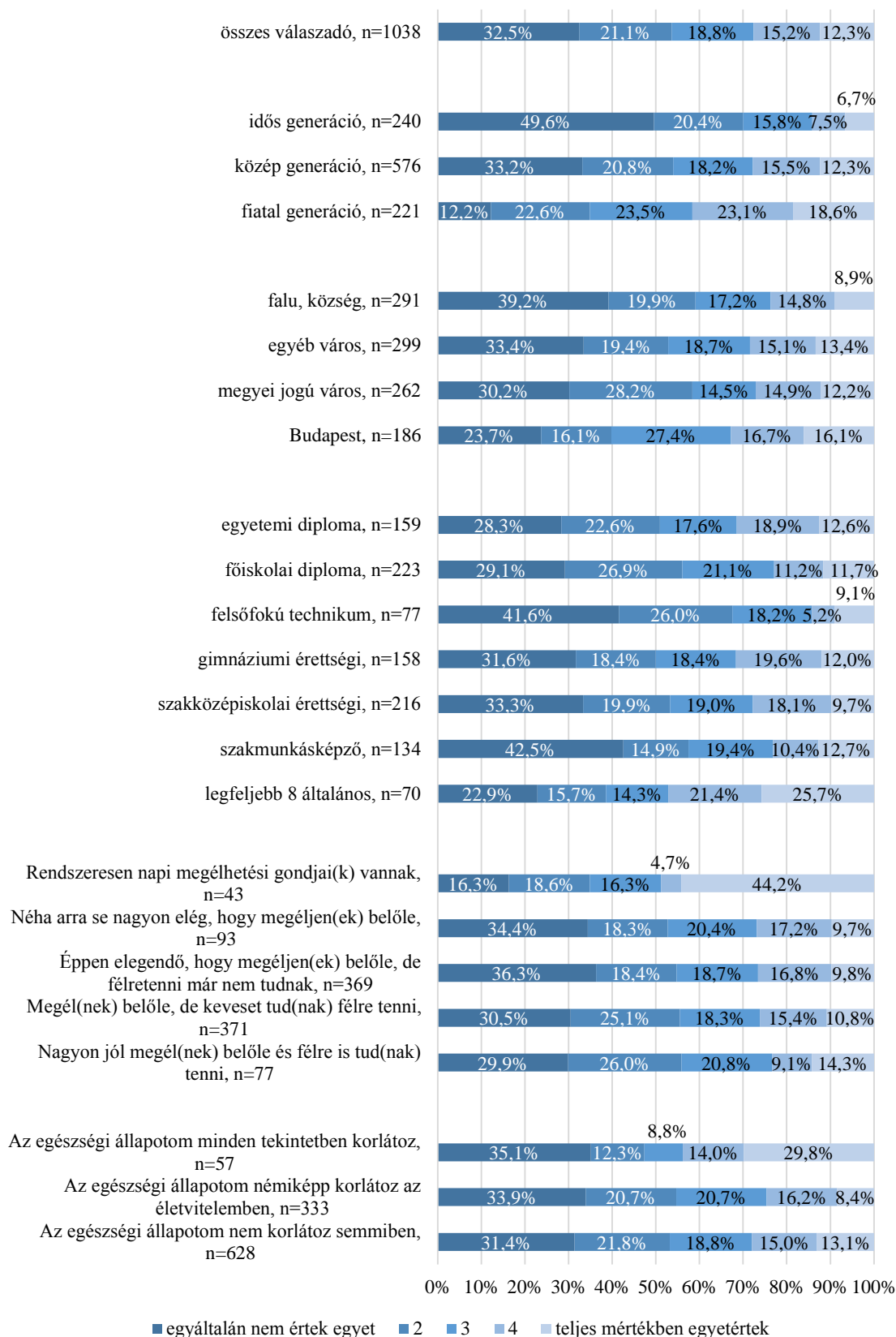
szeretnek kanapén, fotelban, ágyban enni, mint a náluk jobb helyzetben lévő csoportok. Egészségi állapot esetén, azok, akik minden tekintetben korlátozva vannak, nagyobb arányban szeretik ezt a tevékenységet, mint akik egészségi állapota ennél jobb (70. ábra).

69. ábra: Attitűdállításokkal való egyetértés – demográfiai háttérvizsgálat I.
 „Mennyire ért egyet a következő állításokkal? – A legtöbbször asztalnál ülve étkezem.”

Forrás: saját szerkesztés

70. ábra: Attitűdállításokkal való egyetértés – demográfiai háttérvizsgálat II.
 „Mennyire ért egyet a következő állításokkal? – Szeretek fotelban, kanapén, ágyban enni.”

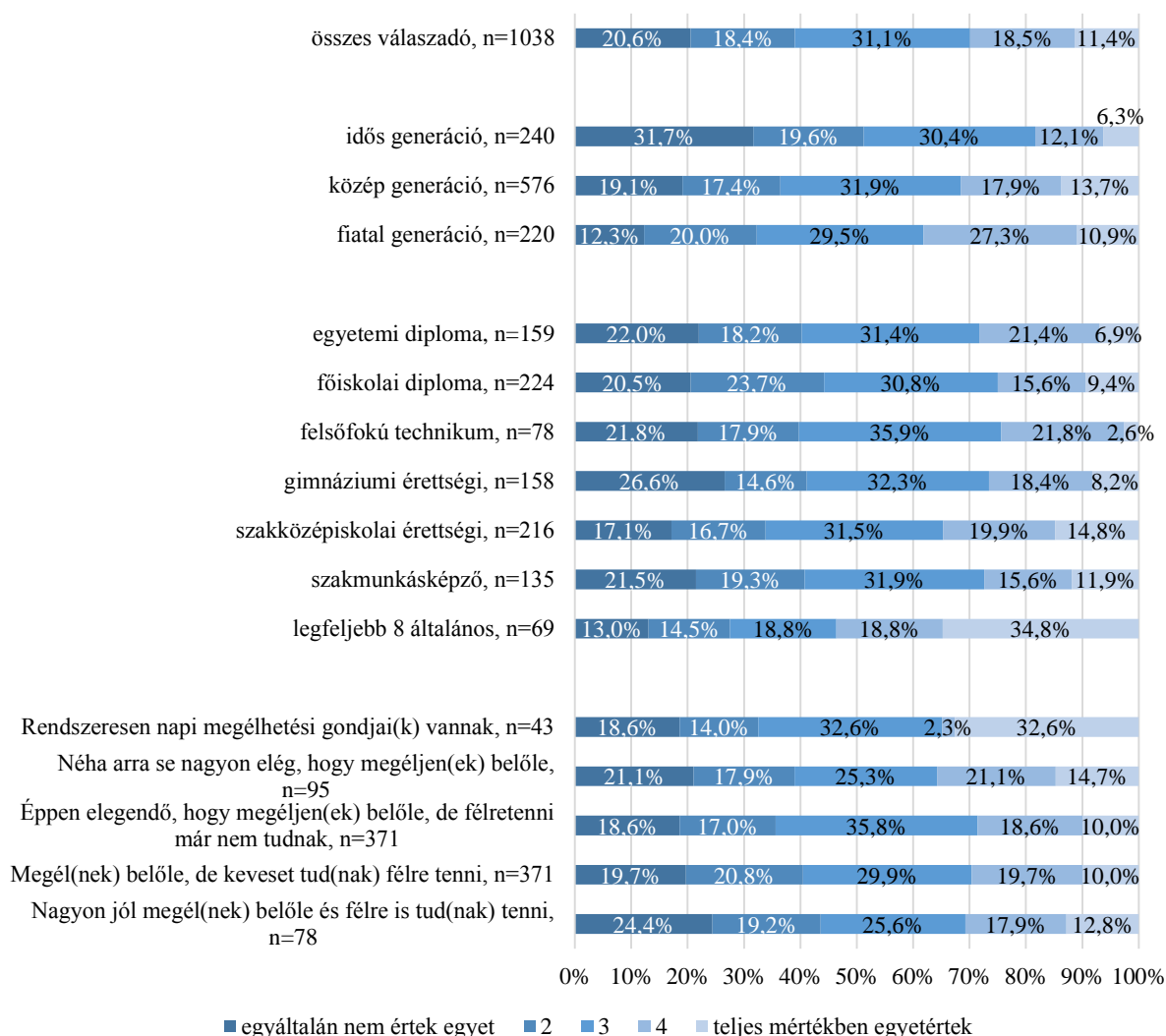

Forrás: saját szerkesztés

A fiatal generációsokra jellemzőbb, hogy szeretnek *kézzel enni*, mint a náluk idősebbek. Iskolai végzettség tekintetében a legfeljebb 8 általánost végzettek értettek egyet a legnagyobb mértékben azzal, hogy szeretnek kézzel enni, míg a gimnáziumi végzettséggel rendelkezők a legkevésbé. A rosszabb anyagi körülmények között élők is nagyobb mértékben értettek egyet ezzel, mint akik jobb helyzetben vannak (71. ábra).

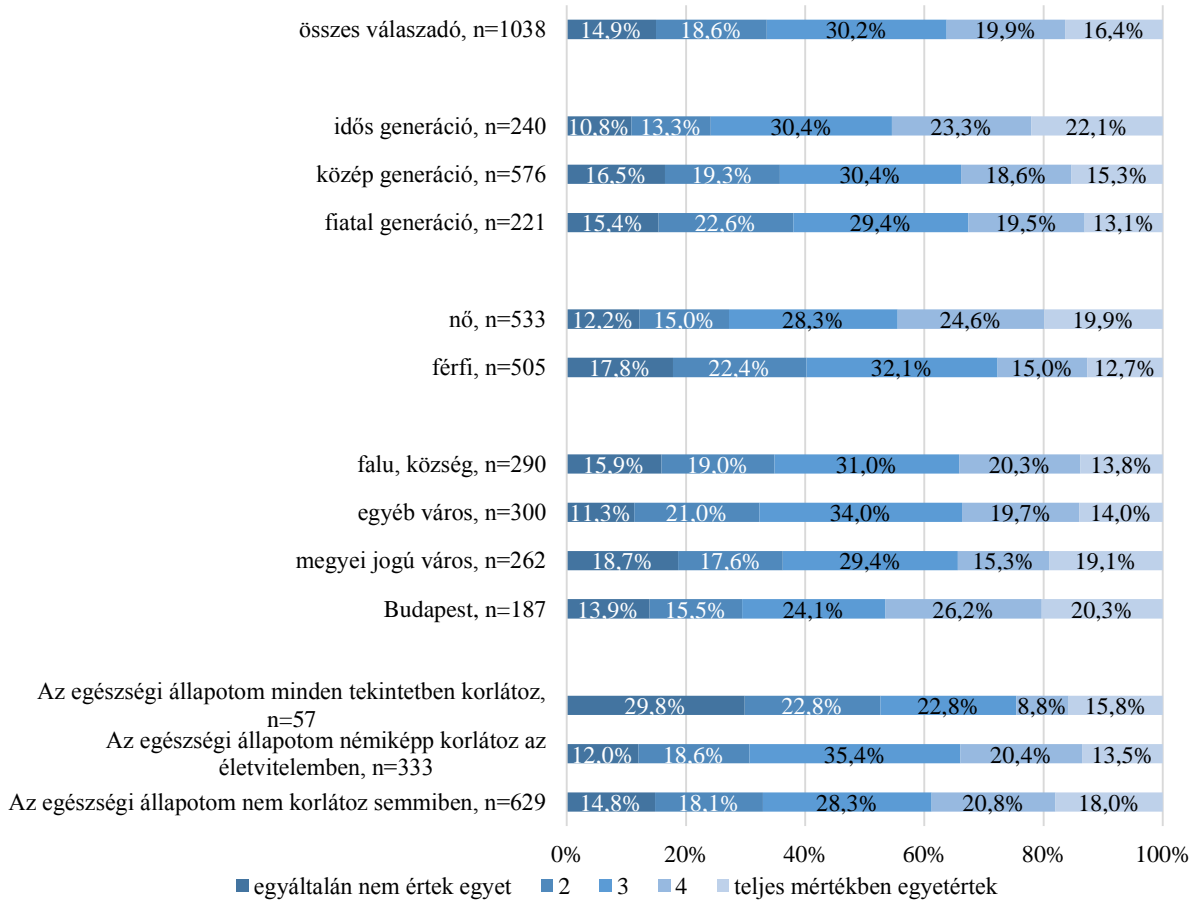
Az idősek számára nagyobb mértékben fontosak a *stílusos, szép tányérok, tálaló edények*, mint a náluk fiatalabbak számára. A nők is nagyobb mértékben tartják ezeket fontosnak, mint a férfiak. Lakóhely szempontjából a budapestiek tartják a legnagyobb arányban fontosnak a stílusos szép tányérok, tálaló edényeket. Azok számára, akiket egészségi állapotuk nem korlátoz semmiben, fontosabbak ezek, mint azoknak, akik valamilyen szempontból korlátozva vannak (72. ábra)

71. ábra: Attitűdállításokkal való egyetértés – demográfiai háttérvizsgálat III.
 „Mennyire ért egyet a következő állításokkal? – Szeretnek kézzel enni.”

Forrás: saját szerkesztés

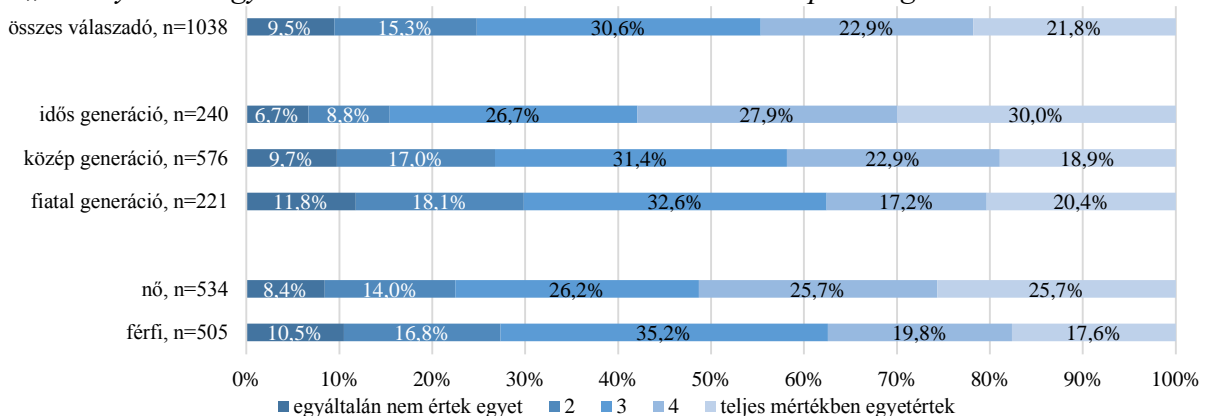
72. ábra: Attitűdállításokkal való egyetértés – demográfiai háttérvizsgálat IV.
 „Mennyire ért egyet a következő állításokkal? – Fontosak számomra a stílusos, szép tányérok, tálaló edények.”

Forrás: saját szerkesztés

Generációk esetében az idős generáció tagjai szeretik a legnagyobb arányban *szépen megteríteni az asztalt*. Kisebb arányban szeretik ezt a tevékenységet a közép, illetve a fiatal generáció tagjai. Nők esetében is nagyobb arányban jellemző, hogy szeretik szépen megteríteni az asztalt, mint a férfiak (73. ábra).

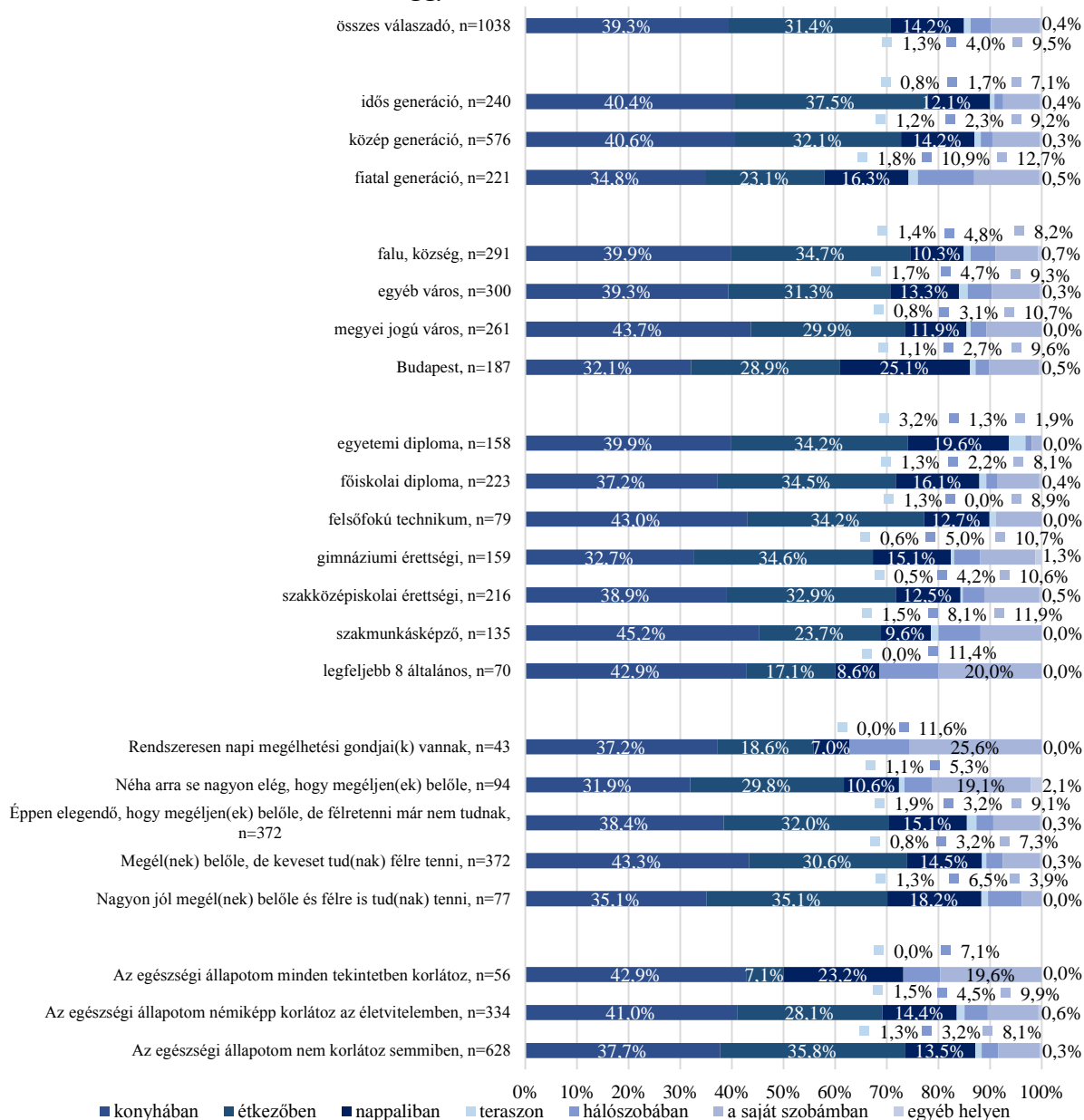
73. ábra: Attitűdállításokkal való egyetértés – demográfiai háttérvizsgálat V.
 „Mennyire ért egyet a következő állításokkal? – Szeretem szépen megteríteni az asztalt.”

Forrás: saját szerkesztés

Generációk esetén az idősek és a középgenerációsok nagyobb arányban étkeznek a konyhában, mint a fiatalok. A fiatalokra inkább jellemző, hogy a hálósobában, vagy a saját szobájukban étkeznek, mint a náluk idősebbek. Lakóhely szempontjából a budapestiek kisebb arányban esznek konyhában és nagyobb arányban a nappaliban, mint a náluk kisebb településen élők. Iskolai végzettség tekintetében a végzettségi szint növekedésével csökken a hálósobában és a nappaliban való étkezés aránya, amivel párhuzamosan növekszik az étkezőben történő étkezés aránya. Jövedelmi helyzet esetén a jövedelmi szint csökkenésével növekszik a hálósobában és a saját szobában való étkezés aránya, amivel párhuzamosan csökken az étkezőben és a nappaliban étkezés aránya. Akik egészségük miatt minden tekintetben korlátozva vannak, sokkal nagyobb arányban étkeznek a hálósobában, illetve a saját szobájukban (74. ábra).

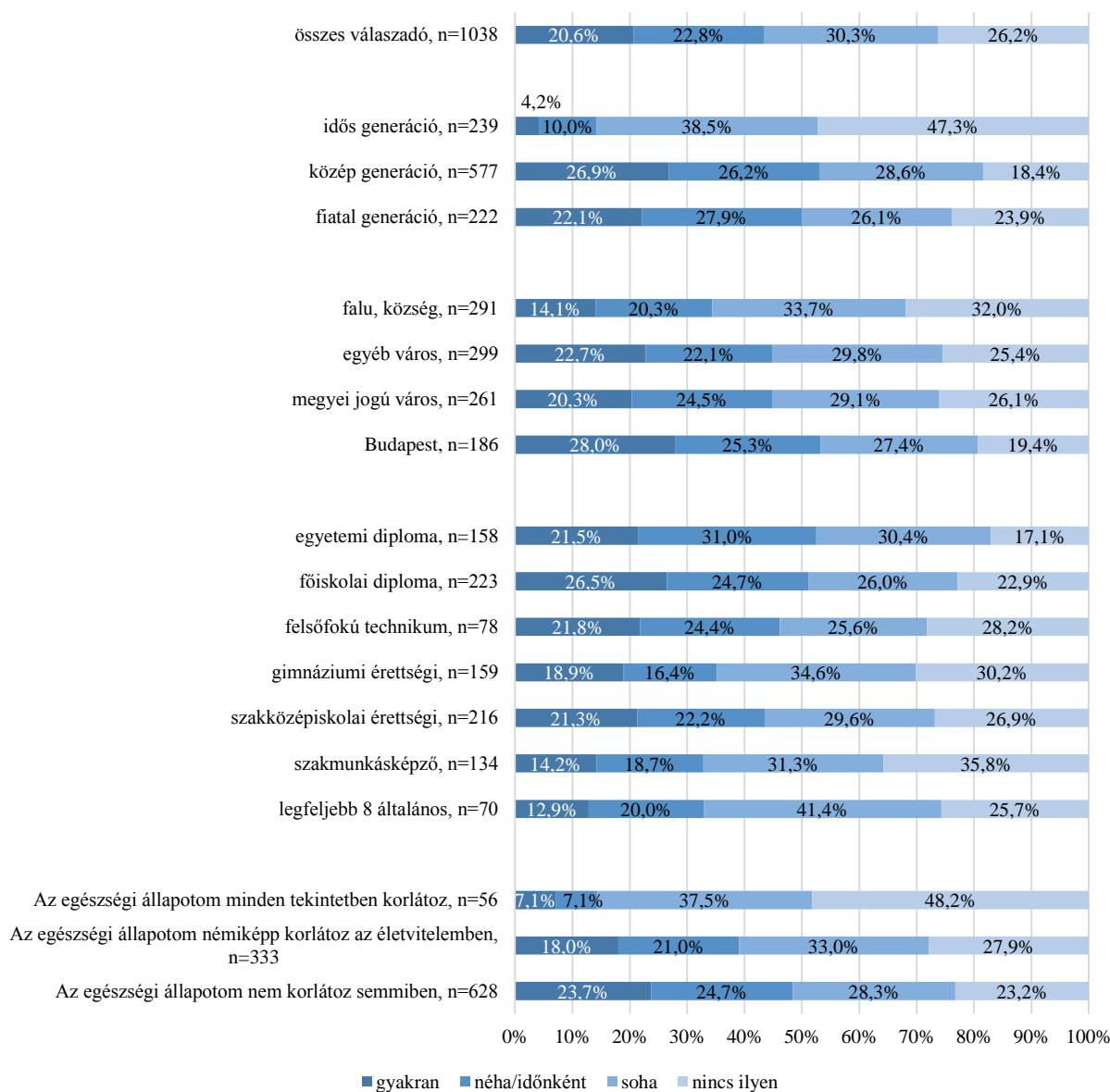
74. ábra: Otthonon belüli étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat VI.
„Hol szokott Ön leggyakrabban étkezni az otthonán belül?”

Forrás: saját szerkesztés

Az otthonon kívüli helyszíneken történő étkezések gyakoriságát szintén több külön ábrán mutatjuk be. *Munkahelyi íróasztalnál, munkaállomáson* a fiatal és a közép generáció tagjai gyakrabban fogyasztanak ételt, mint az idősek. Lakóhely szempontjából a lakóhelyek méretének növekedésével növekszik azok aránya, akik gyakran étkeznek munkahelyi íróasztalnál vagy munkaállomáson. Iskolai végzettség esetén az iskolázottsági szint növekedésével csökken azok aránya, akik soha nem étkeznek ilyen módon. Azok, akiket az egészségi állapotuk minden tekintetben korlátoz, kisebb arányban étkeznek munkahelyi íróasztalnál vagy munkaállomáson, mint akik náluk jobb egészségi állapotban vannak (75. ábra).

75. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat VII.
 „Milyen gyakran fogyaszt ételt az adott helyszínen?” –
munkahelyi íróasztalnál, munkaállomáson

Forrás: saját szerkesztés

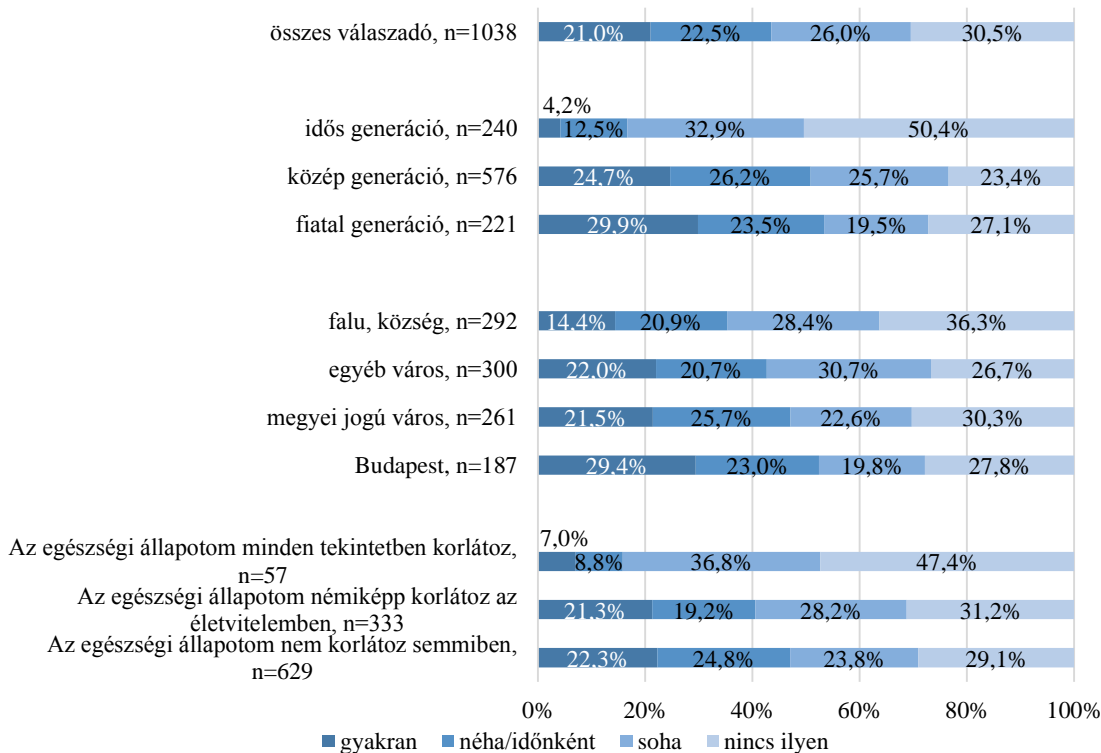
Munkahelyi étkezőben vagy teakonyhában a fiatal generáció tagjai nagyobb gyakorisággal étkeznek, mint a közép generációhoz vagy az idős generációhoz tartozók. A lakóhely esetében a településtípus méretének növekedésével növekszik azok aránya, akik étkeznek a munkahelyi étkezőben vagy teakonyhában. Azok, akiket az egészségi állapotuk minden tekintetben korlátoz sokkal kisebb arányban választják ezt az étkezési lehetőséget, mint akik jobb egészségi állapottal rendelkeznek (76. ábra).

Iskolai vagy munkahelyi menzán az idős generáció tagjai esznek a legritkábban, míg a fiatalok a leggyakrabban. Nemek tekintetében a férfiak nagyobb arányban választják ezt a lehetőséget, mint a nők. Iskolai végzettség szempontjából a leggyakrabban a legfeljebb 8 általánossal rendelkezők és az egyetemi diplomások fogyasztanak ételt iskolai vagy munkahelyi menzán. Legkisebb arányban ez a gimnáziumi érettségivel rendelkezőkre jellemző (77. ábra).

Gyorsétteremben a fiatalok egyértelműen nagyobb arányban fogyasztanak ételt, mint a közepgenerációsok vagy az idősek, akikre ez legkevésbé jellemző. Lakóhelyek esetében a településtípusok méretének növekedésével növekszik a gyorséttermi ételfogyasztás aránya. Jövedelmi szempontból is a jövedelmi szint növekedésével növekszik azok aránya, akik a gyorséttermi fogyasztást választják. Ez alól kivételt jelent a legtehetősebb réteg, igaz közöttük vannak a legnagyobb arányban azok, akik gyakran választják ezt a lehetőséget, de náluk az egyik legkisebb azok aránya, akik csak néha / időnként esznek gyorsétteremben (78. ábra).

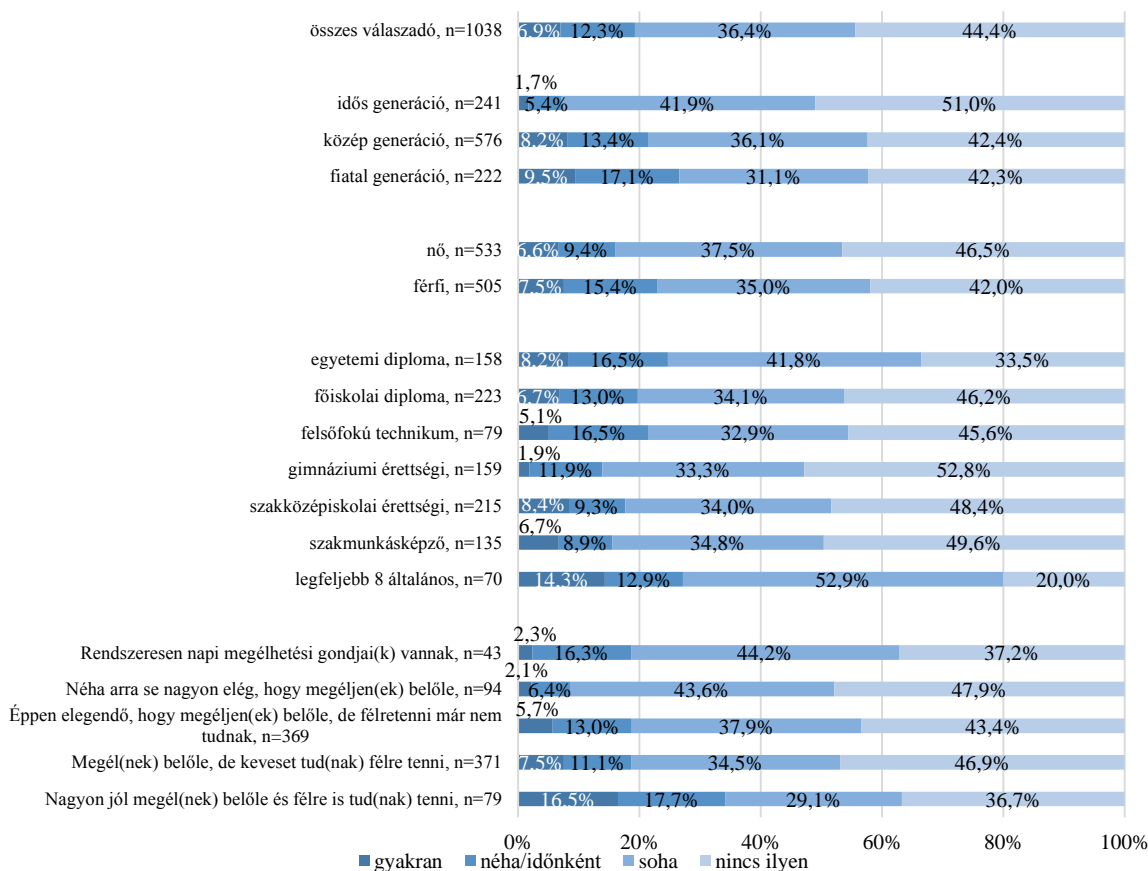
76. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat VIII.

„Milyen gyakran fogyaszt ételt az adott helyszínen?” –
munkahelyi étkezőben/teakonyhában

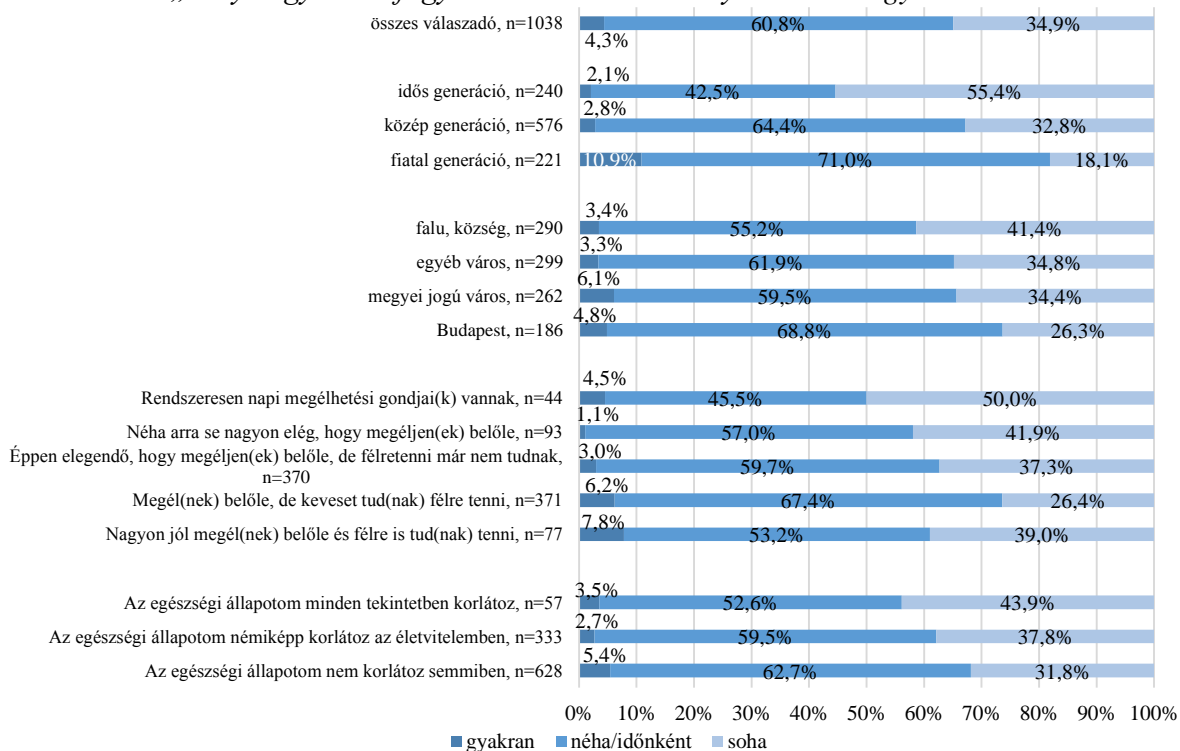
Forrás: saját szerkesztés

77. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat IX.
 „Milyen gyakran fogyaszt ételt az adott helyszínen?” – iskolai, munkahelyi menzán

Forrás: saját szerkesztés

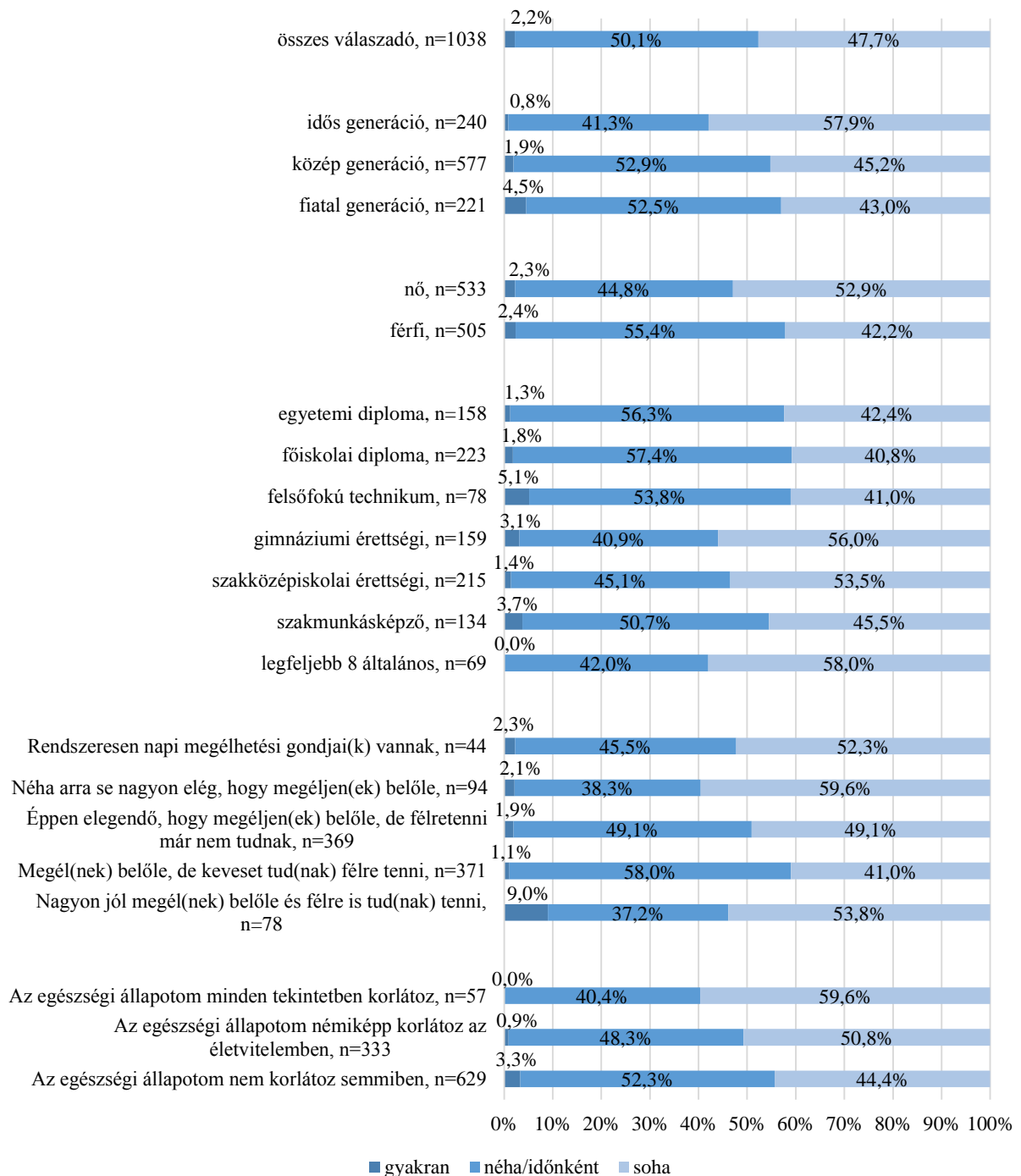
78. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat X.
 „Milyen gyakran fogyaszt ételt az adott helyszínen?” – gyorsétteremben

Forrás: saját szerkesztés

A fiatal generációhoz tartozók nagyobb arányban fogyasztanak ételt *büfében*, mint a náluk idősebbek. A férfiakra is nagyobb mértékben jellemző ez, mint a nőkre. Iskolai végzettség szempontjából a felsőfokú végzettséggel rendelkezők étkeznek büfében nagyobb arányban, mint az alacsonyabb végzettséggel rendelkezők. Egészségi állapot szempontjából a legkisebb arányban fogyasztanak ételt ilyen módon azok, akiket állapotuk minden tekintetben korlátoz (79. ábra).

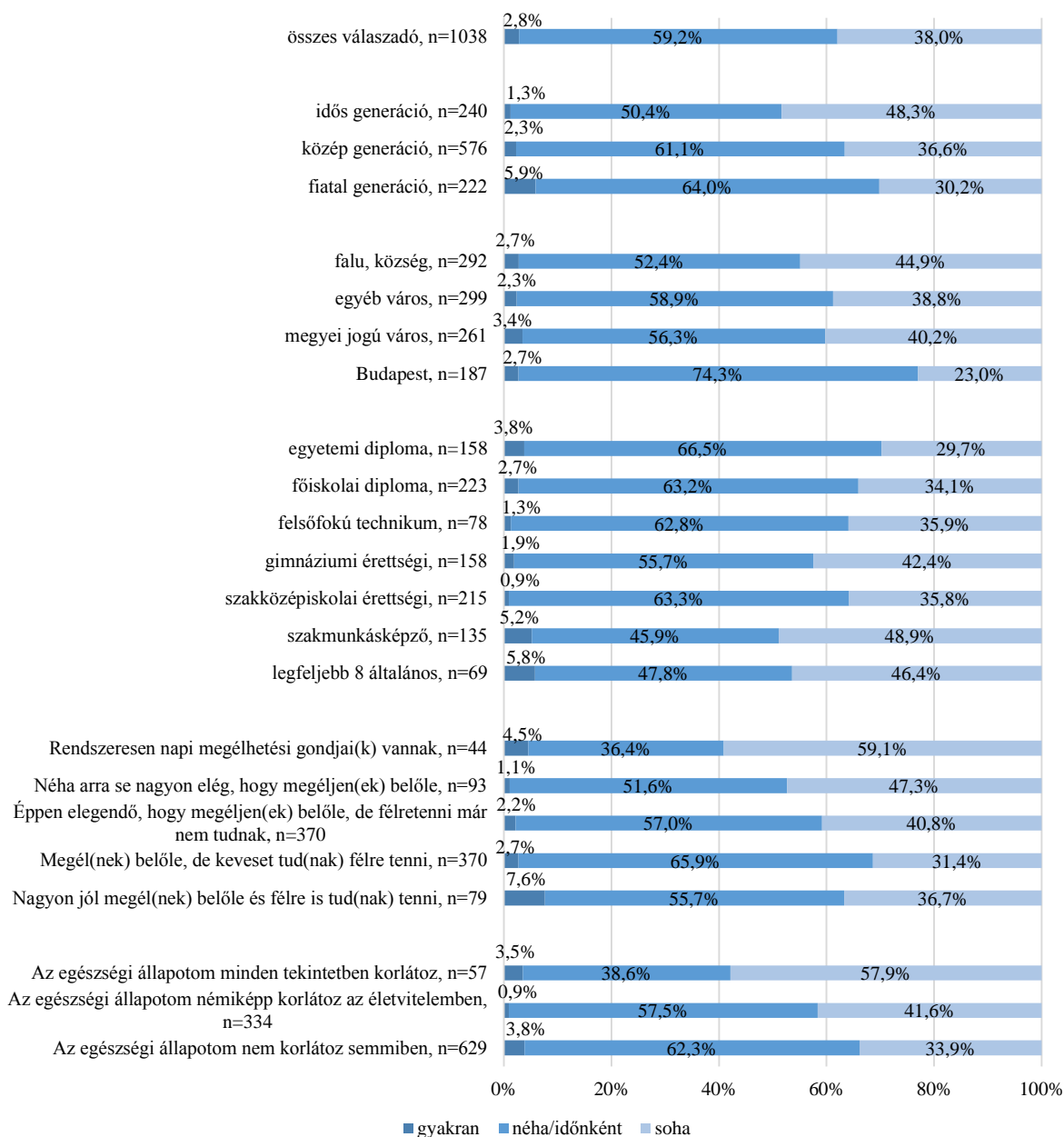
79. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat: büfé
 „Milyen gyakran fogyaszt ételt az adott helyszínen?”

Forrás: saját szerkesztés

Kávézóban, cukrászdában és pékségben a fiatalok gyakrabban fogyasztanak ételt, mint a középgenerációsok vagy az idősek. Lakóhelyek szempontjából ez a budapestiekre jellemző leginkább, míg az iskolai végzettségek esetében az egyetemi diplomával rendelkezőkre. Igaz a legfeljebb 8 általánossal rendelkezők esetében a legmagasabb az ilyen helyen történő ételfogyasztás. A jövedelmi helyzet szintjének növekedésével növekszik a kávézóban, cukrászdában és pékségben való étkezés gyakoriságának aránya. Egészségi állapot tekintetében az egészségi állapot szintjének növekedésével növekszik azok aránya, akik legalább néha / időnként étkeznek ilyen helyen (80. ábra).

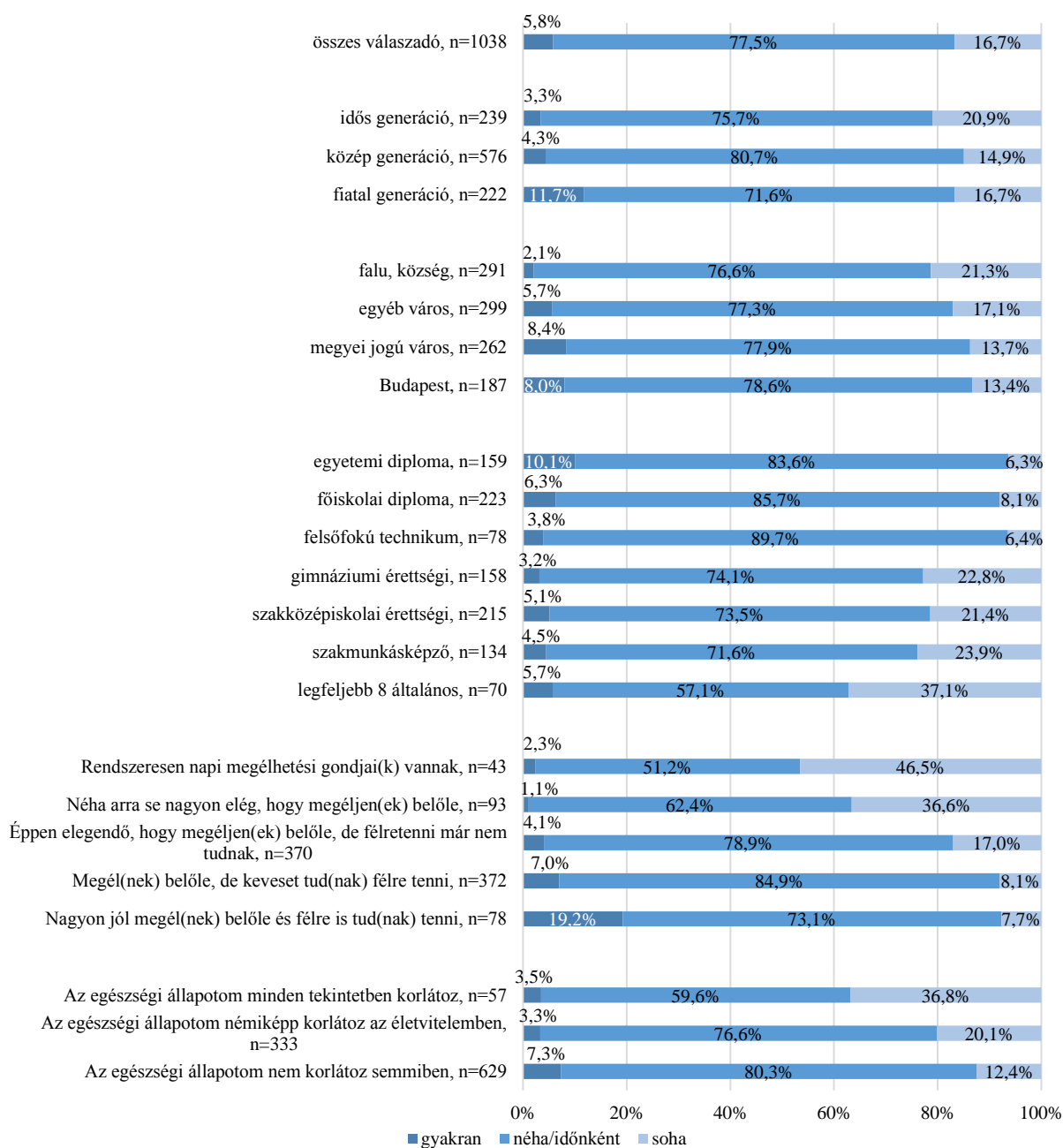
80. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat: kávézó, cukrásza, pékség
„Milyen gyakran fogyaszt ételt az adott helyszínen?”

Forrás: saját szerkesztés

A fiatal generáció esetében a legnagyobb azok aránya, akik gyakran étkeznek *étteremben*. A közép és az idős generációk esetében viszont nagyobb azok aránya, akik néha vagy időnként választják az étterem lehetőségét az étkezésük helyszínéül. Lakóhely szempontjából a nagyobb településen élők gyakrabban fogyasztanak étteremben, mint a kisebb települések lakosai. Iskolai végzettségek esetén az iskolázottság növekedésével növekszik az éttermi étkezések gyakorisága. Ugyanez igaz a jövedelmi szintre is, a jövedelmi szintjüket jobbnak értékelő csoportok nagyobb arányban étkeznek étteremben. Egészségi állapot alapján kevesebbszer fogyasztanak ételt étteremben azok, akik korlátozva vannak egészségük miatt, mint azok, akik nem (81. ábra).

81. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat: étterem
„Milyen gyakran fogyaszt ételt az adott helyszínen?”

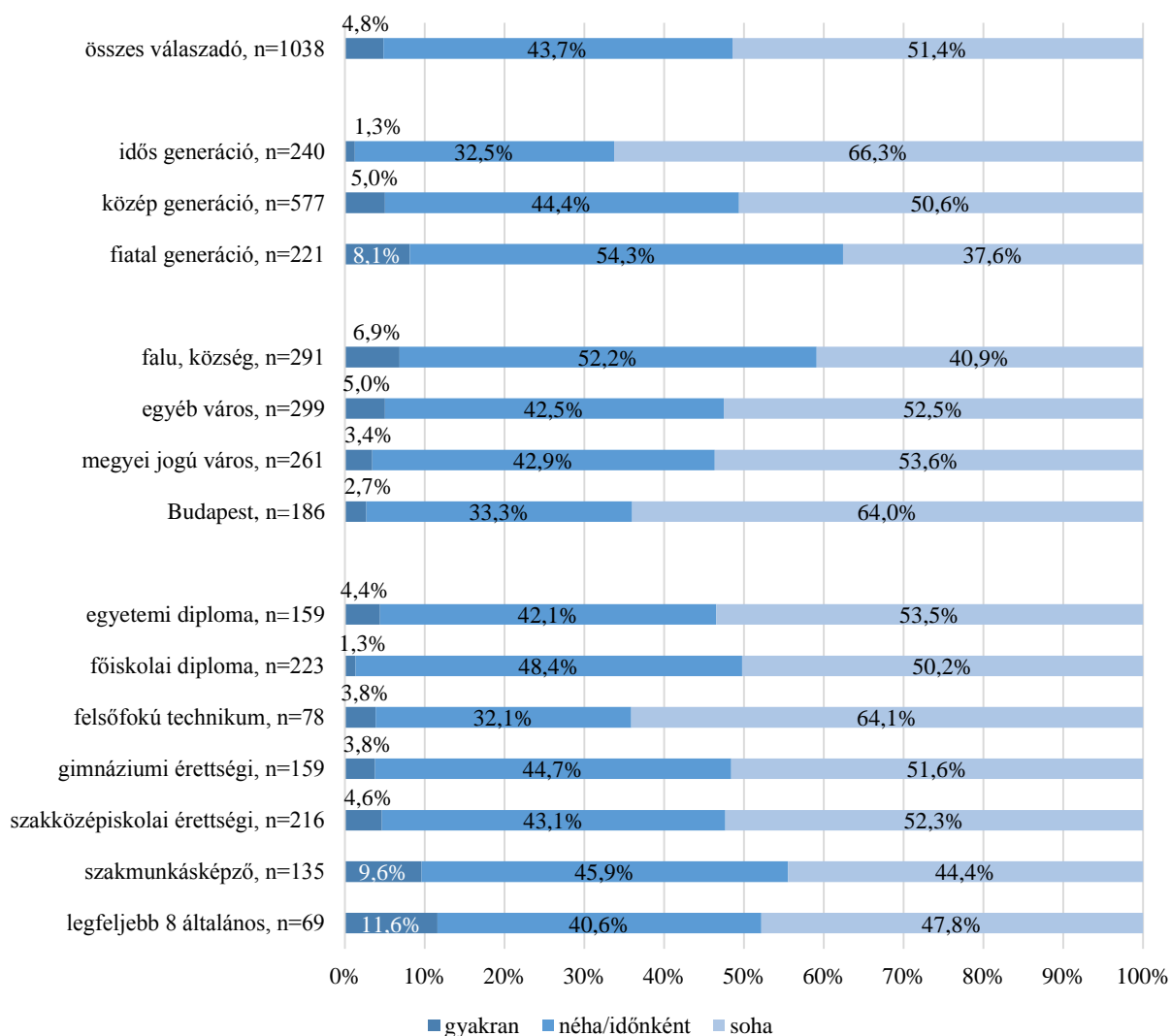
Forrás: saját szerkesztés

A generációk esetében minél idősebb egy generáció, annak tagjai annál ritkábban esznek autóban. Lakóhely szempontból a településméret növekedésével csökken azok aránya, akik gyakran vagy néha / időnként az autóban étkeznek. Iskolázottság alapján egyértelműen a legfeljebb 8 általánost és a szakmunkásképzőt végzettek étkeznek autóban a leggyakrabban, míg a felsőfokú technikumot végzettek a legritkábban (82. ábra).

Tömegközlekedési eszközön a fiatalok gyakrabban étkeznek, mint a közép vagy az idős generáció tagjai. Lakóhely szerint a falusiak azok, akik a leggyakrabban választják a tömegközlekedési eszközt étkezésük helyszínéül, míg iskolai végzettség szerint a legfeljebb 8 általánost végzettek (83. ábra).

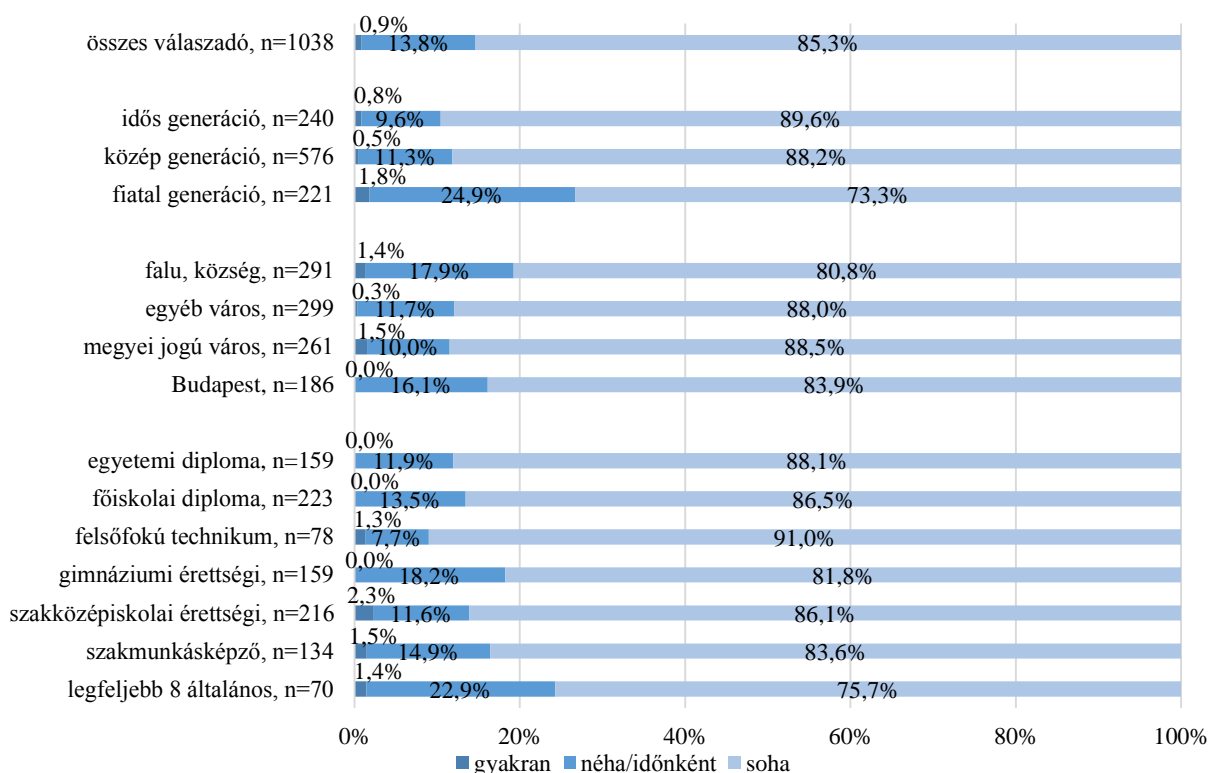
Utcán a megkérdezettek közül a fiatal generáció tagjai étkeznek a leggyakrabban, míg az idős generációhoz tartozók a legritkábban. Lakóhely szempontjából a településméret növekedésével növekszik azok aránya is, akik legalább néha vagy időnként szoktak az utcán enni. Egyetemi végzettség alapján a legfeljebb 8 általánost végzettek étkeznek utcán a leggyakrabban, a főiskolai diplomával rendelkezők pedig a legritkábban (84. ábra).

82. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat: autó
 „Milyen gyakran fogyaszt ételt az adott helyszínen?”

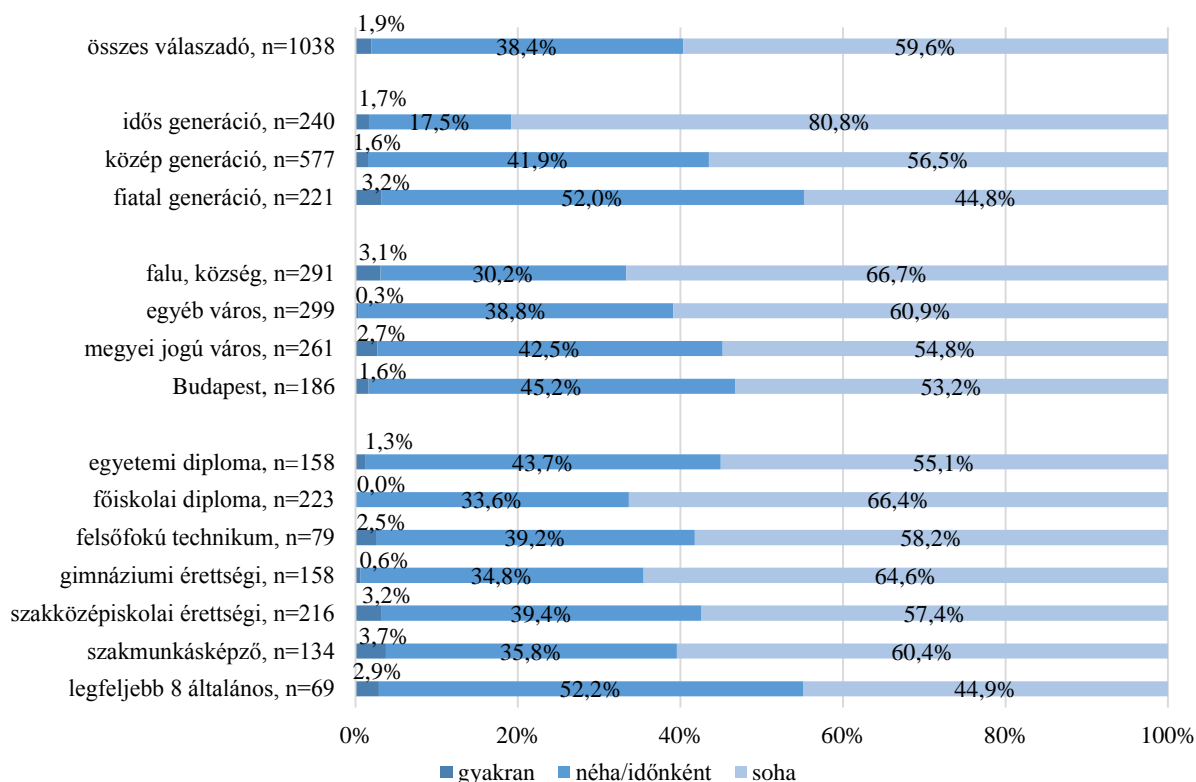
Forrás: saját szerkesztés

83. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat: tömegközlekedési eszközök
 „Milyen gyakran fogyaszt ételt az adott helyszínen?”

Forrás: saját szerkesztés

84. ábra: Étkezési helyszínek – demográfiai háttérvizsgálat: utca
 „Milyen gyakran fogyaszt ételt az adott helyszínen?”

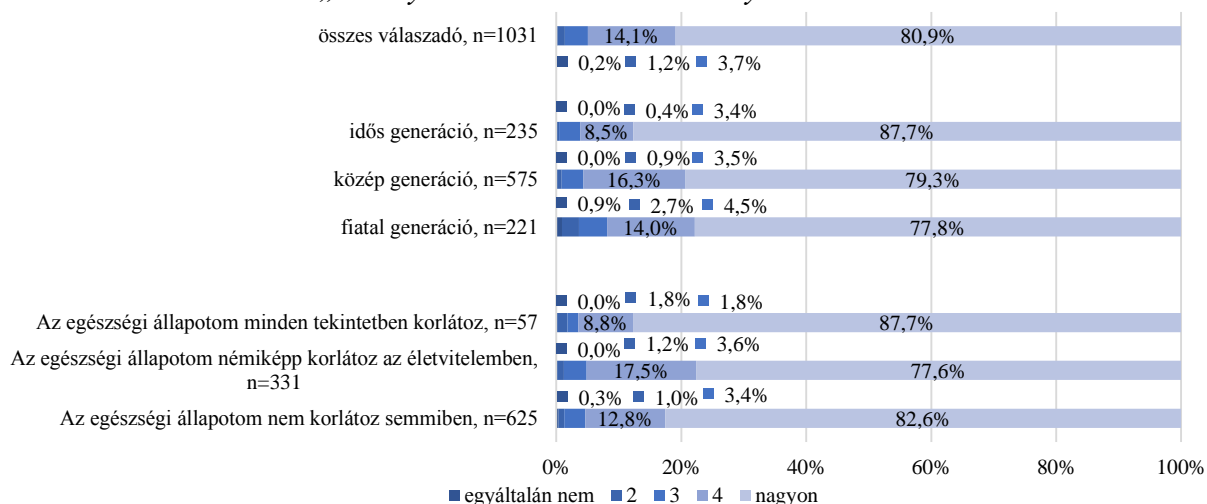
Forrás: saját szerkesztés

Az otthonon kívüli helyszíneken történő étkezések kapcsán az egyes helyszíneken történő étkezések kedveltségét is megvizsgáltuk. A továbbiakban az erre vonatkozó demográfiai háttérelmzések eredményeit mutatjuk be.

A viszonyítás kedvéért azt is megkérdeztük a válaszadóktól, hogy mennyire szeretnek otthon étkezni. Az eredmények azt mutatják, hogy a fiatal generáció tagjai kevésbé szeretnek otthon enni, mint a közép vagy idős generáció tagjai, akik a leginkább szeretik ezt az étkezési helyszínt. Egészségi állapot esetén, azok szeretnek nagyon (5-ös érték jelölése) otthon enni a legnagyobb arányban, akik minden tekintetben korlátozva vannak állapotuk miatt. Legkisebb arányban azok jelölték ezt az értéket, akik csak némiképp vannak korlátozva egészségi állapotuk miatt (85. ábra).

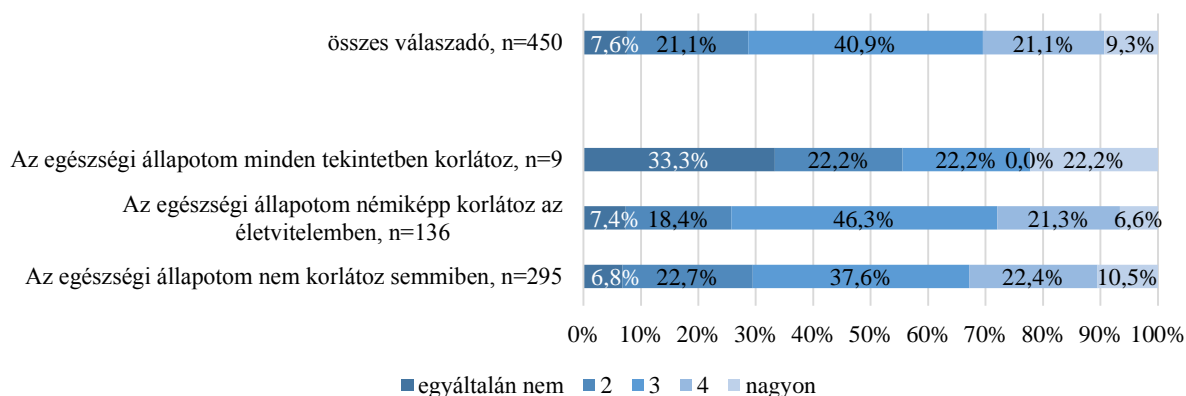
Munkahelyi étkezőben vagy teakonyhában azok szeretnek a legjobban étkezni, akiket az egészségi állapotuk nem korlátoz semmiben, legkevésbé pedig azok, akiket állapotuk minden tekintetben korlátoz (86. ábra).

85. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: otthon
 „Mennyire szeret Ön az adott helyszínen étkezni?”

Forrás: saját szerkesztés

86. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: munkahelyi étkező/teakonyha
 „Mennyire szeret Ön az adott helyszínen étkezni?”

Forrás: saját szerkesztés

Gyorsétteremben a fiatal generáció tagjai nagyobb mértékben szeretnek enni, mint a közép vagy az idős generációhoz tartozók, akikre ez a legkisebb mértékben jellemző. Jövedelmi szempontból azok szeretnek a legkevésbé gyorsétteremben étkezni, akiknek a jövedelme éppen elegendő, hogy megéljenek belőle, de félre már nem tudnak rakni. A náluk jobb és rosszabb jövedelmi helyzetűek is jobban szeretnek gyorsétterembe járni. Egészségi állapot szempontjából azok szeretnek legnagyobb arányban gyorsétteremben étkezni, akik állapotuk miatt minden tekintetben korlátozva vannak. A náluk jobb egészségi állapotban lévők kisebb arányban szeretik ezt a lehetőséget (87. ábra).

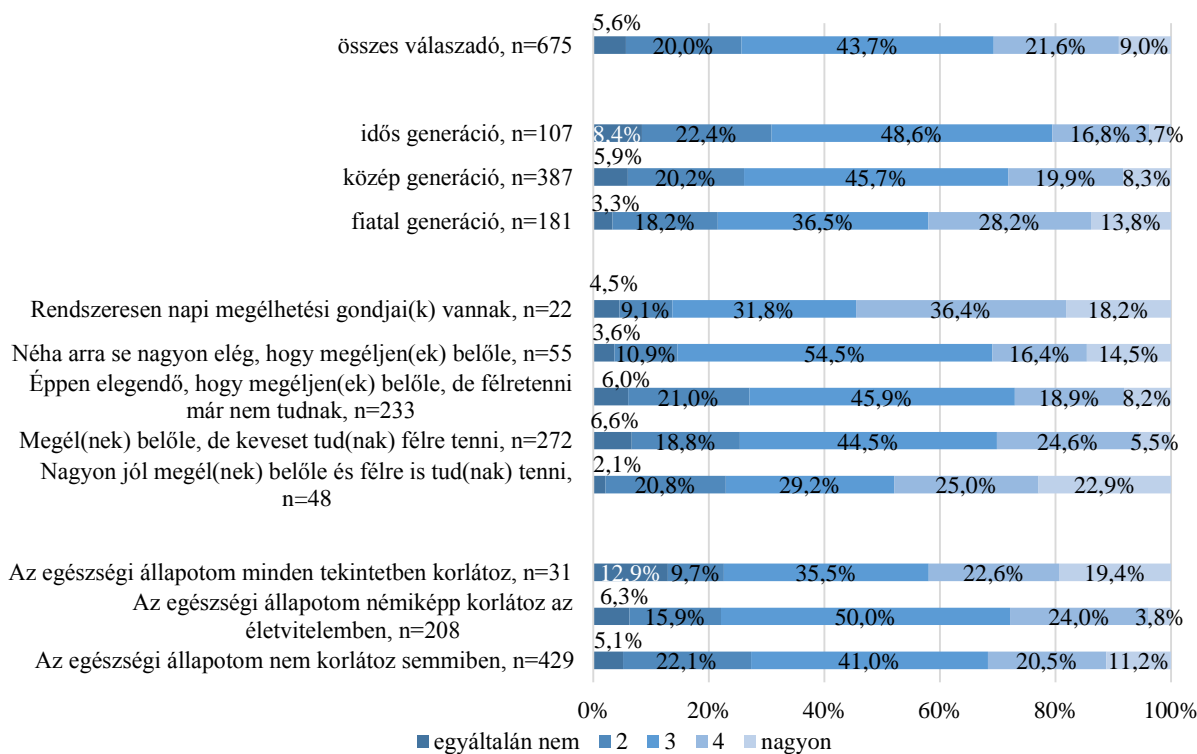
Kávézóban, cukrászdában vagy pékségben a nők nagyobb arányban szeretnek étkezni, mint a férfiak. Lakóhely tekintetében a településméret növekedésével növekszik az ilyen helyen történő étkezések szeretetének mértéke. Iskolai végzettség szerint a szakmunkásképzőt végzetek szeretnek a legkevésbé kávézóban, cukrászdában vagy pékségben enni, míg a főiskolai diplomával és a legfeljebb 8 általánossal rendelkezők a leginkább (88. ábra).

A fiatalok nagyobb arányban szeretnek *étteremben* enni, mint a közép és idős generációkhoz tartozók. Iskolai végzettség tekintetében a szakmunkásképzőben végzetek szeretik ezt a lehetőséget a legkevésbé, míg az egyetemi diplomával rendelkezők a leginkább. Jövedelmi helyzet alapján a jómód növekedésével növekszik az étteremben történő étkezések szeretete is (89. ábra).

Autóban az idős generáció tagjai szeretnek enni a legkevésbé, a fiatalok pedig a leginkább (90. ábra).

Nemek esetében a férfiak nagyobb arányban szeretnek az *utcán* étkezni, mint a nők. Igaz azok aránya, akik szeretnek utcán enni a mintán belül, általánosan alacsony (91. ábra).

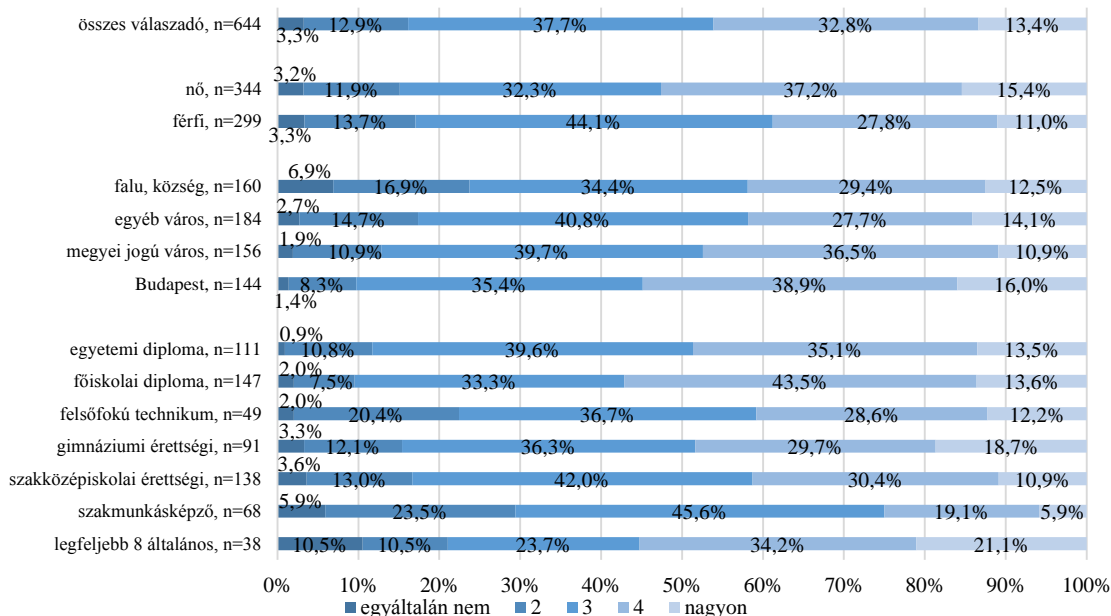
87. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: gyorsétterem
 „Mennyire szeret Ön az adott helyszínen étkezni?”

Forrás: saját szerkesztés

88. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: kávézó, cukrászda, pékség

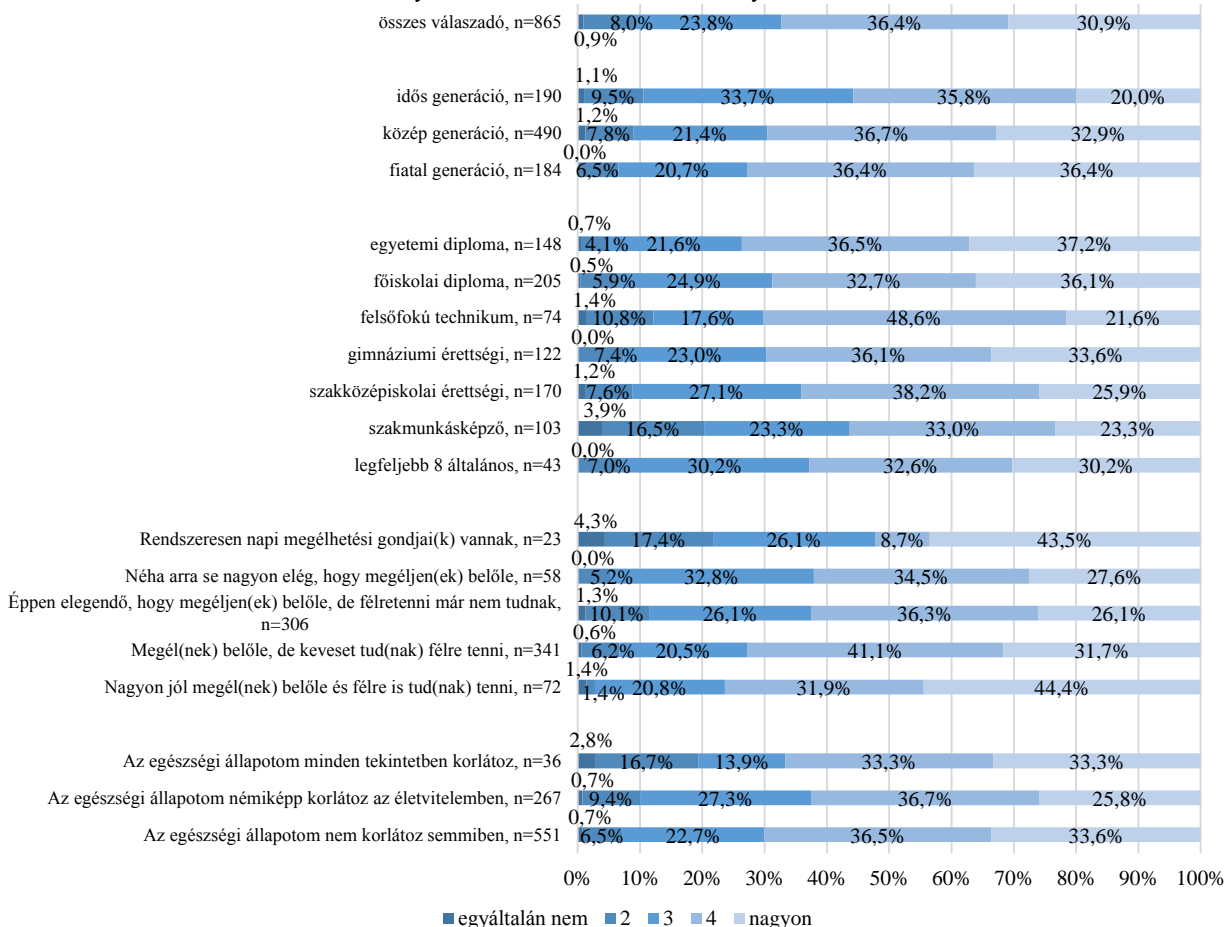
„Mennyire szeret Ön az adott helyszínen étkezni?”

Forrás: saját szerkesztés

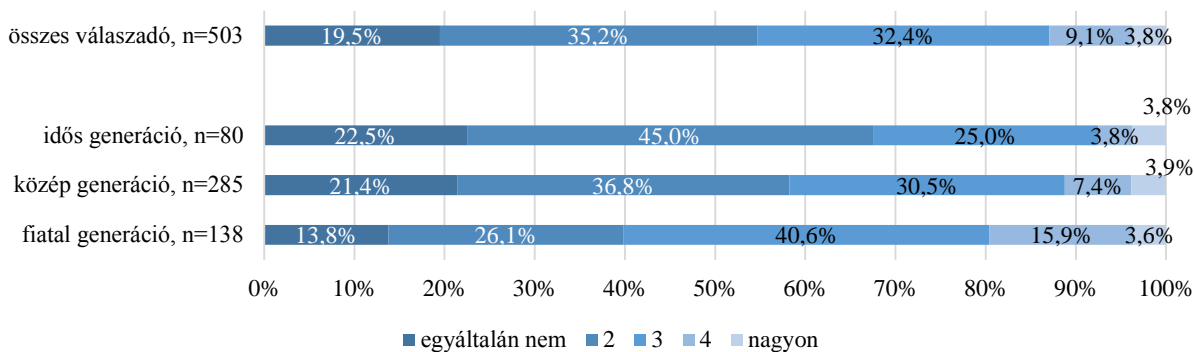
89. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: étterem

„Mennyire szeret Ön az adott helyszínen étkezni?”

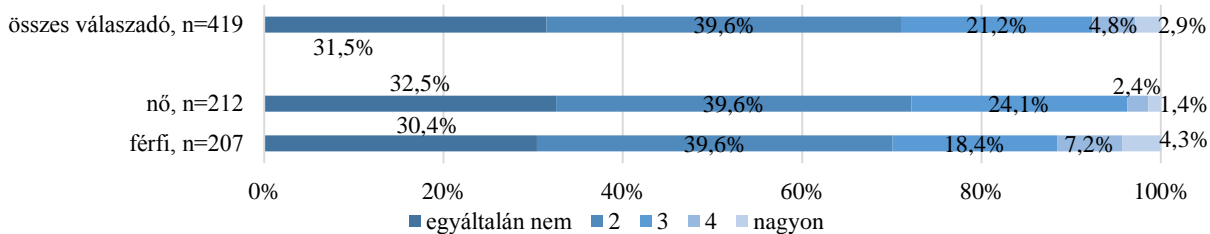
Forrás: saját szerkesztés

90. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: autó
 „Mennyire szeret Ön az adott helyszínen étkezni?”

Forrás: saját szerkesztés

91. ábra: Étkezési helyszínek kedveltsége – demográfiai háttérvizsgálat: utca
 „Mennyire szeret Ön az adott helyszínen étkezni?”

Forrás: saját szerkesztés

4. Kutatási eredmények – a személyes megkérdezés eredményei

A fejezetben a személyes megkérdezés eredményei kerülnek bemutatásra. A fejezet felépítése az online megkérdezés eredményeinek ismertetését követi, tehát elsőként a megkérdezés egyváltozós (gyakorisági) elemzésének eredményeit, majd a demográfiai háttérelmézés eredményeit közöljük.

4.1. Alapstatisztikai eredmények

A megkérdezettek főbb demográfiai jellemzőit a 2. táblázatban közöljük.

2. táblázat: A személyes megkérdezésben résztvevők főbb demográfiai jellemzői (n=2001)

nem		
	fő	% (n=2001)
férfi	973	48,6%
nő	1028	51,4%
összesen	2001	100,0%

generáció		
	fő	% (n=2001)
fiatal	462	23,1%
középgenerációs	1082	54,1%
idős	457	22,8%
összesen	2001	100,0%

lakóhely településtípusa		
	fő	% (n=2001)
Budapest	372	18,6%
megyei jogú város	423	21,1%
város	654	32,7%
falu, község	552	27,6%
összesen	2001	100,0%

lakóhely régiója		
	fő	% (n=2001)
Közép-Magyarország	239	11,9%
Közép-Dunántúl	216	10,8%
Nyugat-Dunántúl	203	10,1%
Dél-Dunántúl	183	9,2%
Észak-Magyarország	231	11,6%
Észak-Alföld	299	15,0%
Dél-Alföld	256	12,8%
Budapest	372	18,6%
összesen	2001	100,0%

családi állapot		
	fő	% (n=2001)
hajadon/nőtlen	437	21,9%
házas	867	43,3%
elvált	207	10,3%
özvegy	162	8,1%
élettársi kapcsolatban él	327	16,4%
összesen	2001	100,0%

iskolai végzettség		
	fő	% (n=2001)
legfeljebb 8 általános	271	13,5%
szakmunkásképző, szakiskola	681	34,0%
szakközépiskolai érettségi	406	20,3%
gimnáziumi érettségi	239	11,9%
felsőfokú technikum/OKJ/FOKS	125	6,2%
főiskolai diploma	191	9,5%
egyetemi diploma	78	3,9%
nem válaszolt	10	0,5%
összesen	2001	100,0%

gazdasági aktivitás		
	fő	% (n=2001)
aktív fizikai dolgozó	841	42,0%
aktív szellemi dolgozó	374	18,7%
GYES-en, GYED-en	80	4,0%
háztartásbeli	15	0,7%
tanuló	124	6,2%
nyugdíjas	471	23,6%
munkanélküli	42	2,1%
egyéb inaktív kereső	26	1,3%
egyéb eltartott	3	0,2%
NV	24	1,2%
összesen	2001	100,0%

háztartásban élők száma		
	fő	% (n=2001)
1 fő	306	15,3%
2 fő	687	34,3%
3 fő	450	22,5%
4 fő	353	17,6%
5 fő	140	7,0%
6 vagy több fő	66	3,3%
összesen	2001	100,0%

14 éven aluliak száma a háztartásban		
	fő	% (n=2001)
nincs	1441	72,0%
1 fő	354	17,7%
2 fő	152	7,6%
3 fő	38	1,9%
4 fő	10	0,5%
5 vagy több fő	7	0,3%
összesen	2001	100,0%

60 év felettiek száma a háztartásban		
	fő	% (n=2001)
nincs	1367	68,3%
1 fő	379	18,9%
2 fő	247	12,3%
3 fő	8	0,4%
összesen	2001	100,0%

tartós betegek száma a háztartásban		
	fő	% (n=2001)
nincs	1339	66,9%
1 fő	477	23,8%
2 fő	167	8,4%
3 fő	16	0,8%
4 fő	2	0,1%
összesen	2001	100,0%

jövedelmi helyzet szubjektív megítélése		
	fő	% (n=2001)
Nagyon jól megél(nek) belőle és félre is tud(nak) tenni	151	7,5%
Megél(nek) belőle, de keveset tud(nak) félre tenni	790	39,5%
Éppen elegendő, hogy megéljen(ek) belőle, de félretenni már nem tudnak	869	43,4%
Néha arra se nagyon elég, hogy megéljen(ek) belőle	97	4,8%
Rendszeresen napi megélhetési gondjai(k) vannak	22	1,1%
NT/NV	72	3,6%
összesen	2001	100,0%

tartós gyógyszeresedés		
	fő	% (n=2001)
szed tartósan gyógyszert	679	33,9%
nem szed	1297	64,8%
nem válaszolt	25	1,2%
összesen	2001	100,0%

egészségi állapot megítélése		
	fő	% (n=2001)
Az egészségi állapotom nem korlátoz semmiben	1505	75,2%
Az egészségi állapotom némiképp korlátoz az életvitelemben	410	20,5%
Az egészségi állapotom minden tekintetben korlátoz	78	3,9%
nem válaszolt	8	0,4%
összesen	2001	100,0%

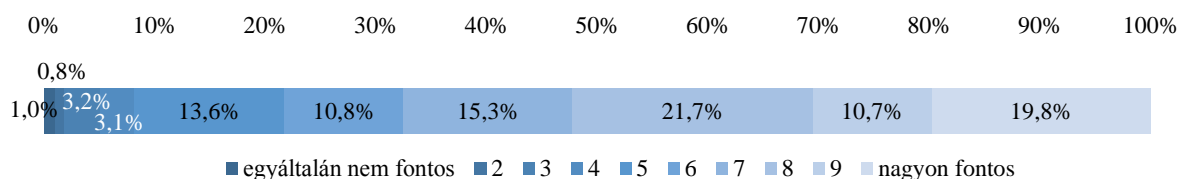
Forrás: saját szerkesztés

Kutatásunk során elsőként arról kérdeztük a válaszadókat, hogy *mennyire tölt be fontos szerepet az étkezés életükben*. A megkérdezetteknek egy 1-től 10-ig terjedő Likert skálán kellett jelölniük véleményüket. Az eredmények azt mutatják, hogy fontos szerepet tölt be az étkezés a megkérdezettek életében, ugyanis 78%-uk 5-ös fölötti mértékben értett egyet az állítással (92. ábra).

92. ábra: Az étkezés fontossága (n=2001)

„Kérem, jelezze, hogy mennyire tölt be fontos szerepet az étkezés az Ön életében!”

(1: egyáltalán nem fontos, 10: nagyon fontos)

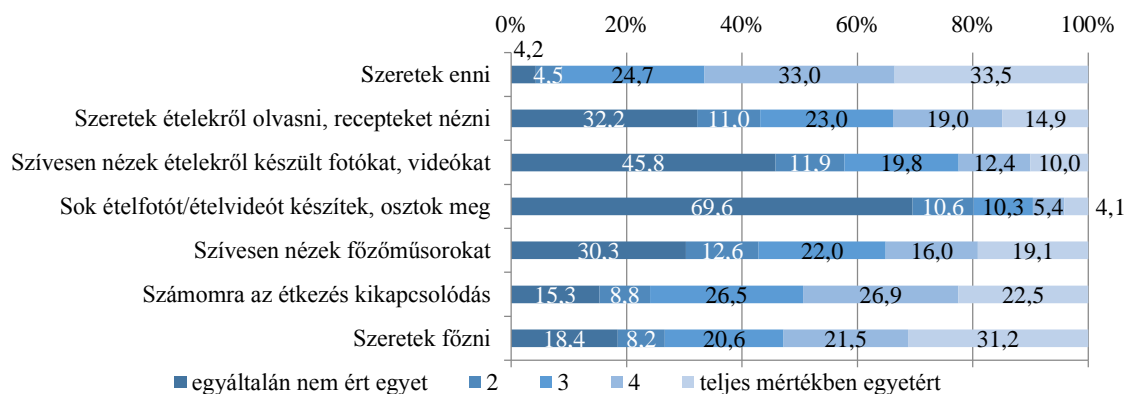
Forrás: saját szerkesztés

Vizsgáltuk azt is, hogy az egyes válaszadókra milyen *gasztronómiai* involvment, érintettség jellemző. A kérdéskört az étkezés és főzés szeretetére irányuló állítások mellett a gasztronómiához kötődő médiafogyasztással kapcsolatos hét állítás segítségével mértük fel (93. ábra). Megállapítható, hogy a válaszadók inkább egyetértettek azzal az állítással, mely szerint szeretnek enni (a 4-es és 5-ös értéket jelölők aránya 66%-ot tett ki), illetve azzal is, hogy szeretnek főzni (a 4-es és 5-ös értéket jelölők aránya 53%-ot tett ki). A legkevésbé azzal értettek egyet, hogy sok ételvideót/fotót készítenek és osztanak meg.

93. ábra: Gasztronómiai érintettség és gasztro-média fogyasztás (n=2001)

„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol

1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetérték!”

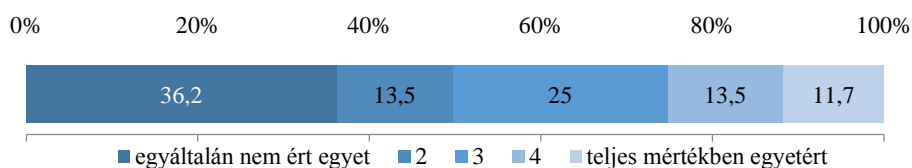
Forrás: saját szerkesztés

Vizsgáltuk azt is, hogy a válaszadókra mennyire jellemző a *rendszeretlen étkezés* (94. ábra). Megállapítható, hogy a válaszadók nagy része nem értett egyet az állítással, és saját bevallásuk szerint egyáltalán nem igaz (50% adott meg 1-es, vagy 2-es értéket) rájuk, hogy rendszeretlenül étkeznek.

Kutatásunk során vizsgáltuk az *étkezéssel kapcsolatos változásokat* is, melynek kapcsán rákérdeztünk arra, hogy többet, több alkalommal esznek-e, esetleg többet költenek-e élelmiszerre, vagy több időt töltenek-e el étkezéssel (95. ábra). Az eredmények azt mutatják, hogy a leginkább azzal értettek egyet a válaszadók, hogy többet költenek élelmiszerre, mint három évvel ezelőtt. A legkevésbé az jellemző a megkérdezettek, hogy többször étkeznének, ugyanis ezen kérdés esetén volt a legnagyobb arányban az állítással egyet nem értés. Az összes állításra adott válaszokból az látszik, hogy egyik területen sem volt jellemző változás a megkérdezettek többségének étkezésében.

94. ábra: Rendszertelen étkezés (n=2001)

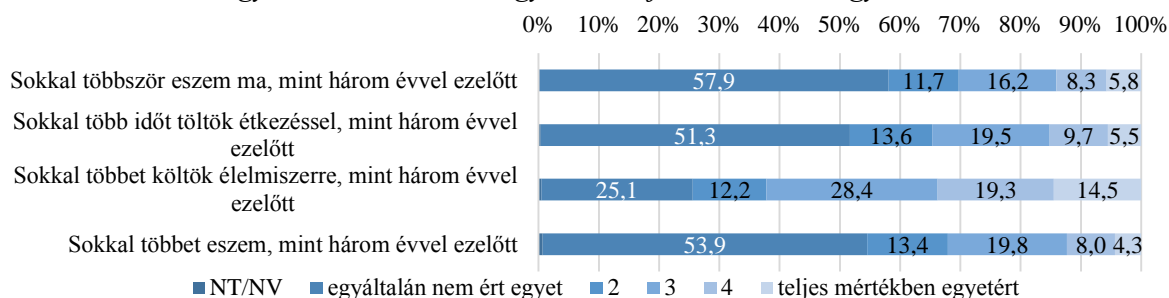
„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Rendszertelenül étkezem. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetértek!”

Forrás: saját szerkesztés

95. ábra: Étkezéssel kapcsolatos változások (n=2001)

„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetértek!”

Forrás: saját szerkesztés

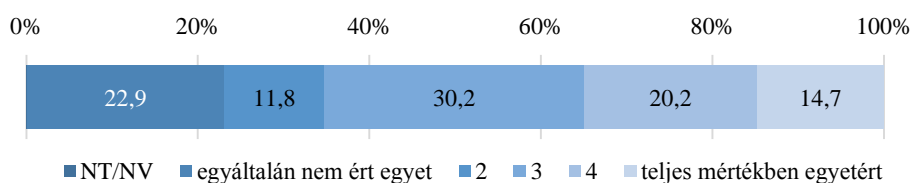
Az étkezéshez kapcsolódó involvement részeként felmértük azt is, hogy mennyire jellemző az, hogy *félelmet* éreznek a megkérdezettek az ételek összetevőivel kapcsolatban (96. ábra). Megállapítható, hogy közel azonos arányban szerepeltek azon válaszadók, akik nem értettek egyet az állítással (1-es, 2-es érték), és azok, akik inkább egyetértettek (5-ös, 4-es érték), valamint a válaszadók nagy aránya adott semleges, 3-as értékelést.

Megkérdeztük arról is a válaszadókat, hogy van-e olyan *betegségük*, ami miatt nem ehetnek bármit (97. ábra). A megkérdezettek 13,2%-a (265 fő) nyilatkozott úgy, hogy van ilyen betegsége, illetve 3% nem kívánt válaszolni.

Arra is rákérdeztünk, hogy követnek-e valamilyen *speciális étrendet, vagy diétát* (98. ábra). Megállapítható, hogy valamivel többen követnek diétát, mint akiknek van speciális betegségük, ami gátolja őket az élelmiszerfogyasztásban, de ez az érték még így is csak 14,2%-ot (285 fő) tett ki a mintában.

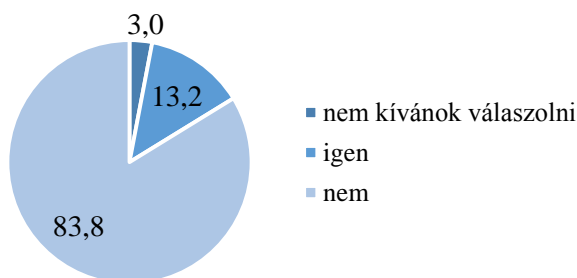
96. ábra: Ételek összetevőivel kapcsolatos félelmek (n=2001)

„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? - Félek, hogy az ételek olyan összetevőket, adalékanyagokat tartalmaznak, melyek károsak az egészségemre nézve. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetértek!”

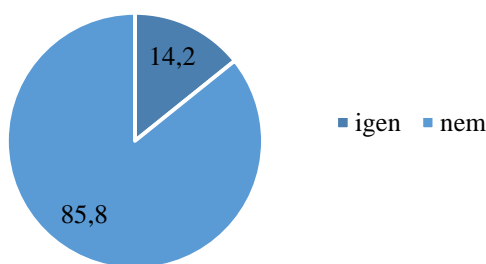
Forrás: saját szerkesztés

97. ábra: Étkezést befolyásoló betegségek (n=2001)
 „Van Önnek valamilyen betegsége, ami miatt nem ehet bármit?”

Forrás: saját szerkesztés

98. ábra: Diétát, speciális étrendet követők aránya (n=2001)
 „Követ valamilyen diétát, speciális étrendet?”

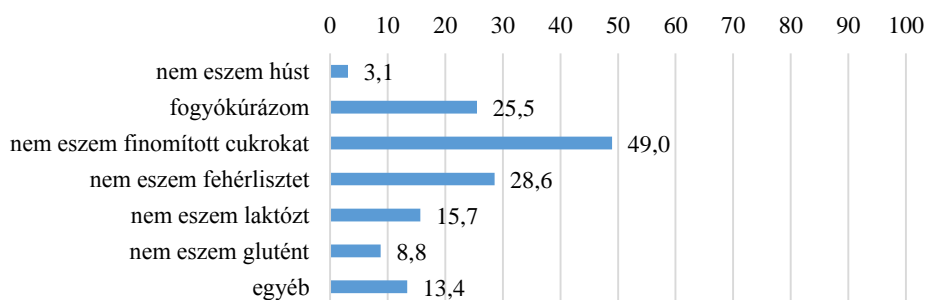
Forrás: saját szerkesztés

Azok közül, akik követnek speciális étrendet (99. ábra), a legtöbben a finomított cukrokat hagyják ki étrendjükből (közel 50%), de sokan vannak azok is, akik nem esznek fehér lisztet (28,6%), illetve akik általánosságban fogyókúráznak (25,5%).

A felsorolt diétákon kívül viszonylag nagy arányban születtek egyéb említések, mely jól érzékelteti a téma fontosságát, és a jelenleg követett diéták sokszínűségét (3. táblázat).

Kíváncsiak voltunk arra, hogy vajon azok a válaszadók, akik diétáznak, azok egyben betegek-e. Az eredmények azt mutatják, hogy a diétázóknak 68%-a (194 fő) szenved olyan betegségben, ami befolyásolja ételmiszerfogyasztásában, ebből egyrészt adódik, hogy a többiek nem betegség, hanem valamilyen más okból követnek speciális étrendet, másrészt megállapítható, hogy vannak olyan válaszadók, akik ugyan betegek, de ennek ellenére nem követnek semmilyen diétát.

99. ábra: Követett diéták, speciális étrendek (n=2001)
 „Milyen diétát, speciális étrendet követ az alábbiak közül? Többet is megjelölhet!”

Forrás: saját szerkesztés

3. táblázat: Egyéb követett diéták, speciális étrendek (n=38)

„Milyen diétát, speciális étrendet követ az alábbiak közül?- egyéb”

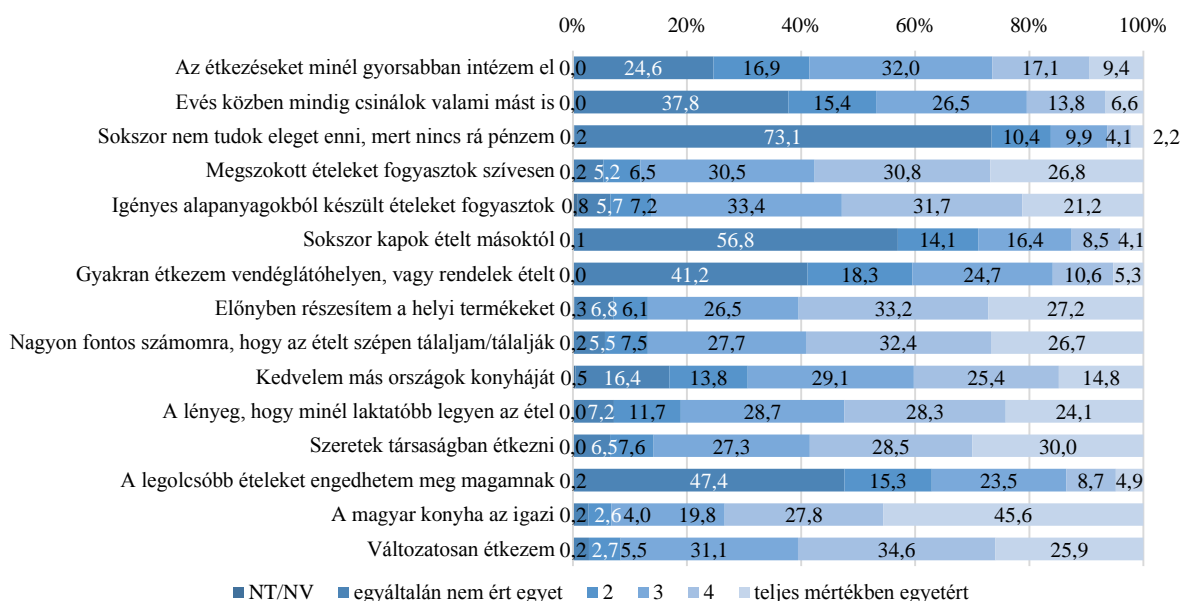
diéta, speciális étrend megnevezése	említések száma
epekímélő diéta	5
zsírszegény étrend	4
cukorbeteg diéta	3
nem eszem/nem ehetek vörös húst	3
nem eszem zsírosat	3
csökkentett szénhidrát tartalmú ételeket eszem, nem eszem szénhidrátot	2
diétásan étkezem	2
fűszeres ételek mellőzése	2
káposztaféléket nem ehetek	2
odafigyelek az étkezésemre	2
sószegény diéta	2
tejérzékenység, nem eszek tejterméket	2
nem eszem dióféléket allergia miatt	1
jód tartalmú ételeket nem eszem	1
sok tojást eszek fehérje miatt	1
máj kímélő diéta	1
rozskenyeret és sok zöldséget eszem	1
nem eszem paradicsomos ételeket	1
banán és eper elhagyása allergia miatt	1

Forrás: saját szerkesztés

A válaszadók étkezéssel, gasztronómiával kapcsolatos beállítódását 15 attitűdállítás segítségével vizsgáltuk (100. ábra).

100. ábra: Étkezéssel, gasztronómiával kapcsolatos beállítottság, étkezési stílus (n=2001)

„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

Forrás: saját szerkesztés

Megállapítható, hogy a legnagyobb arányban az alábbi állításokkal értettek egyet a válaszadók:

- „*A magyar konyha az igazi*”,
- „*Változatosan étkezem*”,
- „*Előnyben részesítem a helyi termékeket*”,
- „*Szeretek társaságban étkezni*”,
- „*Nagyon fontos számomra, hogy az ételt szépen tálaljam/tálalják*”,
- „*Megszokott ételeket fogyasztok szívesen*”

A válaszadók 57%-nál nagyobb aránya adott 4-es vagy 5-ös értéket a kiemelt állításokra. A legtöbben nem értettek egyet azzal, hogy nem tudnak eleget enni, mert nincs pénzükről, vagy csak a legolcsóbb ételeket engedhetnék meg maguknak, illetve a többség azzal sem értett egyet, hogy sokszor kap ételt másoktól.

4.2. Demográfiai háttérelvezések

A demográfiai háttérelvezések során vizsgáljuk, hogy adott kérdések kapcsán az egyes demográfiai csoportok válaszaiban vannak-e eltérések. A megkérdezettek véleményét 6 háttérváltozó: *nemek, generációk, iskolai végzettség, szubjektíven megítélt jövedelmi helyzet és szubjektíven megítélt egészségügyi állapot és településtípus* szerint vizsgáltuk. Tanulmányunkban csak azon eredményeket ismertetjük, melyek kapcsán szignifikáns eltéréseket tapasztaltunk.

étkezés fontossága

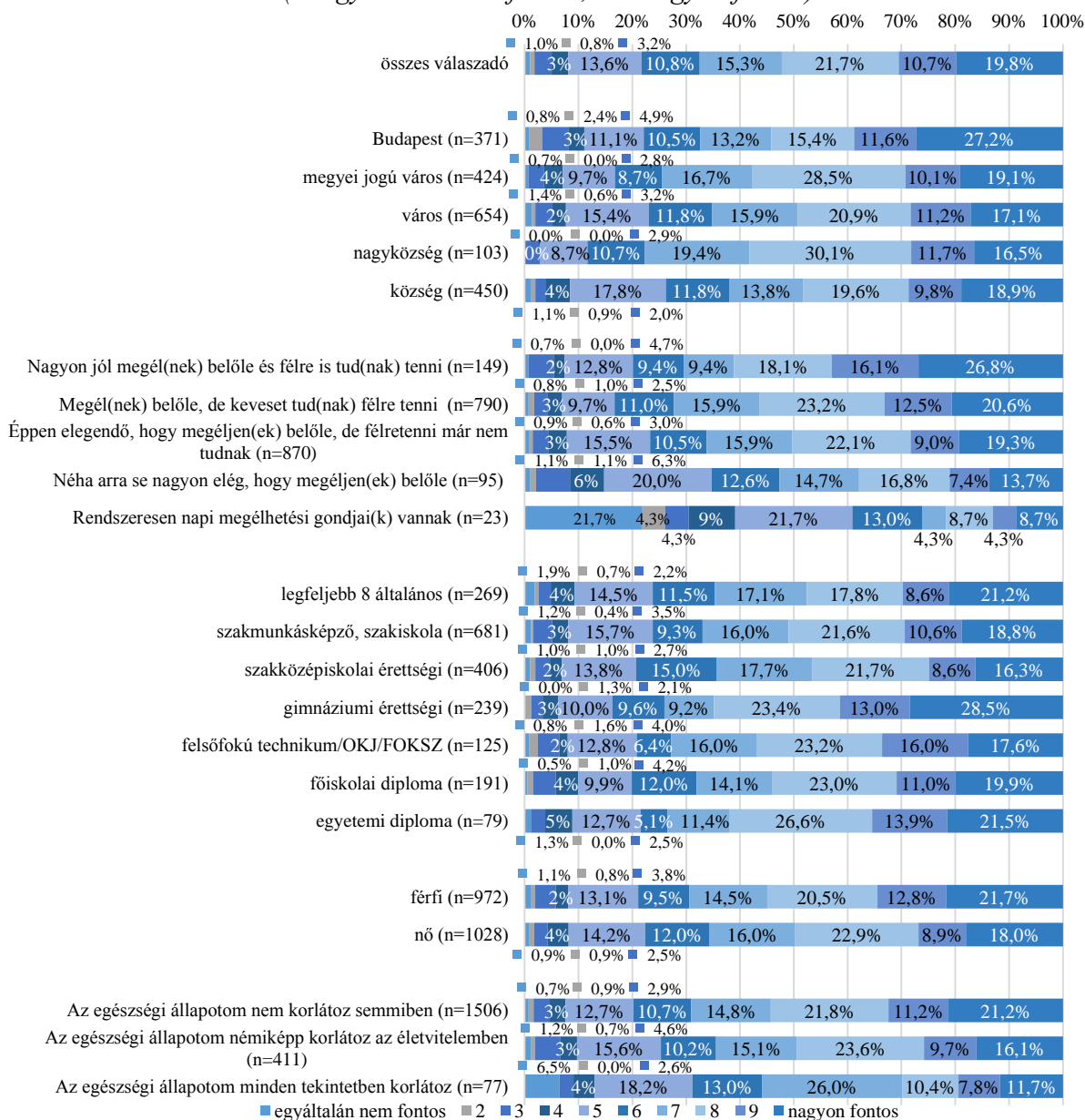
Annak tekintetében, hogy *mennyire tölt be fontos szerepet az étkezés a válaszadók életében* generációnként nem találtunk szignifikáns eltéréseket, településtípus, egészségügyi állapot, iskolai végzettség, megítélt jövedelmi helyzet és nemek szerint gyenge kapcsolatot véltünk felfedezni. Az ábrán csak a szignifikáns eltéréseket mutatjuk (101. ábra). Megállapítható, hogy jobban egyetértettek az állítással a nagyközségekben, valamint a megyei jogú városokban élők, valamint a főiskolai diplomával és a gimnáziumi érettségivel rendelkezők.

Kevésbé értettek egyet az állítással az alacsonyabb jövedelmi szinttel rendelkezők, tehát a rendszeres napi megélhetési gondokkal küszködők, és azok, akik úgy nyilatkoztak, hogy jövedelmük arra sem elég, hogy megéljenek belőle, illetve akik kifejezetten rossz egészségügyi állapotukról számoltak be. A férfi válaszadók életében saját bevallásuk alapján fontosabb szerepet tölt be az étkezés, mint a nőknél, de itt csupán néhány százalékos eltérést tapasztaltunk.

101. ábra: Az étkezés fontossága – demográfiai háttérvizsgálat

„Kérem, jelezze, hogy mennyire tölt be fontos szerepet az étkezés az Ön életében!”

(1: egyáltalán nem fontos, 10: nagyon fontos)

Forrás: saját szerkesztés

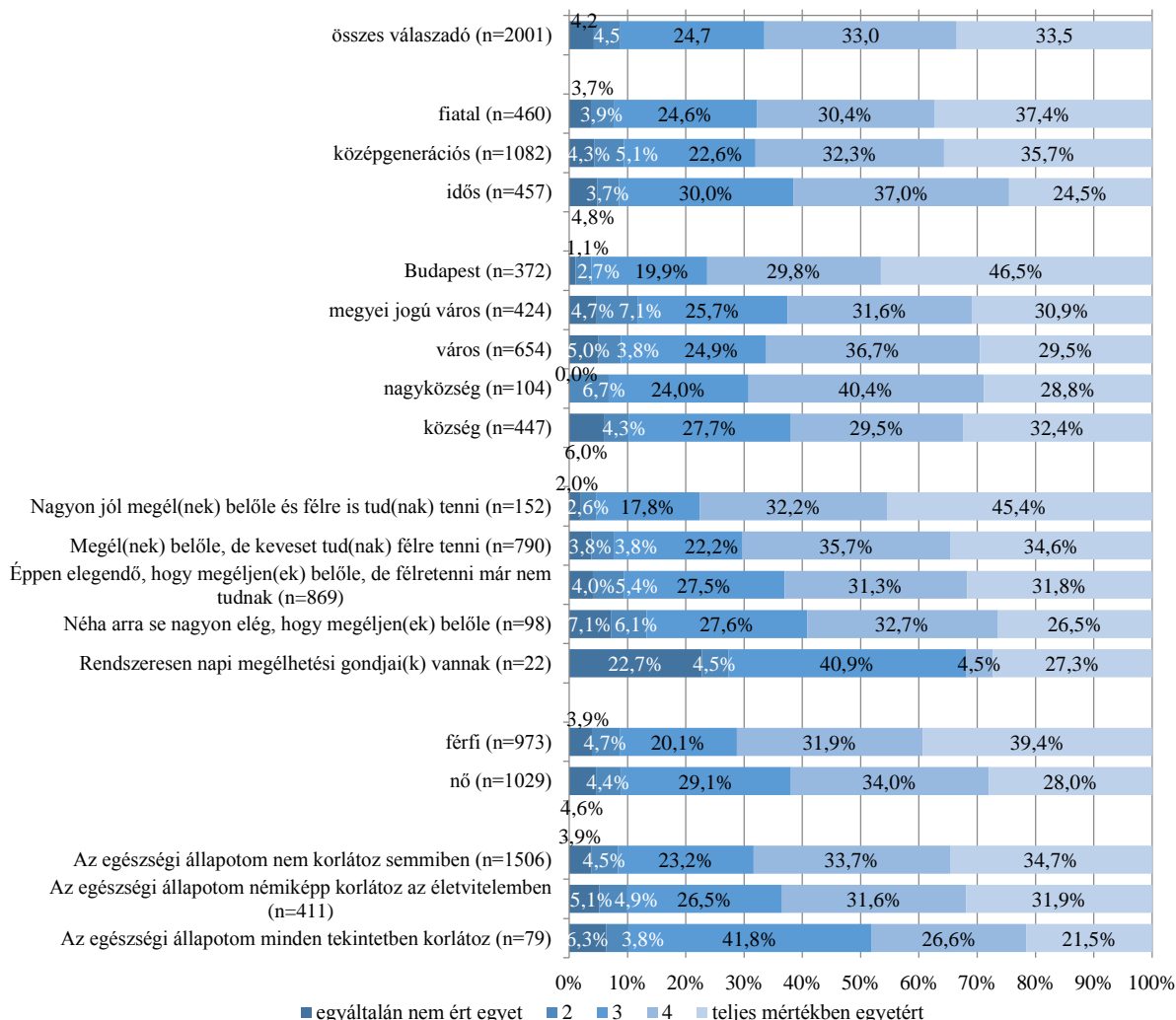
A gasztronómiai érintettséghez és gasztro-média fogyasztáshoz kapcsolódó hét állítás esetén külön vizsgáltuk, hogy vannak-e szignifikáns eltérések. A továbbiakban ezen eredményeket közöljük.

evés szeretete

Annak tekintetében, hogy valaki *szeret-e enni*, és milyen iskolai végzettséggel rendelkezik nem találtunk szignifikáns összefüggést. Gyenge kapcsolatot találtunk a nemek, generációk, lakóhely településtípusa, megítélt jövedelmi szint és az egészségügyi állapot szerint (102. ábra). Az eredményekből azt látjuk, hogy jobban egyetértettek az állítással a férfiak, a fiatalok, a fővárosiak, illetve nagyközségekben élők, és kevésbé értettek egyet az alacsony jövedelmi szintű és kifejezetten rossz egészségügyi állapotú válaszadók.

102. ábra: Az evés szeretete – demográfiai háttérvizsgálat

„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Szeretek enni. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetérték!”

Forrás: saját szerkesztés

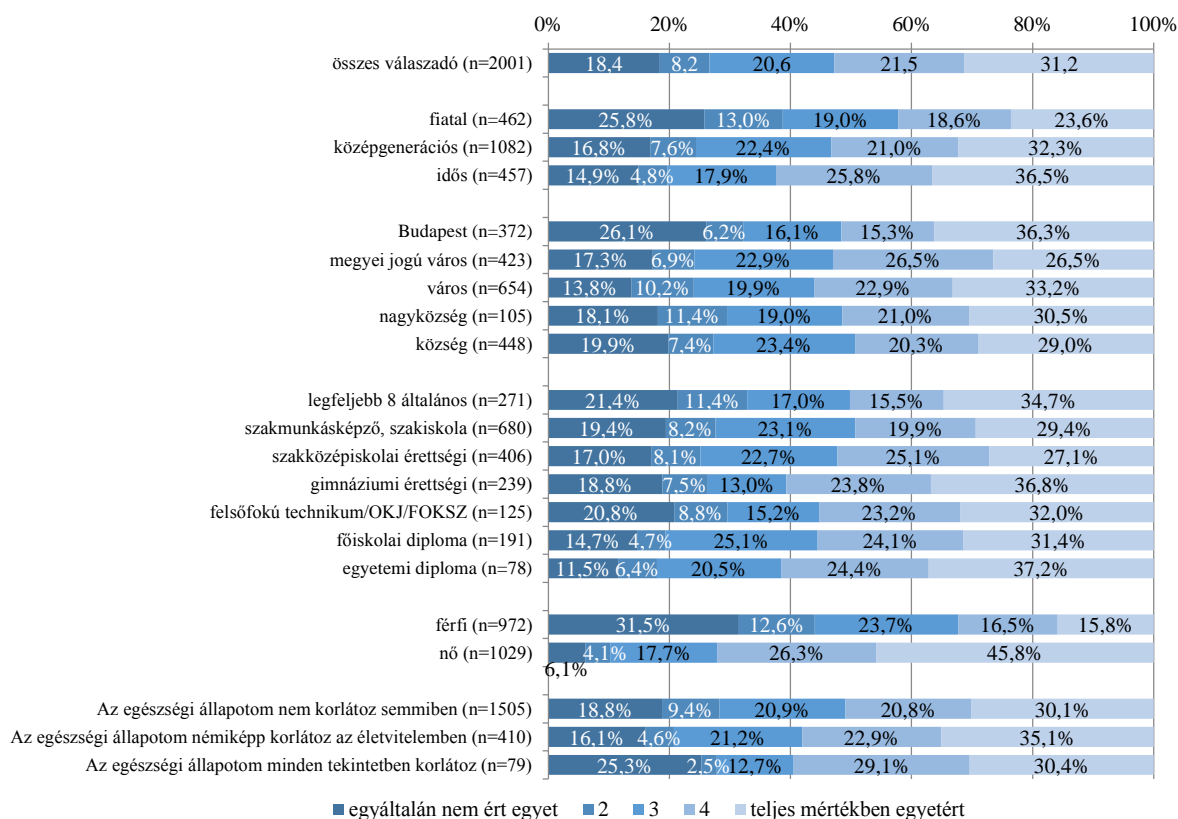
főzés szeretete

Annak tekintetében, hogy valaki *szeret-e főzni*, és milyen a jövedelmi szintjének megítélése nem találtunk szignifikáns összefüggést. Gyenge kapcsolatot találtunk a generációk, lakóhely település típusa, iskolai végzettség és az egészségügyi állapot szerint (103. ábra).

Megállapítható, hogy minél idősebb valaki, annál jobban egyetértett a „szeretek főzni” állítással (az idős generációs tagok esetén a 4-es és 5-ös értéket jelölők száma 62% volt). Jobban egyetértettek az állítással a gimnáziumi érettségivel, vagy magasabb végzettséggel rendelkezők, illetve azok, akiket saját bevallásuk szerint egészségügyi állapotuk némiképp, vagy minden tekintetben korlátoz. Kevésbé értettek egyet az állítással a fővárosiak, és jobban a kisebb városokban élők. Közepes erősségű összefüggést (Cramer’s V értéke=0,443) találtunk a között, hogy valaki milyen nemű, és hogy szeret-e főzni. Az eredmények az előzetes várakozásainknak megfelelően azt mutatták, hogy a nők sokkal magasabb mértékben értettek egyet a kijelentéssel.

103. ábra: A főzés szeretete – demográfiai háttérvizsgálat

„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Szeretek főzni. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetértek!”

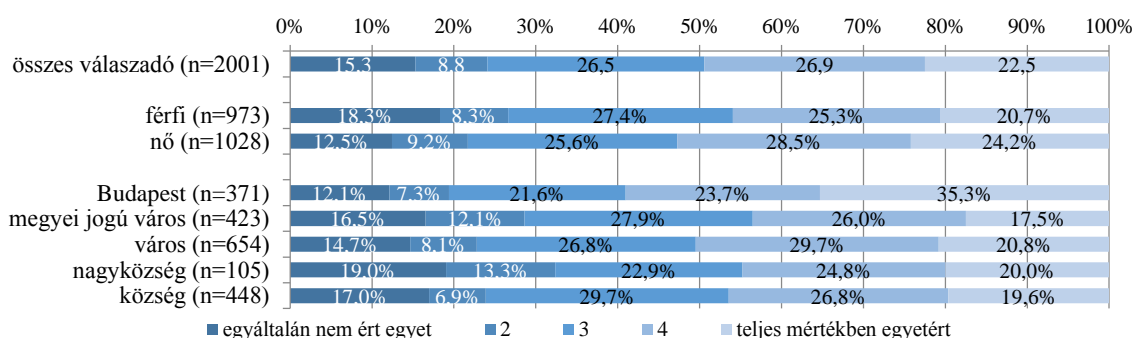
Forrás: saját szerkesztés

étkezés, mint kikapcsolódás

Annak kapcsán, hogy mely válaszadóknak jelent az étkezés leginkább kikapcsolódást nem találtunk szignifikáns összefüggést generációk és iskolai végzettség tekintetében. Gyenge kapcsolatot tártunk fel a lakóhely településtípusa és nemek szerint (104. ábra). Megállapítható, hogy a női válaszadókra és a fővárosiakra valamivel jellemzőbb, hogy kikapcsolódásként élik meg az étkezést.

104. ábra: Az étkezés, mint kikapcsolódás – demográfiai háttérvizsgálat

„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Számomra az étkezés kikapcsolódás. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetértek!”

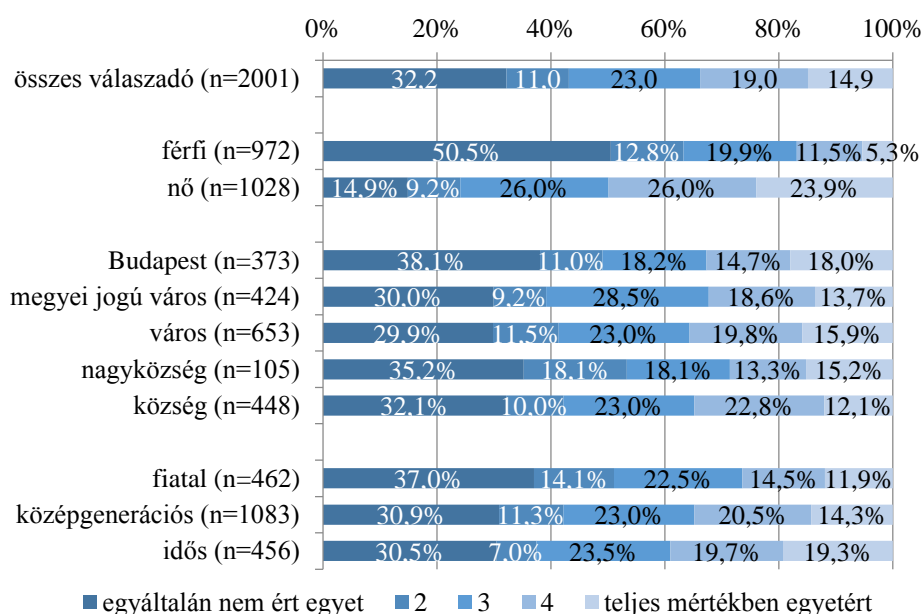

Forrás: saját szerkesztés

ételekről olvasás, receptek nézése

Közepes erősségű szignifikáns kapcsolatot (Cramer's V értéke = 0,43) véltünk felfedezni a válaszadók neme és a között, hogy mennyire *szeretnek ételekről olvasni és/vagy recepteket nézni*. Gyenge kapcsolatot találtunk a lakóhely településtípusa és a generációs csoportok tekintetében, és nem találtunk szignifikáns kapcsolatot az iskolai végzettség tekintetében (105. ábra). Megállapítható, hogy a női válaszadókra sokkal jellemzőbb, hogy kedvelik a tevékenységet. A generációkat vizsgálva az látható, hogy minél idősebb valaki, annál inkább jellemző rá, hogy szeret ételekről olvasni, és recepteket nézegetni. A budapesti és a nagyközségekben élők között vannak legnagyobb arányban azok, akik egyáltalán nem szeretnek ételekről, receptekkel kapcsolatban olvasni.

105. ábra: Ételekről olvasás, receptek nézése – demográfiai háttérvizsgálat
„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Szeretnek ételekről olvasni, recepteket nézni.
Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetérték!”

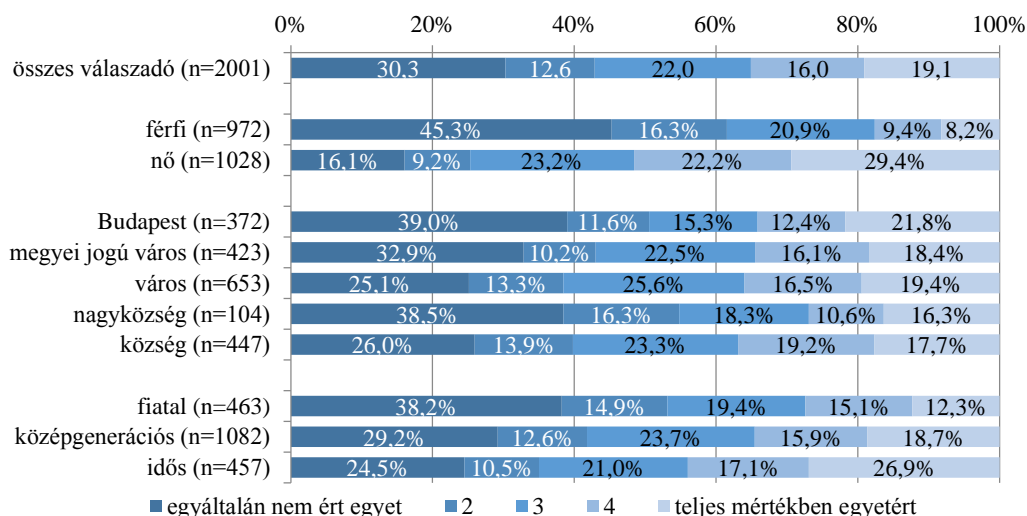
Forrás: saját szerkesztés

főzőműsorok nézése

Nem találtunk szignifikáns összefüggést annak kapcsán, hogy valaki mennyire *szeret főzőműsorokat nézni*, illetve, hogy milyen az iskolai végzettsége. Gyenge kapcsolatot véltünk felfedezni a főzőműsorok nézésének kedvelése és a válaszadók generációja, lakóhelyük településtípusa között (106. ábra). Az eredmények azt mutatják, hogy a válaszadók neme és a főzőműsorok nézésének szeretete között közepes erősségű (Cramer's V értéke = 0,4) szignifikáns kapcsolat mutatható ki. Megállapítható, hogy a nők sokkal inkább szeretnek főzőműsorokat nézni, mint a férfiak, illetve a kisebb városokban vagy községekben élőkre is sokkal inkább jellemző a főzőműsorok nézésének kedvelése, mint a fővárosiakra, vagy nagyvárosiakra. Minél idősebb valaki, annál inkább jellemző rá a főzőműsorok nézésének kedvelése.

106. ábra: Főzőműsorok nézése – demográfiai háttérvizsgálat

„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Szívesen nézek főzőműsorokat. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetérték!”

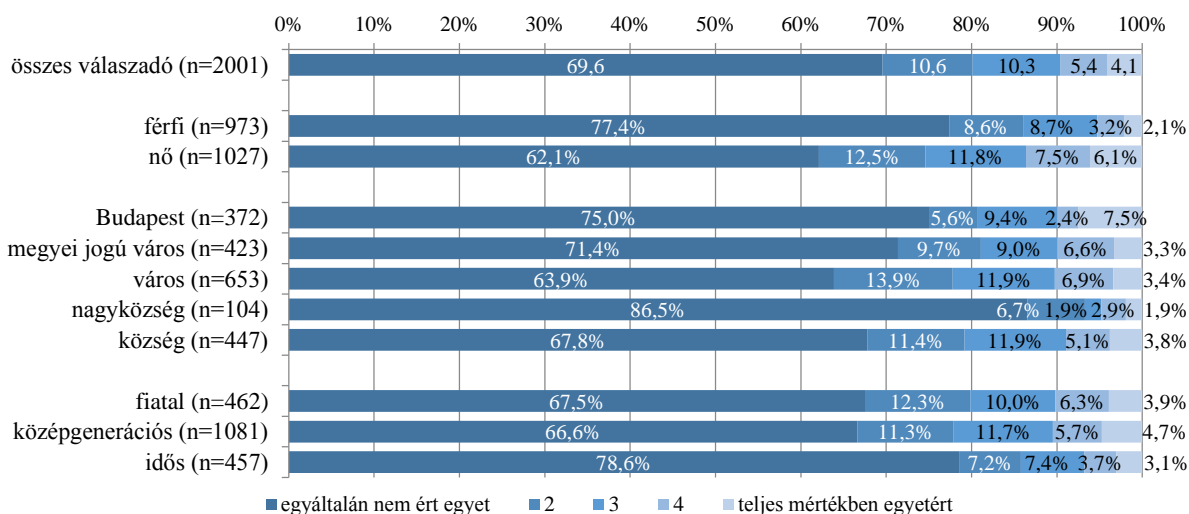
Forrás: saját szerkesztés

ételfotók/videók készítése és megosztása

Gyenge szignifikáns kapcsolatot találtunk annak kapcsán, hogy valaki milyen nemű, milyen generációba tartozik, vagy mi a lakóhelyének településtípusa és a között, hogy mennyire *szeret ételfotókat/videókat készíteni és/vagy megosztani* (107. ábra). Nem találtunk szignifikáns különbséget iskolai végzettség szerint. Megállapítható, hogy a női válaszadók, illetve a városokban vagy községekben élőkre valamivel jellemzőbb, hogy az ételekről videókat/fotókat készítenek és/vagy osztanak meg. A generációs csoportokat tekintve az idősekre jellemző legkevésbé, hogy ilyen tevékenységet végeznének, a fiatal és középgenerációs válaszadók értékelése között nincsen számottevő különbség.

107. ábra: Ételfotók/videók készítése és megosztása – demográfiai háttérvizsgálat

„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Sok ételfotót/ételvideót készítek, osztok meg. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetérték!”

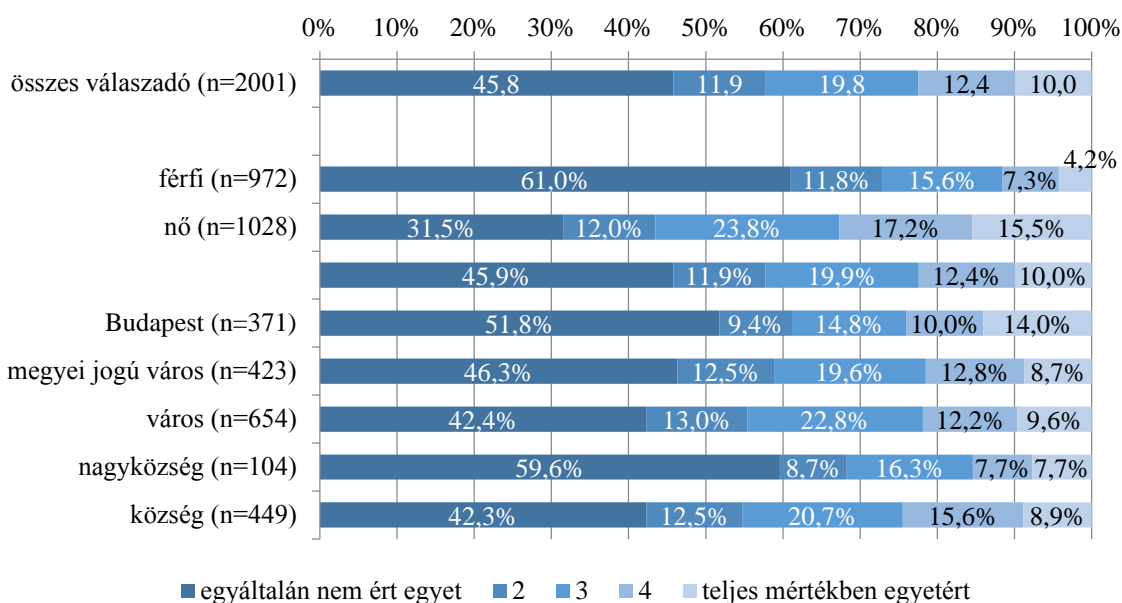
Forrás: saját szerkesztés

ételfotók/videók nézése

Annak kapcsán, hogy valaki mennyire szívesen néz ételekről készült videókat/fotókat és milyen az iskolai végzettsége, vagy milyen generációs csoportba tartozik, nem találtunk szignifikáns összefüggést. Gyenge erősségű szignifikáns kapcsolatot tártunk fel a nem és a településtípus tekintetében (108. ábra). A demográfiai háttérelmezés alapján az látható, hogy a férfi válaszadókra és a nagyközségekben élőkre kevésbé jellemző, hogy szeretnek ételekről készült fotókat, vagy videókat nézegetni.

108. ábra: Ételfotók/videók nézése – demográfiai háttérvizsgálat

„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Szívesen nézek ételekről készült fotókat, videókat. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetértek!”

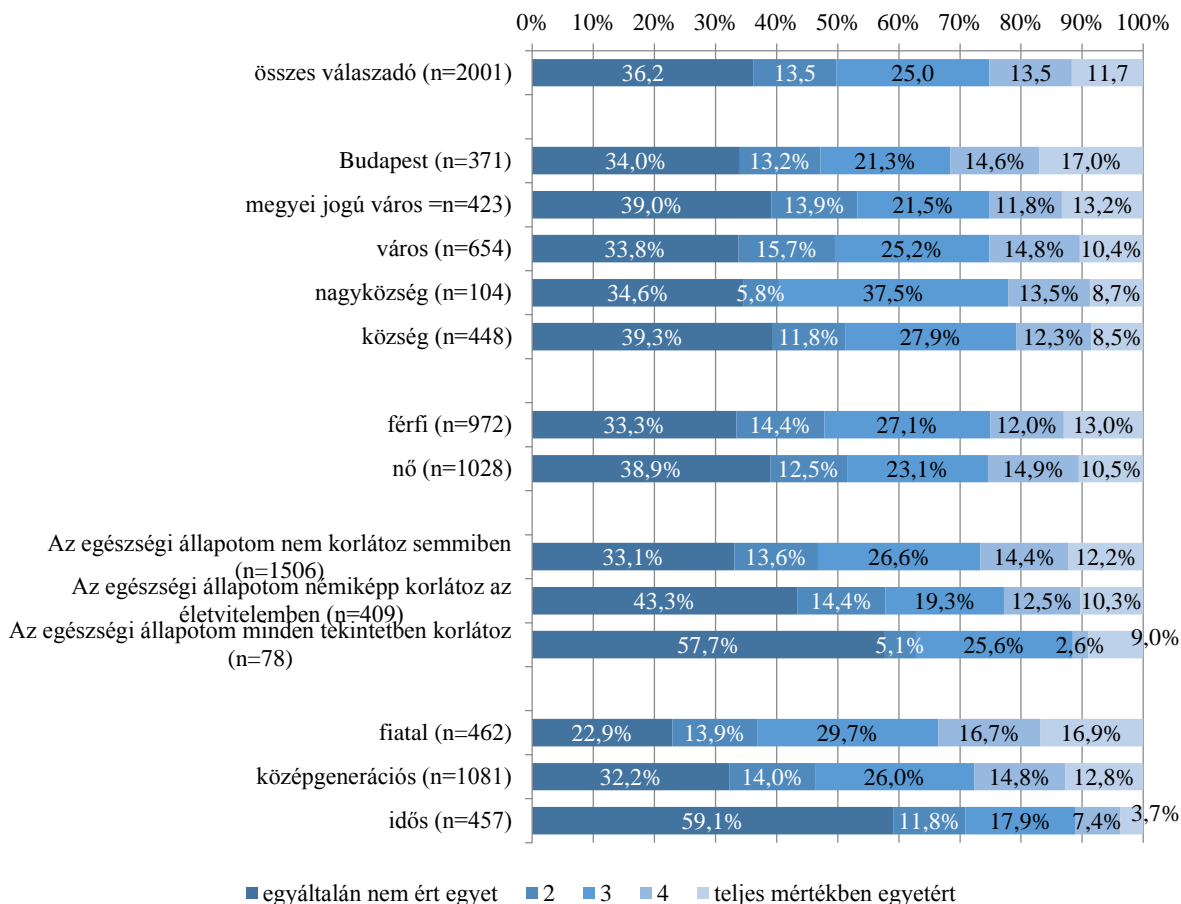
Forrás: saját szerkesztés

étkezés rendszeressége

Az étkezés rendszerességét tekintve megállapítható, hogy iskolai végzettség és jövedelem tekintetében nem találtunk szignifikáns eltéréseket, de gyenge szignifikáns kapcsolatot tártunk fel a válaszadók neme, generációs csoportba tartozása, egészségügyi állapotuk megítélése, valamint lakóhelyük településtípusa szerint (109. ábra). Megállapítható, hogy sokkal inkább jellemző az étkezésekben a rendszeresség azon válaszadók esetén, akiknek kifejezetten rossz egészségügyi állapotuk van, vagy idősek. Némiképp kisebb mértékben értettek egyet az állítással, vagyis inkább a rendszeresség jellemzi a községek és megyei jogú városok lakói, valamint a nők étkezését.

109. ábra: Étkezések rendszeressége – demográfiai háttérvizsgálat

„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Rendszeresen étkezem. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetérték!”

Forrás: saját szerkesztés

változások

Az étkezésekhez kapcsolódó változásokat vizsgáló négy attitűdállítást hat háttérváltozó mentén elemeztük, melyek a következők voltak: generáció, településtípus, iskolai végzettség, nem, szubjektíven megítélt jövedelmi helyzet, illetve egészségügyi állapot. A következőekben csak a szignifikáns különbségeket mutatjuk be (110. ábra). A kérdést tekintve kizárólag gyenge összefüggéseket (Cramer's V értéke <0,5) tártunk fel. Az étkezések gyakoriságában történt változásokat illetően azt látjuk, hogy a fiatalok, a fővárosiak, és a saját jövedelmi helyzetüket kifejezetten jónak megítélők értettek leginkább egyet azzal az állítással, hogy többször esznek, mint három évvel ezelőtt. A nők és az idős generációba tartozó válaszadók kevésbé értettek egyet az állítással.

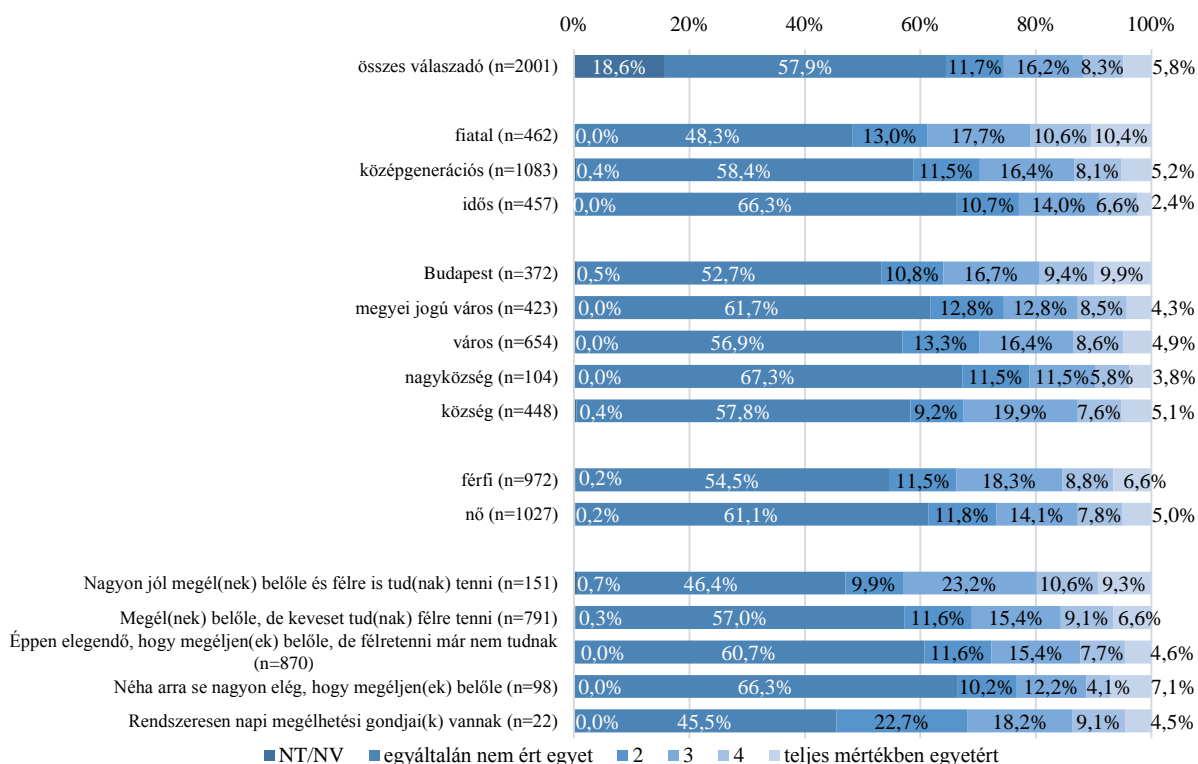
Átlag feletti mértékben (magasabb a 4-es vagy 5-ös értéket adók aránya) értettek egyet azzal az állítással, hogy „sokkal több időt töltök étkezéssel, mint három évvel ezelőtt” a fővárosiak, a fiatalok, a legfeljebb 8 általános iskolai osztályt végzettek és a rendszeres napi megélhetési gondokkal küszködők (111. ábra).

Megállapítható, hogy az étkezésekre fordított költségeket tekintve a fővárosiak, az egyetemi végzettséggel rendelkezők, valamint a saját megítélésük szerint nagyon jó anyagi helyzetben lévőek értettek egyet leginkább azzal, hogy *többet költenek élelmiszerre, mint három évvel ezelőtt* (112. ábra).

A fiatalok, az egyetemi vagy maximum csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők nagyobb arányban (arányaiban több 4-es és 5-ös értéket adtak, mint az összes válaszadó) értettek egyet azzal, hogy *többet esznek, mint három évvel ezelőtt* (113. ábra). Az idősek és a nagyközségekben lakók voltak azok, akik a leginkább elutasították a kijelentést.

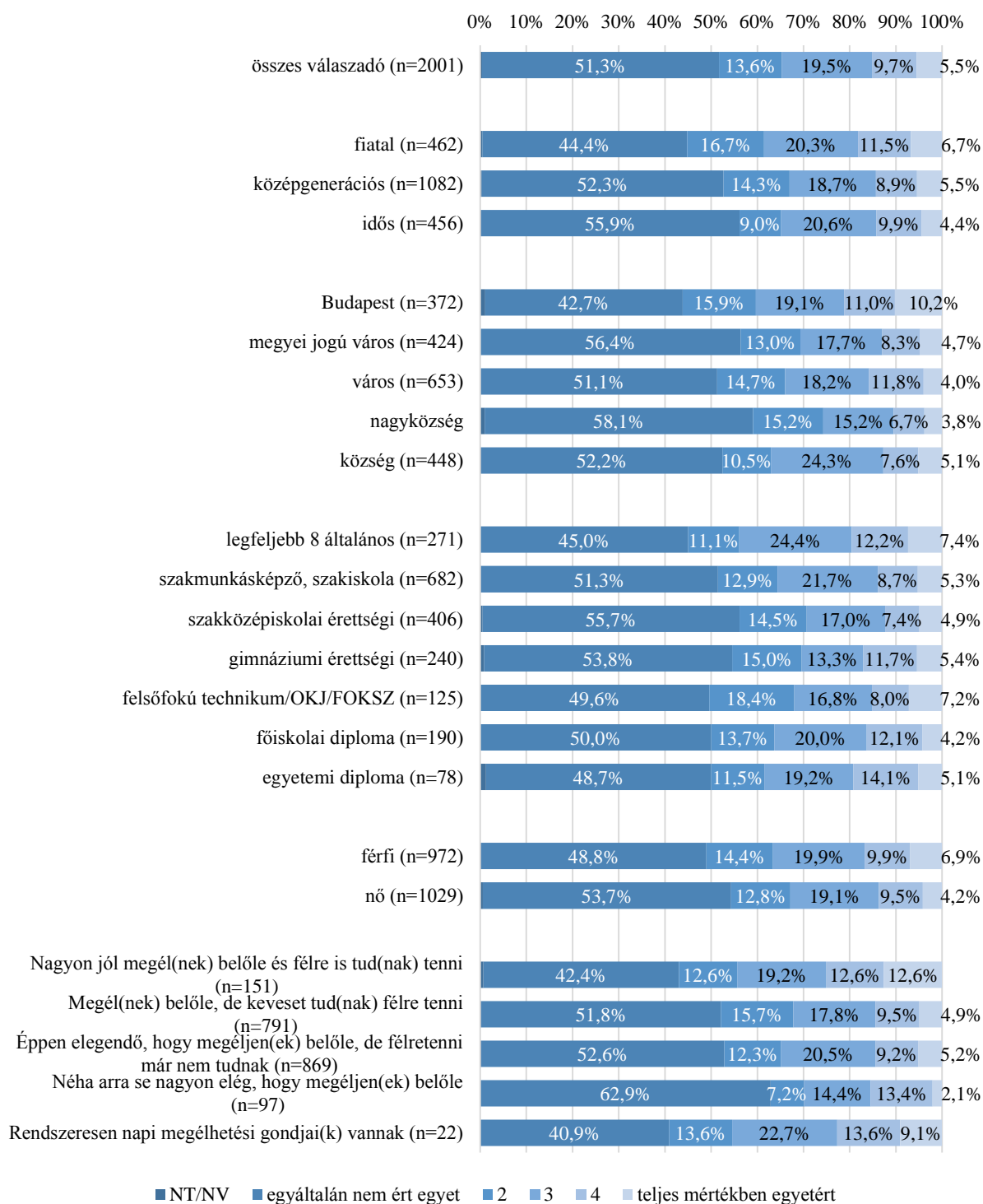
Azt, hogy mennyire jellemző, hogy a válaszadók *félelmet* éreznek az ételek összetevőivel kapcsolatban, hét háttérváltozó mentén elemeztük, melyek a következők voltak: generáció, településtípus, iskolai végzettség, nem, szubjektíven megítélt jövedelmi helyzet, egészségügyi állapot, illetve az, hogy van-e olyan betegsége, ami miatt nem lehet enni. A következőkben csak a szignifikáns különbségeket mutatjuk be. A kérdést illetően kizárólag gyenge összefüggéseket (Cramer's V értéke <0,5) tártunk fel a nem, településtípus, iskolai végzettség, valamint annak tekintetében, hogy a válaszadónak van-e olyan betegsége, ami miatt nem lehet enni (114. ábra). Az eredmények azt mutatják, hogy az állítással leginkább a nagyközségekben élők, illetve azok értettek egyet, akiknek van olyan betegségük, ami miatt nem lehet enni bármilyen ételt. A felsőfokú technikum/OKJ/FOKSZ képesítéssel vagy főiskolai diplomával rendelkezők között is nagyobb arányban találhatunk olyanokat, akik inkább egyetértettek az állítással.

110. ábra: Változások az étkezések gyakoriságában – demográfiai háttérvizsgálat
„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Sokkal többször eszem ma, mint három évvel ezelőtt. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetérték!”

Forrás: saját szerkesztés

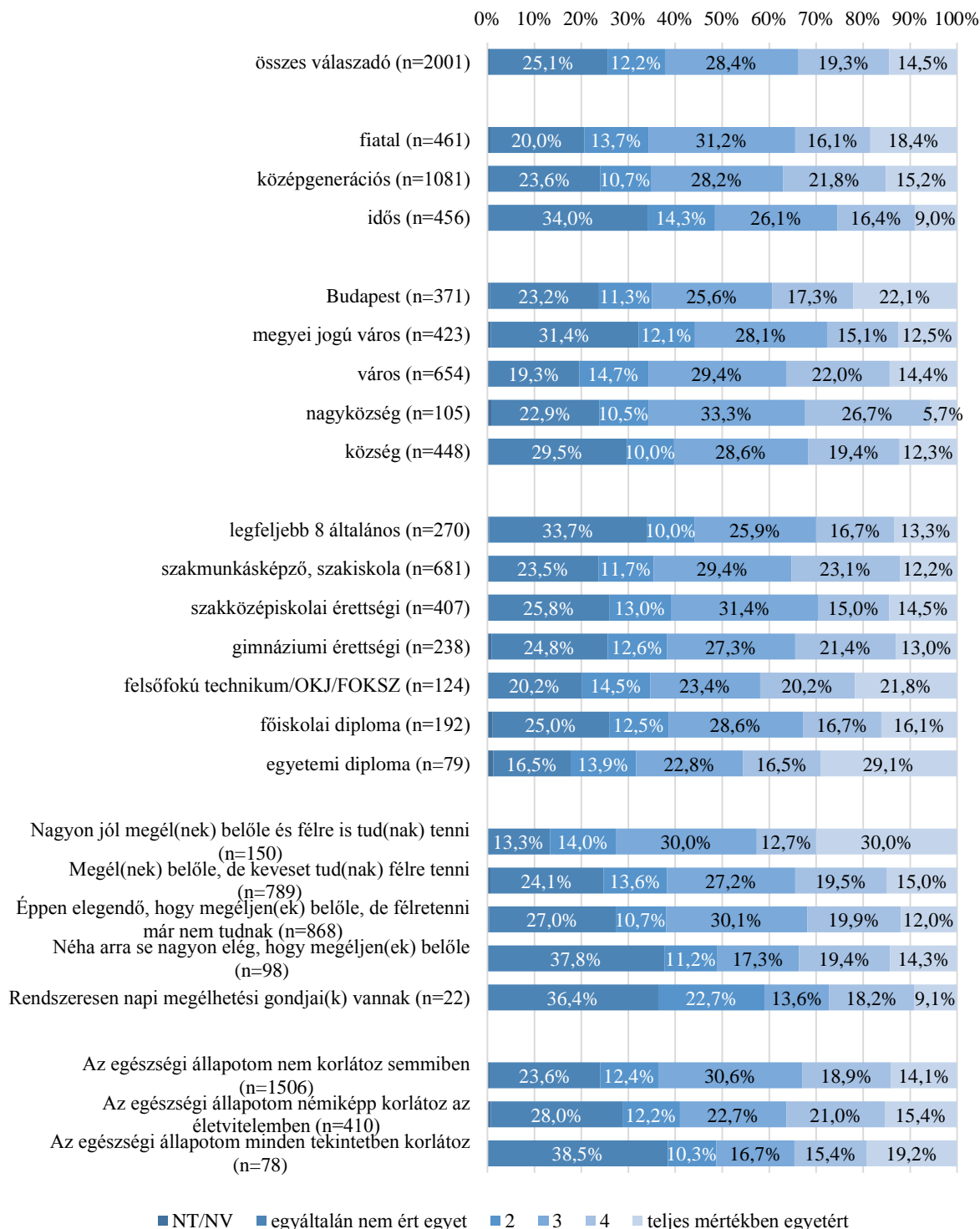
111. ábra: Változások az étkezésekre fordított időben – demográfiai háttérvizsgálat
 „Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Sokkal több időt töltök étkezéssel, mint három évvel ezelőtt. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetértek!”

Forrás: saját szerkesztés

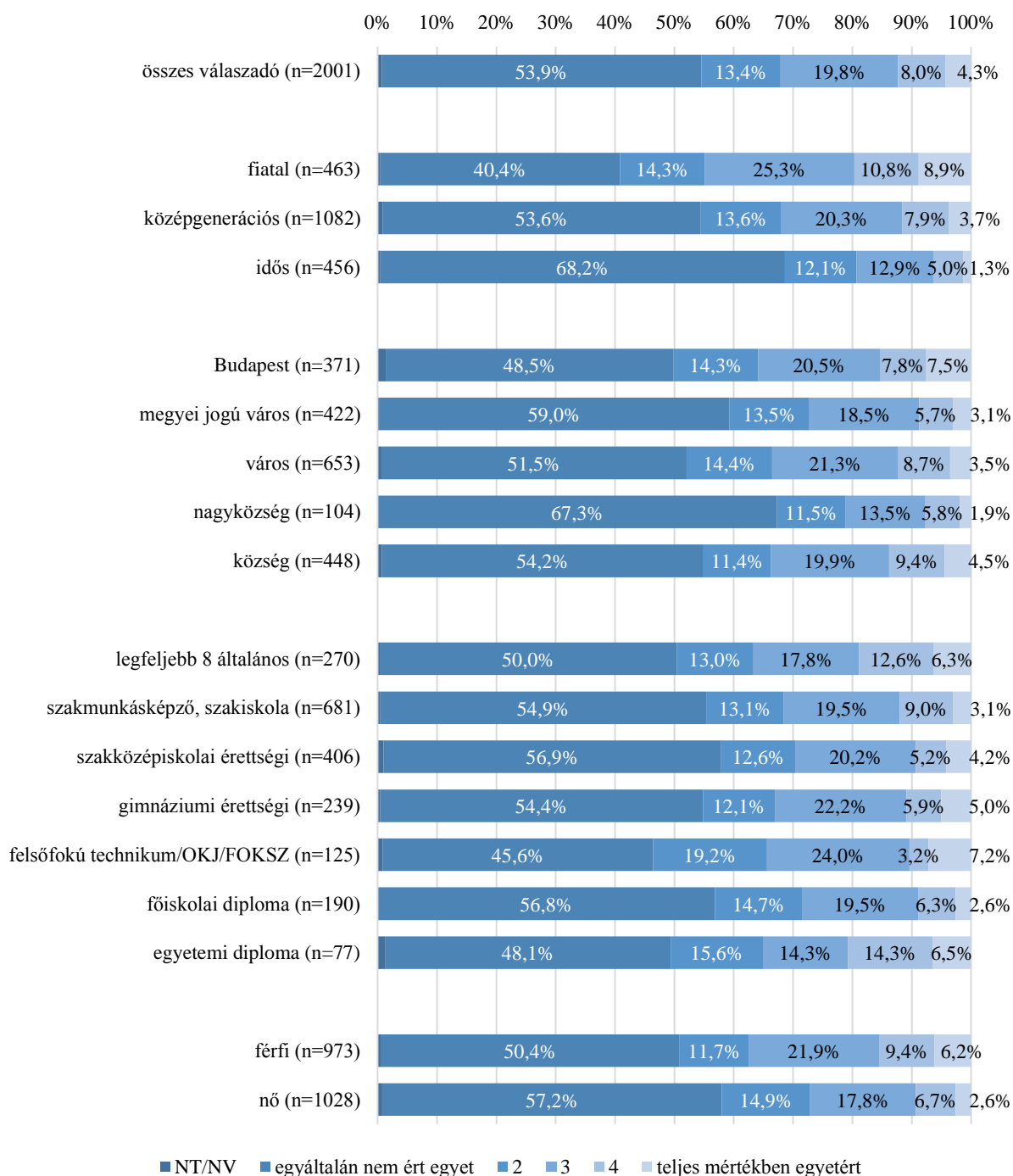
112. ábra: Változások az étkezésekre költött pénzmennyiségben – demográfiai háttérvizsgálat

„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Sokkal többet költök élelmiszerre, mint három évvel ezelőtt. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetértek!”

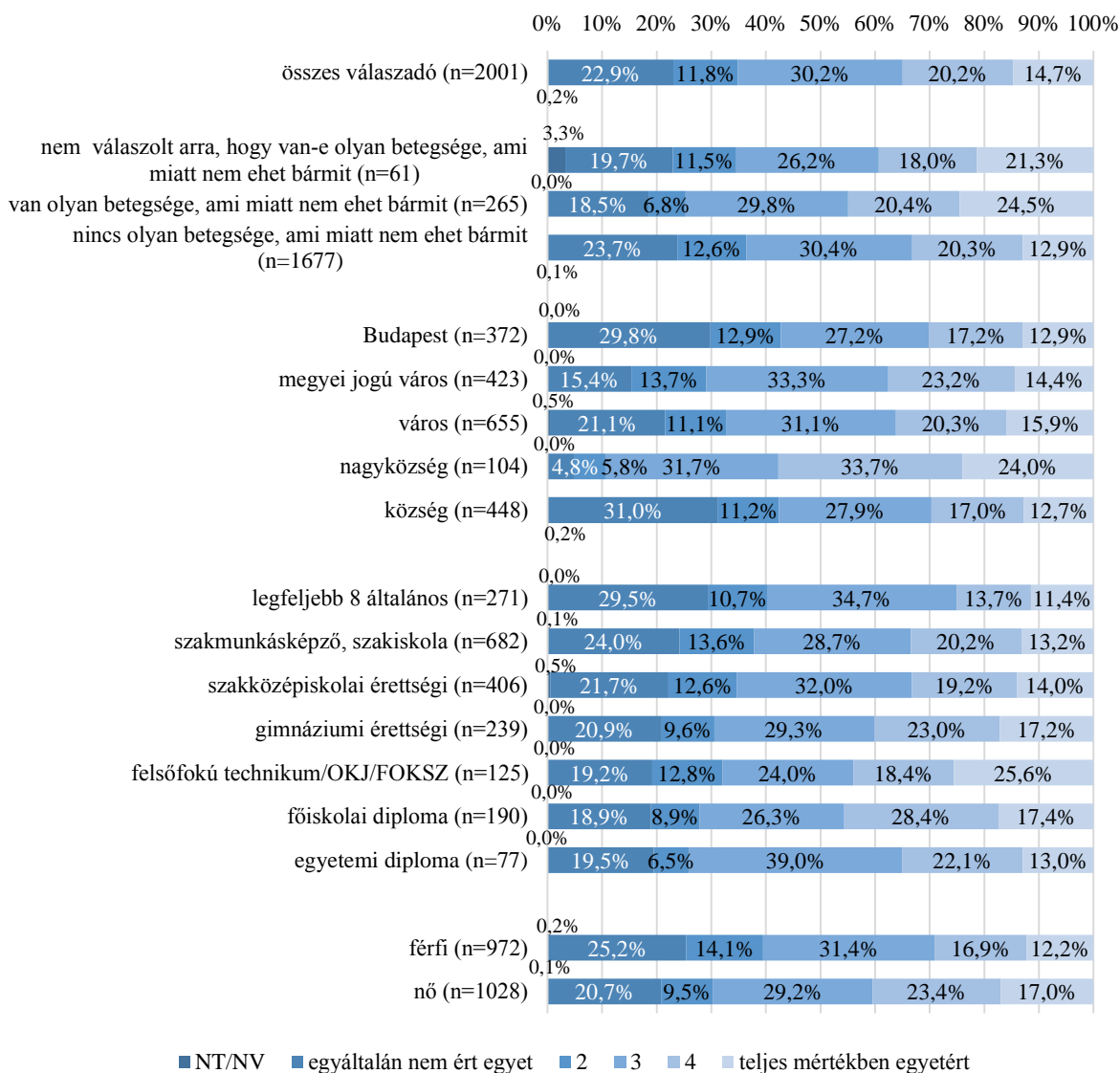
Forrás: saját szerkesztés

113. ábra: Változások az étkezések mennyiségében – demográfiai háttérvizsgálat
 „Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Sokkal többet eszem, mint három évvel ezelőtt.
 Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetértek!”

Forrás: saját szerkesztés

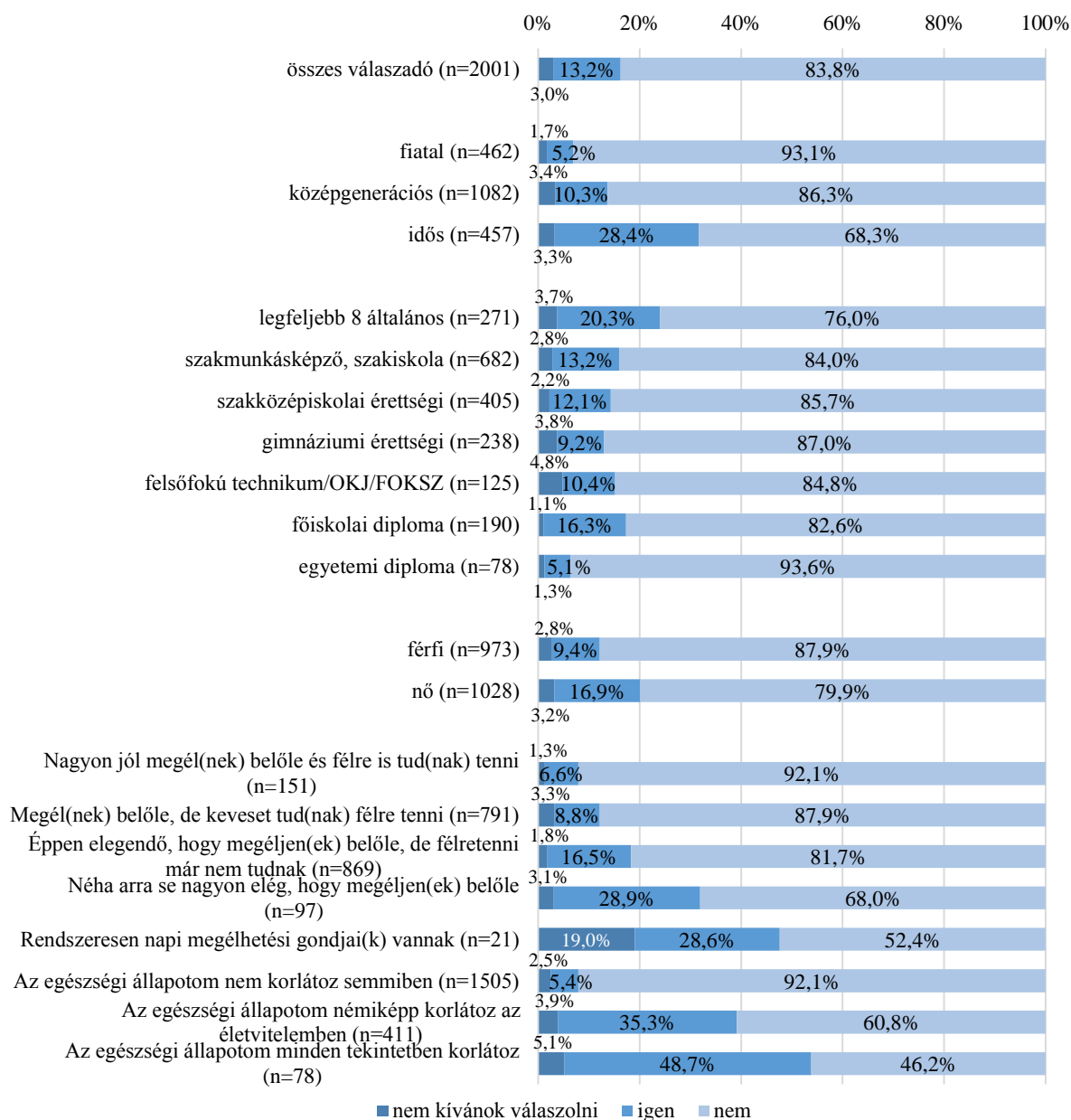
114. ábra: Ételek összetevőivel kapcsolatos félelmek – demográfiai háttérvizsgálat
 „Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Félek, hogy az ételek olyan összetevőket, adalékanyagokat tartalmaznak, melyek károsak az egészségemre nézve. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol 1: egyáltalán nem értek egyet, 5: teljes mértékben egyetértek!”

Forrás: saját szerkesztés

Megvizsgáltuk, hogy van-e szignifikáns összefüggés a válaszadók generációja, neme, lakóhelyének településtípusa, iskolai végzettsége, jövedelme, illetve megítélt egészségügyi állapota és aközött, hogy *van-e olyan betegségük, ami korlátozza őket étkezésükben*. Megállapítható, hogy a felsorolt háttérváltozók közül egyedül a lakóhely településtípusa kapcsán nem találtunk szignifikáns összefüggést. A megítélt egészségügyi állapotot illetően közepes erősségű (Cramer's V értéke=0,32) szignifikáns kapcsolatot tártunk fel, a többi esetben pedig gyenge kapcsolatról tudunk beszámolni (115. ábra). Megállapítható, hogy az összes válaszadó közül nagyobb arányban van étkezést befolyásoló betegsége az időseknek, a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezőknek, a kifejezetten rossz anyagi helyzetben lévőknek, és azoknak, akiket egészségügyi állapotuk némiképp, vagy minden tekintetben korlátoz.

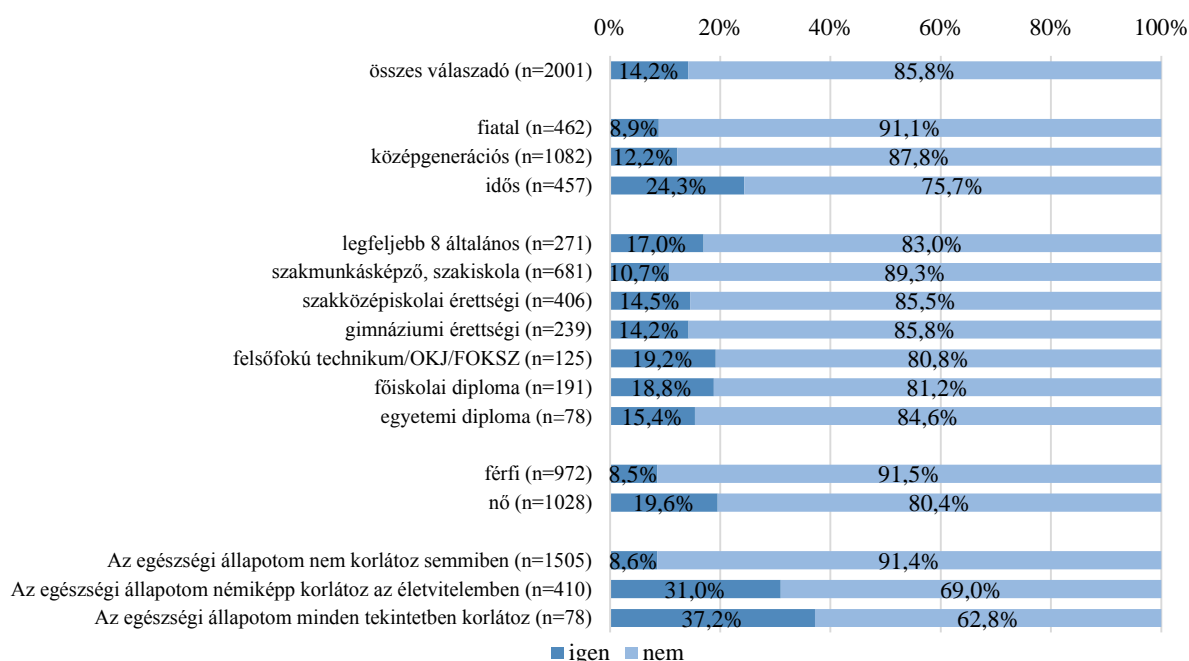
115. ábra: Étkezést befolyásoló betegségek – demográfiai háttérvizsgálat
 „Van Önnek valamilyen betegsége, ami miatt nem ehet bármit?”

Forrás: saját szerkesztés

Megvizsgáltuk, hogy van-e szignifikáns összefüggés a válaszadók generációja, neme, lakóhelyének településtípusa, iskolai végzettsége, jövedelme, illetve megítélt egészségügyi állapota és aközött, hogy követnek-e speciális étrendet. A felsorolt háttérváltozók közül a lakóhely településtípusa és a megítélt jövedelmi helyzet kapcsán nem találtunk szignifikáns összefüggést. A többi esetben gyenge szignifikáns kapcsolatokat tártunk fel (116. ábra). Megállapítható, hogy az összes válaszadó közül nagyobb arányban követnek speciális étrendet, vagy diétát az idősek, a legfeljebb 8 általánost végzettek, a felsőfokú technikum/OKJ/FOKSZ képesítéssel vagy főiskolai diplomával rendelkezők, a nők, valamint azok a válaszadók, akiket egészségügyi állapotuk némiképp, vagy minden tekintetben korlátoz.

116. ábra: Diétát, speciális étrendet követők aránya – demográfiai háttérvizsgálat
 „Követ valamilyen diétát, speciális étrendet?”

Forrás: saját szerkesztés

étkezéssel kapcsolatos beállítódás, étkezési stílus

A válaszadók *étkezéssel, gasztronómiával* kapcsolatos beállítódását 15 attitűdállítás segítségével vizsgáltuk. Ezen állításokat hat háttérváltozó (generációs hovatartozás, iskolai végzettség, nemek, jövedelmi helyzet szubjektív megítélése, egészségügyi állapot megítélése) mentén vizsgáltuk. Megállapítható, hogy a vizsgált változók mentén kizárólag gyenge szignifikáns kapcsolatokat tudtunk feltárni (Cramer's V értéke < 0,3). Az ábrákon csak azon eredményeket mutatjuk be, melyek kapcsán szignifikáns eltéréseket tapasztaltunk.

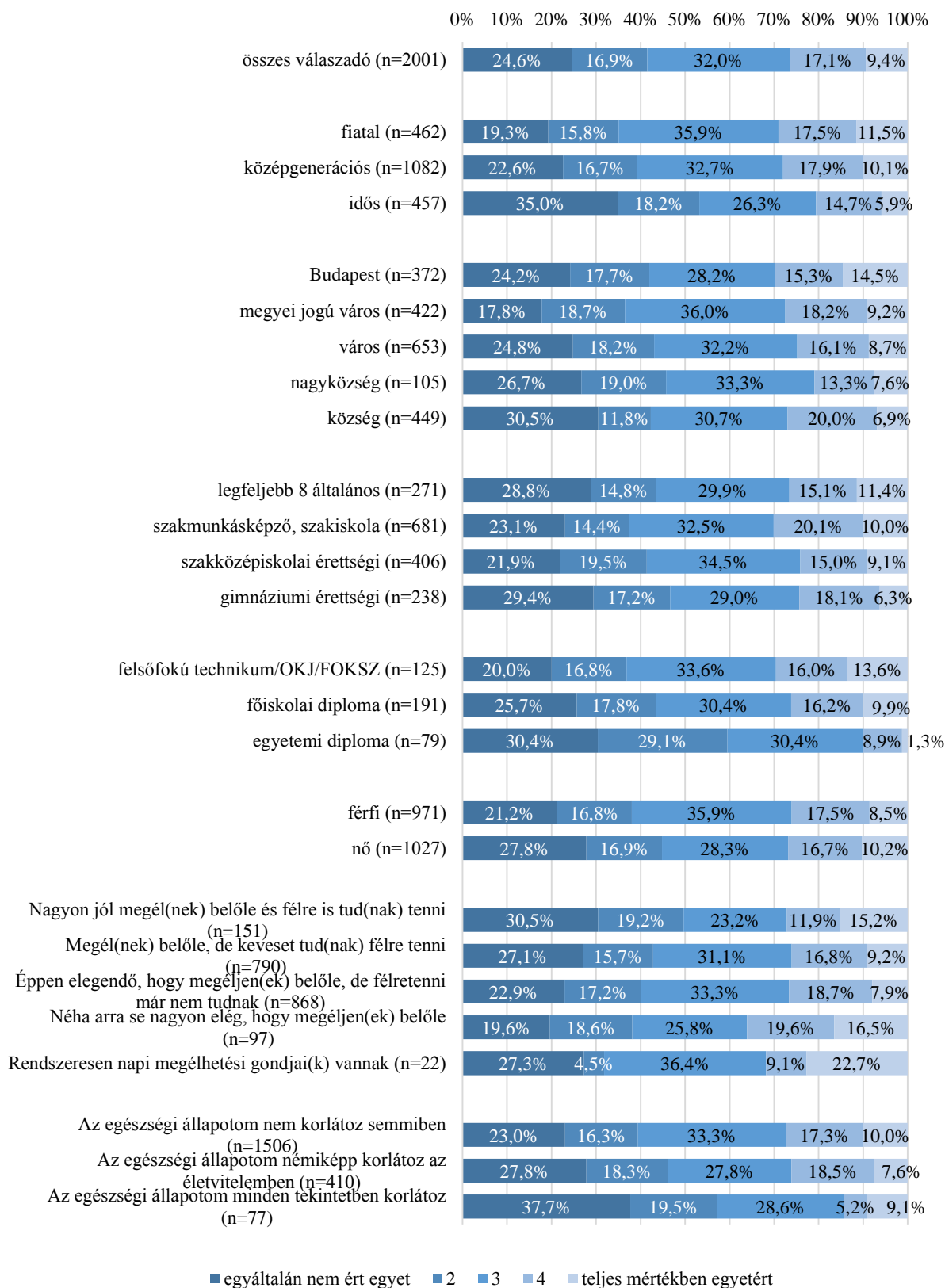
Megállapítható, hogy azzal az állítással, hogy „Az étkezéseket minél gyorsabban intézem el” nagyobb arányban értettek egyet a fővárosiak, a szakmunkásképzőt vagy szakiskolát végzettek, a felsőfokú technikum/OKJ/FOKSZ képesítéssel rendelkezők, valamint a nagyon rossz anyagi helyzetben lévők, a napi megélhetési gondokkal küszködők, és akiknek néha arra sem elég, hogy megéljenek jövedelmükből (117. ábra).

Evés közben nagyobb arányban *végeznek egyéb tevékenységet* is azok, akik fiatalok, fővárosiak, vagy rendszeres napi megélhetési gondokkal küszködnek (118. ábra).

A többség nem értett egyet azzal, hogy *sokszor nem tud eleget enni, mert nincs rá pénze*, ugyanakkor megállapítható, hogy kevésbé utasították el az állítást a községekben élők, a legfeljebb 8 általánost végzettek, a saját szubjektív megítélésük szerint rossz anyagi helyzetben lévők, valamint azok, akiket egészségük némiképp vagy teljes mértékben korlátoz (119. ábra).

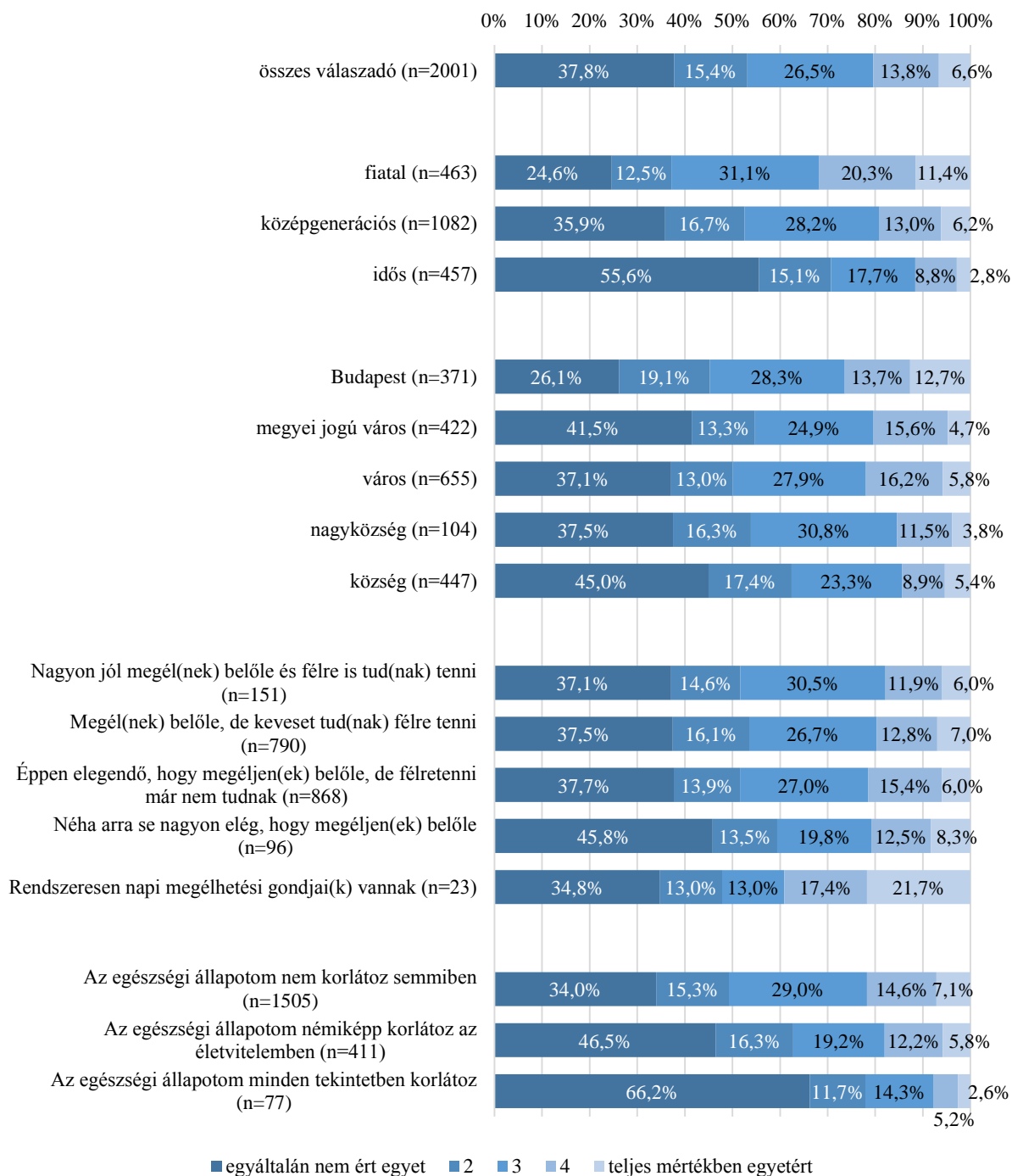
Megállapítható, hogy nagyobb arányban szeretnek *megszokott ételeket fogyasztani* az idősek, a nagyközségekben, községekben élők, a legfeljebb 8 általános osztályt vagy szakmunkásképzőt végzettek, a két legrosszabb anyagi helyzetben lévő csoportok tagjai, valamint azok, akiket egészségi állapotuk némiképp vagy teljes mértékben korlátoz (120. ábra).

117. ábra: „Az étkezéseket minél gyorsabban intézem el” – demográfiai háttérvizsgálat
 „Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? - Az étkezéseket minél gyorsabban intézem el.
 Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

Forrás: saját szerkesztés

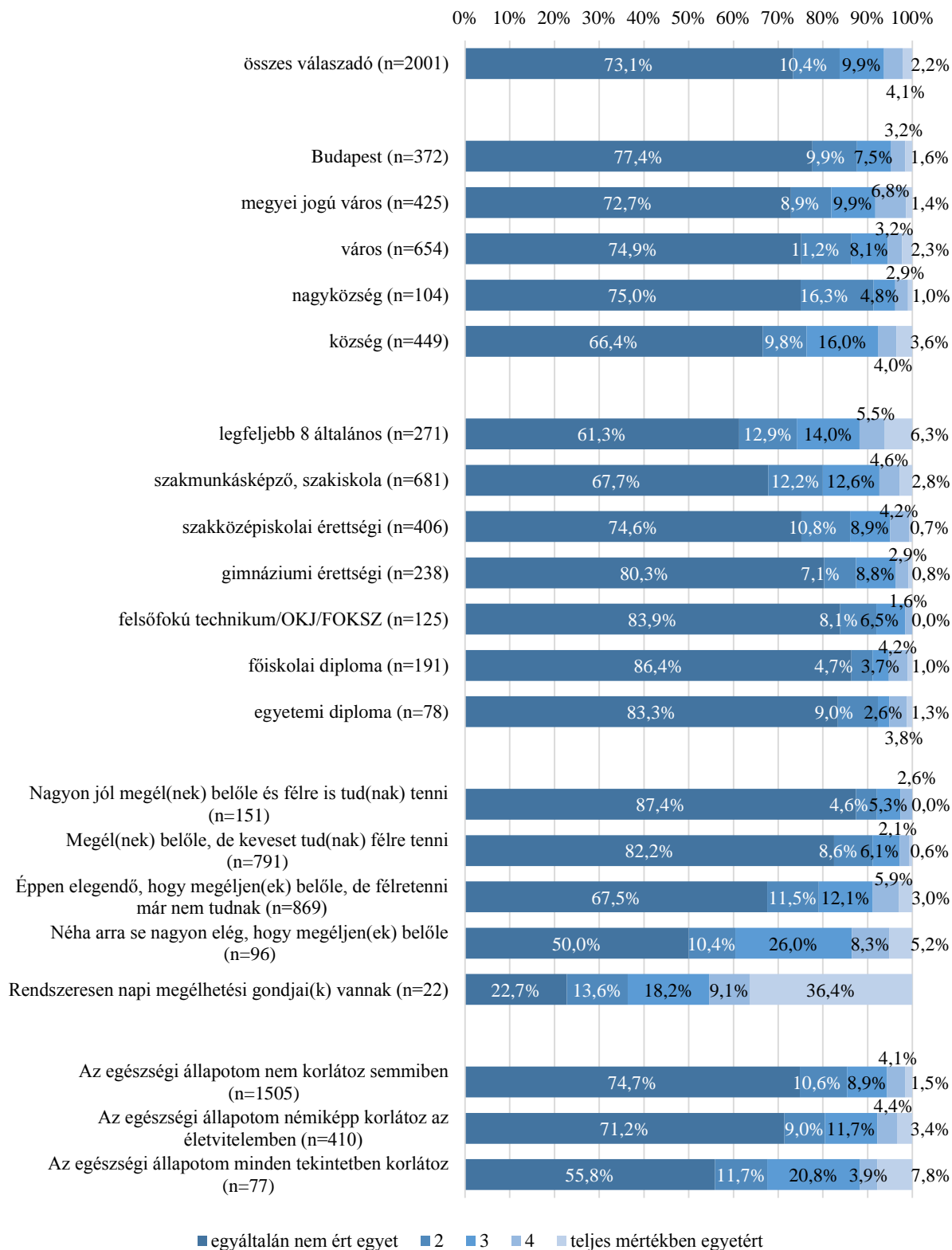
118. ábra: „Evés közben mindig csinállok valami mást is” – demográfiai háttérvizsgálat
 „Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? - Evés közben mindig csinállok valami mást is. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

Forrás: saját szerkesztés

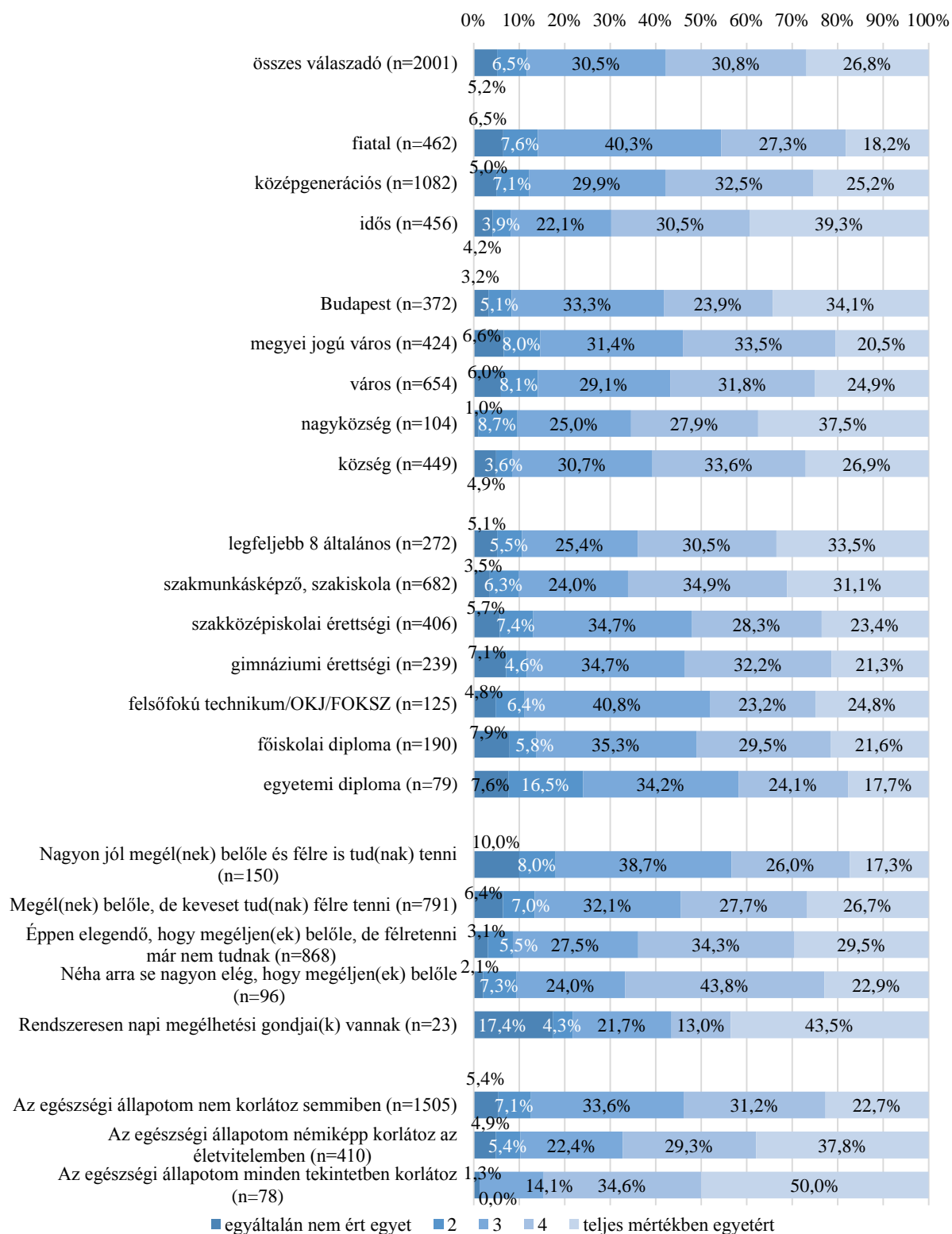
**119. ábra: „Sokszor nem tudok eleget enni, mert nincs rá pénzem” –
demográfiai háttérvizsgálat**

„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? - Sokszor nem tudok eleget enni, mert nincs rá pénzem. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

Forrás: saját szerkesztés

120. ábra: „Megszokott ételeket fogyasztok szívesen” – demográfiai háttérvizsgálat
 „Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? - Megszokott ételeket fogyasztok szívesen. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

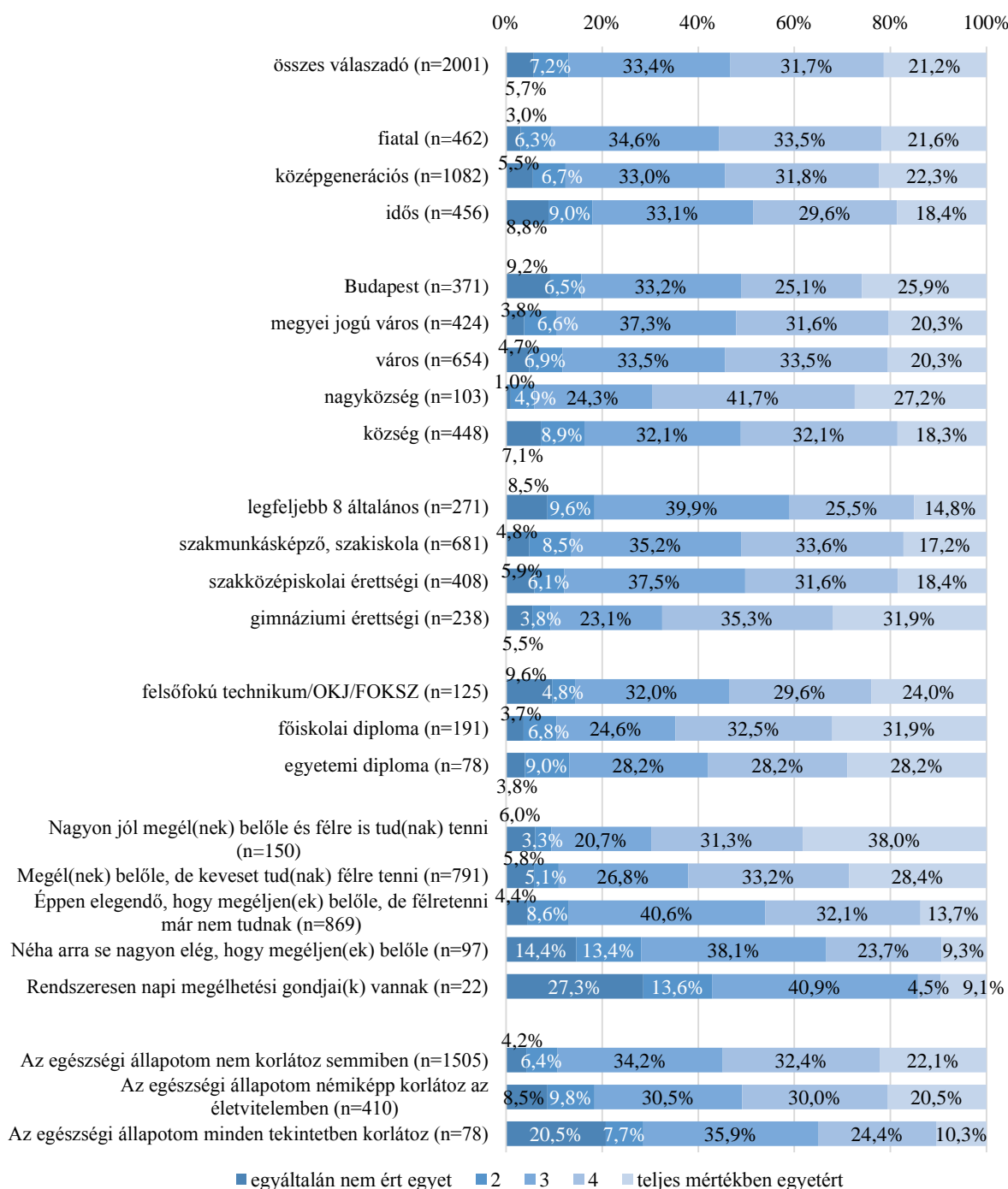

Forrás: saját szerkesztés

Az eredményekből azt látszik, hogy nagyobb arányban érettek egyet azzal az állítással, hogy szeretnek *igényes alapanyagokból készült ételeket fogyasztani* a nagyközségekben élők, a gimnáziumi érettségivel, főiskolai vagy egyetemi végzettséggel rendelkezők, a két legjobb anyagi helyzetben lévő csoport (121. ábra).

121. ábra: „Igényes alapanyagokból készült ételeket fogyasztok” – demográfiai háttérvizsgálat

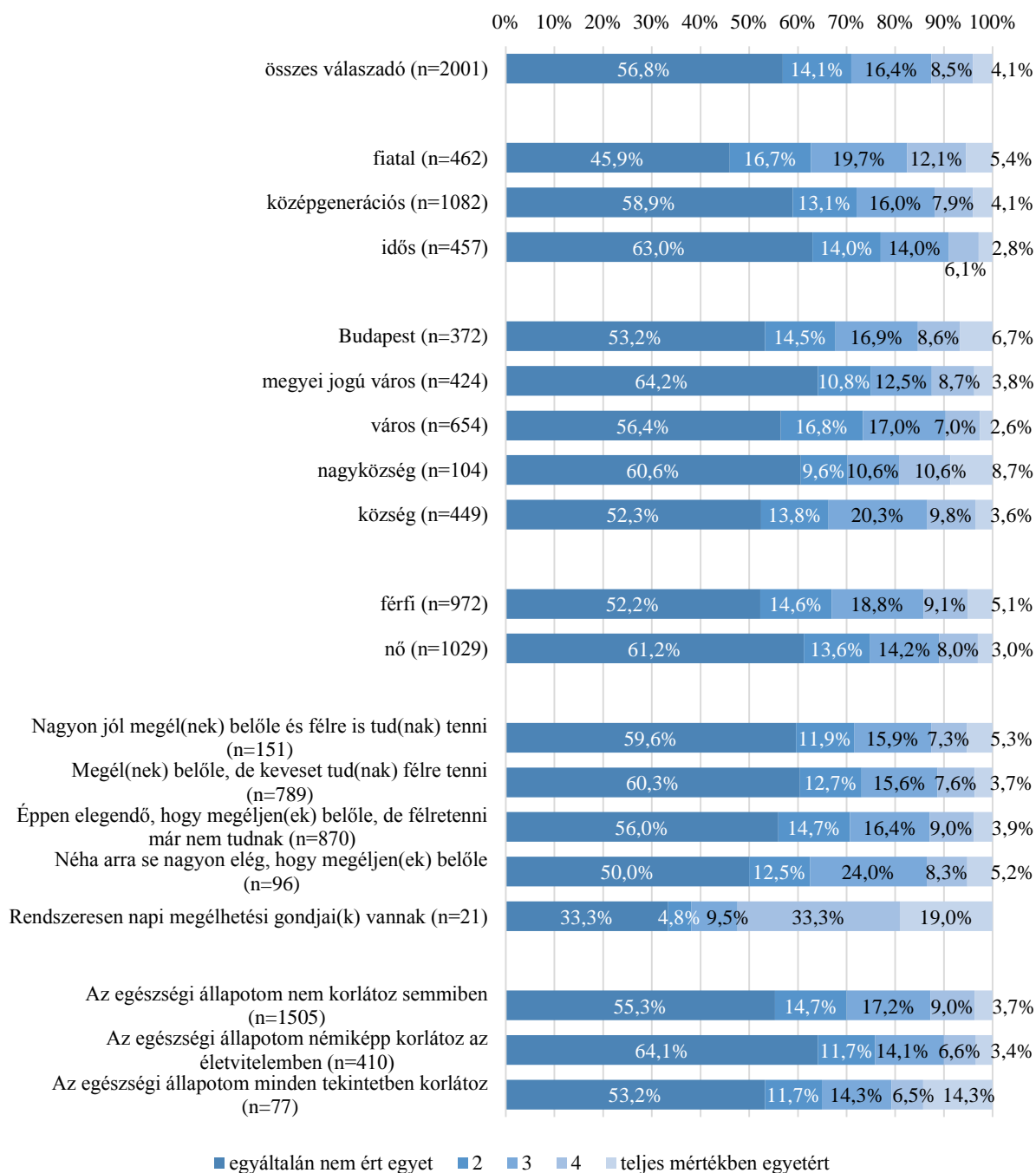
„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? - Igényes alapanyagokból készült ételeket fogyasztok. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

Forrás: saját szerkesztés

Megállapítható, hogy nagyobb arányban *kapnak ételt másoktól* a fiatalok, a fővárosiak, a községekben élők, a férfiak, a két legrosszabb anyagi helyzetben lévő csoport tagjai, valamint azok, akiket egészségügyi állapotuk minden tekintetben korlátoz (122. ábra).

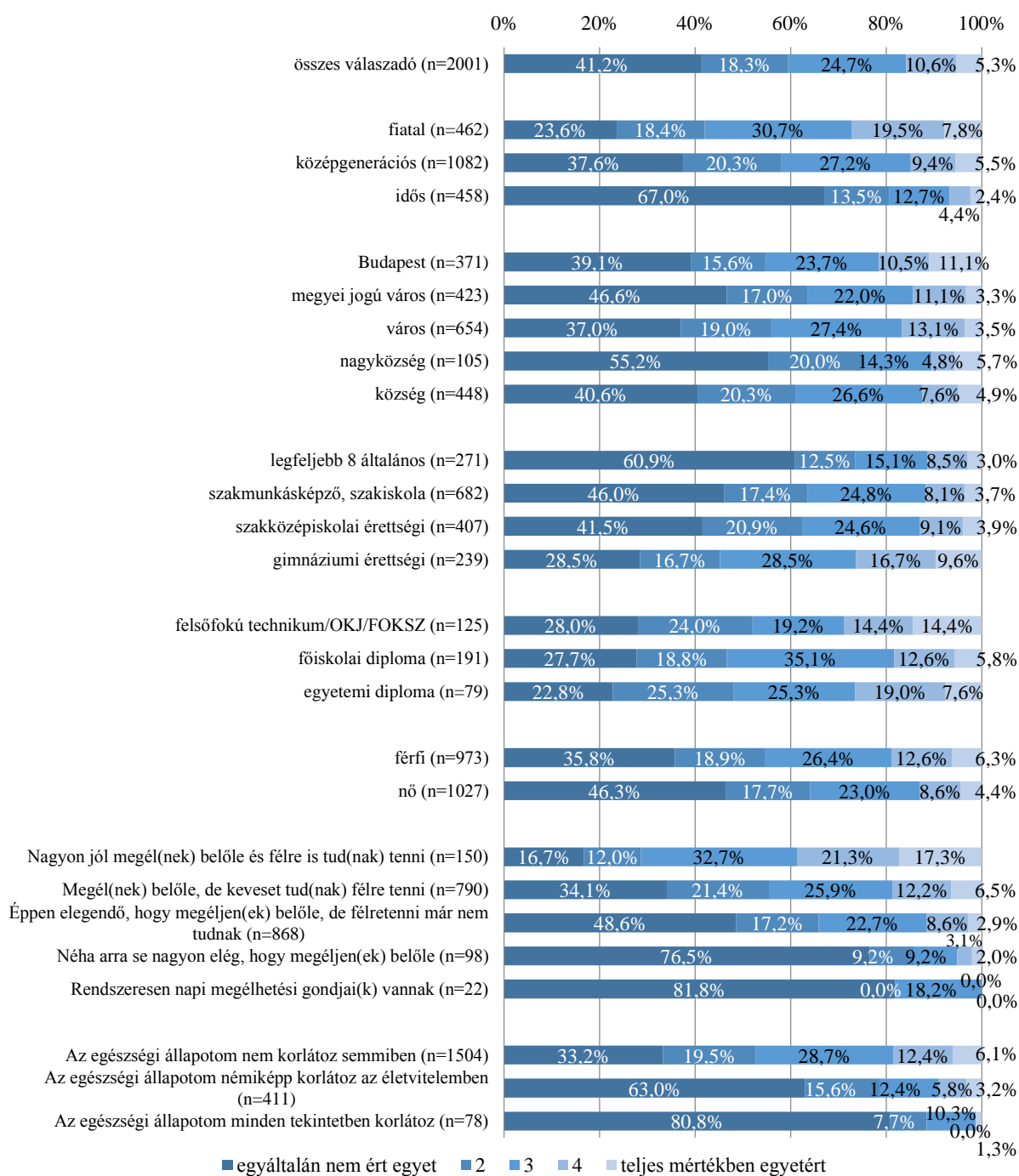
122. ábra: „Sokszor kapok ételt másoktól” – demográfiai háttérvizsgálat
 „Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal?- Sokszor kapok ételt másoktól. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

Forrás: saját szerkesztés

Az, hogy gyakran *étkezik vendéglátóhelyeken*, nagyobb arányban igaz arra, aki fővárosi, gimnáziumi vagy magasabb végzettséggel rendelkezik, férfi, egészségügyi állapota nem korlátozza semmiben, vagy a két legmagasabb jövedelmi szintű csoportba tartozik (123. ábra).

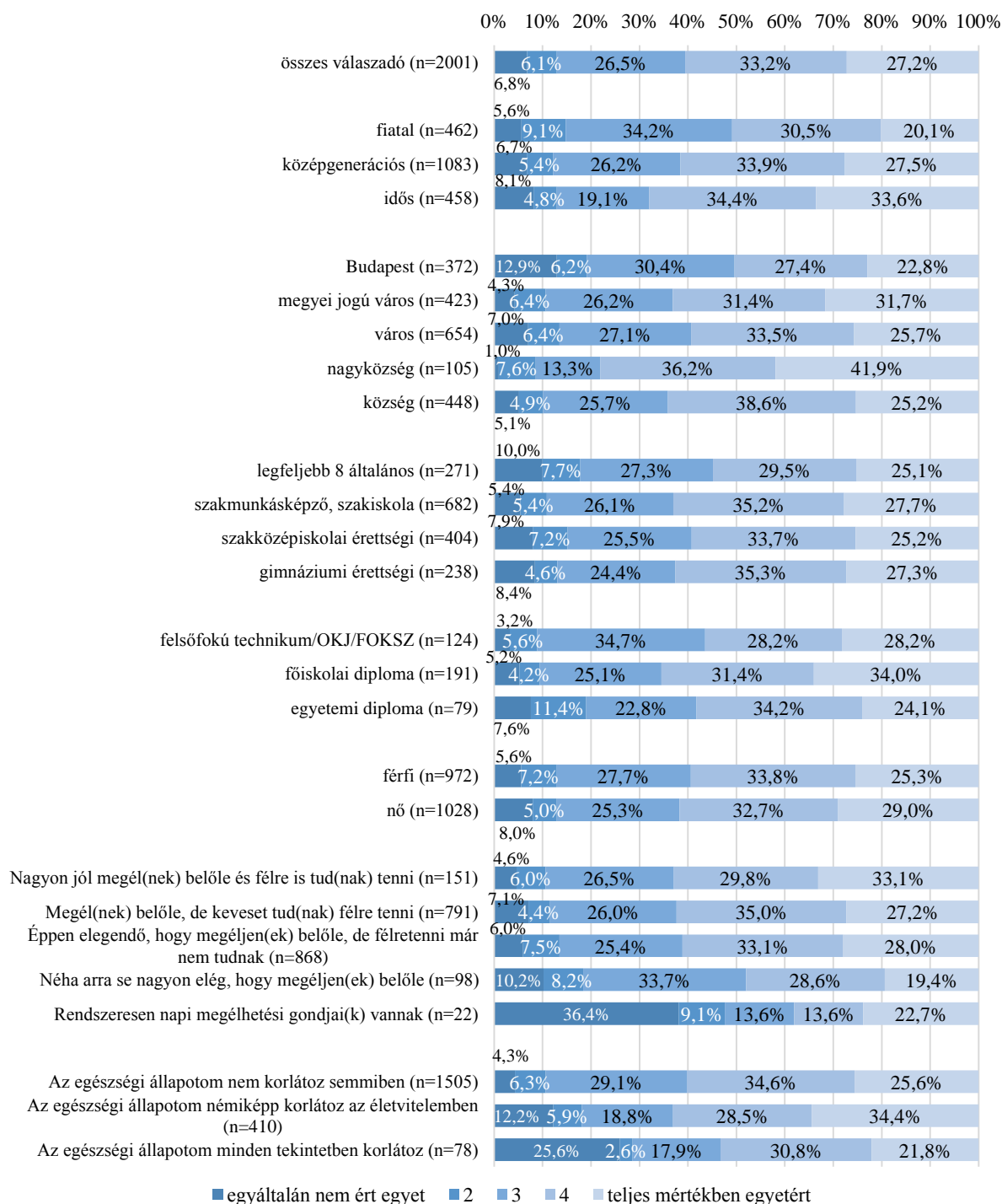
123. ábra: „Gyakran étkezem vendéglátóhelyen, vagy rendelek ételt” – demográfiai háttérvizsgálat
„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? - Gyakran étkezem vendéglátóhelyen, vagy rendelek ételt. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!

Forrás: saját szerkesztés

A helyi termékeket a teljes mintán belül nagyobb arányban részesítik előnyben az idősök, a nagyközségekben, községekben élők, a szakmunkásképzőt, szakiskolát vagy gimnáziumot végzettek, a jobb anyagi helyzetben lévők és azok, akiket az egészségügyi állapotuk csak némiképp korlátoz (124. ábra).

124. ábra: „Előnyben részesítem a helyi termékeket” – demográfiai háttérvizsgálat
„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? - Előnyben részesítem a helyi termékeket. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

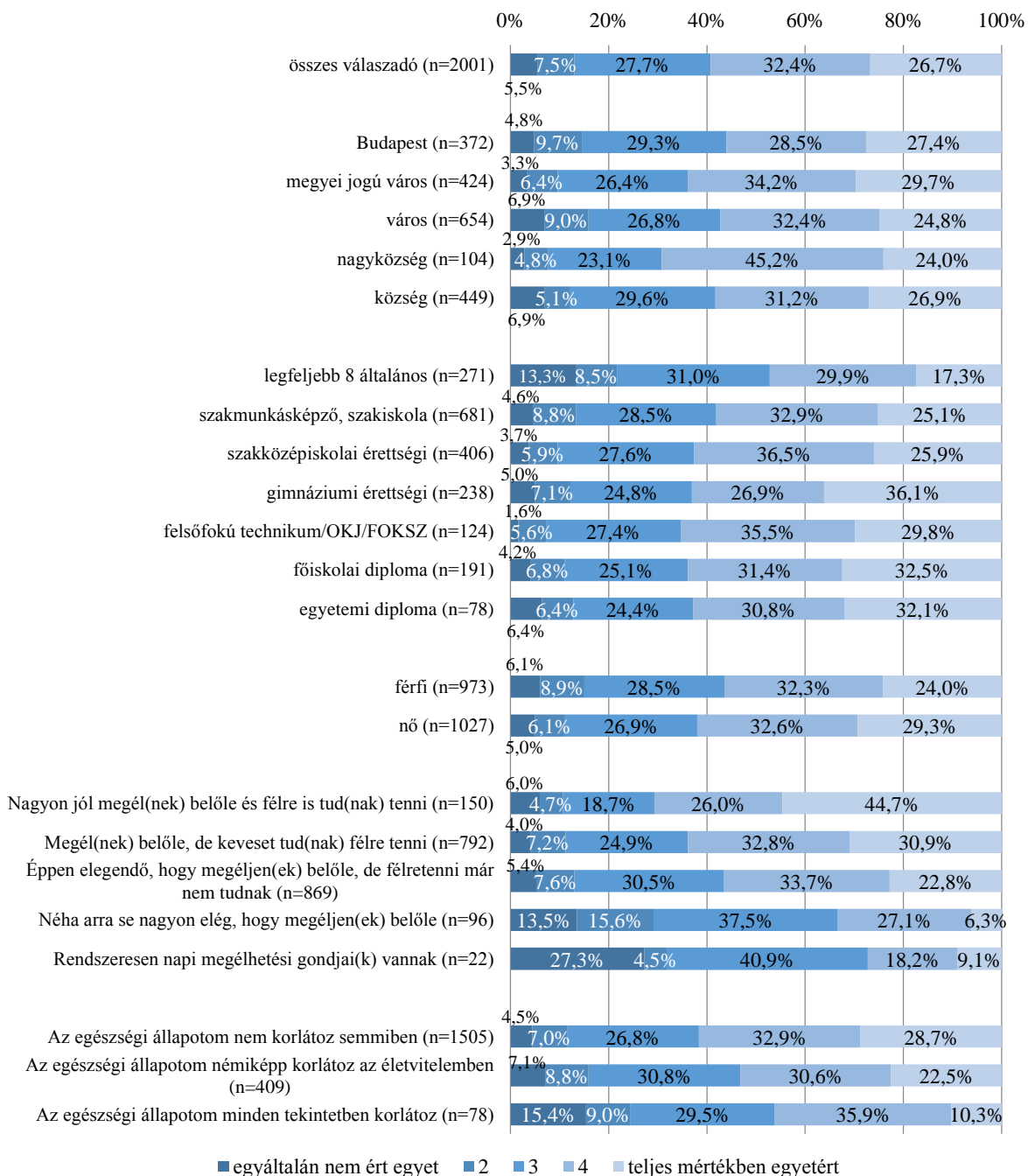

Forrás: saját szerkesztés

Megállapítható, hogy településtípus szerint azoknak fontosabb az *étel szép tálalása*, akik fővárosiak, vagy városiak (125. ábra). A két nem közül a nők magasabb arányban értettek egyet az állítással. A legkevésbé azok értettek egyet az állítással, akiknek néha arra sem elég a jövedelmük, hogy megéljenek belőle.

125. ábra: „Nagyon fontos számomra, hogy az ételt szépen tálaljam/tálalják” – demográfiai háttérvizsgálat

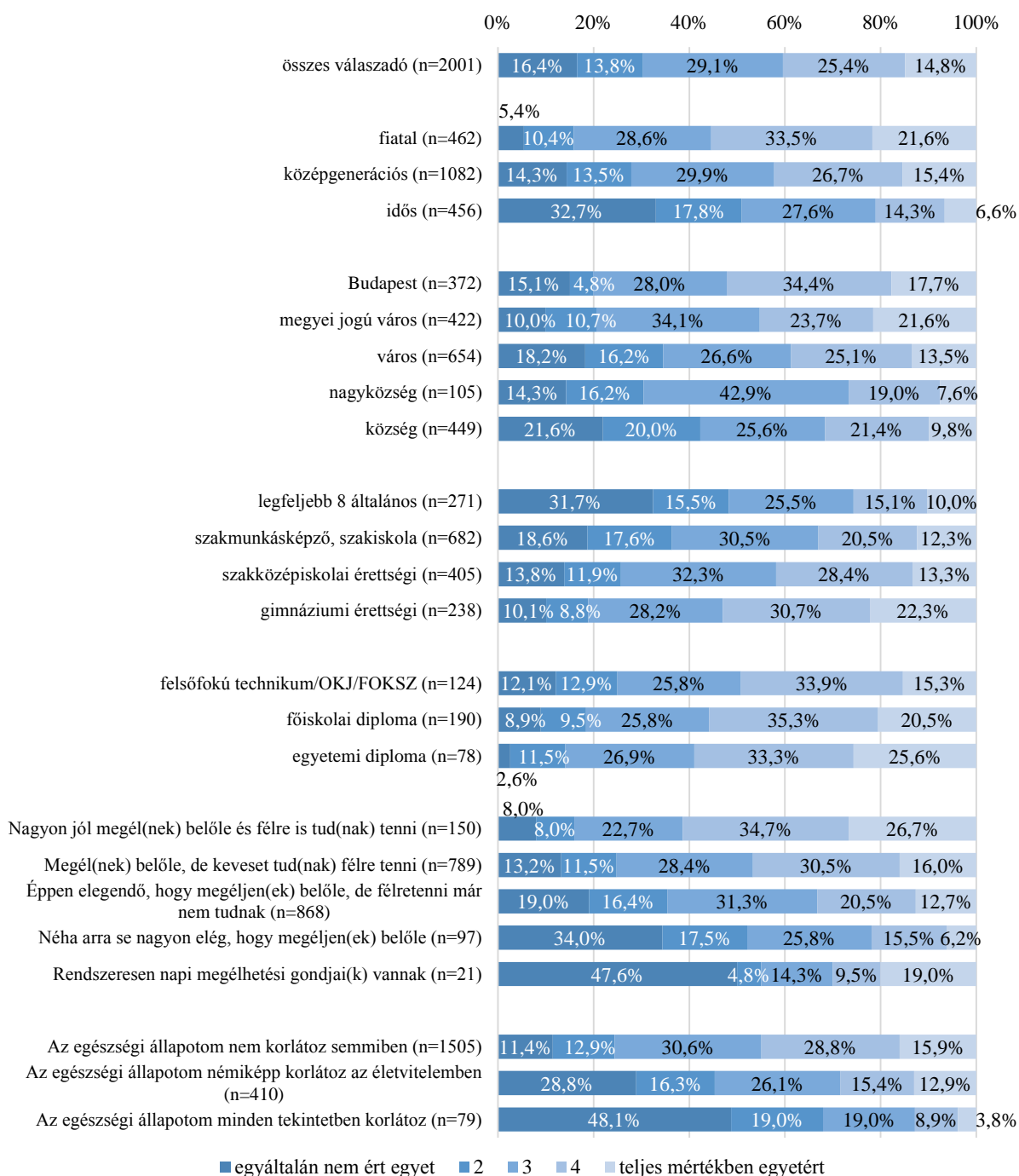
„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Nagyon fontos számomra, hogy az ételt szépen tálaljam/tálalják. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

Forrás: saját szerkesztés

A legnagyobb arányban a fiatalok, fővárosiak vagy megyei jogú városiak, minimum gimnáziumi végzettséggel vagy magasabb végzettséggel rendelkezők, a két legjobb anyagi helyzetű csoport tagjai, valamint azok között vannak, akik kifejezetten *kedvelik más országok konyháját* (magasabb a 4-es és 5-ös értéket adók aránya), akiket egészségügyi állapotuk semmilyen tekintetben nem korlátoz (126. ábra).

126. ábra: „Kedvelem más országok konyháját” – demográfiai háttérvizsgálat
„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Kedvelem más országok konyháját. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

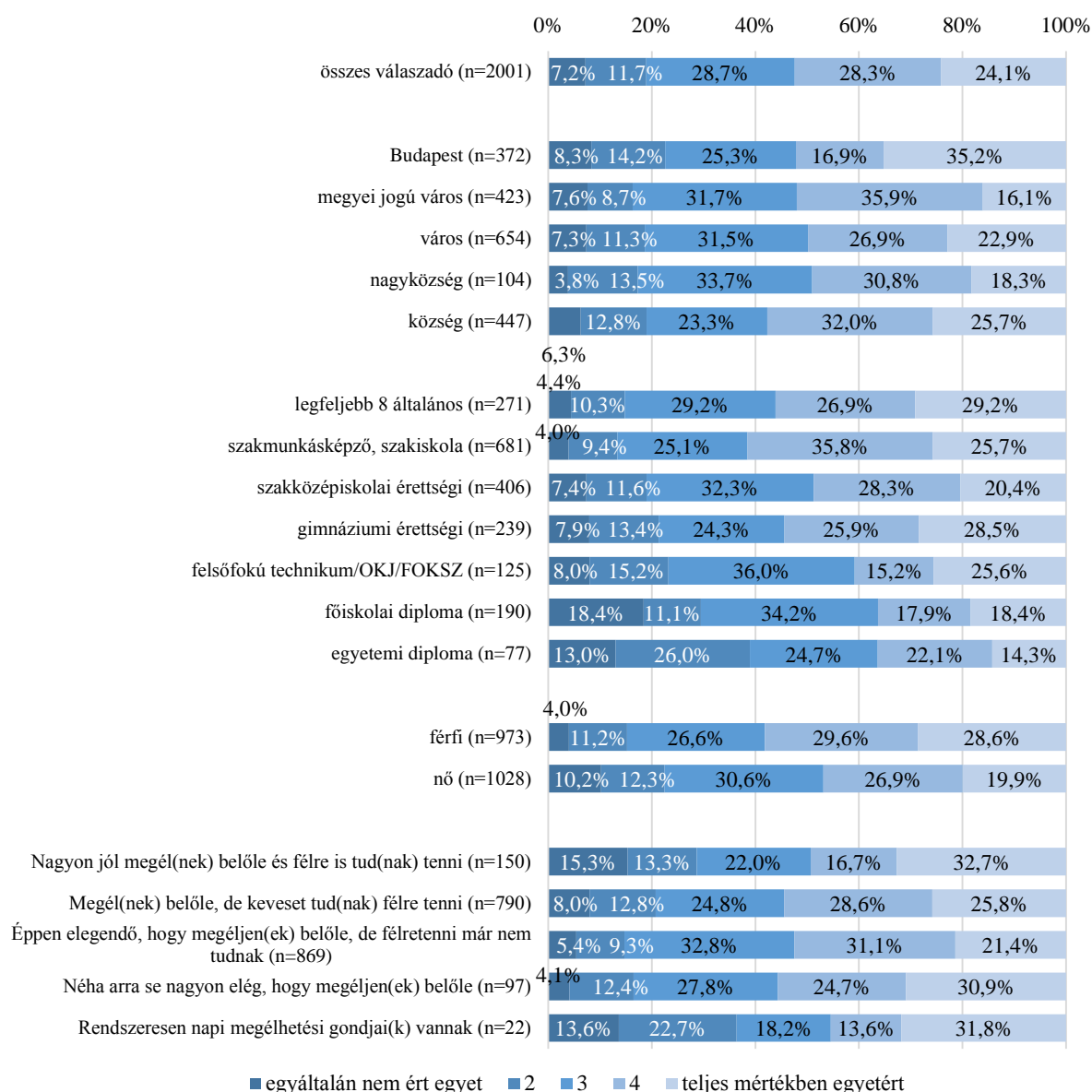

Forrás: saját szerkesztés

Megállapítható, hogy a községekben élők, a legfeljebb 8 általánost vagy szakmunkásképzőt/szakiskolát végzettek, illetve a férfiak között vannak nagyobb arányban azok, akiknek alapvetően az a fontos szempont egy ételnél, hogy minél *laktatóbb* legyen (127. ábra).

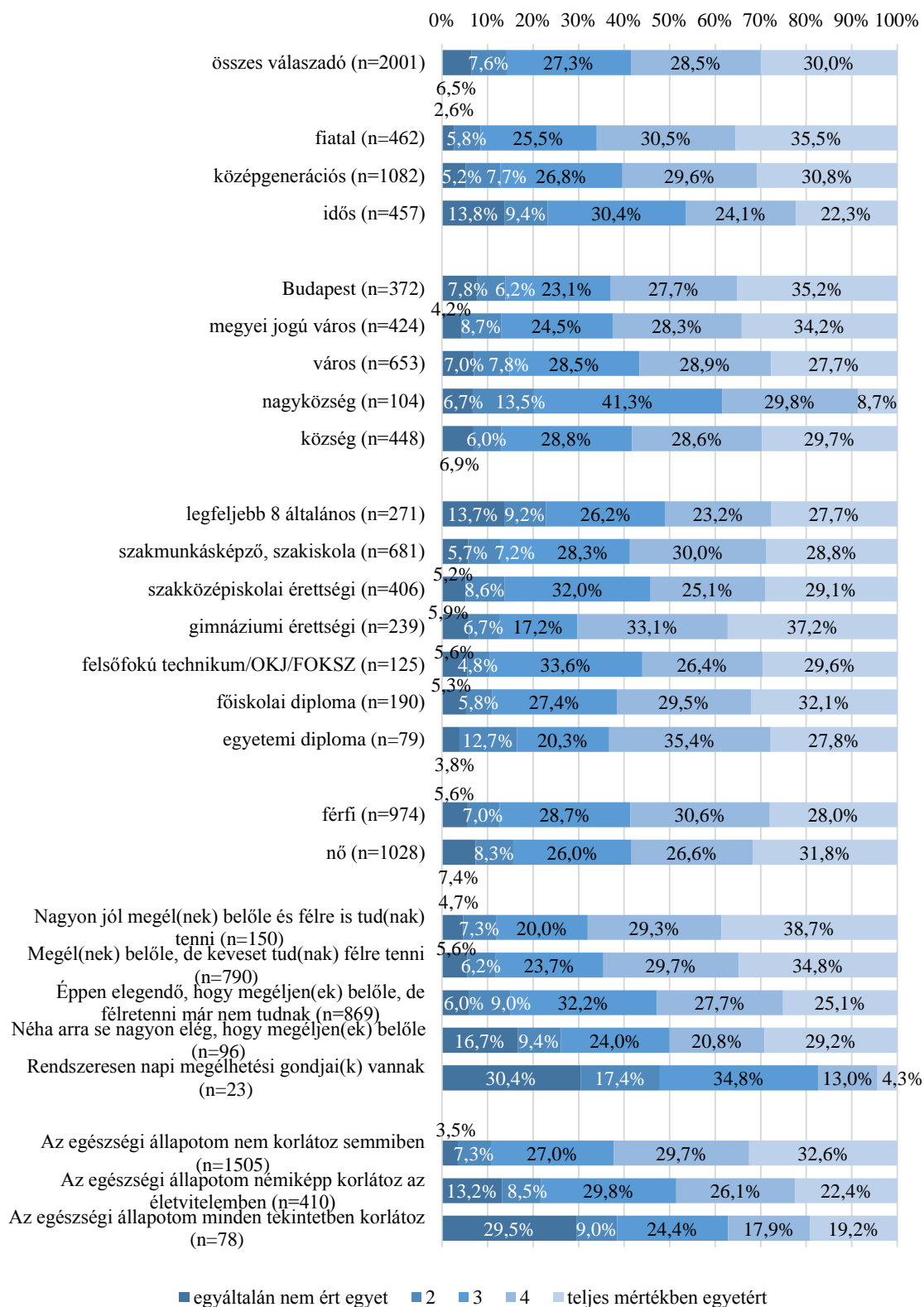
Megállapítható, hogy az összes válaszadót tekintve nagyobb arányban (nagyobb arányban adtak 4-es és 5-ös értékeket) szeretnek *társaságban étkezni* a fiatalok, a budapestiek vagy megyei jogú városban élők, a gimnáziumi érettségivel, főiskolai vagy egyetemi diplomával rendelkezők, a két legjobb anyagi helyzetű csoport tagjai, illetve azok, akiket egészségügyi állapotuk nem korlátoz semmiben (128. ábra).

127. ábra: „A lényeg, hogy minél laktatóbb legyen az étel” – demográfiai háttérvizsgálat
„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – A lényeg, hogy minél laktatóbb legyen az étel. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

Forrás: saját szerkesztés

128. ábra: „Szeretek társaságban étkezni” – demográfiai háttérvizsgálat
 „Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Szeretek társaságban étkezni. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

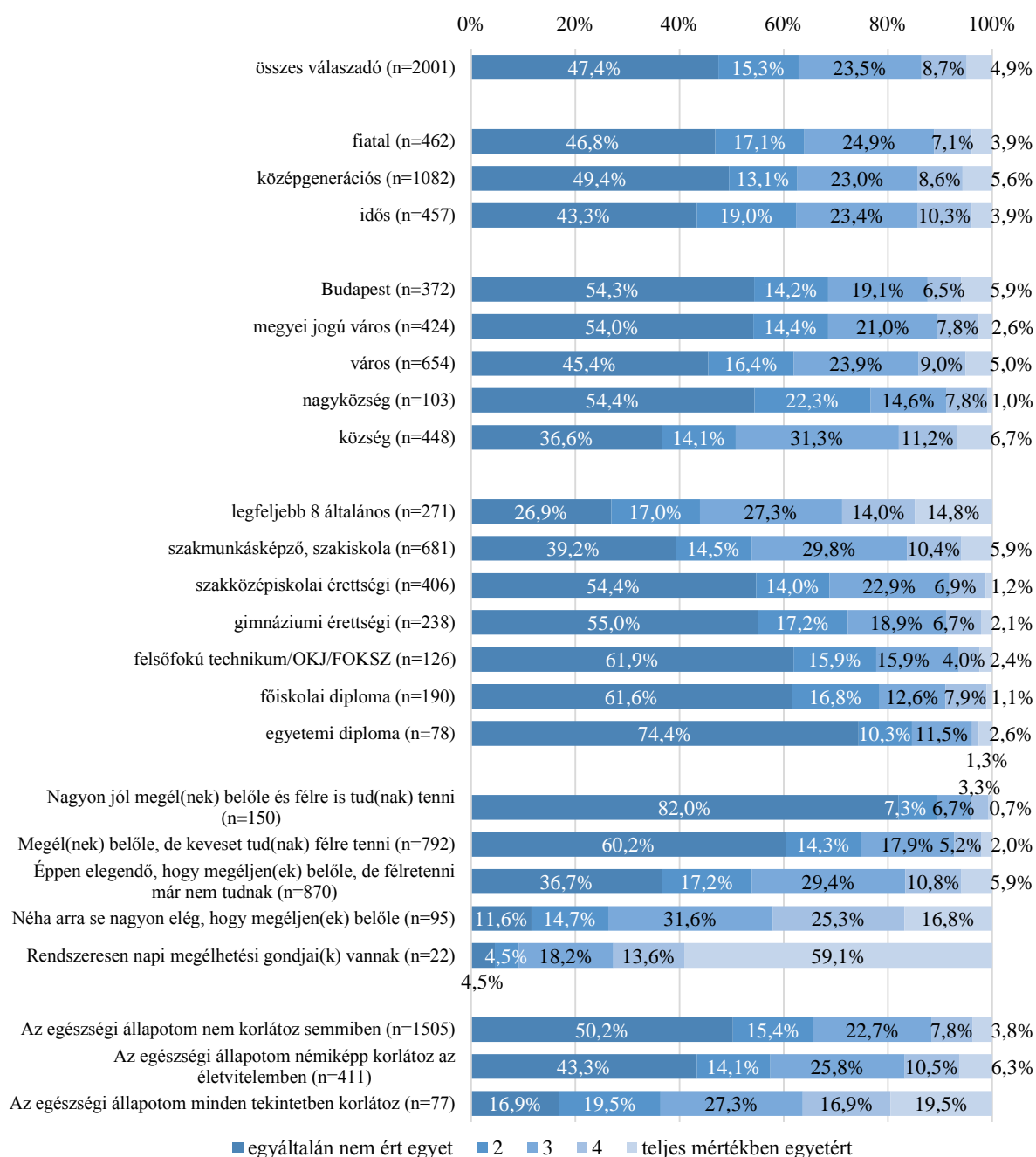

Forrás: saját szerkesztés

Azzal az állítással, hogy csak „A legolcsóbb ételeket engedhetem meg magamnak”, arányaiban többen egyetértettek a következő csoportokban: községekben élők, legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők, szakmunkásképzőt/szakiskolát végzettek, a két legrosszabb anyagi helyzetű csoport tagjai, valamint azok, akiket egészségügyi állapotuk némiképp, vagy minden tekintetben korlátoz (129. ábra).

129. ábra: „A legolcsóbb ételeket engedhetem meg magamnak” – demográfiai háttérvizsgálat

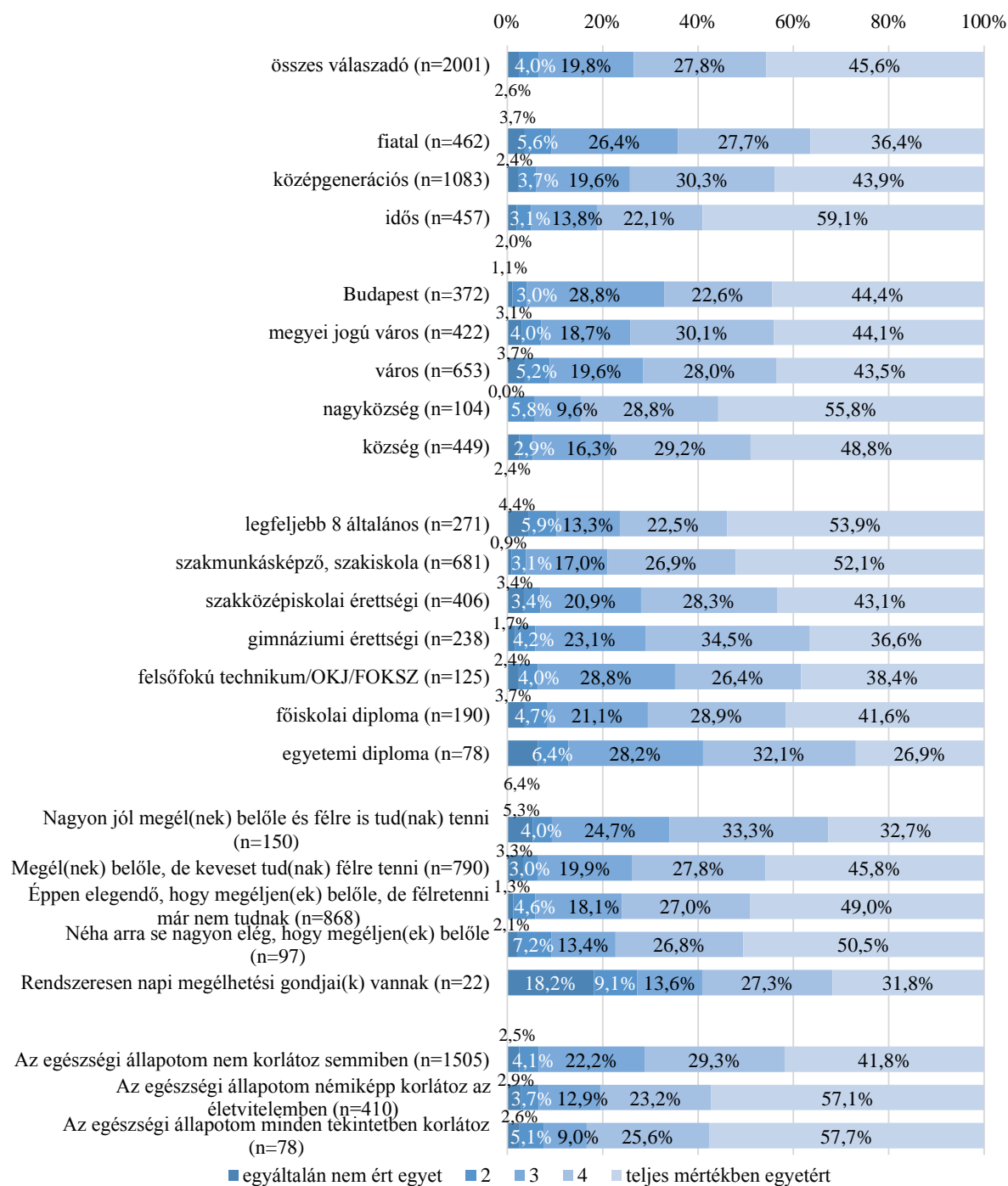
„Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – A legolcsóbb ételeket engedhetem meg magamnak. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

Forrás: saját szerkesztés

Megállapítható, hogy a leginkább az idősek, a községekben/nagyközségekben élők, a legfeljebb 8 általános iskolai osztályt vagy szakmunkásképzőt/szakiskolát végzettek, és azok, értettek egyet azzal, hogy *a magyar konyha az igazi*, akiket egészségügyi állapotuk némiképp vagy mindenképp korlátoz (130. ábra).

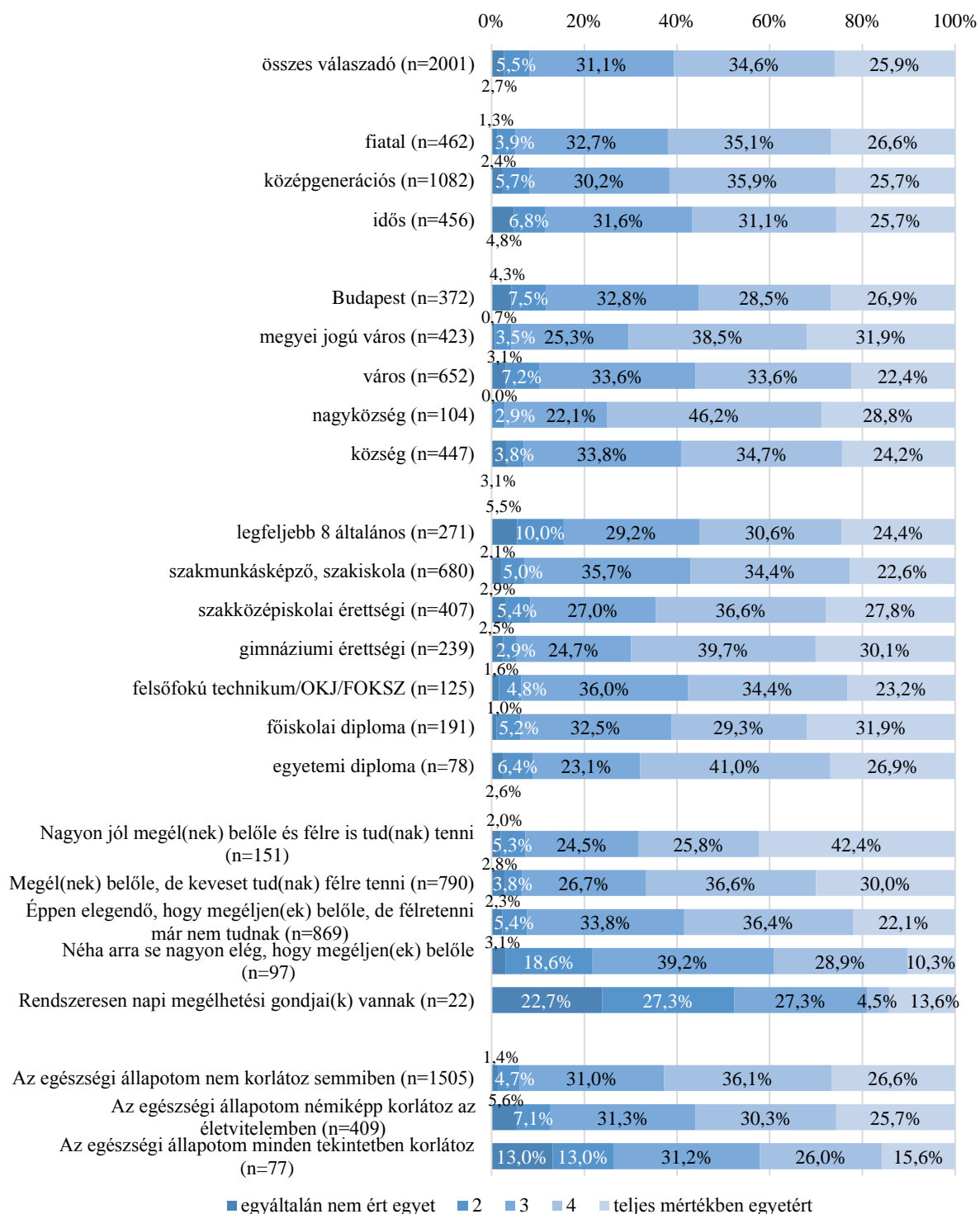
130. ábra: „A magyar konyha az igazi” – demográfiai háttérvizsgálat
 „Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – A magyar konyha az igazi. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

Forrás: saját szerkesztés

A változatos étkezés leginkább a megyei jogú városokban vagy nagyközségekben élőkre, a szakközépiskolai érettségivel, gimnáziumi érettségivel vagy egyetemi végzettséggel rendelkezőkre, illetve a két legjobb anyagi helyzetű csoport tagjaira jellemző (131. ábra).

131. ábra: „Változatosan étkezem” – demográfiai háttérvizsgálat
 „Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? – Változatosan étkezem. Kérjük, értékelje egy 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 azt jelenti, hogy egyáltalán nem ért egyet, az 5 pedig azt jelenti, hogy teljes mértékben egyetért!”

Forrás: saját szerkesztés

5. Kutatási eredmények – a fókuszcsoportos megkérdezés eredményei

A fókuszcsoportos viták módszerével a miért és a hogyan jellegű kérdésekre keresünk választ, vagyis egy adott témával kapcsolatban a mélyebb információkat gyűjtjük össze. Kutatásunk keretében megvalósuló fókuszcsoportos viták 2018 tavaszán zajlottak Budapesten, Pécsen és Szolnokon. A résztvevők kiválasztása során alapvetően a generációk és a nemek megfelelő arányát tartottuk szem előtt:

- 3-3 fő fiatal és középgenerációs, valamint 2 fő idős,
- vegyesen nők és férfiak,
- a résztvevők nyitottak környezetük felé.

A fejezetben a fókuszcsoportos megkérdezés eredményei kerülnek bemutatásra. Az általános eredmények ismertetése mellett kiemelten fókuszálunk az esetlegesen megfigyelhető generációs eltérések bemutatására is.

asszociációk

Elsőként a résztvevők étkezéshez kapcsolódó szavakkal kapcsolatos asszociációit vizsgáltuk, és megkérdeztük őket arról, hogy mi jut eszükbe az ínycenc, illetve a tálalás szavak hallatán.

Az *ínycenc* kifejezésről több válaszadónak is a finom ételek, finomságok jutottak eszébe, de többek nevezték meg egyszerűen az étel szót is. Két főnek saját magát juttatta eszébe az ínycenc kifejezés, és kifejtették, hogy ők maguk is nagyon szeretnek enni, az ínycenc kategóriába sorolják magukat. A további említések már kizárólag egyedi említések voltak, vagyis azokat csak 1-1 ember nevezte meg. Volt, akinek konkrét étel (pl.: csigapörkölt, fagylalt), vagy összetevő (pl.: fűszerek) jutott eszébe, de többek neveztek meg különféle jelzőket, mint a kifinomultság, igényesség vagy változatosság. A kifejezés kapcsán felmerült asszociációkat a 132. ábra szemlélteti, ahol a betűk mérete az említési gyakoriságot jelzi.

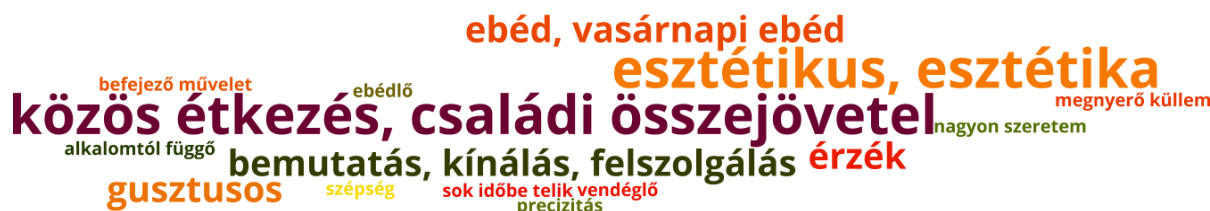
132. ábra: Asszociációk az ínycenc kifejezésre

Forrás: saját szerkesztés

A *tálalás* szó kapcsán több válaszadónak az esztétika, esztétikus (3 fő) kifejezések jutottak eszébe, illetve szintén ugyanennyi fő említette a közös étkezéseket, családi összejöveteleket (3 fő). Többeknek a tálalás az ebédhez, vagy kifejezetten a vasárnapi ebédhez kapcsolódik, de voltak olyanok, akik arra asszociáltak, hogy a tálaláshoz kell egyfajta érzék is. 2 fő említette a gusztusos kifejezést, de a bemutatás, kínálás, felszolgálást is. Egyedi említésként jelentek meg az ebédlő, a vendéglő, a befejező művelet, a szépség, a megnyerő küllem kifejezések, de volt olyan válaszadó is, aki precizitás kifejezésre, vagy éppen arra asszociált, hogy a szép tálalás bizony időbe telik. Az egyes említéseket a 133. ábra szemlélteti.

133. ábra: Asszociációk a tálalás kifejezésre

Forrás: saját szerkesztés

étkezéshez való viszony

Az asszociációk után felmértük a csoporttagok általános étkezéshez való viszonyát. Elsőként arról kérdeztük őket, hogy mi a kedvenc ételük. Megállapítható, hogy mindenki tudott egy vagy több kedvenc ételt említeni, illetve többektől elhangzottak a klasszikus magyar konyha ételei, mint a rántott hús, palacsinta, halászlé. A kedvenc ételek tekintetében nem tapasztaltunk jelentős generációs eltéréseket. A további említéseket a 134. ábra mutatja be.

134. ábra: Kedvenc ételek

Forrás: saját szerkesztés

Arról is megkérdeztük a fókuszcsoporthoz tartozó résztvevőket, hogy *szeretnek-e ételekről olvasni vagy beszélgetni, és tapasztaltak-e ebben változást az utóbbi 3 évet tekintve*. Megállapítható, hogy a többség kifejezetten szeret ételekről beszélgetni, vagy ételekkel kapcsolatos médiatartalmakat fogyasztani.

„Szeretem a recepteket olvasni, gyűjtöm őket.” – Ildikó, középgeneráció, Budapest

„Én majdnem minden nap nézek videókat ételekről a YouTube-on.” – Gyuri, középgeneráció, Szolnok

„Nekem a hobbim, imádom.” – Attila, középgeneráció, Budapest

„Szerintem nincsen olyan magyar ember, aki ne szeretne róla beszélni.”

– Renátó, fiatal generáció, Budapest

„A Nosalty-nak is vannak videós receptjei, ahol egy felgyorsított videón megmutatják, hogyan is kell az ételt elkészíteni. Anyukámmal szoktunk azon vitatkozni, hogy ő hogyan készít el valamit, és én hogyan csinálom.” – Melinda, fiatal generáció, Szolnok

Megállapítható, hogy mindenkit más téma fog meg, az étkezés már területe érdekel, de egyaránt igaz a résztvevőkre, hogy szeretnek a témával foglalkozni.

„Engem az étkezés tálalás része, ami vonz, és ezen belül is, hogy milyen ételhez, mit igyak, hogy az passzoljon.” – Zoltán, idős generáció, Budapest

„Én még a receptek történetét is szeretem.” – Attila, középgeneráció, Budapest

„*Én szeretem a hagyományosabb ételeket egészségesebben elkészíteni, van egy oldal, ami erre ad ötleteket.*” – Kati, fiatal generáció, Szolnok
„*Én a vitaminos részét szeretem, hogy melyik ételben mennyi vitamin van, mennyi fehérje, mi mire jó.*”
– Kitti, fiatal generáció, Budapest

A megkérdezettek az ételekkel történő beszélgetés, ételekkel való foglalkozás kapcsán nem említettek változásokat, inkább az *étkezési szokásaik megváltozásáról*, az elfogyasztott ételek változásáról számoltak be. Volt, aki kiemelte, hogy sokkal kevesebb ideje van az étkezésre, ami sokszor csak arra elegendő, hogy gyorsan bekapjon valamit, más arról számolt be, hogy saját elhatározás, vagy betegség, elhízás miatt jobban odafigyel az egészséges ételek fogyasztására, viszont akadtak olyanok is, akik nem érzékelték változást ezen az életterületen.

„*Abban van változás, hogy odafigyelünk, mi az, ami egészséges, miben van több vitamin, főként C-vitamin, D-vitamin. Áttértünk a zsírról az olajra, azon belül is az olivaolajra.*”
– Erzsi, idős generáció, Budapest

„*Nekem is át kellett alakítanom az étkezést, mert elkezdtem hízni, kicsit visszább kellett vennem. Különböző diétákat próbáltam, jelenleg a paleón vagyok rajta.*” – Attila, középgeneráció, Budapest

Többen egyetértettek azzal, hogy a mai gyorsuló világban az emberek egyre kevesebb időt szánnak az étkezésre.

„*Ma, ebben a futó világban mindenki siet, az óráját nézi. Így van ez az étkezésnél is. Jó egy egytálétel, egy hamburger, amikkel elüti az ember az éhség érzetét, nem pedig felkészült az étkezésre. Elhanyagolják, nem szentelnek annyi időt neki, ez meggyőződésem.*” – Ferenc, idős generáció, Pécs

Volt olyan válaszadó, aki kiemelte, hogy az *életkorral* is összefüggésben áll az a kérdés, hogy mennyire kell odafigyelni az étkezésre.

„*Szerintem az életkorból adódóan igenis vannak változások, ha el akarjuk ismerni, ha nem. Nyilván, ami 20 éves koromban meg sem kottyant, mert megettem a vasat is, abból van most olyan, amit kevésbé fogyasztok, tudatosan nem eszem meg, ha én főzök. Vannak változások, az ember emésztőrendszere is gyengül, az egész szervezete átalakul. Egy bizonyos kor után az ember felszedi a kilókat, olyankor nagyon oda kell figyelni, tudatosan kell alakítani az étkezési szokásokat.*”
– Zoltán, idős generáció, Budapest

Ezt követően arra voltunk kíváncsiak, hogy *szeretnek-e enni és főzni* a résztvevők. Megállapítható, hogy a csoportok résztvevői egyöntetűen szeretnek enni, viszont volt olyan válaszadó, aki ezt negatívként élte meg.

„*Sajnos én is szeretek, látszik is.*” – Berci, középgeneráció, Budapest

A többség *főzni* is szeret, viszont van, aki nem gyakran végzi a tevékenységet, illetve 1 fő jelezte, hogy a mindennapos főzést kifejezetten nem kedvelte.

„*Nem azt mondom, hogy nem szeretek, csak keveset főzök.*” – Zoltán, idős generáció, Budapest
„*Szeretek főzni, mert kellemes időtöltés, és ha sikeres a végeredmény, az jó érzés.*” – Andor, Szolnok
„*Régebben nagycsaládban éltünk, állandóan főznom kellett. Utáltam a mindennapos főzést. Most mondjuk azt, hogy megcsinálom.*” – Erzsi, idős generáció, Budapest

Az összes csoporton belül csupán 1 válaszadó jelezte, hogy egyáltalán nem szokott főzni.

„Egyáltalán nem főzök. Mi úgy egyeztünk meg a párommal, hogy ő főz, én mosogatok. Így mindenki jobban jár.” – Berci, középgeneráció, Budapest

Aki szokott főzni, attól azt is megkérdeztük, hogy jellemzően milyen gyakran teszi ezt. Megállapítható, hogy a legtöbb résztvevő heti 2-3 (5 fő) alkalommal, illetve naponta vagy kétnaponta (5 fő) főz. A többiek hetente egyszer-kétszer főznek, jellemzően hétvégeken (4 fő). Voltak válaszadók, akik nem válaszoltak a kérdésre.

A fókuszcsoporthoz elhangzott vélemények alapján az látszik, hogy a megkérdezettek esetében a főzés gyakorisága nem generációfüggő, inkább élethelyezettől, élettempótól függ. Többen kiemelték, hogy csak akkor főznek, ha van idejük rá, a többi elfoglaltságtól függ, hogy heti hány alkalommal kerül erre sor. Volt, aki kiemelte, hogy a főzés kedvfüggő is.

„Attól függ, mennyi időnk van, általában én is hétvégeken főzök.” – Kati, középgeneráció, Szolnok
„Akkor főzök, amikor kedvem van, főleg, hogy egyedül élek, nem is szükséges. Nekem fontos, hogy kedvem is legyen hozzá. 2-3 naponta főzök általában, a munkámmal, munkaidőmmel függ össze, hogy mikor jön össze.” – Klaudia, fiatal generáció, Szolnok

„Az utóbbi 1 hónapban jó, ha hetente kétszer főzök, előtte 2 naponta főztem. Nagyon sok most a munkám, de szerencsére a férjem segít ebből a szempontból.” – Ildikó, középgeneráció, Budapest

étkezéssel kapcsolatos érzékenységek

Arra is kíváncsiak voltunk, hogy vannak-e olyan válaszadók, akik valamilyen *étkezéssel kapcsolatos érzékenység, betegség* miatt nem ehetnek akármit, és ez mennyiben korlátozza őket a mindennapokban. Megállapítható, hogy Pécsen és Budapesten 2-2 ember, míg Szolnokon 1 fő jelezte, hogy valamilyen étkezést befolyásoló érzékenységgel, betegséggel küzd. 2 fő laktózérzékenységről, 2 fő cukorbetegségről és 1 fő inzulinrezisztenciáról számolt be. A kérdést tekintve nem érzékelhetőek generációs különbségek. Ugyanúgy jelen van a fiatalok és az idősebbek között is az ételérzékenység, betegség.

„Számomra ez nagyon nagy problémát jelent a mindennapokban. Nagyon oda kell figyelni, mindenben van cukor, keményítő, ezeket kell nekem összevariálni, nagyon kell figyelnem rájuk.”
– Adorján, középgeneráció, Szolnok

Arra is rákérdeztünk, hogy kinek van a *családjában olyan személy, aki ilyen jellegű betegséggel/érzékenységgel küzd*. Az összes csoporton belül 7 fő említette, hogy van a családjában ilyen.

„Nálunk van kezdő cukorbeteg laktózérzékenységgel párosítva. Tragédia. Nagyon figyelni kell a cukor részére, de amiben nincsen cukor, abban van tej, és vica versa.” – Kati, középgeneráció, Szolnok
„Nálunk az elején nagyon nehéz volt, de mára azért könnyebb. Mindig vannak kis vésztartalékok otthon, ha nem lennének otthon. Egy tésztát azért ki tud főzni...” – Kitti, fiatal generáció, Budapest

étkezésekhez kapcsolódó változások

Arról is megkérdeztük a csoportok résztvevőit, hogy *megváltozott-e az étkezésük valamilyen szempontból az utóbbi 3 évet tekintve*. Elsőként spontán formában kérdeztünk rá arra, hogy mely területeken tapasztaltak változásokat, majd pedig támogatott formában is felmértük, hogy bizonyos előre meghatározott szempontok mentén miként vélekednek a válaszadók.

A *pécsi csoportban* 6 fő jelezte, hogy próbál egészségesebben étkezni, odafigyelni a zsíros ételek mérsékeltebb fogyasztására, és/vagy kevesebbet enni.

A szolnoki csoportban csak 2 fő jelezte, hogy egészségesebb ételeket próbál enni, mely abban nyilvánul meg, hogy több zöldséget esznek, és kevesebb szénhidrátot fogyasztanak, vörös húsok helyett a fehérét részesítik előnyben. 1 fő jelezte, hogy inkább negatív irányban változott étkezése, ugyanis egyre gyorsabb életet él, így csak gyorsan elkészíthető ételeket fogyaszt.

A fővárosi csoportban 2 fő nevezte meg, hogy egészségesebben próbál étkezni, mely abban nyilvánul meg, hogy kevesebb szénhidrátot esznek, illetve ügyelnek az elfogyasztott ételek mennyiségére. 1 fő jelezte, hogy korábban vegán étrendet folytatott, mára áttért a vegetáriánus étkezésre.

„Nekem változtak az étkezési szokásaim, de nem éveket említenék, hanem a korom miatt. Több zöldséget eszem, teljes kiőrlésű ételeket, kerülöm a pékárukat, bár van, hogy megeszem őket, sőt, van, hogy meg is kívánom. Ezzel nincs is probléma. A gyorsétkezdébe is be-beszaladok, de minimalizálva.” – Kati, középgeneráció, Szolnok

Ezt követően az alábbi szempontok szerint kérdeztük a résztvevőket arról, hogy érzékelnek-e változást étkezésükben.

- kényelem, gyorsaság
- ételek összetétele
- ételek ára
- ételek minősége
- hazai/lokális/kézműves termékek fogyasztása

Az eredményeket a 4. táblázatban közöljük.

4. táblázat: Az étkezések kapcsán tapasztalt változások

szempontok	Budapest	Pécs	Szolnok
kényelem, gyorsaság	A többség arról számolt be, hogy megadja a módját az étkezésnek, és jobban odafigyel arra, hogy nyugodtan, ülve egyen. 1 fő jelezte, hogy kifejezetten rendszertelenül étkezik a sok munka miatt.	A csoporttagok egyre gyakrabban rendelnek ételt vagy étkeznek vendéglátóhelyeken. „Számomra a kényelem és a gyorsaság azt jelenti, hogy elmegyünk egy étterembe, és megeszünk egy ebédet. Ez gyakran előfordul nálunk, hetente 2-3 alkalommal is.” – Marika, idős generáció, Pécs	1 fő jelezte, hogy vannak olyan időszakai, amikor kifejezetten gyors ételeket készít. „Nálam ez a hét pont erről szól, és az olcsóságról. Megvettem egy rakás mirelit húspogácsát, hasábburgonyát, 20 perc alatt megvan a vacsora, nem kell 2 órát állni a tűzhely mellett.” – Gyuri, középgeneráció, Szolnok
ételek összetétele	A többség jobban odafigyel az ételek összetételére. Többen kiemelték, hogy egyre többet járnak piacra, más arról számolt be, hogy kerüli a gyorsfagyasztott ételeket.	A többség jelezte, hogy próbálja az egészségesebb alapanyagokat előnyben részesíteni.	2 fő jelezte, hogy próbál egészségesebben étkezni, mely a változatosabb étkezésben, halak és több zöldség fogyasztásában nyilvánul meg.
ételek ára	Sokkal jobban számít már a minőség, mint az ár. Többen a drágábbat veszik meg. 1 fő jelezte, hogy nem érzékel változást.	3 fő jelezte, hogy jobban odafigyelnek az ár-érték arányra. Közülük egy a laktózmentes termékek árára különösen figyel.	A csoport elégedetlen azzal, hogy egyre drágábbak az ételek.

szempontok	Budapest	Pécs	Szolnok
ételek minősége	„Inkább kevesebbet, de jobbat.” – Erzsi, időse generáció, Budapest	2 fő jelezte, hogy jobban odafigyel az ételek minőségére. „Ha az számít, hogy megnézem, hogy nem mű egy kaja, hanem normális, akkor igen.” – Tamás, középgeneráció, Pécs	A csoport elégedetlen azzal, hogy egyre rosszabb az ételek minősége. „Egyet nem értek meg, hogy miért kell adalékanyagok beletenni a húsba.” – Adorján, középgeneráció, Szolnok
hazai/lokális/kézműves termékek fogyasztása	Több kézműves terméket, helyi termelőtől származó terméket fogyasztanak, viszont többen kiemelték, hogy nem teljes mértékben bíznak meg a piacokon lévő árusokban. „A piacokon elég sokan árulnak úgy, hogy a Tescoból, meg nagyobb üzletekből vették a dolgokat.” – Anna, fiatal generáció, Budapest	3 fő jelezte, hogy szokott hazai, kézműves termékeket vásárolni a piacon. Ezekben jobban megbíznak, mint a bolti termékekben. 1 fő jelezte, hogy saját maguk állítják elő a zöldségeket, gyümölcsöket.	Úgy vélik, hogy nagyobb az igény az ilyen jellegű termékek fogyasztására. Jobban bíznak az ilyen termékekben, valamint előnyként nevezték meg azt is, hogy ezek a termékek olcsóbbak. „A szomszéd által vágott csirkét, disznót egyszerűbben és realisabb áron meg lehet venni, mint a szupermarketben a falusi csirkét, ami nem is biztos, hogy az.” – Kati, középgeneráció, Szolnok

Forrás: saját szerkesztés

étkezési ritmus

A fókuszcsoportos kutatás során nagy hangsúlyt fektettünk a válaszadók étkezési ritmusának felmérésére. Ennek kapcsán elsőként arról kérdeztük őket, hogy hányszor szoktak egy nap étkezni (5. táblázat).

5. táblázat: Napi étkezések száma

Alkalom	Gyakoriság	Idézet
2 vagy kevesebb	4 fő	„Egyszer vagy kétszer.” – Klaudia, fiatal generáció, Szolnok
2-3	2 fő	„2-3 alkalommal, attól függ, hogy jön össze. Műszakbeosztástól függ.” – Berci, középgeneráció, Budapest
2-5	3 fő	„A munkám miatt nagyon változó hányszor eszem egy nap. Van, hogy egyszer, van, hogy ötször.” – Tamás, középgeneráció, Pécs
3	6 fő	„Háromszor, azonos időpontban.” – Ferenc, időse generáció, Pécs „Nálam a reggeli, az ebéd, a vacsora sosem maradhat ki, ha valaki eszik napközben pár falatot, az nem oszt, nem szoroz.” – Erzsi, időse generáció, Budapest
3-5	4 fő	„3-5 alkalommal naponta.” – Attila, középgeneráció, Budapest
5	3 fő	„Ötször eszem.” – Gergő, fiatal generáció, Pécs
5-nél több (nassolást beleszámolva)	1 fő	„Én is többször kevesebbet eszem, 4-8 alkalommal.” – Anna, fiatal generáció, Budapest

Forrás: saját szerkesztés

Megállapítható, hogy a többség arról számolt be, hogy változó mikor *hány alkalommal étkezik*, éppen ezért sokan konkrét számok helyett inkább egy intervallumot adtak meg.

Külön rákérdeztünk arra is, hogy a nassolást vajon bele számolták-e a megkérdezettek, amikor arról nyilatkoztak, hogy hány alkalommal étkeznek. Megállapítható, hogy a pécsi csoportban nem számolták bele, viszont a szolnoki és fővárosi csoportok esetén volt, aki beleszámolta, de feltétlenül csak azok, akik magasabb értéket neveztek meg. A szolnoki csoportban volt egy olyan válaszadó, aki a nassolást is beleszámolva étkezik naponta 1-2 alkalommal. A többség meglepődött azon, hogy mennyit nassol.

„Ha beleszámolom, akkor tegnap hatszor ettem. 1-2 óra között mindig rám jön egy olyan érzés, hogy ennem kell, ekkor általában úton vagyok, bemegyek egy ABC-be, ahol veszek egy tábla csokit, majd az első 3 kilométeren megeszem.” – Gyuri, középgeneráció, Szolnok
„Reggeltől estig eszünk.” – Timi, középgeneráció, Pécs

Arról is megkérdeztük a résztvevőket, hogy *tapasztaltak-e változást az elmúlt pár évben azzal kapcsolatban, hogy hány alkalommal étkeznek*. Az összes csoporton belül 5 fő nyilatkozott úgy, hogy több alkalommal étkezik, illetve 4 fő úgy ítélte meg, hogy nem változott étkezéseinek száma. 3 fő számolt be arról, hogy csökkent étkezéseinek száma, valamint 1 fő arról, hogy kevesebbet, 1 fő pedig, hogy többet nassol. Az eredmények azt mutatják, hogy nem láthatóak generációs eltérések az étkezések számának változásában, inkább életmódból, életritmusból fakad, hogy ki hány alkalommal étkezik. Megállapítható, hogy míg a szolnoki és pécsi csoportban a kérdés megosztotta a válaszadókat, a fővárosi csoportban nyilatkozók egyértelműen arról számoltak be, hogy többször étkeznek, de egy alkalommal kevesebbet esznek.

„Nálam is változott. Régebben volt, hogy kétszer ettem egy nap, de most már én is azt csinálom, hogy kevesebbet eszem, de azt sokszor.” – Anna, fiatal generáció, Budapest

„Nálam is az elmúlt 3-5 évben volt olyan, hogy egyszer ettem naponta, vagy kétszer, ha nagyon éhes voltam. Most határozottan azt mondom, hogy 4-5 alkalommal eszem egy nap, de viszont akkor kevesebbet.” – Renátó, fiatal generáció, Budapest

Arról is megkérdeztük a fókuszcsoportok résztvevőit, hogy miként vélekednek az *étkezés hármas – reggeli, ebéd, vacsora – felosztásáról*, véleményük szerint ez még ma is megállja-e a helyét. A fővárosi csoport szerint meg kellene, hogy állja a helyét, de többen arról számoltak be, hogy bizonyos élethelyzetekben, munkakörökben lehetetlen betartani ezt. 3 fő (fiatal, közép, idős) nyilatkozott úgy, hogy betartja. A szolnoki csoportban 2 fő tartja be a hármas étkezést (fiatal, idős), de itt is többen kiemelik, hogy a rohanó világ miatt nehéz betartani. A pécsi csoportban csupán egy idős generációs válaszadó az, aki tartja a klasszikus hármas étkezést. A kérdés kapcsán nem találtunk jelentős generációnkénti, illetve lakóhely szerinti eltéréseket sem.

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy mennyi időt szánnak egy-egy étkezésre a válaszadók. Az összesített eredményeket a 6. táblázat mutatja be. A legtöbben fél órát szánnak egy-egy étkezésre. Az ettől lényegesen eltérő 5-10 perces intervallumról jellemzően a fiatalabbak, és 30 percnél több időről jellemzően az idősebbek számoltak be. Településtípus szerint megállapítható, hogy – ahogyan az étkezési alkalmak esetén is –, a fővárosi csoporttagok válaszaiban itt is megmutatkozott egyfajta egészségtudatosság, ugyanis az összes válaszadó úgy nyilatkozott, hogy általában legalább 30 percet szán az egyes étkezésekre.

6. táblázat: Étkezésekre fordított idő

Időráfordítás	Gyakoriság	Idézet
5-10 perc	3 fő (2 fiatal, 1 középgenerációs)	„Nekem az étkezéseim 10 percesek, nagyon gyorsan eszem.” – Dóra, fiatal generáció, Szolnok
15-20 perc	2 fő (1 fiatal, 1 idős)	„Nálam 15-20 perc az étkezés, közben tévét nézek. Nem azért étkezem kevés ideig, mert nincs rá időm, mert lenne, csak utána elmegyek biciklizni, mert a sportot nagyon szeretem.” – Gyuri, középgeneráció, Pécs
30 perc	5 fő (3 fiatal, 1 közép, 1 idős)	„Én szeretek sok időt szánni az étkezéseimre. Reggelim az fél óra vagy 20 perc, ami kevésnek tűnhet, de egy turmixot meginni elég. A többi étkezés a munkától függ, van, hogy mi is egy óráig eszünk és beszélgetünk, mert ráérünk erre. Fél órát mindig megadják, az alatt mindent meg lehet enni.” – Anna, fiatal generáció, Budapest
30 pernél több	4 fő (2 közép, 2 idős)	„Én elég lassan eszem, megfontoltan. Munkahelyen úgy telik az étkezés, hogy eszünk, közben beszélgetünk, volt, hogy egy óra elment.” – Berci, középgeneráció, Budapest
nagyon változó	2 fő (1 fiatal, 1 közép)	„Nálam az is munkafüggő, hogy mennyi időt szánok az étkezésekre.” – Tamás, középgeneráció, Pécs

Forrás: saját szerkesztés

Rákérdeztünk az étkezés idejét befolyásoló tényezőkre is. Minden csoportban volt olyan válaszadó, aki kiemelte, *hétfévégén* több időt szán az étkezésre, mint hétköznap.

„*Hétköznap borzasztóan rossz, de hétféteken megadom a módját az étkezéseknek, hogy meglegyen a reggeli, ebéd, vacsora, főleg akkor, ha jönnek a gyerekek. Akkor igényeljük a szép tálalást, szépen megterítünk, lassabban, komótosabban eszünk, közben tudunk beszélgetni, főleg, ha a gyerekek ebédre jönnek, vagy vacsorára.*” – Ildikó, középgeneráció, Budapest

„*Hétfévégén jobban ráér az ember, akkor jobban szán időt, de ez attól is függ, ki, mikor dolgozik.*”
– Kati, középgeneráció, Szolnok

Volt egy válaszadó, aki úgy nyilatkozott, hogy a *tévénézés* befolyásolja étkezésének idejét.

„*Ha tévét nézek közben, akkor nem 10 perc, de egyébként kb. annyi nekem is.*”
– Melinda, fiatal generáció, Szolnok

Többen kiemelték, hogy *munkafüggő* az étkezésre szánt idő.

„*Hétköznapokon dolgozunk, ott nem fogok ülni az ebéd fölött 2-3 órát, mert azért valószínű, hogy megszólnának.*” – Renátó, fiatal generáció, Budapest

Volt, aki a *társaságot, a családot* nevezte meg befolyásoló tényezőként.

„*Félórásak az étkezések, de ha összejön a család, akkor sokkal több.*”
– Erzszi, idős generáció, Budapest

„*Ha úgy van a család, hogy leül ebédelni, akkor ez lehet akár fél óra vagy egy óra, de van, amikor 3 perc alatt eszem futva, mert rohannom kell.*” – Gergő, fiatal generáció, Pécs

A *köztes étkezések, nassolások számának növekedésére* is rákérdeztünk. Megállapítható, hogy azon válaszadók, akik válaszoltak a kérdésre a legtöbben gyümölcsöt fogyasztanak ezen alkalmakkor. A válaszadók által említett köztes étkezésként vagy nassolásként elfogyasztott ételleket a 135. ábra szemlélteti, ahol a betűk mérete az említési gyakoriságokat jelzi.

135. ábra: Köztes étkezések/nassolások során fogyasztott ételek

gyümölcs chips pogácsa zöldség
szendvics nápolyi csokoládé
cukor magvak

Forrás: saját szerkesztés

Megosztó, hogy hogyan gondolkodtak a kérdés kapcsán a válaszadók. 2 fő tapasztalt növekedést a köztes étkezések számában.

„Én a kollégáimon látom, hogy növekedett, és nagyon nagy hatással vannak rájuk a reklámok. Chips hegyek állnak az íróasztalokon.” – Attila, középgeneráció, Budapest

Nem tapasztaltunk jelentős eltéréseket sem a generációk, sem pedig a településtípus tekintetében, ugyanakkor megjegyezzük, hogy a budapesti csoport tagjai egy korábbi kérdés alkalmával úgy nyilatkoztak, hogy egyre több alkalommal esznek, de ennél a kérdésnél mégsem számoltak be a köztes étkezések/nassolások számának növekedéséről. Feltételezhetően nem köztes étkezésnek, hanem sokkal inkább főétkezésnek tartják a pluszba bejött étkezési alkalmakat.

A kérdés kapcsán többekben felmerült, hogy mit tekintünk nassolásnak és mit köztes étkezésnek. Megállapítható, hogy *nem egyértelmű a két kategória elkülönítése* egymástól, összemosódnak a fogalmak.

„Nem mindenki ugyanarra asszociál. Nálunk a nassolás az konkrétan az édesség. Nálunk a chips is édesség.” – Renátó, fiatal, Budapest

étkezések környezete, helyszíne

Kutatásunk egyik fókuszában a hétvégi és hétköznapi étkezések közötti különbségek feltárása állt. Annak érdekében, hogy erre vonatkozóan is információkat szerezzünk, megkértük a fókuszcsoportok résztvevőit arra, hogy különféle előzetesen meghatározott szempontok mentén jellemezzék átlagos hétköznapi, illetve hétvégi főétkezéseiket.

Elsőként arról kérdeztük a válaszadókat, hogy *melyik étkezést tartják főétkezésnek*. Megállapítható, hogy a többség mind hétvégén mind hétköznap az ebédet tartja főétkezésnek, de az összes csoportot tekintve 5 fő nevezte meg hétköznapi főétkezésnek a vacsorát. 1 főnek hétvégén a reggeli a főétkezés. A kérdést tekintve nem tapasztaltunk generációs eltéréseket, inkább életmód, életritmusbeli eltérésekben látjuk a különbségek okát.

Azt követően, hogy felmértük melyik étkezést tekintik az egyes válaszadók főétkezésnek, megkértük őket, hogy jellemezzék a *tipikus főétkezésük környezetét*, és ha tudnak, nevezzenek meg az étkezéshez kapcsolódó jellemző eszközöket, kellékeket. Az eredményeket generációs bontásban közöljük.

Megállapítható, hogy a *fiatal* generációs tagok között kiemelten jellemző, hogy otthon, a kanapén ülve, sorozat vagy filmnézés közben fogyasztják el főétkezésüket, ami többeknek a vacsora. Jellemző eszköznek tekinthetők tehát a sorozat, film, tévé és a kanapé. Azon válaszadók, akik az ebédet nevezték meg főétkezésükként, a munkahelyi teakonyhában fogyasztják el azt.

Fontosnak tartjuk kiemelni, hogy a fiatal résztvevők mindegyike – 1 kivétellel – dolgozik, így ebédidőben a munkahelyén tartózkodik. A hétfégi főétkezés már azoknak is az ebéd, akik a hétköznapra vonatkozóan a vacsorát emelték ki. A hétfégi étkezések jellemzője, hogy többnyire családi körben zajlanak, adott esetben szülőknél, nagyszülőknél (7. táblázat).

7. táblázat: Fiatal generációs válaszadók átlagos főétkezéseinek jellemzői

	Hétköznap		Hétfégén	
	Milyen helyszínen zajlik?	Jellemző eszközök, kellékek	Milyen helyszínen zajlik?	Jellemző eszközök, kellékek
Gergő, fiatal generációs férfi, Pécs	reggeli, otthon, konyhában, testvérrrel, anyukával	-	családi körben, otthon a konyhában	„Ha hárman vagyunk otthon, akkor is meg van terítve normálisan.”
Anna, fiatal generációs nő, Budapest	vacsora, otthon, kanapén	gyertya „Jobban szeretünk a kanapén enni, gyertyákkal, mint az asztalnál.”	otthon „Nálam hétfégén a reggeli a főétkezés, mert akkor tényleg kiválasztom, ami bűnözésnek számít, pl.: begyúrok egy lángost és kisütjük.”	-
Kitti, fiatal generációs nő, Budapest	vacsora, otthon, kanapén „Én a kanapén szeretek enni, közben megnézek egy 20 perces sitcom-ot.”	sorozatnézés, tévé, kanapé, kedvenc tányér „Van egy kis tányérkám, lehet, hogy kicsit beteges, de mindent abból eszem”	szülőknél „Olyankor leül a család, leves van és főétel, kis süti, az én családomnál több süti. Ilyenkor leülünk, beszélgetünk, és az egy kétórás művelet.”	-
Renátó, fiatal generációs férfi, Budapest	vacsora, otthon, kanapén „Maga az étkezés a kanapén zajlik, a dohányzóasztalon van a laptop, ami rá van dugva a házimozira.”	sorozatnézés, filmnézés, kanapé	otthon vagy szülőknél	„Ha csak egy sima, átlagos hétfégéről van szó, akkor annak nagyon meg van adva a módja.”
Melinda, fiatal generációs nő, Szolnok	munkahelyi teakonyha „A munkahelyemen egy teakonyha van kialakítva, ott szoktam reggelizni.”	-	otthon, nappaliban, a kanapén „Ha megfőztem, akkor az ebédet beviszem a kanapéra, majd tv-t nézünk, vagy a laptopon filmet.”	tv, laptop, kanapé
Klaudia, fiatal generációs nő, Szolnok	vacsora, otthon „Hétköznap a vacsora a főétkezésem, amit én hajlamos vagyok bevinni a szobába, és ott enni, miközben nézem a tévét.”	tévé	szülőknél, nagyszülőknél „Hétfégén nekem is az ebéd a főétkezés, de sokszor nem otthon, hanem anyánál, mamánál, meglátogatom őket.”	terített asztal
Dóra, fiatal generációs nő, Szolnok	munkahelyen, étkezőben „A munkahelyemen nekünk is van kialakítva egy kávézó/étkező helyiség, ott fogyasztom el az ebédet.”	-	otthon, asztalnál „Nálunk hétfégén is az ebéd a főétkezés, de otthon történik, asztalnál, az ebédlőben.”	-

Forrás: saját szerkesztés

A középgenerációs válaszadók esetén szintén többen nevezték meg a vacsorát hétköznapi főétkezésükként, melynek legfőbb oka, hogy munkájukból kifolyólag akkor tudnak nyugodtan, szép körülmények között étkezni.

„Nálunk 6 órakor van a vacsora, ami a főétkezés. Az ebéd is lehetne főétkezés, de a környezet nem az igazi hozzá.” – Attila, középgenerációs férfi, Budapest

Jellemző eszközként említették a Jamie Oliver kést, illetve a személyes, lila műanyagtányért. A középgenerációs válaszadók csoportja, a generáció sajátosságaiból adódóan igen speciális volt. Volt köztük kisgyermekkel otthon lévő anyuka, két műszakban dolgozó férfi, illetve egy olyan válaszadó is, aki munkájából kifolyólag állandóan autóban ül, így vezetés közben, vagy kis pihenőket tartva tudja elfogyasztani az ételt. Ezen tagok étkezései speciális élethelyzetükből adódóan eltéréseket mutattak a többi válaszadóhoz képest.

A többi csoporttag egy részére az jellemző, hogy munkahelyi asztalnál, teakonyhában ebédel, másik részük pedig munkaidő után otthon vacsorázik az étkezőasztalnál, vagy nappaliban. Hétfvégén jellemzően otthoni ebéd a főétkezés, de egy válaszadó jelezte, hogy sokszor eszik étteremben vagy barátoknál. A hétfvégi étkezések eszközei nem térnek el jellemzően a hétköznapiétől, de sok esetben a szebb evőeszközök kerülnek elő, de volt, aki arról számolt be, hogy plusz eszközként jelenik meg a szalvéta (8. táblázat).

8. táblázat: Középgenerációs válaszadók átlagos főétkezéseinek jellemzői

	Hétköznapi		Hétfvégén	
	Milyen helyszínen zajlik?	Jellemző eszközök, kellékek	Milyen helyszínen zajlik?	Jellemző eszközök, kellékek
Móni, középgen. nő, Pécs	munkahelyi irodában szépen megterített asztalnál „Nálunk a főétkezés az ebéd, amit hétköznapi rendelni szoktunk. Van egy nagy irodánk, amiben van egy ebédlőasztal, ott szoktunk leülni a munkatársakkal ebédelni.”	tányéralátét, tányér, pohár, evőeszközök, szalvéta	családi körben, otthon a konyhában csak a többiek után ül le enni	-
Tamás, középgen. férfi, Pécs	vezetés közben, autóban, pihenőhelyen „Nálam ez nehéz, mert 12 órát vezetek, ha éhes vagyok, kiállok kajálni.”	-	vezetés közben, autóban, pihenőhelyen „Ugyanaz a helyzet, mint hétköznapiokon, akkor is úton vagyok.”	-
Eszter, középgen. nő, Pécs	ebéd, otthon, a konyhában	átlagos, alap evőeszközök	-	-
Timi, középgen. nő, Pécs	munkahelyen, megterített asztalnál	-	-	-
Ildikó, középgen. nő, Budapest	vacsora, otthon, étkezőben, asztalnál	„Hétköznapi nem igazán adjuk meg a módját szép tányérokkal, csak ami a kezünkbe kerül.”	-	szép tányérok, szép teríték „Hétfvégén megadjuk a módját szép tányérokkal, terítéssel.”

	Hétköznap		Hétfégen	
	Milyen helyszínen zajlik?	Jellemző eszközök, kellékek	Milyen helyszínen zajlik?	Jellemző eszközök, kellékek
Berci, középgen. férfi, Budapest	ha délutános, akkor otthon ebédel párjával, ha délelőttös, akkor munka után esznek vacsorát közösen	tálca, kedvenc lila tányér „Anyósomtól kaptam egy lila színű műanyag tányért, abból eszem... tálcán szeretem bevinni, gyertya, meg ilyesmi nem az én világom.”	-	-
Attila, középgen. férfi, Budapest	otthon „Nálunk 6 órákor van a vacsora, ami a főétkezés. Az ebéd is lehetne főétkezés, de a környezet nem az igazi hozzá.”	-	„Előfordul, hogy étterembe megyünk, ami havonta 1-2 alkalom... Van, hogy otthon étkezünk nagyon nagy családi körben... a harmadik lehetőség, hogy mi megyünk el grillezni szezonban ismerősökhöz, barátokhoz.”	-
Kati, középgen. nő, Szolnok	ebéd egy menüt adó étteremben „Az ebédet általában menüs étkeztetéssel foglalkozó étteremben fogyasztom.”	-	otthon, ebédlőben „Az ebéd a főétkezés hétfégen, azt az ebédlőben fogyasztjuk.”	plusz eszköz a szalvéta
Gyuri középgen. férfi, Szolnok	otthon, ebédlőben, a lányával „A vacsorámat otthon fogyasztom szépen, nyugodtan, de ott sem húzom el a dolgot sokáig, ha készen van, gyorsan megeszem”	Jamie Oliver kés a Spar-ból	-	-
Adorján, középgen. férfi, Szolnok	vacsora, otthon, nappaliban, tévénézés közben „Mi a konyhában összekészítjük a kajákat, tálcára tesszük, bevisszük a nappaliba, vacsora közben beszélgetünk, vagy tv-t nézünk.”	tálca, tévé	otthon, konyhában	„Hétfégen mi a konyhában ebédelünk, de nincsen jellemző eszköz, amihez ragaszkodunk, mindig ugyanazokat használjuk.”

Forrás: saját szerkesztés

Az *idős* generáció tagjainak mindegyike otthon fogyasztja el főétkezésnek tartott étkezését, jellemzően terített asztalnál ülve. Kiemelkedő a csoport esetén az étkezéshez kapcsolódó eszközök említése, a tálalás szeretete.

„Szeretek tálalni, ami egy ünnepet jelent az étkezésnél.” – Ferenc, *idős generáció*, Pécs

Az említett eszközök között megjelentek az asztalterítő, alátét, tányér, kés, villa, kanál, szalvéta, csontos tányér, fogvájó, virág, de az ezüst kanál és az örökölt öntöttvas serpenyő is. A generáció tagjainak főétkezése hétféteken annyiban változik meg, hogy általában nagyobb családi körben zajlik, így „cicomásabb terítékek” kerülnek az asztalra, és esetleg ki kell húzni egy nagyobb asztalt (9. táblázat).

„Annyi változás van, hogy ha a lányoméknél vannak nálunk, akkor a nagyobb asztalt szétnyitjuk, azt üljük körbe” - Marika, *idős generációs nő*, Pécs

9. táblázat: Idős generációs válaszadók átlagos főétkezéseinek jellemzői

	Hétköznap		Hétfégen	
	Milyen helyszínen zajlik?	Jellemző eszközök, kellékek	Milyen helyszínen zajlik?	Jellemző eszközök, kellékek
Marika, idős generációs nő, Pécs	otthon, konyhában, étkezőasztalnál	asztalterítő, alátét, tányér, kés, villa, kanál, szalvéta	„Annyi változás van, hogy ha a lányoméknél nálunk vannak, akkor a nagyobb asztalt szétnyitjuk, azt üljük körbe.”	„...mindenkinek meg van a saját evőeszköze, mindenkinek megvan a helye, és úgy van a terítés is.”
Ferenc, idős generációs férfi, Pécs	otthon, konyhában	csontnak tányér, fogvájó, szalvéta, pohár „Legyen minden kéznél, ne boruljon fel az asztaltársaság, legyen minden kéznél.”	otthon a konyhában, vagy a nappaliban „...ha a nagyobb család is jelen van, akkor a nappaliban terítünk.”	ugyanazok, mint hétköznap, csak díszesebbek
Gyuri, idős generációs férfi, Pécs	otthon	Televízió „Bekapcsolom a tévét, és nézem közben, mert a hírekre kíváncsi vagyok.”	-	-
Erzsi, idős generációs nő, Budapest	asztalnál ülve, otthon, szól a zene, olvas közben	virág, tányér, evőeszköz, terítő, könyv „Apám annak idején megkövetelte, hogy virág is legyen az asztalon.”	„Nálunk a hétfégre csak akkor változik, ha összejön a család, akkor ünnepi lesz a hangulat.”	ünnepibb, díszesebb teríték, ha összejön a család
Zoltán, idős generációs férfi, Budapest	reggeli, otthon „Mindig otthon reggelizem. Mikor dolgoztam, mikor megvolt a vállalkozásom, akkor is mindig otthon reggeliztem.”	körtálak, előre felszeletelt ételek „Mindig megvolt az a szokásom, hogy a hűtőszekrénybe úgy pakoltam el a dolgokat, hogy szépen felszeleteltem őket, reggel csak kivettem, csináltam egy körtalat.”	ebéd, otthon „Hétfégen gyakran előfordul, hogy az ebéd lesz a főétkezés.”	-
Andor, idős generációs férfi, Szolnok	ebéd, otthon, terített asztalnál „Mivel nyugdíjasként otthon vagyunk ketten, ezért az ebédet otthon, normálisan megterített asztalnál költjük el, nem sietve.”	-	ebéd, otthon, terített asztalnál „Nálunk a hétfévi étkezés a helyszín szempontjából nem változik...”	szebb teríték „cicomásabb a teríték”
György, idős generációs férfi, Szolnok	vacsora, otthon	terített asztalnál, ezüstkanállal „Megtaláltuk dédnagyanyámék megmaradt étéskészletéből az ezüstkanalat, és megtudtuk, hogy az jó a szervezetnek.”	ebéd, otthon, konyhában „Konyhában fogyasztjuk az ebédet, amit a nagyanyámtól örökölt öntöttvas serpenyőben készíték.”	örökölt öntöttvas serpenyő

Forrás: saját szerkesztés

6. Összegzés

A tanulmányban a food témakörön belül számos kérdést (pl.: étkezések rendszeressége, diétázás, étkezési helyszínek, tálalás, stb.) vizsgáltunk. Közöltük az alapvető eredményeket, valamint a különféle demográfiai hátterek szerinti szignifikáns eltéréseket.

Miután ez egy alaptanulmány, ezért ebben az esetben csupán a főbb összefüggések bemutatása volt a cél, további elemzések, egy-egy homogén témakör mélyebb kifejtése az adatbázis felhasználásával készülő újabb publikációkban történik.